

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. 22.B.6.32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. 22.B.6.32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. 22.B.6.32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. 22.B.6.32

22 B
6
32
BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE
50.000 - 10-939

12. 4. 336

12. 4. 336

22.B.6.32

12L.336

13. 15.

ושל ימנו הגולה בעת מצוא' רצון האלהים וחפצו' והנביא הזה משלים סדר העולם
 בדבר נגלה ונעלם: בהודיעו הכלת עולם הזה
 ויבולס הבא' באמצעי המלאך מעלתו רבה יכי המלאך בין האל והנביא אמצעי'
 שמיני ורשי' והנביא אמצעי בין המלאך והחכמים' פועלי דרך תמימים' והחכמי אשר
 ד' וד' יורשים' בין הנביא וההמון אמצעים' ועל דרך הזה תשלשנה המעלות' אשר
 יתחלקן הסבה הראשונה אצליות' וזו תכלית מעלות' בשר ודם' ותשאר מהללס והודס'
 זה חלק אדם: אלה הם שלשה פרקים מועילים במילהם' אשר עורר עך אליהם' והן
 שרשי הכפס המדברת ויסודיה' ומהלל חשקה וידויה' הן הם עדיה' כל מחמדיה' ועת'
 שיש פניך אל הדברים העצומים' העוזרך ושמוע דברי חכמים' ולבך תזיז לדעתי' כי
 תלך בדרך אק' ותכל ותחיה ותשלם' כי ה' יהיה לך לאור עולם' כשמוע יצחק את דברי
 אים הלכים' אשר הן באשילס כנוגהים' ויאמר באמת אים כמון נקרא חפא
 חכם ונופה' כי הבינות דברי חכמה' ברפואות הכסמה' אך אמנם
 מי יגיע לקצת מעלותך' אשר יעשה כמעטך וכגבורתך' ומי
 יוכל להבין דברי הסוד' העיקר והיסוד' ויגיד שרשי
 הצריה פליה' תעלומות חכמה כי כפלים
 לתישיה ועוד בא' עשירה' ויאמר
 האים חל' תעצב' ק
 קום והצניב'
 כי סבר
 ביארנו דורשי דת קדומי יומים' אחד המרבה ואחד הימניט ובלבד שיתן לבו לשמים'
 ' ופירט החכם דברי חפץ לאמור' סוף דבר הכל
 כשמוע את האלזים ירא וזה
 מצותיו שמור' כעצב' ושר
 דברי אמונה'
 הן יראת ה' חכמה
 וסוד מרע
 בינה

ארך כתחייב הנשמה לחיות דברי חכמה ולהסיר התאוה ולהדבק בענוה . ל
 למאוס הממון הקלה והקניין ולבנות העולם הקיים יופי ובניין ולהחזיק בבור
 כפיד ולהמלט מקטוב : מאוס בריע ובחור בטוב : ולהיות אוחז בחבלי התורות
 והחסידים והיו לאחדים ולאסוף בידו החכמה והמעשה מעונו ומחסה והכלבב
 אשר כדכו רוחו לשלימות העניין הזה ושכחו וגדל מספר מהללו לאיש אשר
 זה לוי הוא הנקרא אנהב חכמה איש מלחמה בעבור זה אמר הקדמון הנכבד
 איך הכוונה שגדע בלבד אמנם הכוונה שגדע ונעשה ותחת כנפי התורה כ
 כתלונן וכחסה אלה הם הניקיים לרפואת הנפש החכמה ומעלות מדות הנשמה
 ובה יגיע השכל למחוז חפצו ומשקו ושלום כות צדקו אמנם יש שלימות א
 אחרת גדולה ונאדרת והיא מעלת הנבואה אשר לכל משכיל השלם נבואה
 ואין כל אדם יכול כוחו להגיע ואל המעלה הזאת להגיע כי הוא חפץ להים
 ורצונו נאצל ממעונו והכני מזכיר קצת ממעלת הנביא ושליומו ונמצא מוצר
 מרוממותו כי זה חשק השלימים ואהבת התמימים חסד ורחמים
 פרק ב' בסגולת הנביא ומעלתו תפארת יקר גדולתו דע כי סגולת נפש הנבי
 הכריזה ומעלתה החשוב להתבהג אחר הנבואות ומעשה הנפלאות
 ולהגיע למעלת השכלים אשר אינם כלים עד אשר תגלה אל מעלה רמה
 ולמעלת החכמה לייסר הנפשות הנוטות אשר מדרך האמת טעות עד אשר
 תעשינה הראוי ועל דרך הראוי ובזמן הראוי ידוע וגלוי ולהשלים החסדים
 במשפטים ישרים ובענין הדינים וההכרחי לשובע שמחות להזכיר ולהגדיל
 ולדבר מה שאין בפה ולתלחבר ועל זה אמר הפלסוף הקדמון טל חרמון בט
 הרב רמשה בר מיימון אנחנו עצלים להבין מה שבאה בו התורה באמתות
 ובמופתו ובמורא אמנם נבין ונסתבל הרבה מענייניה כי שכלינו חלש ויל א
 לאזכר דיוקנה על כן ראוי להאמין בנותיה וליסר הנוטים מאמתותיה כי נלח
 סודות הנפש הנאדרת בכוח נבואה מיישרת ועל מעלתינו מעלתה אצולה ונ
 וכבדרת לשמור משמרת והנפש הזאת היא הכהגת נפשותינו העדויות שרתי
 במדינות כי היא מוצאה בשכליות האמיתיות המצויירות בלבה ותבאנה אל
 קרבה היא העולה למעלת מלאכים וחשמלים חיות הקודש ואראלים עד
 אשר תראה צורות נאות ותשמע קולות נוראות ותבין חידת עליונים סור
 אופנים וכל זה לפי מדרגות הנבואה אשר בנפשו השלימה מצוייה

A l'x de may
 renouveler

עזרת איש האלהים מוכר כפי מהללו : והמחבר שמע כי הטה אמו לו

הפרק השיני ברפוא
הנפש : להצילה
מטיט ורפט : דע כי יקר
לנפש חסר ומגרע : הכל
נחלי רע : והוא בקשת ה
התנכונים : אשר לאחור
כסונים : והקנאה והתאווה
והכבוד : והעולם הכלה
לעבוד : ושאר המדות
הרעות : יתרונות או מ
מגרעות : הן הנה מחלת
הנפש המדבר : אשר לב
האדם חוקרת : ועם כן
צריך לרפא לרפא אילו ה

החלואים : ביר חזקה ובמראים : והרפואה השלימה לאחוז דרך תמיז ולחזיק
התאות : ולאחוז במצות : ולהסיר כל מדה גרועה : במדה חמודה וידועה : לרפא
כל חולי בהפס : כי ישקר נסנו : ולא תדל באהבת החכמים אשר היא לנפש מ
מעלה רמה : ולא תבא עור ולא תחלה ותעב אל מעל בהדבקה אל עיקר
התבונות : אשר על דרך היושר בחונות : לדעת סבת הדברים : אמיתת מאמרי
: להראות בחיבונת הדברים וגבס : אשר בקרבם : ולחקור מדרגות הנמצאים :
אשר קצתם מקצתם באים : וכלם מאמיתות הכורא נאכלים : עליונים וספלים :
והבור אחד במעלתו : ואין עור זולתו : ולהשי' הפרש אשר בין התמידי והמיוחד
: אשר בכבוד מקדשו נקדש : מה הראוי ומה האפשר ומה הנמנע : אשר עוה והנע
ומה הענין במציאות הנמצאים : אשר לעמוד יחדיו נקראים : והחכמה באצלו
הקבועה והתעוררת : אשר הם לעולם שמוניות : ומה בין כבואות הנבראי הנכונים :
חוכר חסר ושואל אוב וידעוני : ואיך ידבר הנביא עתידות : במשל וחידות : ולמה
כך היה האדם לבדו : משא' הבריו אשר לבדו : ואיך נק' האדם עולם קטן : כדי
לערכב אצ' השטן

אלה כללי החלואים אשר בגוף החולי נמצאים ועתה יש לרופא להתבונן ב
 בעשרה דברים אשר הם להבחין החולה נזכרים הראשון לדעת לעיון במח
 החולי והוא עיון כללי השני לדעת מקורו וסבתו ביום העלתו השלישי
 לדעת חוק החולי וכחו ונשמתו ורוחו הרביעי לדעת מזג העכבי בחלותו
 ואיך הוא בזמן בריאותו החמישי לדעת כמה מקו ישרו מזגו נטה ולעבור עליו
 איך טטה הששי לדעת בכל ענייניו מדת ימיו ושניו השביעי לדעת חוקו
 ומנהגו בהתחלכו מזגו השמיני לדעת הזמן והעת נכונה בארבע פרקים
 בשנה התשיעי לדעת משכנות בערים הבמחנים אם במצרים היא לדעת
 ענין האויר בעת מחתו ותגבורת כחיבו ומחלתו ועוד לרופא להתבונן בששה
 עניינים גדולים אשר החולי והבריאות כוללים והם הנקראים ילדי היסודות
 אשר על כל מרכב ועידות האחד ידיעת האויר הנזכב אשר על גוף יסוד
 השני ידיעת המשנה והמאכל אשר לעמוד בלתי לא יוכל הג' ידיעת השפה
 והקיצה אשר נפשו חפצה הרביעי ההשקט והתנועה אשר היא לכל ידועה
 החמישי ידיעת העוצר והיציקה אשר היא לאדם מציקה
 הששי ידיעת החידושים הנשעיים אשר הם לכל אדם מצויים אלה הם כלל
 הידיעה בראייה ושמייה אשר צריך הרופא לידע אותם ולבא על תכונתם
 וכאשר ידע אלה העניינים אשר הם נמנים ויחסון לרפואה החולה ממחלותיו
 ולחבש עצבותו ישיג מגמת דרכו להסיר החולי מהפכו כמו הוכש בלח
 והלח ביוכש פן יהיה חובש וכן ירפ' הקר בחס והחס בקר והוא היסוד והעיקר
 אמנם צריך להזהר ברפואתו לפי דעתו ותכונתו לשמור האברים הנאהבים
 שר הנצבים זהו עיקר הרפואה וענייניה מקום סיפור אבניה ויש
 בספרי הקדמוני דברי חמדה ארוכה מארץ מדה ועתה הודיעך דבר ברפואת
 הנפש המושגלת רב רבן ממללת והיא הרפואה הנכבדת ועל דת האמונה ע
 טוקדת טהורה עומדת

ואמרו כי הגוף המחובר מה יסודות' דובר בחיבורו נכבדות' וכולם עניינים
מפוארים: שלשה דברים: והם איברים קשים ודביקים' ומוותנות גבר' ומוחוקים
' והרוחות הדקים האברים אשר על' מנהג הטבע מצוי' ועל קו היושר בנינים
הן הם השלמות הברואות' והכנת המציאות' וכאשר הם בהיפוך הוא החולי
גשעת הכלי: והמוותרים כשאכנס על מנהג הטבע' הם סיבות האלי והפגע' כי
כאשר אחד מהם מתגבר' חכיר' ושתבר' ונאם הוא קר מקרר' כי ישתדרר עלי
גם השתרר' והרוחות על דרך זה ילכו אורחות' עקלקלות או נכונות' והתגבר
אחד מהם על דרך מקרה' יטא ויפירה' עתה תוכל להיות ללמוד' ועל הפרק
תעמוד' כי כאשר יבא אחד ממנהג הטבע' על דרך מקרה או פג
יתקבצו למולו שלשת עניינים' כולם כאחד עונים' והם החולי והסבה והמקרה
שארם ופורה' והמשל כשיתצטפו המותרים הרי היא סיבה' ומחלה רבה' בהולד
מהם קדחת' פחד ופחת' ויקרה לחולה חוס גדול כרס' רעד' אחות טן' וחילוף
תבועת העורקים' אשר מן הלב יונקים' הא למדת כי הקדחת חולי רבה'
והעיוש סבה' והרעדה והחוס ושאר הנמשכים אחריה' הן הם מקריה' ומקרים
האילו דביקים' באיברים המתדמים בחלקים' והמשל באיברים אשר כל אחד
כלי למלאכתו' בהיותו מוכן לעת' כמו בהולד בתוך כים השתן ותתגדל' אבן
משחית לחבל' והנה זה סיבה לסגר דלתים' מעברות המים' והמקרה גדול לפי
המחלה' מעט שתן והדלה' אמנם החולי הוא צורת המעבר וסגירתו ותולדותו'
האבן היא סיבתו' והמקרה מיעוט השתן והולתו' ועוד יש דמיון אחר בפירוד ה
הדבוק בהתנודדו' ויכנס בין הבשר והעור בחידודו' וילד ממנו חבורה לעורו
' ריר בשת' ויקרה בעבור זה אל האיש הענוש' מחלה וכאב אנוש' אמנם ה
החבורה והמותר טבה' והכאב מקרה דבוק בה' ואיסור שיטתו האיברים במ
במחלתם: קצתה עם קצתה' כמו בהיות החולה סיבה לחולה אחר' ולכא
אחריו אינו מתאחד' והמשל בזה בהיות השן התלוש חולי מחיסרון המספר
והחיבור' הוא סבה לחולי אחר יגיע לאיברי הדבור' ומה תוכל ללמוד כי החולי
שלש מינים' ויש לכל אחד משפטים ודיונים' והם חולי האיברים המתראים
בחלקיהם' וחולי האיברים אשר להיות כלי' הוכן כל אחד מהם' וחולי הכלל
המשותף' והחולי הזה פירוד הדיבוק נקרא' וארח לחברה' אלה

ויחי כראות איש הלי

את הספלות
הגדולות והנוראות אשר
עשה יצחק הנעקד אשר
על המליצה נעקד ואת
אשר לא נשא נפשו
לכלימה ובושה מפני
גערת חמשה ואת אשר
ערך לגדס מלה כנגד
מילה תוכחת מגולה
עד אשר השיבם אל דרך
היושר באמת וכשר
ומהיום והלאה אורח
תרים אורחו את כל

ונכחו ויורה ויאמר לטוב תעבדו כל המזכה את הרבים אין חטא בא על דמי
וישאל לו לאמר העמידני על כסא לביך ומהלכך יודיעני כא את דרכי ואדעך
ואמציא חן ואהיה לב תבונתך בוחן ויען יצחק ויאמר הלא אנכי דל התבונות
ובכור הצרות מחשבותי בחונות ישנותיי טבע ושלטים יומי לחפצי איכס
דמושים בהמותי מולטל וגולה ורש ונקלה ואין ריע ואין חכר ואין שומע
ואין דובר כמעט אבדתי בחילי לולי ה' שהיה לי ואשמע מעט מועד ואין ד
דובר במלאכת הרפואות חן חן תשאו ויהי הנה מלאכתי וגורלי כל ימי חבלי
ועתה אדון לגדך דרכי ואורחי ולכל בהן חיי רוחי אדיעני במלאכה הזאת
עיקרים ולכל שומעיה כיכרים והאצלת עלי במהלליך מן הרוח אשר עליך
ויאמר האיש הנני מודיעך דברים עתיקים בג פרקים ואכין לעזרתך מ
מצודה ומחסה למען תשכיל את כל אשר תעשה ואהיה לך בדרך תבנית בלי מ
מוס ודופי מלא הכמה וכל יופי וזהו כונת הדברים נעילת טעמים הפרק
הראשון במלאכת הרפואות לעד ולאות כבר ביאר הקדמונים אשר על ד
דבריהם נשענים

ויקומו משם וילכו משם שניהם חברים : זהו קונס מתפארים : ויבקשו לנפש
מעלה ויתרון : ויעלו כנגד ויבאו עד חברון : ויהיו ששים ושמיים : משכנות
מבטחים : זה סוכה וזה קורא : זה למדוה מורה זה ירבה במעללו עצמה : וזה
' וסיף בתבונתו ערמה ' ויתרון הכשר חכמה ' ויכלו יליהם בטוב ושנות בנימי
' ועל ידי בשמים ' ועל זה אמר המשורר ' להעיד לב איש ולעורר

יגור ה אדמה	זקוף קוף וקומה	כטוש אף וחיומה	ותהרות ושם	ה' ה'
למוד הוד ושפר	תבונה וספרן	כאקו ועופר	עוזב ריב וקב	ה' ה'
ותשכיל ותעש	טהר לב ומעש	עוזב טור וכעס	ותלמוד ליר	ה' ה'

ויהי כשמוע המקש' את דברי השירה ' נירא ויאמר מה נורא ' ויקוד ויפתחו לאפיו
' ויפרוש כפיו ' ויאמר כללתי נשוא ' הסכלתי עשה ' כי הטחתי דברים כלפי
מעלה ' ונפשי מעל מעלה ' בדבר נגיד המחבר קשות ' לחפץ הסכלו צדושות
: והנה טבתי והודתי ' וכל אורח שקד טחתי ' וילכו גם אחיו הנורדים ' ויפלו
לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים : והיום ידענו בושתנו וכלימתינו ' כי שקד נהלו
אבותינו ' ועתה שא כל לפשע אחיך וחטאתם ' ותשליך בימולותי כל אשמתם
' ואם זרוע תבונת לבך חשף ' זכור מלחמה ואל תסף ' כי היו' שמחנו במהלך
' לכן טבנו אליך : בהיותך לחבירך מצודה ומחסה ' השם יהיה שומע בינותינו
אם לא כדברך כן נעשה : וירא המחבר כי טבנו מדרכס ' ודבר גבורו וחן ערכס
' ויאמר הנה נשאתי מחסבותיכם ' אחיז את תבונתכם ' והנה נשאתי כופר ' ו
אשכול הכופר ' כי כל טב מעוננו ומתנחש ' מודה ועוזב ירוחם ' ואתם טבו אתי
אל תיראו ' רבו ואל תחטאו ' אמרו כלבבכם : על משכבכם ' ויהי זאת תחנומם
ועתה גשו כל אלי וכו' עד הלום ' והתענגו על רוב השלום '

ויחזו בצור במ בלות הכבוד והאד' ויפרו וירבו מאד' והאזכרי' סרה על ארנויה'
 ורעה רחשו' עברו ונענשו: ונשאתי אליך זה המשל' לאמץ לב נרפה ונכשל'
 ול נמרסל מעטיל פעם ופעמים' למען יחסרו ויבטשו החנוים בכבדים הנכרי
 שמים' ויאמ' האקו את ה' האמרת היום: והכינות לנפשינו מרגוע ופדיוס'
 והארסת לדבר בדבר החסמ' הגדול והדמה' ועל כן נחלנו ברית וצורה' ליראה
 ה' כסדר ונמיה' והיו הכינותי מאמרת הנוראה' דברו מחזה וכפואה' כי הגלגלי'
 בחפץ השם מצינו' והכבדים אינם מטיבים ואינם מריעים' ויש להם ב
 ב נאצת כוונה' ובתקופתם האמנה' והכוונה ההיא' להדמות אל העצם ה
 השמש הנחמד: אשר בסוד קדושי' עמד' והוא השכל אשר הונס לשארי' מלאך
 חכמית' על כן ראוי לאדם להזהר במעשיו העצומים' לירא את השם אלהים
 לעוב לו כל הימים' ועתה הנני בונה את העולם השכל' והגוף החשוך והאפל'
 ואדביק פסדו עליו מחשבותי' כי יוכה נפשי וכחצתי' על במותי ידריכני למנצח
 ב' ג' וכו'

צורת האקו מברך רעיוניו' והעופר מדבר עניויו

ויאמר העופר צדקת
 אחי האקו בחכמתך'
 ויחזקת ביושך תבונתך'
 ועתה לך ואקחך אל מקו'
 אחר' אשר תהיה כהדני'
 בנחר' וכתבסק בדברי
 תורה' וכונה אל האורה'
 וכתחוק מן השפלים' ולא
 כשנה אל האלילי' ונספר
 כבוד יוצרינו ומהללנו'
 אולי נעלה דרך גבולנו'
 להזות בנועם ה' ולבקר
 ביאכלנו

ויהי כאשר טלה הער לבאר רבדי הצורות אשר הם בחכמת התבונה ספורות
ובדאונות מהלך הגלגלים אשר בשנה מתגלגלים וכי חילוף התבונה היותם
למראה עינים ולא חלו בה ידים ויאמר היום ידעתי כי אין בעצם המראות
שינוי ויתמורה והקפת על צד הנושר שמונה והחילוף והשינוי הוא קוצר ראית
עינינו כדעה ביוכנו והמולות והכבדים ישרים במעבדים לא ישנו את תפקידם
ששים ושמים לעשות רצון קוניהם ולדרך האמת מגמת פניהם וכוונת כל א'
אחד בתנועתו לשאר ליוצרו על כבוד מלכותו ומשתחוים ומודים ואומרים
ברוך יחד ככבי בקר גדול ה' ומהולל מאוד ולגדולתו אי חקר והיך דעת חכמי
וחכמת הנאמנה אשר נפש כל משכיל עליה נשענה ועתה בתי אל תגורי אל
תבלומי כי לא תחפירי ובשכונה ובאלה כי אעשה כלה ואבער האברים מן
שארמה ואתגס לבזיה ולשמה וכל השומעים דברי תחבולותיהם יפלו
מומוצותיהם לכן שבי בתי ואל יודע הדבר והיה לנו למשמר ויהי ממחרת
ויעל הער על ההר אשר מקדש לעיר ואתרנו עצתו העיר וקח עמו ששים
גיבורים מגיבורי אנשיו ומבחר שליטיו ויתן אותם במארב בשמרים עקב רב
ויאמר להם שבו לכם בזה ואל תפנו בה וכה איש חרבנו על ידינו והיה כל ה'
הבא אליכם ועמד יהיה נכרת ונשמד וכרתו מיד ראשו ועלה באש ויעיניכם
אל תחוש על הכסילים אל תפנו אל האלילים ויאמרו לוכן נעשה לא נחמול
ולא נכסה ויתרחק מהם לעמוד במהשבו וישב בפעם על מושביו שלח בעד
ההארבים האומללים וחמשים איש מגיבורי העיר הנחמדים נאליס ויאמר דבר
סתר לילכם איש אל ידע בבואכם וימיהו ויעלו אל ההר והוא לקראתם מיהר
ויאמר בואו ברוכים ה' אזלי עמי ווקני ונמתיק יחד סודות משלים וחידות
באן לפני בן העצים ואני ובני אחריכם רצים ויבאו אל המקום אשר אמר
ואיש מהם לא נשמר ויקומו הגיבורים בנבליהם ויכרתו את ראש מעליהם
וישלח בעד חמשים אחרים לאבדם ולהומם וכן עשה לכל המאמינים בסבלות
האזכרים עד תומם כי דבר על כל איש מהם רך לשון וישחטו ויחטאו כ'
בראשון ויבא אל העיר בטח ויהרג כל זכר לבד חתנו הזקן זכר וימלט הוא
וכל בני משפחתו וכל הסרים למשמעתו ויאחז

במצח סי מחצית חץ לגלגל הראשון ומחציתו כיוון בו יובא אל קרבן והגלגל
 הראשון הוא גלגל הדומה לגלגל המזלות לרדת ולעלות והגלגל הזה סובב במרחץ מסני
 כי סקודתו סקודת האץ והגלגל השני יקרא גלגל הקפה במעגליו וגוף הלכך הולך עליו
 והגלגל הזה על גלגל הזה כחץ מבית ומחץ והגלגל הדומה לגלגל המזלות יתנועע
 ומתערב למזרח תפועה ומולך עמו את גלגל הקפה דומה ומעביר אותו בכל יום עד
 שלש עשרה מדרגות מסהו כי קרוב הוא והלככה סובבת גלגל הקפה למלאות ת
 תפועתה וכאשר היא בקשת גלגל הקפה אשר היא חץ לגלגל הראשון וסבת כאן הוא
 ממזרח למערב סובבת והולכת בהפך גלגלה הדומה לגלגל המזלות במרוצה לעלות
 וכל כן נראה טאלו הולכת בעצלה אורח ישרים סלולה וכאשר בקשת הפנימי תפלוס
 מעגל אל בינות הגלגל כל דרכיה וסביליה אל ספל גלגל הדומה לגלגל המזלות יסמכו
 אל עבר סבת ילכו על כן תדמה כאן היא ממחרת בתנועתם ותבא עד תכונתם והנני
 מצייר צורת גלגלי הלככה מבוארת למראית העין מצויירת
 והרי לך הצורה מפורסמת וגלויה ועל קו היושר בניה

אשר מאד השמש
 באיר מזרח

צורה גלגל הירח

בפאת צפון ועל זה אינו יאמר אלא ששה עשר חלקים בלבד אלה הם מחלקות
 סמולת ואפסיס' ולאחריהם אהל כהם' .

ושם בקודש בקודש הארץ
 לזרח ולערב

גלגל שש חמשה ען
 גלגל המולות

אחת אדבר במהלך הלכנה' אשר ימי החדש לה לחכה' דבר ידוע כי תנועת הלכנה'
 קלה' והיא סובבת בשנה גלגלה' וכדמות מהלך השמש ממזרח למערב הולכת' מערכת
 לקראת מערכת' אומנם מהלכה גדול וכיח' על כן יתירה עשה' כי כבדל מהלך השמש
 בהרכבה עניינים' כל ים מכלים שונים' כי היא וזמרת מהלכה בקרוב מתפצלה ועשרים
 הם ושלש עשרה סגות' ואורחותיה נדעות' ומהלכה מארבע מהלכי יחבר' וכשני גלגלי
 מהלכה ידובר' הגלגל האחר סובב הארץ בעצמה' ונקודתה נקודת האדמה' הגלגל
 האחר גלגל קטן' ועל הראשון מושל ושלטון' מפני אשר ניתנה בתוכה נקודת מהלכה'

הקשת האחר הוא בגלגל המזלות קשת הכ"ד ובגלגל השמש היא כ"ב וקשת זו יותר
ממחצית בגלגל השמש ומגלגל המ"ו ומחציתו בלבד והוא נושא ששה מזלות שהם
מחצית דגים עד חצי בתולה השני היא בגלגל המזלות קשת דג"ה ובגלגל השמש
קשת ז' ובקשת פזות ממחצית בגלגל השמש ומגלגל המזלות ומחציתו שלמה :
והוא נושא ששה מזלות שהם מחצית בתולה עד חצי דגים ובעת
השמש הולך על נקודת הא"ן מגלגל כראה על
נקודת ה' מגלגל המזלות והוא גובהו ומרחקו האמצעי
וכשהוא בנקודת הכ' כראה על הארץ בחצי תאומים שהוא גובהו הגדול ומרחקו
הרחוק וכראה על ה' נקודת ב' עד נקודת ה' שלש מזלות בלבד והולך על מרחק
גלגלו יותר מן הדביע וכשיגיעו על נקודת י' כראה כאילו ה' בנקודת ד' מגלגל
המזלות בקשת ב' מגלגלו כשיעור קפ"ד חלקים מחלקי גלגלו והוא הולך אותם
בקירוב ת"פ יום חסר דביע ובכל זמנינו סובב מגלגל המזלות אלא ק"ף שהם
מחצית הגלגל וטראה הגלגל כאילו הולך בעצלה ובהסך זה כשהוא הולך מגלגל
קט"ז"ב שהם קע"ג חלקים מחלקי גלגלו בקירוב מקע"ה יום וחצי והוא הסובב
קשת דג"ה מגלגל המזלות אשר בה ששה מזלות שהם מחצית בתולה עד חצי דגים
וע"כ כראה על הארץ כאילו הולך במרוצה ויש לנו להבין במהלך הזה כי כשהוא
בגובהו הגדול ומרחקו הרחוק מן הארץ היא הנקודה ב' מגלגלו וצדי הנקודה
הזאת כראה הוא הולך במזל תאומים וסרטן וכאשר הוא בגובהו הקטן ומרחקו
הקרוב מן הארץ כראה הולך בנקודת ז' מגלגלו וצדי הנקודה הזאת הוא הולך
במזל קשת וגדי וכשהוא במזל תאומים וסרטן ובשני המזלות הסמוכים להם
והם שור ואריה הוא הולך בפאת צפון מגלגל המזלות וסובב כנגד ראשי שוכני
צפון ומחמם האויר וכמציא החום בכל ישוב צפון ומפני כי השמש בפאת
מרחקו הרחוק מן הארץ וגובהו הגדול אין החום נוסף כ"כ על מדתו וכשהוא
במזל קשת וגדי ובשני המזלות הסמוכים להם והם עקרב ודלי הוא הולך בפאת
דרום מגלגל המזלות ומתרחק מן הצפון וכמציא הקרירות בפאת צפון בימים
ההם ואצ"פ שהקור הוא גדול בפאת צפון יותר ויותר היה מתחזק אלא שהשמש
מרחקו הקרוב מן הארץ וגובהו הקטן וזה מונע קצת מן הקור ועל זה הצד ישנו
פושץ בפאת צפון עד מרחק סו' חלקים אמנם בפאת דרום הוא בהפך כי
כשהוא הולך במזל קט"ז וגדי ובשני המזלות הסמוכים להם הוא קרוב מראשי
שוכני דרום ומחמם את האויר בחקה מפני שהוא הולך על קשת הקרוב מן ה'
הארץ והוא מרחק השמש הקרוב וגובהו הקטן על כן נמצא החום יותר חזק בפאת

וכאשר הוא בגובה הגדול איך בתכלית עצמותו עמד ' ובמשמרתו נכמד: והגובה
 הזה הוא מול תאומים ' כי שכן מרומים ' וכאשר הוא נוטה מן הגובה הגדול עד
 הגובה האמצעי הראשון ' מהלכו נודעת לכל עם ולשון ' כי מוסיף ונוט בתנועתו
 ' אבל אינו ממשע כ"כ בהליכתו ' ובמקום הזה תנועתו יורדת ואינה עולה ' עד
 הגיעו במול בתולה ' ובהגיעו אל המקום הזה יהלך בשנה ' דרך ישר ונוה ' ומשם
 יוסיף להלך במרוצ' כי כבר רצה ' עד היותו בגובה הקטן ' מוטל ושולטן ' והגובה
 הזה במול קשת הוא ידוע ' כע ינוע ' וכאשר הוא מתנועע מן הגובה הקטן אל
 הגובה האמצעי השני עולה ' כי יפלא ' ממעט ומקצר ברוצו ' עד שתמצא
 נעת הגיעו אל הגובה האמצעי הזה השני ' אשר הוא מצד האחד ביכוני ' שם י
 יהיה שנה במהלכו ' ולא יטה מדרכיו ' והגובה הזה במול דגים בגלגל אשר בתולה
 הנוט למולו ' ומשם יעלה אל גובה הגדול כבתחילה ' וחוזר חלילה ' והגני מצייר
 בצורה הזאת גלגל אחד אשר נקודתו נקודת הארץ והוא דמיון גלגל המולות
 ואצייר על נקודתו ח' נשמתו על ד' רוחותיו בג'דה והגלגל הזה נחלק לד' חלקים
 שונים בשני קוים עוברין עליו האחד נקרא קו בג' והאחר נקרא קו דה ויהי נקודת
 ב' חצי תאומים ונקודה ג' חצי קשת ונקודה ד' חצי בתולה ונקודה ה' חצי דגים ואצייר
 בתוך הגלגל הזה גלגל אחד קטן ממנו והוא גלגל השמש ויהיה נקודתו רחוק מ
 מנקודת ח' למול נקודת ב' כשיעור שני חלקים ממאה ועשרים חלקים משיעור
 אורך גלגל השמש ושמתו על נקודת ג' ג'דה סהו דמיון גלגל השמש ועל ד' רוחותיו
 בח' ז' והב' הזאת היא הב' של גלגל המולות ובמקום הזה ר"ל במקום הב' הוא גובה
 השמש הגדול ומרחקו הרחוק ומפני שהוא כמשך על עקמומיות גלגל המולות ועל
 החלק השני כנגד הב' היא הז' כנגד גלגל השמש והוא גבהו הקטן ומרחקו הקרוב
 ובשני חלקיו אשר הם מזרח ומערב. אשר שם בתוך ח'ט בגלגל השמש שניהם כ
 נקראים הגובה הביכוני והגלגל נחלק בשני קוים ישרים האחד הוא קו ב' ז' והקו
 הזה הוא המשך עד ב' ג' של גלגל המולות והקו השני הוא קו ח'ט והוא רחוק מן
 הקו העובר על נקודת הארץ כשיעור שני חלקים מקד' חלקים באורך גלגל ה
 השמש וקו העובר על נקודת הארץ וחלק את גלגל המולות לשנים כמו כן הוא
 חולק את גלגל השמש לשני חלקים אבל אינם שווים והקו הזה נקרא בגלגל המולות
 קו ד'ה וכתב עליו בגלגל השמש כמד. מערב ב' נקרא קו יב כמצא' בגלגל השמש
 נחלק על די קו המולות לשתי קשתות שאינם שוות '

והנני זוכר מהלכך (הקפץ) כאשר יהיה האופן בתוך האופן' כבר ביארו חקדמונים
'מוסדי הארץ והאופנים' אמרו כי כלל הגלגלים' אינם כבדים בתנועתם ולא
קלים' וכל גלגל וגלגל נחלק לב' מאות וס' מדרגות' ואין הסוגות' וכל מדרגה
נחלק לס' חלקים' אחד באחד דבקים' ונחלק נחלק לשנים נודעים' ועל ש
שלושים ועל רבעים' והחכמים הם מחלקים החילוק הזה לדקדוק מהלכותם'
ולדעת תקופתם' לא שהם נחלקים בעצמם' בתנועתם ומקומם' והרקיע הגדול
לילה ויום מתרחק למערב' הולך ורב' והחמה והלבנה תנועתם הפוכה' מתרחק
למערב הם מהלכות' והחמה הולכת בכל יום קרוב מתעבה וחמשים חלקים
ושביעית מחלק אחד' וזה דבר ידועה אשר לא נכחד' והיא סובבת מהלך הרקיע:
בש' יום ורביע' נמצא שהרקיע מקיף ביום אחד הקפה שלימה' מה שהחמה
סובב בשנה תמימה' והרקיע סובב במרץ' על נקודת הארץ' אינו סוף כהליכתה
ואינו מוסף' לא יחסר ולא יעדיף' והחמה קו מהלכת כמו כן שומרת' אינה
מארכת ואינה מקצרת' אמנם כראות כאילו היא מתהלכת בתנועתה' ומשתנה
בהליכתה' לפעמים תראה במרוצה לתנועתה נחשבת ולפעמים תראה כאילו
היא לא סובבת' ולפעמים תראה במהלכתה מהלך בינוני' ממוצע בין המהלך
הראשון והשני' והחילוק הזה הנראה בהליכתה' והשינוי הנמצא בסדר תנועתה' הוא
מפני כי גלגלה על נקודה הארץ לא סובב' וילך סובב' ותט נקודתה מנקודת
הארץ שני חלקים ממאה ועשרים משיעור אורך גלגלה' ההלך לרגלה' ויתחייב
מזה שלא יהא כל חלקי גלגלה על דרך אחד חלוקים' כי אינה בשנה מנקודת
הארץ רחוקים' אבל ימצא חלק אחד קרוב ואחד על דרך הכטוייה' רחוק מה
שהיה' וכשהחמה בחלק הרחוק' הרי היא בגובה הגלגל (אורך מרחקה' או בדרך
רחוקה' וכאשר היה בחלק הקרוב' תתקרב לרוב' כי בגובה הקטן וקרוב מרחקה
' וזה משפטה וחוקה' ויש בגלגלה עוד שנים חלקים' אשר ממרחקה הרחוק
והקרוב על שיעור אחד רחוקים' ושנים האלה נקראים גובה האמצעי' וכל אחד
דרכי המצוה מודעי' ועל כן בהיות שמש בגובה הגדול או בשני צדדיו' כן דרכיו
ומצבדיו' נראה כאילו במרץ' השמש יצא על הארץ' וכאשר הוא בשני חלקי
גובהו מהלכו קבוע ואינו נוסף ואינו גרוע' ועתה אצייר הצורה' כדין וכשאר
' לדעת ולהבין השנוי הזה הנראה במהלך השמש וכטוייתו' ביום עלותו'

וכבר ביארו רבותינו עניינו ' והאריכו לדבר תיקונו ' וזה בנסח המאמר ' אשר
 הוא לכל דברינו מהלל ומשמר ' אמר ' אליעזר החמה אותנו ' עם המפור' חקוק עליו
 והולך אל דרום וסובב אל צפון וכמציא בין זה ובין זה שהחמה הולכת לד' פאות
 העולם וחזרת חלילה ' ואמר ' ר' יצחק בן גוריא מקומות כמציא בישע' ' וכן הוא
 במקום שהחמה נורחת אזי הוי לילה במקום אחר והו' לפי סבוב השמש ' ועוד
 אמר ' ר' יצחק אבא ערעית באותן כופרין דבני מדינתא ובאית תמן ויתבג' למיכל
 כד רמיש ליליא ולא ספיקא למיכל עד דהוה נהרא אמר'א מאי האי אמרן ' לי
 כך אנחנו דאנורחא דא ועוד אית אתר סמוך לבגן תלתא מילין דלא יוכל לנמכס
 אפי' פלגית דא כדאתנא לבני ר' שמעון אמר ' לי כך הוא לפום מה דאזיל שימשא
 פתח לי בסיפרא בריתא דשמואל קדמא' דהוה מספריה דאדס הראשון ואשכח
 האי עניינא ' אמר ' והנה סגלגל הוא עלמא כהאי כדנרא וכד אזיל שימשא אשתכח
 בהאי אתר דכהורי כען ובהאי דרמיש כען ' ודא חזו עינאי' הנה ביארו כי מרבנ'
 דבר לא נעלם ' כ"ע השינוי הכמציא בעולם ' ועתה הנני מצייר הגלגלים אשר
 בתוך הרקיע סגורים ' ולעדי עד שמורים ' ואיני חושש לבאר דיקדוקי ומעניהם
 ' והשתנות אופניהם ' כי אין הכוונה לבאר זולתי הקפת המאורות הגדולי' אשר
 לתועלת העולם אצוליס ' וזהו צורת הגלגלים על דרך הכלל : בהיות להם גובה
 ומהלל' הלא ימצאו יחלקו טלל '

צורת גלגלי שחקים ' אחד באחד כגלדי בעלים דבקים .

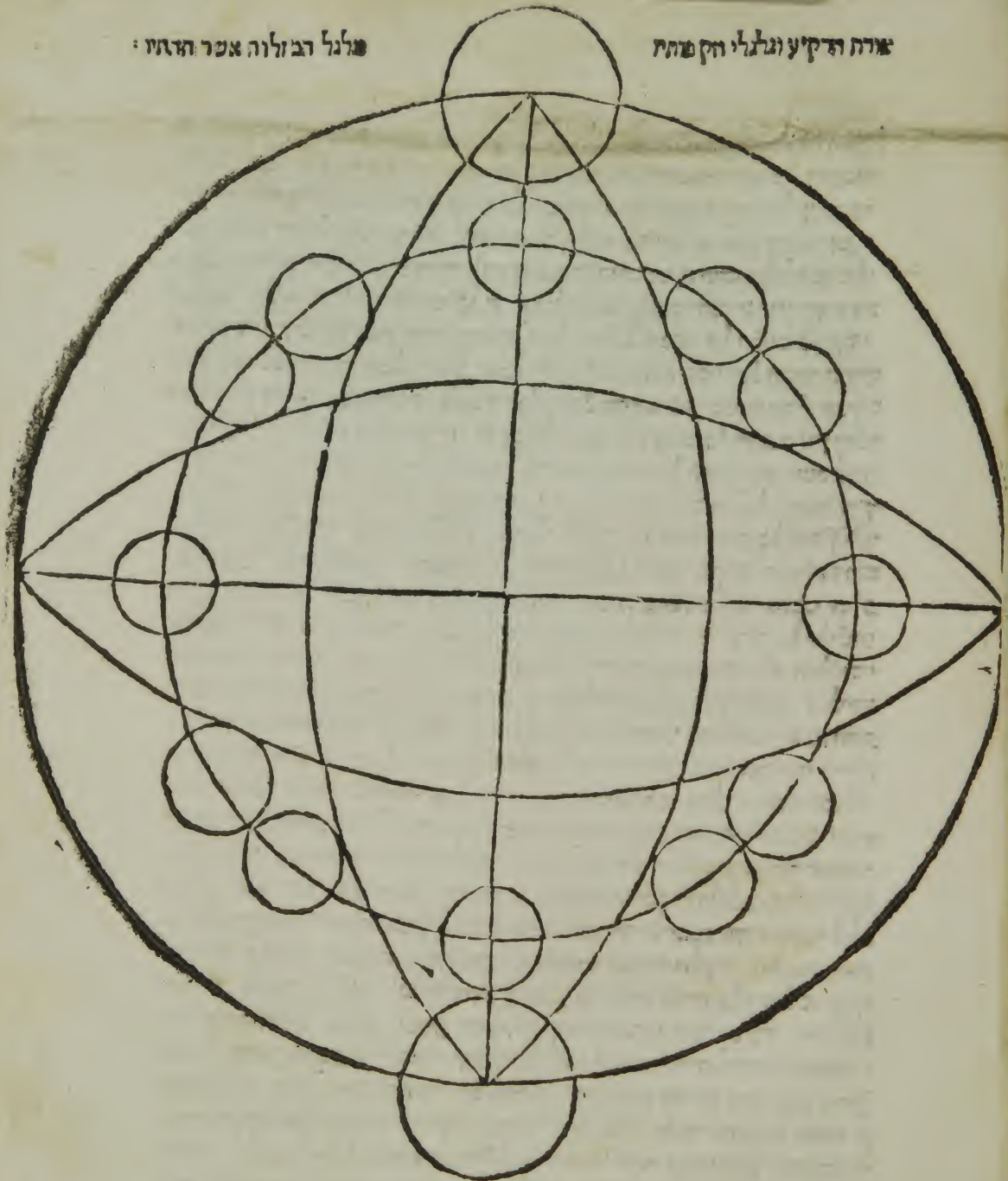

אשר יחד בארתי צורת הרקיע אשר נקדש והתגדל וכל העולם כתיבנו כנגדו חדר
אשרם טבת החלוקה והתמורה אשר הוא בארץ שמונה דע כי השוכן על קו השמ
המיוחד למערב הוא גדול רב בהתגלגל המסור הכבד כנגד ראשו ועל קו המסר
יעלה שמשו וב' המסמך כראש לו אחד בצפון ואחד בדרום כי שוכן מרום וכן ה
המולדת הדרומית לדרום והצפוניים לצפון כנגד מצחו ומפני זה היום והלילה שנים לו
בכללם כל ימי העולם והמשכיל על קו הגבול הראשון והמה רחוקים מן הקו השם
יו חלקים והן לשלוח צפון סוגים ברחקם על כן גלגל המסור על ראשם לא קם
והוא נוטה לפאת דרום מעלי ראשם בכל המקו אשר נמצא עש ועל מסמר הדרום
כעצמו והן ומסמר הצפון גולה ולנגדם עולה וכל המקום אשר בצפון עד יו חלקים
הצפוניים תחת הרצף אינם נסתרים ואין גלגל המסרים הסובב על רוחב הארץ חולק
הרקיע אשר על ראשם לסני חלקים שנים במדה ובקוים וכל אחד ואחד נוטה לצדו
ונסאר גלגל המסור על הדרך השני לבדו והגלגלים הפונים מעל גלגל המסור דרך
צפון הרקיע חלוקים בעצמם על דרך השנה לב' חלקים והצדדים מהן על הארץ יתר
על השמש ומקומה יתר בחסך הגלגלי אשר מעל גלגל המסור סוגים ולפאת דרום
נוטים והנס' כי הנספך בארץ תחת יועגליה יתר מהצדדים עליה ומפני זה פ
כשהשמש הולך במזלות צפון תושיה לישראל וצפון בדרום הימי יתרים על הלילות
בשמו לו בראש ט"ו ועד אחרית בתולה גבולות והדבר בהשך בהיותם לה מהלכים
נראים מאותו ועד אחרית רגיש ערומים כי הלילות על הימים מוסיפים ועל השם
עודדים ותכלית הקצור והתוספת אשר בגבול הזה נאספת הוא שיעור שעה אחת
ביום הארוך וכשיעור הזה לילה הגדולה ערוך כל אשר יתרחק לשוב מקו השני וראה
בו יתר החלוקה והשנוי פעמים יגדל יומם ופעמים לילן לפי מהלך השמש וגבולו
עד אשר יגיע היציב הארוך הרחוקים אשר הן בפאת צפון שעה ושע' חלקים ויהיה
ראש מזל גדי עם המסמר הדרומי נסתר וכחשך בתי חתר וראש סרטן עם המסמר
הצפוני גולה ועל ראשם יעלה ובדיות השמש בראש סרטן תתגלגל בעגולה ואינם
תחת הארץ שזלה ויומם הארוך לחשבון השעה עשרים וארבעה והם הקצר לילה
כולו השיב גבולו והמקום הרחוק מקו השנה חמישי ושבעה חלקים משפטיו ודיניו
חלוקים ואף אף בו יושב על טדה הארץ יחשב כי תאומי וסרטן עליו עולים קשת
וגדי תחתיו יורדים ושפלים ובזמן שהחמה בתאומים וסרטן אינה נסתרת ומהלכת
גומרת ובהמת בקשת וגדי תסת' והחושך על הארץ יתר ויתחייב להיות ב' חדשים
יב וליילה ב' חדשי והמה מחשיש וכל אשר תתרחק הארץ עוד מן מקו השנה הי חק
יתירה תסיף חלוקה ותמורה ויסדרו ממנה ד' או ה' מזלות ואשר כנגדו על ראשם ע
עולות על כן יתחייב להשתמש באר ד' או ה' חדשים ואשר כנגדו חושך ומשעים עד
אשר יתרחק הארץ מן הקו השנה השנים חלקים האיים הרחוקים וההדחקה הזאת
הא התבלית ימכת או שאלית ויהיו המזל עומדי עליה והשטה מכוסית תחת גבוליה
ויתחייב להיות שעה חדשים או וחושך שעה ותבסה בוטה וכל זה לפי סוכב השמש
במהלכה ויפן כה וכה וכבר

מלגל רבזלוח אשר הדתות :

אחת הדקיע וגלגלי חקמות

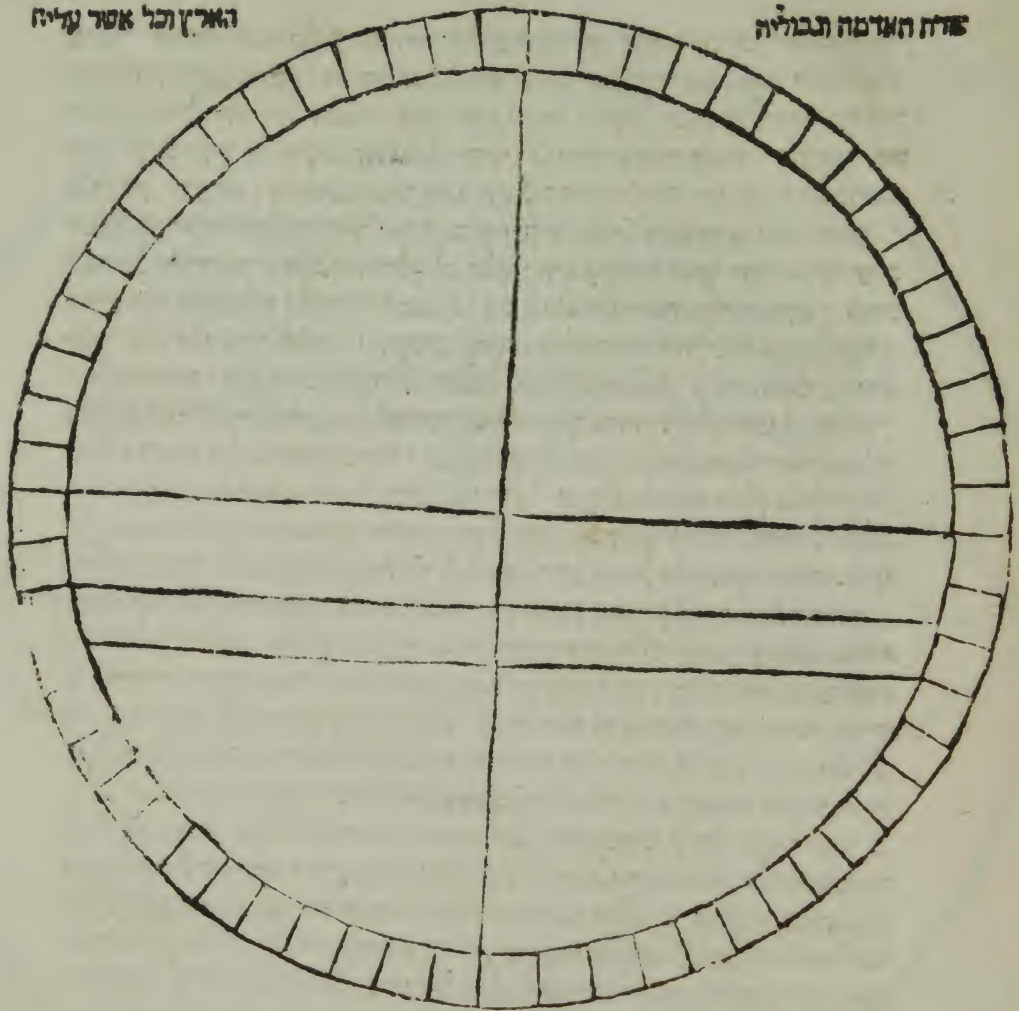

ובגבור' ותרצת ודונה הארץ ויהו' יצא וכתב וצמידנה' ולאחד מן הצדדי' אי' כעתקת
 ומתקמה' הינה כיתקת' ומרחק הגלגל אשר עליה' כמרחק הגלגל אשר ויתח' להדל'
 רגליה' : ואל המור' ואל המערב' במד' אחת תקרב' וכך אל הצפון ואל הדר' בשעור
 אחד תרום' ויש אל הרקיע הזה גלגלי' ידעני' להחזק תגועתו קבועי' והן משורשים
 בחמת' התכונה' : והקפת' בחומה' גלגל' אל' על כ' מסמרי' ירום' מן הצפון אל הדרום
 'וגלגל' אחד אשר מהלכיו רחוקי' מן הצפון ומן הדר' חלוקי' : והוא הנקר' גלגל המיסור'
 אשר על הארץ ישור' והגלגל הזה כחלק לב' חלקי' איש באחיהו דבקי' האח' כסתר תחת
 הארץ ושני' נרא' עליה' להיטיר מעגליה' : ויש גלגל' משור הזה כקודות סתים' אחת
 כנגד טלה' ואח' כנגד מאזני' : והן קבועו' במורח אח' במערב אחרת' וגל' כקוד' וכקודה
 גבולה' שומרת' : ועל ג' ב' הנקודות' יתגלגל גלגל' ה"ב מזלות' לרדת ולעלות' : והוא
 נוטה מגלגל המסור' לפאת צפון ולפאת דרום כ"ד חלקי' נורא' : וחולק אותה לב' חצאי'
 כי הוא יגבור על ב' הנקודו' במסור' : ועל זה נקראו' נקודו' היושר' ובעבור השמש עליה
 היום והלילה בכל מקו' שנים' על נקודו' השני' מאח' : וכך גלגל המסור' חולק גלגל המזל'
 לב' חלקים' : ואם המה דבקים' האחד נוטה לצפון גלגל המסור' והשני לדרומו' להראות
 גדלותו ועצמותו' : ונטייתו ממנו הוא כ"ד לכל פאה' : וכל זה על פי המחקר נראה' : ושתי
 נקודו' אשר לגלגל המזלות' לרדת ולעלות' : ואשר הוא מתרחק בהן מגלגל המסור' :
 אשר על הארץ ישור' : הן הנה הנקראו' נקודו' התמורה' האח' בראש סרטן' והשני בראש
 ג' שמונה' : והרקיע הגדול החלק כמו כן לב' חלקי' בכל ענה כחלק האח' כסתר תחת
 הארץ והשני בגלגל' : וכדמותו' הזה ירד ויעל' : והכני תואר לך צורת הרקיע ושכיל' וצורת
 גלגלי' המזל' ומעגלי' : וכסופה' גלגלי' : ואני מצויר בצור' הזאת צורת הרקיע' : הסוכב
 על ב' המשמרי' האחד צפוני' והאחד דרומי' והן נקראי' כלשון' יוון קוטבים' ואני נוטה קו'
 אחד מן המסמר' צפוני' אל הדרומי' : ואכתוב על ראש הצפוני' אל' ועל ראש הדרומי' ב'
 ו' קו' הזה הוא על רוחב הארץ והוא קו' א"ב והיה ראוי על הקו' הזה לחוג גלגל אחד עובר
 על ב' המשמרי' הנה הנקראי' קוטבים' מצפון לדרו' וכא' הגלגל הזה סומך הקפת הרקיע
 אומנם איני יכול לצייר במרחק פשוט' וציירתי במקומו' ב' קשתות סובבת הא' והב' אשר
 הן בראש קו' רוח הארץ וכאלו' מורות על הגלגל אשר הוא יסובב ב' המשמרי' וכל אחת
 מאלו' הב' קשתו' הוא קשת א"ב ומחצית הגלגל הזה נקרא קשת חצי היום מפני שהוא על
 רוחב הארץ : וכו' היה ראוי לחוג נוסח גלגל זה גלגל אחד רחוק מב' המשמרי' מרחק אחד
 שיה' אשר הוא צ' חלקי' והוא סוכב על הקו' השני הנקרא קו' השווה חצי נראה' על הארץ
 וחציו מש' תחת תחתיה' וגלגל זה הוא סוכב על קו' אחד והוא ממרחק למערב' ואכתוב
 על ראש מזרח' ג' ועל ראש מערב' ד' והוא נקרא ג' ד' ובעבור שאיני יכול לצייר בדמיון
 גלגל עובר על גלגל אחד במרחק פשוט' ציירתי במקומו' ב' קשת' סובבות ג' ד' וכאלו' הן
 מורות על הגלגל הסוכב על קו' השווה וכל אחת מאלו' הב' קשתות הוא קשת ג' ד' מש' אל
 הגלגל הזה ב' נקודו' כאשר הוא סוכב אחת במזרח ג' וטלה' והיא נקוד' ג' ואחת במערב
 כנגד מאזני' והיא נקודת ד' והגלגל הזה הוא הנקרא גלגל המסור' הצפון ואל הדרום
 בשעור' שנים' ונטיית חלקים' וגלגל המזלות' הוא סוכב על אותן שתי הנקודות' שה'
 טלה' ומאזני' הרי לך צורת הרקיע מבוארת' : חסמה משוארת'

הארץ וכל אשר עליה

שדה האדמה תבוליה

דא מה שחאונו בצורת האדמה יעל פי המחקר בשלמה ועתה אנלה לך בגלגל הא
חמולות והכוכים סודי כפי אשר תשיג ידי דבר ברור וידוע כי תבנית הרקיע מעלה
ותחת מעלה והוא מקיף הארץ ואבב מחמתו מארבע חזותי והוא על שני מסערי
סובב סביב יונפסו יסובב האחד בקצה צפון והשני בקצה דרו' יסובב עד קדמו ומרוס'
והמסערים האלה אינם חיים ממקומם יעוסי רצון קנס והארץ עומדת בתוך הרקיע
על קולה כנקודה העגלה יצל המסערים האלה הרקיע סוער ומנופל ירוץ ולא יבטל

והשוב אשר הוא ששה עשר חלקים דרומיים' בו משכנות בני כנענים' אשר כל ימיהם
 ובעתהם אל ההבל פונות' ודתי' פונות' כי ימי החום להם קור' ימי הקור החום להם
 יחקר' וכשהיו לבנו מאריך להם מקצר' והלילה חפכים נוצר' והם משגי' בענייניה'
 כולמו' זה דרכם ככל למו' והשוב אשר בפאת צפון ששה נשים חלקים' לשבעה
 גבולים נחלקים' והן משכנות האומות השבעים' אשר בעולם דויעים' מהם השוכני
 על קו השנה' חמצון הנאה' והים והלילה שנים לעולם' בלי נשמש' קולם' וכל ע'
 עם ולשון' השוכנים באמצע גבול ההרשון' וכנענים מן הקו כנעיה' תחנותם מבוארת
 וגלוייה' יומם הארוך שלש עשרה שעות' ובלילה מגרעות' וכך כל גבול וגבול' יוסף
 גרע' וחובו ישרע' וכל אשר יתרחק מן הקו השנה' כחו יחיה' ובתקופת תמוז כחו
 יגדל' וכלו יתמעט וידל' ובתקופת שבתי יעות דרכו' והדבר בהפכו' עד אשר נמצא
 שהשוכנים מן השנה החוקים' ששה נשים חלקים' והם האחרונים' אשר בפאת צפון
 חוכים' יומם בתקופת תמוז עשרים וארבע שעות' בגבולם כודעות' ואין באותו היום
 לילה כלל' כי נגרע ואומלל' ויום הקוצר בתקופת טבת לילה כולו' השיב גמולו' אהנם
 בתקופת ניסן ובתקופת תשרי הדבר חשוב' והם' והלילה שנים בכל הישוב =
 והנני מצויר צורת הא' מה' הגבעה והרמה' ואצויר ארבה ורחבה' לא יחסר כל בה'
 למען יראו ויאמינו' והמשכילים יבינו' והנני כותב בצורה הזאת על ראש מזרח א' ועל
 ראש מערב ב' ועל ראש צפון ג' ועל ראש דרום ד' ואני כותב קו אחד מן הא' אל ה' ב'
 והן שתי קרנות אשר האחת מזרח ואחת מערב והוא הנקרא אורך הארץ והוא קו א' ב'
 ואני כותב עוד קו אחד מן הא' אל הד' והן שתי קרנות אשר הקרן האחת צפון והשנית
 דרום והיא הנקרא רוחב הארץ והוא קו ג' ד' ונתתי הקטע אשר בין הא' והג' קרן מזרחית
 צפונית והיא קטת א' ג' והקטע אשר בין הא' והד' קרן מזרחית דרומית והיא קטת א' ד'
 והקרן אשר בין הב' והג' קרן מערבית צפונית והיא קטת ב' ג' והקטע אשר בין הב' והד'
 קרן מערבית דרומית והיא קטת ב' ד' והנני מחלק כל אחד מאלו הארבעה קרנות לשם
 לחמשה עשר בתים וכל בית וביה ששה חלקים כדי שיגיע גבול קרן לתש' חלקי'

והנני כותב לפאת צפון
 שבעה קנים
 כנגד ז' גבולים המיושבים
 הנקראים בלשון יון אקלימיז' מן וקו אחד
 על סוף הישוב בצפון וקו אחד על סוף הישוב
 בדרום וראי לך הצורה המצוייה' וכל פי המחקר בכנעיה'

וען ויאמר דע כי הארץ עגולה
 יושבת על תילה חצת מים וחצי
 יבשה ונגולה על ראשה ונקצת
 היבשה הוא הישוב כי הוא מקו
 החשב ויחבסה נחלקת לארבעה
 חלקי שנים על שני קוים ואלו
 הקוים חלוקים בקרבה לארבע
 ולרחבה הקו הראשון הוא
 גידול ורב והוא הנקרא קו השנה
 ואהל כל מצע ונאווה הקו השני
 מצפון אל הדר הולך ועד רחוב
 הארץ הוא מולך והוא הנקרא קו
 האמצעי ומרחב הארץ מודיעי

נמצא שהארץ בשני קוים נחלקת לארבע קדנות היא נצתת הקו האחת צפוןית
 מזרחית הקו השנית צפוןית מערבית הקו השלישי דרוםית מזרחית הקו הרביעי
 דרוםית מערבית והקרנות האלה כל אחת מהנה נחלקת לשנים חלקים
 ביצוקותם יצויקו ויאכס על קו הישר מיוסבות בשווקים וברחובות אמנם הישוב על
 האורך הולך ורב ומן הקו היוצא מתחילת מרחק עד סוף מערב והישוב הזה אינו פושט
 על כל רחוב האדמה תחת אשר היתה שמה אבל הוא מתחיל מקו האורך ולצר צפון
 יתרחב בר נרחב ותבלית רחבו מרחק ששה ועשרים חלקים מהתשעים אשר הן
 לתח צפון חלוקים ומשם והלאה איך בני ישוב ומקום חשוב מפני הקרח הנורא וינוח
 שצרה ומן הצד האחד הולך הישוב על פני האורך ומתרחק אל פאת צפון לפי ה
 הצורך עד מרחק ששה עשר חלקים מהתשעים אשר אל מהלכו דבוקים יומשם והלאה
 איך בני ישוב מתגבורת החמה והיתה לשמה נמצא הישוב בשנים ושמיים ח
 חלקים מהמאה ושמיים אשר מפאת צפון חלוקים והן מיוסבים באורך גידול ורב ב
 כרחק מרחק ממערב מכאן כלומר כי ישוב הארץ פחות מחלק אחד מארבעה ח
 אפני כי מחציתה בים טבועה ויותר ממחצית מחציתה שאינה והנשאר לישוב האומות

ויאמר על בןך זה נכחלתי ונתחלחלתי ' אל הנער הזה התפללתי ' כי ביום פחחם
עליו יערה ' כי סקל וסקל או יורה יורה ' כי בני העיר נעצו על בית אבתי להברית
ויבאו כולם בברית ' ועל פי גודת המולות ' יבאו אליו האלות ' ואביט ואין עורר ' ע
כן אבכה בכני יעור :

כורת וטקן בוכה עם בתו בחזקה   והילד מולד בחיקו

ותען האש ותאמ' למה אדוני
כשעך תמרמר ' ותרבה על זה
ראגתי ' ותגדל אנחותי ' ויבדלו
רעיוניך ' ואל תחם בת עיניך
ועצתם טובה והדורה ' ברית
ותרה ' ומה לנו חלק בשר ומה
נחלה בביתו ' ומה תועלת בהיותנו
'אש במוות נהיה כן חורג'רולי'
ויקדים ' לא נראה בהמיר ארץ
ובמוט הדיס 'ומי יתן ואכי אהרונ
את בני תחילה למען יהיה לשם
ולתהל' 'ואנש'לאחד מן השוחרי'
'אשר רצון שוחרי' 'ויהיה לנו בני'
ובני בני 'מלובשי'שני עם עדני'.

ותדבר אליו כדברים האלה ותסתינו ותפקה אונתו לכחמיכו ' יין יטן מדעת וקנים נוח
הימנו 'ותשגיחו בדברי תחנומים וארנכה 'ותכסיהו בשמיכה'ותקס ותצא ותסגר הדלת
אחרי באחה 'ותרץ ותגר לביתה 'ותכנס לפני ולפנים אל מקום נרש ' מקום אשר
אדוניה טס 'ויאמר אליה מה לך בתי 'אל תראי לאיש בלתי 'ותאמר אל אדוני כי לא
טובה השמועה 'יען כי יעץ עליך אדם רעה 'ותגר לו את כל אשר נעשה 'וכי אביה ד
דבר ממנה לא כסה 'ואיך הדברים על פי משפט בעלי הככבים חוברו 'ויבאו מתוכם
הבר' 'ויאמר השר אל תראי בתי מהללת מהאזכרים וכסלם ' כי ירא גדי' יצא את
כל ' 'והכני מורדע עניין 'אשר דברו יאמן 'המתברך בלדיס אמן 'ומה היא פעולת
השמש והככבים 'אשר בגלגל סוכבים ' והיא האקראת חכמה מבוארת 'לעיני העמים
משוארת 'והוא השוב תקופות ומזלות ' במדרגות מתגלגלות ' ואמר המדע לחסוב
תקופות ומזלות ואינו חושב עליו הכתוב אומר בסודיו 'כי לא יבינו אל פעולת ה' ואם
מעשה ידיו : והכני מציב הקדמה ' בישוב האדמה :

ושתאוס כבא ל' היכלו למען יחת' ונתיז את ראשו בבת אחת' ומבני ומבנותיו נקח
 פקמה' ולא תהיה לו תקומה' וניתן לנו מאחינו וסמסיד ושדים' ונחיה בני תמיד' (וכו)
 כמלט מפח יוקסנו' ונמלקך ככל אשר תאווה נפשינו'

רפילו גודלית

צורת ואודם חפצים עלפי האמת

וטוב הזמנס בעיני כל גדוליה
 העיר' יחד יסיו וצעיר' ויבא
 כולם בברית' על דבר השד' ו
 נורעו להכרית' כי אמרו לא' ד
 דברו האכרים' אלת' אמתית
 דברים' והצרה הזאת אשר על
 אשר תחול ותהי' הלא בשמים
 היא' ויבינו לבס ליום קבוע'
 ולאין ידוע' להשמיד להרוב' ו
 ולאחד' עדי עובד' והשר לא
 ידע בכל אשר נעשה' ועליו עין
 לא חסה' ותהי לו אסה פלבס
 מבני העיר הסגנים' מורעה
 האיתנים' (והיא אשה חכמה'
 בכל מכלוערמ' ידעת להמסך
 הלבבות' לחשיב מחשבות' ויהי

ל' ומנה בן נכבד וכחמד ונעים' ילד טענעיש' ויהי היום ותבא האשה בית אביה
 כחוקה' והילד בחיקה' וירא הנער את זקינו' עונו על מכונ' ויחל לשחק ולגנוגנו
 לרלב ולהשתעשע' וישן הזקן אליו וידו' ויאלס' ולא יוכל להתעלס' ויזלו עינו דמעה'
 בקול אנחה ושועה' ותאמר לו בתי למה אדוני נאנח' ולא שקט ולא נח' וחכמים
 אמרו בלימוד' אנחה טובת עזמותו טל אדם' ויאמר אליה החרישו מקטוב' איז
 בלתי רק טוב' ותקח הנער ותשיתו' על ברכו ויחבקו' ויפול על צוואריו (ושקיהו)
 ולא יכול הזקן להתאפק על דאבתו' ויורד על לחיו דמעתו' ותעסך בתי לפתיתו פעם
 שניה' ודמעתה על לחיה' ותאמר למה אדוני יעליס ממני מצפון לבו' ולא ידעני
 מה טיבו' הלא אנכי בתך החמודה' ואין לך בעולם זולתי' יחידה' הלא אנכי טוב לה
 מעשרה בניס' ברוח חן ותחכונס' ויהי כאשר הציקה לו בדברה' ותרבה עליו אמריך
 ותבכה עליו ובלשון רכה החליק צא' ויגד לה כי הציקתהו'

וינשבת בעמק תחת ההר וכל הבא אליה ירד ויגה' והיו סוכב אותה מעני
 עבריה ויגדלו בעשרם וישביה וגריה' כנעניה וסוחריה' והיו בה אנשי מלומדי
 הים ויודעי כנשא' ובהרות דכיס' המקרים במים עליות' וירדי בים אביות'
 והיה שר גדול מבני קדם פקיד ונגיד עליהם' ומעשר קניינם בכל שנה וכל
 חיליהם' ויהיו שם חמשה חנוים בסככים' רואין בעבים' האחד שופט ודיין'
 והשני כהן מדין' והשלישי איש געל' והרביעי נזמד לבעל' והחמישי נשבע להרע'
 שומר רוח לא ירע' והשר היה דברי חזיונם בזה' ולא קרב זה אל זה כי
 אמר אין בדבריהם תועלת' ותבונתם גרועה ונסלת' כאלה נוסלת' ויהי כאשר
 ראוי החנוים' אשר המה נחבזים' ויבינו חפץ השר ורצונו' וכעס עניינו ויתקבצו
 כולם לדבר בגנותו' וישיפו עוד סגור אותנו' ויבינו בתקופו ומולדו' כי קרוב
 יום א'דו' וימהרו לעורר מולו הרע' אשר ממרומו נגרע' וילכו בעוד לילה אל
 האצילים' ואל בני העיר הגדולים' ויאמרו דבר סתר לנו אתכם ואיש לא
 ידע' כי בא הנה קרב אננו' ויאמרו ידבר כל אחד כל אשר יתאין' סוד
 ה' ליראי' ויאמרו השמתם לבבכם אל אדוניכם השר' אשר בהורו יאדיו ויחסר'
 בהיותנו לו מעועבדים' ומאיתנו חרידים' ואנחנו עמלים בכל מעשיו'
 ונותנין לו בכל שנה עישור בכסינו' מלבד טבעות ומועדים' וימים אחדים'
 אשר נקריב לו קרבן ומנחה' משאת וארוח' זה ביגון זה בשמחה' זה ברצון זה
 בזדון' כעבד כאדון' די הוא צבי הוא מחה' לזה מקרב לזה דוחה' לזה יבה ולזה
 יעניש' לזה ישפיל ולזה ירשים' לזה כפשו דמויה' לזה אין רוחו מנחיה' ועל זה
 ישפוך רוח עושים' וסופג את הארבעים' ולוקח מבניו הנאהבים' לכורמים
 וליוגבים' ומבנותיו הטובות והיפות' לרקחות ולטבחות ולאושות' ועתה הנה
 אל השמים משפטו נגב' ויום ודונו רגע' וקרבה עת פקודתו' לקחת מאור
 עיניו וחמדתו ושבתי' עומד לנגדו' ומאדים צומח בצידו' ונוב התלי עלה על
 ראשו' ויעלה באשו' וכן כעה ממכניו' צדק לפניו' והשמש חשך בהלן' אין
 כונה לו' וכסב ערך נהי וקניה' בהרת לבנה' והמולות ישרו לשברו כולם מ'
 מערכה' ותשלם כל המלאכה' למען תתי בידם להמית' להסרי' ורענו ולהחמיתו'
 לטלות שאריותו' ועתה התבוננו וקחו עצה' כי יום מהומה ונאצה' על כל
 ה' יגו וראו צערם' ראשיכם ושכמיכם ושעריכם' תהיו מוכנים ליום מועד'
 ויהיה כל אחד לחבירו סוּעֵד'

ולקחת אותנו לעבדים / להיות לרצונו מועדים / ואם יקצוף יחידנו וצמיתנו :
 לו חספ להמיתנו / ויאמר האקו ואיך ימות החי בלא עתו / בעת רדתו / ויאמר
 העופר הלא ידעת שיש בעולם ג' מיתות / למאסר החי עבדות / מיתת טבע
 ומיתת מקרה / ועל זה הכתוב מורה / ומיתת חטא ופסע / באין זכות וישע / ועל
 כן ניתן ביד אדם בחירה / כח ושמירה / לבל ימסור ביד המקרה עצמו / וילכד
 בחרמו / ואל יחשוב דברי טאוונות וכזבים / אשר אמת החושים בכבדים / כי
 בעת מולד האדם נגזר עליו / כל קורותיו וחבליו / ולא יעיל דבר להימלט ממזלו
 ולהטות ממעגלו / ויש למיתתו עת דיועה / אשר היא במולדו קבועה : ולא יוכל
 מן הנגזר במולדו : בין עובד אלהים לאשר לא עבדו / וכל אלה הם דברי סקר
 נכזב / כי לא ראיתי צדיק נעזב / וה' חספ למעצ צדקו / כי יצטווה בצוקו ובתם
 צרה ישמרתו / ובסתר אהלו יסתדיהו / ועל כן צריך אדם להזהר מן המקרה / פן
 אף על עונו יחרה / ויתחבא ביתו מהאמה ורעם / כמיטת רגו עד יעבור זעם
 ויאמר האקו צדקת / ובאמרי תבונה דבקת / ועתה לכה ונעבור ממקום סכנה /
 אל מקום ריוח והסנה / ויקומו ויברחו בהחבא / בין הצאליים וענף עץ עבה /
 וילכו אורחות עקלקלות / והצייד רודף אחריהם דרך משילות / והדרך לנגדם
 ירט / והמה כמלאך הררי אררט / והי כאשר באו אל המלך ויברכו לאל שוכן ע
 ערבות / הגמל לחיבים טובות / ויאכלו וישתו וישמחו / ועמלם טכחו / וידברו
 דברי שבח והודאה / על כל התלזה / ועל מעשה ה' ומעבריו / אשר גמלם
 ברחמיו וברוב חסדיו / ויאמר האקנהיום ידעתי דברי כבוד והוד / כי גדול ה'
 ומהולל מאד / ועוזו ונפלאותיו כאמנות / אבי יתומים ודיק אלמנות / עושה חסד
 לאלפים : יבקש נרדפים : מציל עני מחוזק : מפיו לפידים ובזק / מונה מספר
 לכבדים ומאיר החיובים : והנשען במזלו הוא יכלימונו / והבוטח בה' הסד יסוכפנו
 / ויאמר העופר הדבר הזה ידוע ומנוסב ראשון : שמור כבת עין וכאישון / כי
 הנשען על הצור רוחו יפלט / וכל הנקרא בט' ימלט : והנשען על משפט
 הסכבים : כל ימיו מהאובים / ואולי יקרהו במקרה המדינה / אשר קמו על ארונתם
 בלי טעל ותבונה / והיו על דברי ההוברים בוטחים / ויחזו להם משאת טו
 ומדומים / ויאמר האקו איכה היה הדבר / ועוז ומקל תפארתם איך נסבר :
 ויאמר אמרו כי המדינה לנו היתה גדולה ועצומה / דלתים ובריוח וחומה

ועל זה לא נשתנו שני הוברים בדין אחד : וקיוםם נכחד : ' ומוי שהיה על אחד
מאלה הדרכים נקרא קוסם : אשר פי תבונתו חוסם : הא למדת שהוברים בקנס
ג' לאוין' כולם כאחד שוים : כי כל הובר דברי כסילות רוחש ' קוסם קסמים מעונן
ומכש ' ועל כן ראוי לכל איש אמונים להתרחק ממימוניהם ' ולא יעשה
כמעשיהם ' ויעבוד את השם לבדו ' וירא מפחדו ' כאשר כתוב בתורה : אתה
אלהיך תירא : ואתה אם היתה יודע : עתים לתורה קובע ' ותבין חידת העופר
והאקו : תורת ה' צדקו : ויתהיה כפסד נשמרת ולבך נרצה ' אז תבין וראת השם
ודעת אלהים תמצא ' ויאמר המקשה איכה היה הדבר ' ובמה גדל העופר והאקו
גבר : ' ויאמר היה עופר אחד בארץ הצבי לבטח יושבי : ויהי חכם בכל החכמות
ומבין תעלומות ' איש תם וישר וירא אלהים ' וחביריו מהדור נפלאים ותמהים :
כי היה איש חסד בכל ממונו ובכל רעונו : חסיד גומל כפשו : מושך חסד ליודעיו
ושונה מורה : ואת האלהים ירא : ויהיו אקו אחד תלמד וחבר ' וגם הוא אמת
בלבבו דובר ' כי היה מבין ויודע : ולכל מליצה שומע : משרת הבין מבחוריו '
ואוהב חכמה מגעוריו : ויתחבר אל העופר לטוב מהללו ' להטב דרכו ומעללו
ויקנה ממנו עצמה ' וילמד מאמריו פיהו ' דברי חכמה : ויתענג באהבתו וישבע
בטובו : כי אהבת כפשו אהבו ' ויהי דעתו מיוסבת וכפשו חפצה : להבין משל
ומליצה : צורח האקו והעופר ' אשכול הכופר

ויהי היום והעופר והאקו
כל אחד צדי הבין מעדה :
והם יושבים לבדם בטדה
: וישא העופר את עיניו
מרחוק : כמשפט נכחוק ' וירא
והנה איש בא מן הצד' הוא
הצד ' בידו קשת רמיה ' צעקה
ושאוייה : ויאמר אל האקו
קומה וכברחה ' כי כפשינו
ל עפר שוחה : מפני יד הרודף
בין המצרים : אשר לצודינו הוא
מערים : הוא חושב להשפילנו
להתגולל ולהתגשגש עלינו

וכשמוע המחבר את דברי המשל' ובראיתו כי נפתח המקשה בדברי הכל וכשל
 ' ויאמר כל דברך אנשי לבב יתעבדו' כפירוש רש"י ורע"ב' החזית די
 בנים טובים' הזכיר שמם החנוים בכבדים' והקיימות לך משל כמאס וכבזה'
 ' לא מחכמה סאלת על זה' אמנם כל דברך פתיות ורמיה' הן ארץ כשדים זה
 העם לא היה' וההזכיר בדו הדברים האלה מלבב' והיות בלשונם וקרבם'
 והכופרים אשר בים הסבלות טבעו' אל מעונות ואל קוסמים ישמעו' אבל
 אנחנו שמענו באוזנינו' לא תבחנו ולא תענונו' ואין לך מעונן גדול מן החנוים
 בכבדים' אשר פנה אל רהבים' וישב בכסלו וירדס' ויאמר לדרס' ביום
 פלוני אתה מצליח' וגינה ורועיה תצמיח' ובעת פלוני תגרע מן העבודה'
 כי תמצא אכדה' וביום פלוני טוב לנסות' עת לעשות' וכתב לפי שכל חלוק
 ותמורה' בית הבחירה' וע"כ חייב שתי מלקיות' ונשך נקבצו דיות' כי הוא מעונן
 ומנחש' ולבו דברי כסילות רחש' ובספרי אמרו לא תבחנו' א"ל המנחשים
 בחולדה ובעופות וכבדים' לא תענונו אילו נותנים עתים' ועוד כי ההזכר בכלל
 הקוסמים' אשר המה כחולמים' והקוסם הוא ההזכר עניינים והשבעות' ונותן
 אל השתאים רמזים והמצאות' וכתב תיבות משונן' וזרות' ואין בלשון עם נכונות
 ' והוא מסדר אותן דפין דפין' בדברים מוזושים' ומגיד לסכלים דברי פתיות
 ' כלי עונה' וקיות' וינח כח מחשבתו בתנועה' אשר היא בלבו ידועה' וידע מן
 העתידות דבר' ויגיד עניין אשר לא עבר' ואולי תאמת קצת מענייניו בהתחזק
 כח דמיונו' וישאל הקוסמי יתרין זה על זה בתנועתם' כיתרון בני אדם בכחות
 הנפש קצתם על קצתם' ואולי יש להם פועל ידוע' אשר במחשבתם קבוע'
 ויניע בו כל אחד כחו ותבונתו' ויוציא לפועל הבנתו' מהם מי שיכח במקל
 אשר בידו מכה ממחרת' בוצקה גדולה אמריה ממחרת' וימצאהו בדמיון הא"ס
 הנכסה' במחלתו נספה' ויגד רמזים וחידות' במקצת העתידות' מהם מי
 שיפזר החול ויעשה בו נקודות' הטר אגודות' מהם מי שיטליך אבנים בחתוכת
 עור' ומשבת אילול' לא יעור' והם מגדלים באלה התחבולות דברים' בורות
 כשברים' והבנה בכל זה להציר כח מחשבות ולחזק ידי עולליהם' וקצת ההמון
 שגו בהבליהם' מפעולתם ומעלליהם' וחשבו כי הפועל' ההם סיבה להיות מה
 שיהיה' אשר אמרו בצילו נחיה' ומן המין הזה נשתקו קצת בעלי משפט הכבדים'
 וישיחו כזבים' על כן המעטיל בהבליהם לא יאמין' בעבור כי הם מזה המין
 והם מניעים ומעוררים הכח' בקלות המון'

ותאמר החסידה הלא הכבד העיד על עליותך : ויתקן ביד שונאיתך
 והמזל ערך נקמה לעומתך : ביום הולדת אונתך פתח חרצובות למותך
 ועתה בנשי ואפי כל יומתך תיסקר רעתך : ותרום החסידה מעל הארץ לבית
 תחנותה ונתן טרף לביתה ויאכלו וישבעו : כי כזו גש כענו

צירח החסידה מעופפת : והצפרדע בין שניה נאספת

וגשאו אליך המשל הזה
 למען תביר ת
 תלאותך ותכזה : כי היראה
 והשחר אשר לבך יחילו :
 לא יושלו ולא יצילו : כי
 אין לאדם מנוס ועזרה לא
 מעיל הן ביום עברה : כי
 כל פגע ובהלה רוח
 והצלח ושפלו ומעלה רמה
 בגזרת עירין פתומא
 והמזל טרה אהיס באוננו
 ומשל ממשל רב ועשה
 כרצונו וצתה אל תשתומם
 מחסר ומגרע למה תראה

בימי רע והנה לך פתח ומבא למה תירא משור כי יבא ואם ישכבו בני אדם
 בין שפתים ובסוכד ובעצלותים לא יוכלו להמיר מזלם ומכתם עד בלתי
 טמים לא יקיצו ולא יעירו משנתם ועתה שמעו שמוע לקול הגיוני ואמר כא
 יראיה וזכרו את השיר וגדלוהו פמיד על לבבכם העלוהו הזהיר סן תולדוהו
 יראי ה' והללוהו

אנוש נברא לקבלה הפכים : אשר המה מנת כוסו וחל קו :
 הנגזר במילדו יקיים : ומולדו ומגמתו וחש קו :
 ועתגזר נהרים עבוד איש : ועת חפרץ ילדת אש בח קו :
 ואם נעצב אנוש כותב עצבו : ואם שמח במילדו חק קו :

וכאשר יחפון לסיר כחם וחדרם ככבי שמים וכסילהם לא יהיו אורם והוא ה
 המשקיף על בני אדם ממבטן שבתו ונותן להם את הכלם בעיתו ונשכבודו לכל
 חסידיו מעו ומחם רצון יריאיו יעש ומשגיח על יושבי תבל ודורם להציל ממות
 נפש ובידו הממשל והכח כי ירד לסלוח וחסדו יסלים בתבונ' ודיעה משגיח ומציל
 ועבד איתן ותמהין בשמיה ובארעא והכל מעדי' במעש' דיו' כי הכל עבדיו וכל
 אשר חפץ עשה כפת תהום קולו דום ידיו נשא וכאשר יצא להמיר החיוני' ישודד
 ככבים והמשל בזה בצבא שחקים כדמיון הסוס אשר ירוץ בשווקים כי האדם
 הנשאר בפעליו המכין לנגד הצרה מעגליו לא רמסו הסוס ברגלו ולא קרב
 למולו והפתי אשר לכל דבר יאמין ויטה אל השמאל ואל הימין ויעמוד נגד
 הסוס וירמסיהו ובבגדו יתפשיהו ותפארתו ומעלתו חסידה זה ימות בנפש
 מרה והסוס בעונו רמסו ודחפו לא עמד כי הדפו' אמנם המבין כמלט ב
 במעשהו כי ה' מחסיהו ואל יפחד ביום חשיכה ועלטה צדיק בארץ אשר
 יעשה טוב ולא יחטא וכבר פרשהו המשכיל והדע הנבון איך מיתה בלא חט
 ואיך יסורין בלא עון ועל כן כל דבריוך ומשליך גרועים הכל המה מעשה ת
 תענועים זה דרך החושים ככבים אשר סתר לו עבים ולא יבין דברי ה
 המושכל והמורגש ואל דברי הפתאים נגש ואור שכלו בכסלו יכבה כל היום
 כזב ושוד ירבה ותקצוף החסידה על מאמר הצפרדע אשר בעוץ האזניהם
 תגדע ודברי חידתם בקולה הכחשה ופרי טפתיה מגושה ותבטור בדברי
 אלהות רברי המולות ולבה כלב האריה המס יום תתקודש וצבא מרמס
 ותרא כי מתאמצת היא במהלליה ומשלליה ותחדל לדבר אליה ותאב ותלך
 לבית היכלה ופניה לא היו לה ויהי מקץ ימים ותלבש החסידה בגדי
 נקם תלבשת ותקח בידה את כלי הנחשת ותלך לקראת נחשים ועקרבים
 והמה בקשו חסבונות רבים ותבחר עת שאייה ושוממה ליום קרב ומלחמה
 ותרא והנה מול צפרדע כטה ממכונ' השיב אחור ימינו ונשבתאי הכין למולו צרה
 בצורה שמה ושערורה ומאדים בכחו הקריב כי בקש לחרחר ריב והתנין
 להרע נתן לבבו וחסדו וכבו ויהי כראותה זאת המערכה אשר על הצפרדע
 כמאכה ותקם בעוד לילה להסלי' עצת המול אשר הוא יועץ ואין מכלי' והצפרדע
 הייתה לבטח יושבת ועל מטה המרגוע שוכבת וכל רע אינה חושבת ותפירוט
 החסידה כנפיה ותבא בכשפיה ותגרוף את הצפרדע ביד חזקה ותגביר
 צלילה קול בכי ואנקה ותאמר הצפרדע אכן סר מר עמות ימים המות

משפט כל עשיר וחלף ועשה כרצון המלך ' ותאמר החסידה עד מתי תרבי תדברי
 ' ומדברי הפצר לא תחסידי ' הלא החכמים הקדמונים דברו : ובהוד ככבים
 ספרים חברו ' וזו על כל אים מבין לדעת ולהבין ' ולחשוב מהלך שבתאי
 ונתיבו ' דרך העשר אשר בא בו : ובה יבא זול המזונות והיוקר ' ערב ובוקר
 יואמר אחד מכל גדולי חכמיהם : אשר כח בהם ' אל תנעצל לחשוב איזה מול
 לשבתאי מנה ' ואיזה דרך פנה ' ותרע ראשית ביאתו במול : מאיזה יום מה'כחו
 יל : אים הוא בשילוש האש או בשילוש הרוח ' ואם הוא בשילוש עפר ינוח ' וכאשר
 תרע במול אשר בו יכנס ' אשר עומד לנס ' תרע כי שני ט : ס ומחצה ' בתוכו
 כמצא ' ואחר כך יסע אל מול אחר ' וכשיעור הזה שם יתאחר ' וכן יעשה תגובתו
 ' יטלים תקופתו ' ורע כי בחנות שבתאי באחד ממזלות הרוח : ושם יסקן וינוח
 ' יגור על העולם יוקר מזונות ושכח חנות ' וכאשר יחנה באחד ממזלות האש
 ושילוש : בכל מקום אשר ימצא שם ' גזר על יוקר המאכל ' כי השקט לא יוכל
 : והמזלות אשר לשילוש הרוח הם כלי תאומים מאזים ודלי ' וכאשר יתנועע ב
 בהם שבתאי העליון : ירבה פלגו מים בציון ' ומיקר בכחו המזון ' שולח
 במשמני השפלים רזון ' ורוב תענוג בעיני הכל כנצר כתיב : כי חזק עליהם
 הרעב והמזלות אשר לשילוש האש כל אחד נבלה ' הם אריה קשת וטלה ' וכאשר
 באחד מהם זה הכב ' כלח רכב ' יתיקר המאכל והמזון ' כי עוד חזון ' אבל
 היוקר הזה נקל מן היוקר הנמנה ' כאשר הוא באחד מן מזלות הרוח חונה'אמנם
 יגור בקץ על עצירת גשמתו וסיחת רחמי' ועל כן המבין יזהר מן היוקר הנמצא
 ' ויהיה בביתו אהוב ונרצה ' כש בצאתו מאיל המזלות ' עושה גדולותו יתמיד
 היוקר שנה תמימה ' בעבור הרעמה ' וכאשר יהיה שבתאי במול המים או העפר
 ' אוכל חפר ' על כן לא תירא מהיוקר והחיסרון ' כי הוא כותן בהם מעלה ויתרון
 ' ועתה אחי השמר והשקט ' ופח העמרי תלקט ' וזכור אשר גיליתי לך בסוד שבתאי
 : למען תספר אותותי ' ותרע ותשכיל ממוצא דבר : פתרון ומעבר : מתי יבא מ
 ממזלות הרוח ' ומתי יסקוט וינוח : והשמר מן היוקר בעת יציאתו : עד בא' חליפתו
 : כל זה האריכו הקדמונים : בסדר השנים ' והודיעו מעלת שבתאי וטובו : כי
 ה' אלהים בא בו וכתן בידו האור והחזון ' בר לחם ומזון ' ותאמר הכפרדע
 בלזה הכל ורעיון : באין הנחה ופדיון ' : כי שבתאי ואשר ככבים : הגדולים
 החזקים והקרובים : הם ביד א אשר חסד לא שיש נוצר : כחומר ביד חצר :

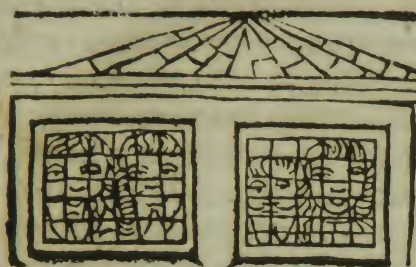

ויראו בני המדינה נפלאות
 כורס' כי מת גבורס' וכי
 רבו במיתתו קורות'
 ותמצאנה אותו צרות' ו
 ויזנקו בקול מרה כל
 ישיש וצעיר' ויעל שועתם
 העיר' וכל אחד מהבחור'
 לנגדו מיהר' ויעלו אותו
 מן הכהר' ויביאוהו ויחיחוהו
 בבית רפידתו' מת מושכב
 על מטתו' ויבא המלך לקול
 הכבי ושמה: ויאה' מדוע
 הקריה הומה' ויספרו לו
 הנזירה והמאורע: כי מר

ורע' ויאמר שמוע שמעתו' והנה כא ידעתו' וכי לא יוכל בערמתו: להמלט מ
 מגזירתו' ואין ביד כל מלך רב ושלט' גנון והציל פסוח והמליט' כי מי יוכל ל
 לדין את האלהים החשובים' את השמש ואת הכוכבים' והם כתבו להוליך את
 האדם לבית החיובים' רגלה דבר איכס אנן ערבי' ויכל המלך לדבר עכנינו
 ויתאבל על בנו' ויצו לקבורו כמשפט הנסיכים' בקברי המלכי' ויעשו לו אבל
 ימים קבועים' וימלאו לו ארבעים' ויעברת ימי בכיתו ויזכר המלך את החזוים
 שומרי משמר הרזי' וירא כי כל אחד צדק במשפטו' וינהל לחטו' ויצו להוציאם
 מבזר החשכים' ויתן להם מהלכים' ויחשבים ויגדלם' על טוב מהללם' וינטלם
 וינשאם כימי עולם' ונשאתי אליך זאת החידה: מהלל החזוים מגידה' למען
 תסתרי ותביאי' ורעה אל מאמרי אל תחרושי' כי אין לך רשות במשעליך'
 להמלט מגזירת מולך' וברשות הכסב להחיות ולהמית' וגזר דינו גזר דין אמת'
 והחידה הזאת תעיד על דברי' תקרא כיום מועד מגדו' ותאמר הצפידע אין זה
 דרך אמונה' לא דעת ולא תבונה' לשען האדם על משפטי החזוה' האיש הלזה' כי
 אין בפייה כסוה' בכל רגע ועונה' וקבר פתוח גרמו' וחלקקות לשונו' הוא
 רשע בעונו' ועל מאמרו הנבזה' גוים רבים יזה' להודיעו לכל חסרון הודו
 ועונו: ארור הגבר לא ישיש הטם מעונו' ומדבר פתיותו המטכילים יתרחקו:
 ויראו צדיקי' וישמחו' ועליו יצחקו כי זה' עליהם נכור' מעביר אפילה ומביא חזרה

ויהי אחרי כן וירבו השנים ויגדלו ויהיו
 הדאשונים יסלו והזקנים הלכים וכלים
 'ונסו הכללים' והבחור יתבדר ונשא
 כבוד והוד, כי זקן מאד, והילר גבה
 לבבו, ויער צאב כמח בו ויהי בשנת
 חמשת עשר, מות אשר אסירי המלך
 אסור, ויזכר המלך את דברי גזיתיהם
 'וצרות צרותיהם' ויאמ' כלבו תתוס

האנה ויעבור החודש, וכדק קודש, ואכבד על החזים אכסי, ואשפוך עליהם
 חרץ אפי, ואעשה בהם נקמה, ואזנס לביה ושמה, ואגלה לעיני כל עלומיהם
 'אראה נקמתי מהם' ויהי היום ויצא המלך לטייל בפרדסים בין ההרסי, וכנו
 האהב היה כרדס וישן, בבית תענוגות ומטות שן: ויצו אביו לשומריו אנשים
 'אשר לאהבתו כרדסין' ויאמ' אל יערסא איש בשמירתו ואל יתעצל ואל תניחו
 מחמה לכל, ואל יצא היס מן הכית, לשמיר ושית, עד בואי מן הגב' החמודה
 'בקול רינה ותודה' ויכל המלך לצוות את עבדיו, על בנו ועל פועל דיו 'וילך
 וישתעשע בגנות קול ענותי קול ששון וקול שמחה פתוח לרוחה' ועל רצפ כהט
 ושם מאידת עינים: הנו נצב על עץ המים: ויהי כעלות השמש וכך המלך קם
 ממשיכו: וילך אלא ואזה ויטב לבו: ויצו לאסוף מרכבתו: להרבו הודו ותפארתו
 יללכת לבקש צדה מבני העפאים: בין הדשאים: ויאמרו לו השומרים אל נא
 אדוני אל תרע: ומוסר המלך אל תפרע: כי מפחדו בשיר סמר, על פרשת
 הקצף אשר אמר: לבלתי תלך חוץ לבית עד בואי הלן: ותתענגו על רוב טלוס
 : ויגער בהם הבחור בקולו: וידם רגלו: וירכע על סוסו לבקש צדה, וידו בכיחון
 חדה: ויקח בידו העוף הדורס: אשר בניין חבירו הארס: וילך עד משלם שם
 שעות: על ההרים ועל הגבעות, וייד בערב והשמים נתקשרו בעבים: כונו
 כד נצבים, ויאלל הבחור לשב להיכלו, והוא לא ידע מתבונת מזלו: ויהי הא
 בא בדרך: וכסבי נשאו צוהר ערך, וידא והנה רעם: יסער בזעם: ורם מ
 מהמת משר וקולות: אבנים גדולות: והנער רץ להמלט העיר, והמול דבר ח
 העיר: לתת לו מכת חלקו וכוסו: על קודקדו חמסו: וייד כאשר הגיע אל האגף
 'ושמיע אחריו קול רעם וקשר' ומעיו דחתחו ולא דמו, כי מן השמים כלחמו:
 : ותפול אש אלהים: בגורת כסבי נוגחים: ותך על קודקדו והנה סורף, טורף
 : וישול מן הגשר ואל המים שפל: כאשר כרע שם נפל: ויתקבצו למוצק
 דיני המודעים, ארבעה שפטים הרעים:

צורח הבחור בופל אל חמים, בגזירת ככבי שמים

עניין השלישי בהיות נגד השמש מעגליו ויפא רשף לרגליו או יחפיד המולד
ויבאיש : כי עיניו אל דרכי איש עניין הרביעי בהתחברת עם ראש התלי או עם
זכבו כעבר כאיבו : והוא התנן הגדול המחשיך מאוריו : הרובץ בתוך יאוריו
' עניין חמישי בהיותו במול תאומים : עליו אימים : כי הוא הבית השנים עשר
לביטו : על כן יגורו משאיתו ' העניין השישי בהיותו שקט ומן יתד התקוע כאנט
' או אם יגיע בו אל ככב שקט וככנע ' העניין השביעי בהיותו בדרך מהלך ' אש
גפרית יסלך ' והוא ראש עקרב ואחרית מאזנים ' כליון עינים ' העניין השמיני
בהיותו ריקס במהלכו בראשיתו במוטכו ולא פנה אל הככבים ' בהיותם נחשבי
' העניין התשיעי בהיותו מתרפה ' או בהיותו מאורו נספה ' העניין העשירי
בתחברת אל הככבים הרמים ' אשר המה להרע חכמים ' והמה מאדים ושבתאי
' רבות אכחות ' כי בהיות שבתאי לנוכח מאדים ' וזה לכנר זה פנה וקדים ' ו
שבתאי באמצע גלגל כזמד ' ומאדים תחת הארץ עמד ' ובעת המולד אל
הלב ירע ' קצר המצע מהשתרע ' כ"ס אס הוא מורה על המות ' גם כי ילך בגי
צלמות ' גור על המולד אכחה ויגונים ' לפי מיעוט השנים ' ויפול ממקום גבוה
באחרית משמרתו ' ותשבר מפרקתו ' ועתה אדוני המלך הלא זאת המערכה
לבכך מצויה ' מאת היד הנטוי ' ובהגיע יוס גזירתו יסבר ' ימיו כצל עובר ' ואף
דרך ואף אורח להועילו ' כי לא יחיה אחרי נפלו ' ועלמ יהמה כל זקן ועולל ' ויהי
אך נפל משמים הלל : ויקצוף המלך על מאמרו ' וילעב אחרי דברו ' ויהי
כאשר כלו החנוים ' לדבר חכמת הרזים : ויאמר הלא כל אחד לדרכו פנה ' ויהי
כי לא דברתם אלי ככונה ' ודבדיכס רשת הכינו לפעמי ' ומלה כזיבה ושחיתה
הודמכתן למימר קדמי ' ועתה אוליס מדרך כמת יכרתן ' כי מות תמותן ' וכל
אחד מכם כתחייב במילולו במידה אשר מדד בה מודדן לו ' ויעץ אחד מן
הנצבים ' יועץ נדיבים : ויאמר לולמה תעשה כלה וחרץ ' מלך במשפט
יעמיד ארץ ' ועתה אס על המלך טוב ' יכצלו היום מקטוב ' אבל יאשמ בבית
שביהם ' ויבחנו דבריהם ' ונראה דברי מי יקום וידרוש ' ואשר יבחר בו הוא
הקדוש ' והחטאי ' מארץ יתמו ' ורשעי ' בחושך ידמו ' ויאמר המלך להעצות משפט
וקנסות ' ויגור על החנוים נאמר : ויאמר אנתם אל משמר '

וכבתי בראש החבאו

יצרת החנוים שנים שנים באו

עתה אדוני המלך הודעתך גזירת כוכבו הנכונה 'ע"פ המשפט ערוכה' וכתבת
לך מבא ושער 'מה יהיה משפט הנער' ולא יוכל אדם להצילו 'פן יגוף באבן
הגל' ויתמה המלך מגזירת 'ולא האמין לשמועת' כי לא הודה לאחד מחביריו
'ונזכרים באן שעריו' ויצו להביא את החיות 'גוי כרית' לדעת מה בסיו גס
הוא 'ועבדי המלך לא שהו' וימהרו לקראו 'ויבילו להביאו' ויכרע החוזה על
ברכיו 'וישתחו אפים' ויקה בידו מכלכל 'כלי משחית' לחבל
צורתהמלך והחזוה מדבר רעיוני וספרי מתיס פתוחסלפני

וינען 'ויאמר דע אדוני כי
גלגל הירח 'מאיר ונורח'
והוא קרוב אל הארץ משאר
גלגלים 'אשר להורות חוק
ומשפט מתגלגלים' ועל
כן הירח בעניונו העולם
'כי' במשפט על כל נעלם
'ז' הוא מתדמ' אל הנכדאי
'במעשיו הנפלאים' הלא
תראה כי האדם נולד צעיר
ומתגדל 'וילך הלך וגדל
ותבונתו מתחזק במעט
מעט 'ותבא אליו בלט
ואותו על מעלתו תנמיד
כן יהיה תמיד 'עד אשר

ויאכל ויכלה 'כיסולו כבגד יבלה' כמו כן הירח בעצמו יעיד 'וקורות השפלי יגיד
' כי בצאתו בתחילת החודש 'ונקדש קודש' דומה אל היוצא מאפילה לאורה
כחלט מעובי הקורה 'וכן יתגדל עד אשר ישלם' לאור עולם 'ואחרי כן ילך
קדורכי' במעלת אחד השמש אחורנית 'עד אשר יסתך מהללו ותפארתו' ואור
פניו גס הוא איך אתו 'על כן בהצלחת הירח על מולד יצלח ובהפסדו יהיה כ
נתעב ונאלח 'והירח יפסד בעשר עינים' במחומים רבים נתונים 'העניין
הראשון בהיות השמש מכוסה' ביום המעשה וכן בהיות לוקה 'כל הנוגע בו לא
ינקה' העניין השני בהיות לו המזל ירידה 'ישיבה או עמידה' וכאם יגיע בו
אל כוכב 'כדע שבב'

במו סבתאי בדת במאונגים משיבו : נדיב לב 'ווצדק' בחיות סרען בית תחנות
'יתגדב בעלותו' ולמאדים בגד מעלה נסוכה 'על נדיבות ערוכ' והשמש בחי'
עולה 'יתגדב בטלה' ואל נוגה בדגים נדיבות' מחדגה וחשיכו 'ויש לכוכב נדיבות
בבעלה' מעלה אצולה' ויש לירח במזל שור אהבה 'קרבן נדבה' וכן יש לכל
כוכב עמדה' במזל ירידה' וכנגד נדיבות מעלתו 'תהיה ירידתו' והמשל כזה
בהיות נדיבו השמש בטלה : ושם יתגבר ויעלה 'יתחייב להיות ירידתו במאזני'
וכן שאר הכוכבי' על המשל הזה רצים ושבי' ועתה אדוני המלך הלל הירח אשר
נפקד על חיי הנולד 'היה עמל וילד' ובעבו היה בבית ירדתי וישב 'לא יחשב
אכתן לבנך שנים קטנים' פחים צינים 'וחלק המות בית שאול לנפש קנה' מבן
שמש ועשרים שנה' ובעבור היות ירדתו בעקרב' שם לו בשלוש המים מארב'
על כן יסוכבוהו חבלים וצירי' מקולות מים רבים אדירים' על גזירה כזאת ארב'
אנחתו' אחר כך דמעתו 'כי לא יוכל נביא ולא כהן מזה' להסיר מעליו את המות
הזה' ויחד המלך לקול בכייתו 'וען כי חלל ברייתו' וכיחש בעמיתו' ויצו את
האמורי לבא' לדעת מחשבו' ויבא וישתחו לאשיו 'ויפרוש כפיו' והנה בידו אגרת
'דבר משפט אגרת' ועל קו היושר דרכי' ושבילה' כתוב אליה 'דע כי הקיבוצי'
דברי' על מניס' על כל מולד חוננים' והם מור' על השינויים' אשר בעולם ההווה
והפסד מצויים' והם טבעה קיבוצים' נוגשים ואצ' הקיבוצן הראשון הוא הקבוצ'
האמנון' כבוד יועזו : בהתחבר סבתאי וצדק' בראש טלה' ודבר מהם לא יפלא'
סקיבוצן הזה פעם בתשע מאות וששים שנה ימצא' יגיע יראה וירצה' הקיבוצן ה
השני בהתחברם כל ג' מזלות' בחלקים ומעלות' ודבר הקבוצן הזה נודע' פעם
אחת בשנת מאתים וארבעים' והם מתקבצים בכל יג' פעמים' לשפוט שפלים
גדמים' הקיבוצן השלישי ימצא פעם בשלשים שנה' סבתאי מאדים בראש סרען
לשפוט חנה' הקיבוצ' הרביעי בהיו סבתאי וצדק במזל אחד תחנותם' וקרב אותם
'והקיבוצן הזה דברי גזירתיו נכדים' פעם אחת בשנת עשרים' הקיבוצן ההמישי
בהיות השמש עולה' בנקודת ראש טלה' ובמקום הזה יורה השמש גזירת כל שפל
וכל נענה' פעם אחת בשנה' הקיבוצן הששי בהיות אל החמה ואל הלבב' נקד'
אחת למנה' הקיבוצ' השביעי בעמוד כל אחד מהם נגד חבירו' ומסתכל בהדרו
'נשי' הקיבוצ' השמיני יתהו פעם אחת בכל חודש' להבדיל בין הקודש' והן מעטה
תהילה עשוי' וגזירי' על הפרטי' ואם ימות גבר היחיה' על פיהם יהיה' ואינם
אשר יביטו סבתאי אל המאזן הגדול ברבוע' מוס קבוע' והוא במזל מיושב' מושב אה'
יסב' בהיותו בעצמו ראיה אל המולד' ועל ימי שני חיי הנולד' על כן גזר למעט
ימי הבג' וגזר אמר ויקום לו' בקצרו שנים' וסקול אותו באבנים' ועתה

ואמרו ריגות האלה נתנו את לבם כל עוב ליהם' לסחוף את כנייהם ואת כמיהתם
 באש: ועתה אדוני המלך אודיעך המערכה אשר הגלגל ערכה' מרי חלמא
 לשאך ופישאך לערך' אשר גלגל המערכה ערך: דע כי השם לבך במקום
 השריטה מארב' שחך נחש ועקרב' וחלק המות בכ"ה מדריגות כלולות' יעלה
 במעלנו' ועל כן נגזרה גזירה עבר' ומאירה' ובעוד כ"ה שנה יחת מעש' וזהב הדמ
 יועש' ובאך מחלה המות תגיע לכפשו' כ"א עלי אש ראשו' ולא תעיל ריוח והצל'
 מן האש הגדולה' ויזעק המלך בעקה' בכי ואנקה' ויזנו להביא את העמוני'
 כי הראשו לבכו הניא' ויבא וישתחו לפניו' וקסת הסופר במותגיו' ויבקש המלך
 ממנו דברים נסתרים' ושאל לו משפט האורים'
 צורת המורה בכהל ודוה לפני המלך ושחוחה

ידען ויאתר דע אדוני
 שהכב' הכוכבים במעוני
 שבעה אלה עיני ה'
 והם חלוקים ב"ב מזלות'
 לחלקים ומעלות' העליון
 מהם נקרא שבתאי'
 למ"ג רבות מופתאי'
 תדלידלי לביתו נודעים'
 זאליו נשמעים' ושני לו
 בקשת ודגם נטה אהלו'
 כדק יקראוהו לרגלו'
 וסלישי לו הוא נקרא מאד'
 המכין לעצמו כתי' לבדי'
 וטלה ועקרב העצומים'

עורות אלים מאדומים' והרביעי הוא חמה' כנגדלנות איומה' הבוחרת לעצמה
 בית מושבות' ארי בק הרחובות' ובשור ומאזנים אהוב וחביב' ונוגה לו סביב
 ותאומים ובתולה אל השמי למרכב' דרך כוכב' ואל השביעי סרטן כל בית כ
 ככאנו משר' אגן הסהר אל יחסר' אלה הם הבתים אשר לכל כוכב נבראו' איש
 וביתו באו' אבל יש לכל כוכב טפלות: כנגד האצילות: והוא המול השביעי
 אשר למולו' בהיות הכוכב בביתו' וגבולו' והמול השביעי כנגד שמיר וסית' צרעת'
 יאדרת היא כבית' וכמו כן יש להם מדרגות חסבות' והם על נדיבות'

ומהם ד' מולות מתהפכים ועל פי החכמה ערוכים כי בעבור השמש יתהפך
עליהם הזמן מעינין לעינין כשמן והם טלה סרטן ומאזנים וגדי עזים מלא
ענינים ואלה הם המאידים בתהפכות ותנועה ומעלת ידועה ועל פי מ
מבחן הכוכבים ידוע כי כל מדרגה ממדרגתיהם יום קבוע ומהם ארבעה
מולות באחרותיהם צדפים וכל אחד נודע בשני גופים כי יתמוז הזמן בעבור
השמש עליהם ובקצה תכל מיליהם ונאילו המוג חציו חס וחציו קר כל זה
נודע בפי המחקר ועינייניהם על דרך זה כמוגים והם תאומים ובתולה וקטן
ודגים והמולות הלא מעידים על שיתוף וחברה למרבה המערה ומורים
החכמים במדרגותיהם חידושים מודיעים לחדשים כי כל מדרגה מורה על
החודש כאשר בקודש ומהם ארבעה מולות מיושבים בהשקט ובבטח נכבים
כי בעבור השמש עליהם הארץ יתיישב וארמון על משפטו ישב ולהסוף בעולם
חסד ומשפט הם כלי שור ואריה עקרב ודלי והמולות הלא מורים על כל דבר
חשוב כגון הכח והשלום והישוב ומדרגותיהם מורות על חידוש השנים וחדשים
גם ישנים כי כל מדרגה מהם על יב חודש נכונה וכן תעשה שנה בשנה ומלה
המולות הנוראים שלטה על שלוש האש נקראים והם אריה קשת טלה ובה ידוע
ונגלה כי כל דבר אשר יבא בהם מהם לא יתעלה מהאש יבאן והאש תאכלם
ומהם שלטה מולות נקראים על שלוש העפר וכל אחד מהם משא אוכל חפר
והם בתולה גדי ושור אשר על הארץ ישור והשילוש הזה מורה על עבודת הארץ
בעצמה והאיכרים והעירות עובדי אדמה ותכלית השילוש הזה נגדלן
הן ועל עפר משלו ומהם שלטה מולות כודעים לשלש רוחות קבועים והם
תאומים ומאזנים ודלי והשלום הזה לעשות מפליא ומאיר על כל דבר ומ
מתרומם ונקל לעשות לרוח משקל והוא יסקיט וינוח אל אשר יפנה הרוח
ומהם שלטה מולות עורכים בשלוש מים מערבה עוברים בעמק הככא והם
סרטן ודגים ועקרב אשר לאגם מים ישימום שרב ומורה השלוש הזה דברים ע
עצומים על האורים ועל האגמים וכוחו מן השפלים לא העלים בימים
ובנחלים ואם דברו נכב בשמים הן הכה צור ויוזבו מים ויש אל המולות
האלה מדרגות הפוכות מהם מאירות ומהם מחשיכות מהם נמבזות ומהם
חשוכות מהם מורות עלהזכרים מהם על הנקבות מהם על עלייה מהם על
שפלות מורות לחצב להם בורות ומהם מדרגות נקראות בית החורף והשרב
והם באחרית מאזנים ובתחילת עקרב

בראש עשרות מרחוק / שש שש לו חוק / ויען ויאמר דע / אדוני כי הגלגל גבורת
 יודעת / יום ליום יבוע אומר ולילה ללילה יחזה דעת / והוא מגיד המשפטים
 והחוקים / ב"ב חלקים / והם נקראים מזלות / לראות ולעלות / ומעלות במרומים
 חומות / צורות החיצונות / שהן העליונות / והם טלה שור תאומים סרטן אריה
 בתולה מעלה גדולה / מאזנים טקרב קשת גדי דלי דגים / המזנים המונים
 חוגגים / אלה יב מזלות / אשר יחלק כל מזל לשלש מדרגות סלולות / וכל מדרגה
 ו מדרגה לששים חלקים / איש באחיהו דביקים / ואם תרצה לחלק כל חלק וחלק
 ממנה / שניים ושלשים תגשינה / וששה מאלה המזלות הגדולים / אל השמאל
 מתגלגלים / וכל מזל לפאת צפון יורד בעגלה / מראש טלה / עד אחרית בתולה /
 וששה מהם דרומיים בתנועתם / לקץ הימין תקופתם / ובפאת הארת בתנועתם כ
 כשמיים / מראש מאזנים עד אחרית דגים נודעים / על כן בהכנס השמש בנקודת
 ראש טלה / אל פאת צפון יעלה / והיו לה לילה כהיו יסוד / ויום לעלו אלה שמאל
 יאורה / ויוסף היום בגדלו ויתרונו / והלילה בקטנותו וחסרונו / וכך יעשה כל הימים
 עד הגיעו באחרית תאומים / ושם יגיע היום אל תכליתו / והלילה אל תכלית
 קטנותו / מיד יכנס בראש סרטן / ובשמאל ירד / ומשם יפד / ויתרומם הלילה
 ויתגדל / והיום ימעט וידל / ויצב לו השמש באחרית בתולה ידים / ומשם יכנס
 בראש מאזנים / וישתנו שכיית היום והלילה בגדלם / יצאו לפעלם / והשמש לרדת
 אל פאת דרום ימים ערכו / יאחז תאומים דרכו / והלילה יגדל ויפצור / והיום
 הולך הלק וחסור / עד אשר ימהר לגשת / באחרית קשת / ויעלה הלילה לגדלות
 מדרגתו / והיום אל חוסר תכליתו / ומיד יכנס השמש בראש גדי עולה / ויקם
 בפאת ימין מעלה / ויחל היום להאריך במעט / והלילה לקצר בלאט / עד בא
 באחרית דגים להטלים תקופתו / והוא כחתן יוצא מחופתו / ויחזור בקודת ראש
 טלה חלילה / כאשר בתחילה / וששה מאלה מעלות בעליית ישרים / והם מראש
 סרטן ועד סוף קשת נכדים / מפני כי כל מזל מהם יעלה שתי שעות / וביותר מ
 מעט לפי מבחן הדעות / וכיחבב כל אחד יותר על ערכו / ועל זה יסרה דרכו /
 וששה מהם מעותים בעלייתם / והם מראש גדי ועד אחרית תאומים מנתם /
 מפני כי רחב כל מזל בערכו / פחות מאורכו / ועל כן יעלה בפחות מב' שעות
 בעגלה / דרך לא סלולה / ומהם

הלך כל אילו להיות אדם על שמירתו' ולהמל' כחריצתו' ואם הגזרה אמת עכ"ל
 חריצות סקר' עושה גדולות אין חקר' ורוב המצוה תהיה לבטלה' ובד הגזרה
 היא הממשלה' אך אמנם ביד אדם רעות וכח' לבקש מנוח' ולהסמר מן ה'
 המכשולים' ולרפא החולים' ואם יסתכן ברחש' דמו' בראשו' על כן כתב' בתורה
 = אזהרות השמירה' ותאמ' החסיד' אין חכמה ואף עינה' ודעת' ומלכ' להמלט
 אדם במפעלת' מכל אשר נגזר עליו' ורצון הגזרה' יכאן' אס יעלה השמי' שיאן
 = וככבים ומזלות ברקיע' יצו על פנ' תכל כחפגיע' וכהגיע עת גזירותיהם'
 כסוד משמרותיהם' מבקר לערב יוכתו' וכרגע שאל יחתו' ואיש לא ימלט
 בעת שברו' ויקר מקריהו' כאשר קרה למלך גדול תלחה' כהייתה וכאה' ולא
 האעיל מפעלו' להציל מגזר' מולו' ותאמר הצפרדע איכה היה הדבר' אשר קרה
 למלך הנבר' ותאמר היה מלך אחד בארץ כשדים' כלו מחמדים' ויהי גדול
 בהודו והדרו' ויגבה בעושרו' ויקרב למשמעתו' החכמים' הגדולים והרמים'
 ויבחר מהם אנשים נחשבים' החזוים בככבים' האחד מואבי השמי עמוני'
 והשלישי אמורי והרביעי חתי' איש עתי' וכל אחד יודע פשר דברים ורמזים'
 חכמים הרדס' ויאהבם המלך ויגדלם' וינשאם וינטלם' ועל פיהם יבא ועל
 פיהם יבא' יקצוף ויתרצה' על פי תרוצתם ירחיב ויקריב' ועל מאמרם יבנה
 ויחריב' ועל פיהם יהיה כל ריב' בימים ההם כשבת המלך על כסא' מהללו'
 והעם הכיח לו' והנה אשתו מעוברת ועל המשבר עומדת' הרה ללדת' ויהי
 בלדתה ויחזק צדיה וכאיבה נעכר' בטדס יבא חבל לה והמליטה זכר' וימהר'
 המלך לקרא לחזוים' ויודע עתם ורמזים' ויאמרו ויהרו לידע ציור המולד'
 ומרתו מה נעשה לנער קולד' וימהר כל אחד בפי שכלו' לדעת מה יעשה לו'
 צורת החזים כל אחד בהודו' ובלי משחיתו בידו

ויהי כאשר כלו החזוים לעונן
 לציינת להתבונן' ויאמר
 המלך להכני' אחד בית מסיבו
 לראו' מה דבר בן' ולבאר
 על קילד כפי סברתו' על
 דמיון צורתו' ואיש לא ידע
 חספת חכיות' וגזירת אמרו
 למען יספר כל אחד חפטו'
 ודבר משפטו' וידבר
 המואבי בראשונה' אחרי'
 השתכלו בעת ועונתו'
 ויכתוב דברים רבים'
 חזיר עכ"ל

ואם יספיל ראשו או יריס' מזליה גרים' ואתה אם היית יודע' משל החסידה
 והצפרדע' לא תהיה נפטר נבהלת' ומוראך לא תירא ולא תחת' ויאמר ה'
 המחבר איכה היה הדבר' אשר שכלך בהודו גבר' ויאמר כי קננה חסידה בדרך
 שור' בראש תרהר ותאשור' והיא אשה חכמה' בכל חכמה נעלמה' כי שמה
 נבוכים וחכמים' על ההרים הרמים: ובמעלתה כל העפאים ישמחו' וכשנשנה
 יפרחו' נישטו בטובה טובי' וגידים' יעלו חסידים' ותהי מתפרנסת מאגס
 מיש לקנה קרוב' אשר שם צפרדעים לרוב' ותקח בכל יום כתאותה' מאכל ל
 לביתה' נשם הייתה צפרדע אחת תמה' שכנה דומה' ונפשה לכל אדם נכנעת
 מכרת ויודעת' ותהי בעצמי' משתמרת' ובבא החסידה לצודה משתתרת סוגרת
 ומסוגרת' ויהי בהתבונן החסידה חריצות מפעליה' בדרכיה ובשכילה'
 ותחשוב לצודה בערמתה' ותקרב אל פתח ביתה' ותדבר באזניה משלים'
 לזנב הנחשלים' ותאמר מי הוא זה המסתתר ביום צרה' וכנס בעובי הקורה'
 הלא הזמן מורה' לכל נוצר קורא' ופורש על חי רשע' בבא עת' ומשלים על פי
 הגזירה' חפצו' אם לשבת אם לארצו' לא יועיל תחבולות ועניינים' וסתר פנים:

צורת הצפרדע באגס מסתתרת' והחסידה באזנה מדברת'.

הנחרד הצפרדע לשמוע
 קולה' אף היא תשיב
 אמריה לה: ותאמר הלא
 צוה הש"ה לי ישראל' להשמי
 האדם בכח ול' וכתלהצילו
 מחסר ומגריע: וכשמת
 מכל דבר רע' צוה לעשות
 מעקה: פגע וחטא ינקה'
 וכל איש ירא' ורך הלכב
 ביראתו' ילך לביתו: וכן
 אם נגע כרס ובנה בית
 מדה: ישוב מצבא העבודה
 = פן ימות במלחמה יתרב'
 עגמות נפש כדהמה: ודין

רובח ומכה' ואכין בשער ידנה: ודין ארבעאבות' כזקין: תורה וחוקים:

תגולב אל עפאים מ חזקים במעלותם ונשמתם נמי כה :
 ש ומע ואיש משכיל יהוה : לפי שכלו ועוד לו אך מלכה :

ויהי כראות המקשה מעלת מליצות ' וגובה המחיצות ' ובאמענו הודאת השמים :
 ויחל מאד מהמורים : ויאמר אם יעמוד איש נגד המחבר ' מה יצדק ומה יד
 ידבר ' ומה יעלה על מליצתו ודעתו ' ומה ישיב על תוכחתו ' הלא דבריו מכל
 סיגנאמרים ' כולם נכוחים למבחן משרים : ועתה עש קלותי לך אענה : אחת
 דברתי ולא אענה : ויגש החמישי בחרי אף : כעבר צל ישאף : ויאמר מי איפה
 המחבר הנתבע ' ממרא קרית ארבע : אזי ארבה על מליצתו חיללות : הנני
 משיב את כל המעלות : ולא אביט למשליו ולא אחוש : כח אכניס כחי ובשרי
 מחוש ' ויקם ויעמוד נגדו : ויגש הוא לבדו : ויחרוש אף ויאריך מענית : ויקרא
 בקול גדול יהודית :

השער החמישי במהלל הדאח הנורא : השארית הנמצאה
 צורת הנקשה והמחבר ' זה אל זה ידבר :

אמר המקשמי האיש יארא
 ' ובדעה מתגאה : ולמה
 תאמח ברו'משליך ' כשופר
 חרים קוליך ' ואיד לא תבוס
 מפני : הירא דבריו ' ועל
 מי הרימות קול מעלותך :
 הלא יראתך כסל צדק : כי לא
 תועיל יראת : ולא תזיק
 קנאה : כי כל הדברים י
 יגיעים : ובגזירה מביעים
 ולא יוכל אדם למנוע :
 וגזר דין לקרוע ' ולא יועיל
 יראתו ושענתו : להציל לו
 מרעתו : כי על הכל מוכרח
 : ואין מנוס ואין מברח

ואשר יחייב עליו מולדו : הכל יגיע אל המועד אשר יעידו : ואשר הוא עושה
 קטע מצליח בדיו : בין טוב וה' רע בנשנות : לא יחליפנו ולא ימיר אונתו :
 כי איך יתחלפו וישתנו במולותם : הכבדים ממסילותם : ואם כרע
 אדם או טכב ' הכל על פי הכבד ' ואם

ויהודעתי מהלל הענוה והשפלו אשר הם מתח הקודש אצילות כי טוב אמור לך עלה
אל מכונני מהשפילך לפני כרוב אשר ראוי עיניך: ואת לא חששת להוד מוס' וערכו'
והנה לא שמעת צד כה' ויחמ' העורב הנה שבתיו היום בכל ימי' ובושת' ולעולם בגדי
ענוה אלבש תלבשת' ואבחר לכפשי חליפו' שמלו' להתקרב' שחור' כעורב' ואמנע
מלבי בסות' הרוח' למינן' אכנח' ואל תגע בי רוח הגאולה ותאונה' לא כולה ולא
מקצתה ותאמר היונה אחר אשר אל הגאולה כחשת' לטובתך כעצמת' כי נטשח'
וצלעך וחלייך הם יסורים של אהבה' מנחת כדבה' וכאשר ביארו אגני תורה יומם
גלילה' איך אדם כוקף רגלו מלמטה א' כ' מכריו' עליו מלמעלה' ועתה החזק
שמוסר ושל ל אל תחסר' ולא יקנא לבך בחסאי' טוב שכל רוח את ענוים מחלק
בלל את גאים' ותזכה נפשוך אל רוס גבוהים' ותמצא חן וסכל טוב בעיני אהי'
ותזכה ותחיה במעלתה וממשלתה' דע קודש מצבתה' ויחמ' העורב מה כמלכו
אחיותי אמרתיך' נופת טופס' טפסותיך' ומה כחמוד דבורך ועינייך' דבש וחלב
תחת לשונך' ועל זה שבתו מדעיוני' ברית כרתי לעיני' להסתופף בסתר
כנפיד' ואשען על נקיות כפיד' ועתה אחותי' לבי בדרכי סכל ותבונה' העיר
היונה' כי באשר תלכי אלך ואיתחבר' ובאשר תמותי' אמות' ושם אקבר' ותרא
היונה כי בלבו הנבר' איך מחסור דבר' ותקבליהו בסבר פנים' ובכנף רננים'
ויחדשו דברי חכמה כבראשונה' להשיג המעלה העליונה' ויטשו דברי הכל ותאונה
עקב ענוה' ויראו בדברי חכמות' משערי מות מרוממות' זה קורא וזה דגש' זה
שונה זה מפורש' זה מודה וזה משבח' בין האולם והמזבח' זה מעדה דדקה
ובגדי יסע' לטבי פשע' זה יעלה אל רוס מעוני' וזה יעל' אל הר' זה מחשבונותיו
מעלות עליונות' תשעיה' ועיניו אל קדוש' ישראל תראינה' זה ירבה לעלות
ובקהל קדושים יחנה' זה יכתוב ידו לטס ובשם ישראל יכנה' ויבלו בטוב שנותם'
ובמשכנות מבטחים ימותם' איך פחד ואין צרה' איך זעם ואין עברה' איך חסר
' ואין יוגרע' איך שטן ואין פגע רע' וישבעו מעדנים' דשנים ורעננים' ועל
זה אמר המשורר' לב יטן לעורר'

ישנים שו בני ארץ חשיכה:	ועיר נגוע כמו רגע הפוכה:
הלא תבל ויושביה חלומות:	ושמחתה בתהגתה משוכה:
ראו מ עלות אצולות בענה:	ובשפלות עלייתה ערוכה:

ואשב מושב ישרים : במעלות הנשרים : גודר פרץ על בני פרץ : עט מלכים
 ורננו ארץ : ותרץ היונה כי התגלה לבא עד הלום : ותאמר לו לך לשלום :

עזרה העורב מתפרד מן היונה ופורש כנפיו : כנשר יעוף בשמים :

ותגלה רוח לעלות אל
 העבים : לתת קינו בין
 ככבים ויגבה לבבו לעלו
 במושב הנשר : ויהי הפסע
 אחיץ והקשר : וישמטנהו
 העבדים ואל הארץ ה
 השליכוהו : מנח הדריכוהו
 : כי אמ' כפתה משכן ואלך
 : לעלות אל מושב המלך
 : ולא שמעו ולא האמינו
 דבריו : ולא כתבו לב
 למעלת הנריו ויגרשו אותו
 מהשתבח : ויפול ויפסח :

צורת העורב מתנחם על מהלכו והוא צולע על ירכו :

וישב ביום ההוא העורב
 לנתיביו : וילך ויבא :
 ויקרא אל רעייתו היונה
 בלב כדכה וכפש כעכה :
 ויגד לו מחלתו : ורפיון
 מעלתו : ורוח הענוהים א

אשר נשאתהו ואת כל התגלה
 אשר מצאתהו : ויאמר עבדים משלו ביושלימוני מבית המלכים : ולא כתבו לי
 מהלכים : וישאני : כל איש סכל וכבזה : אל ארץ אחרת כיום הזה : ויהיו ב
 ככבדי מתרפס : והנני פוסח על שתי הסעיפים : ותאמר היונה הלא כתבת
 לך שלישים : להציל כפאך מפח יוקשים : והודעתך

אחריו כל מי שיש בו שלשה דברים הללו בכל דבר פאע : ואחרי הווא מתלמידיו של
בלעם הרשע : והן עין הרע ונפש רחבה ורוח גבוה : כהי נהיה וכה : וכל מי שיש
בו שלשה דברים הללו והוא על עוכו חרד וכה : והוא מתלמידיו של אברהם :
והוא עין טובה ונפש שכלה ורוח כמורה : כי שם ה' צוה את הכרכה : תלמידיו
של בלעם יורדו לבאר שחת : יחד על עפר נחת : וכן כתוב עליהם : אנשי דמי
ומרמה לא יחזו וימיהם : אבל תלמידיו של אברהם וכן בגן עדן נחלה רבה :
ונחלים חיועולם הבא : ועליהם נכתב דבר אשר בכתם פז לא יסולה : להנחיל
אזהבי יש ואוצרותיהם אמלא : ויאמר העורב מה יש' ומה נעמית אהבה : צרופ
אמרוך מאד וחשובה : ומה מאד נאה : עצתך לשמור ולעבוד : כי ענין ושל
רוח ותמוך כבוד : אמנם החכמים דקדקו בענין העבודה אשר היא לישירות נאה
: והאריכו הענין : וכמו עליו כנין : וכתבו לשעורין דבריהם : כאשר כתוב ב
בספריהן : ואחריו בשמתיא מאן דאית ביה : ובשמתיא מאן דלית ליה : הנה חייבו
להשתמש במקצתה : וכן יאתה : ועל כן אציחם ואתגאה במעלתו : סלעי
ומצ דתי : ואת בתיבחרתי אס תתנאי : ובסלג מדרגתי אס תתנאי : און עונש
ואין עגבה : יונתי בחגוי הסלע בסער המדריגה : באמך הלא העורב הלוח רעי
וינסיק וממי אח' רס משחת האחרוני : והוא מבני הנדיבים : שרי הנצבים
'הלא זקני היה ראש השלוחים : אשר בשנין ששון משוחים : ויבא בכל יום פעמי
: יבא ושוכ עד יבואת המים : ואחרי כלכלו את הנביא בימי הרעב והחרב
והעורבים מביאי לו לחם ובשר בבקר ולחם ובשר בערב : ועתה הנני הולך לעמי
: למען ספר שמי : ואס בני דעף יוביהו עוף : ארון אחריהם ואעוף :

והוא ממין הרמאים הנה הוא נשאר מיתר סופאים : צוח ושורק : וכן חורק
ולשפך על הדגים ודונו מערים בלסונו ולהטליך פחים יארוכ וידגלרוב :
ויאמרו לו הדגים ואיך נוכל להמלט מן הרמאים השונים ועצת הדיוגים ויאמר
בהיות כל אחד עניו ושפל רוח ויזכה וינוח ויהי בסתר ובגלוי ירא שמים ואל
יגבה לשוט על פני המים ויבוש מעצמו ויחפר ובא בצור והטמין בעפר כי
לא יזכה לקבל הברכות גאה וגאון ודרך רע ואיש תהפוכות והמתגאה לא יקום
בעת התחייה ונפשו לא היה ולב נשבר וכדכא יחיה ויזכה וכבר נזכר בשב
הענוים כתב אשר לא יוסר הקיצו ורכנו שוכני עפר שוכני לא נאמר אלא שוכני
לתלה ומענה כי כל מי שנעשה לעפר טכץ וחיוו בשפל ישכץ יזכה לתחיית
המתים ולאותות ולמופתים ויגאה יפול ברעה והיה רק זועה ויטבע בטיט
היון ובבור שאון לפני טבר גאון ראוי כמה מעלות בשכני עפר כפולות :
ויכן ויחיו במעלה רבה והקדן קיימת לעולם הבא ויאמרו הדגים דקת במוסר
ונפלאית מאד נשיאת וכמושל הזה אשר הביאת השעתנו מצרינו ושנאינו
הבישות ואנחנו חפצים לקיים מצותיך כל מוצא שפתיך ויצו הדגים ויעבירו
קול בכל המחנה וגבולס מטעם המלך וגדלס : להתנהג כל אחד בטיפלות רוח
: יצר נמוך ובטוח : ולשוט על פני המים איש אל יתגאה ובפני הדיוגים יתרא
ואם יבא עליהם רוח עננים יבאו בנקרת הצורים ובנקיקי הסלעים ויכן
למכתו עפר ואפר כל הנמצא כתוב בספר ויבחר למונו דברים נקיים פרי
עץ חיים ויזכה למעלת החסידים ומהללס ואכל נחוי לעולם ויתקבצו יושבי
העני בשומעם וקבלו עליהם ועל זרעם לקיים את דברי הנבונים ולהיות
על דעתם כשענים וכלם שמחים וששים להיות עושים וישכנו בעפר וילך
ושרים : ובאו בוערת צורים : ויכלקו ימיהם בכחתוש בה : בארץ מגוריהם אשר
גרו בה : והדיוגים בראותם מעשה נבנה ופודשי מכמורת על פני מים אומללו
ותוסף היונה לקלל החנק והגאון : ולפאר השפלו והענו : ודרך הצניעות להלל
ולשבח ומוסרת כסיל לפתח ותאמר הנה נשאתי אלה המסלי להחיד החנפי
והגאים להבלים : ולמען יכלמו הרמים מגערתם : יבשו ויחתו מגבורתם : ועת
סיה לבכך אל מהללי : תנה בני לבך לי : וראה עונש הגאים מחתית החטאים
וכמה רקדון נבונים וחכמים באים ואמרו כל מי שהנא גס רוח במעללי שכינה
מיללת עליו : ואמרו כי הרגל בזאת העבירה ראוי לבדעו טאטירה

באתי להפקיד אצלך כספי ומעשתי חלי וכל ארצותי ויאמר הזקן הגני מעריה
עצמי לנשאתי ונשאלך תנה אותו על ידי ואני אשיבנו אליך ויאמר הסוחר רצוני
שצדקתו על הכס אותו ושמתי ושמתי אבותי כי הרמאים רבים סלונים ושרבים
ויהאמר הגני כותב כפי חשבון שחק ושם אבותך ושם ארצך ואצויר על כסך כ
צורת זקן וישם ממולאים כתרשים למען לא יבא לרמותו חס נוכרי באף
וחרי ויהיו הם אותם מעמיקים וסודתם ממתקים והנה העשוק קרב למולו
ויאמן קולו ויאמר בחסדך הזקן אדוני צוה לתת לי פקדוני כי כבר שלמתי
מכירת ונשיתי סחורתי ויאמר גסה כל ואמסך בני האלה זה אשר נתת הכיס
ביר ימיני ויגם האיש וימסנו ולא יכול להכחשו כי אמר פן ישמע קולו ושם
ורפה לו : ולא ופקיד אצל המון הרב : והיה לי כהיום הזה למארכ : ויאמר לו
באמת אתה הפקדת בירי כסך : מנת חלקך וכוסך : ואמסך בא בצורתך רמאי
אחד : וכמעט הורי לא ככחד : וישאל הממון וערך לבגדי שיחק : כי בקש להדיחך
: ואני עניתינו על זאת קסית וטוות ועתה בני קח כל רכושך וחילך אחי יהי
לך אשר לך ויקס ויתן לשקדונו לא חסר דבר ממטמונו : ויהי כראות הסוחר
את הטיקדון ביר האיש ויהי כמחריש וירס גם הוא כיסו מן המהפכת : וישאל
ללכת ויאמר הזקן תנה את הפקדון הזה ואשמרינה לילת יום אנצרינה ויאמר
הסוחר אל כל אדוני כי אין זה הכיס אשר בידך רצוני והכיס הוא גדול מזה
ואתה תחזה כי עתה אלך ואביאנו וכידך אשקידנו ויאמר לו מה גלך לך ואם
ואל תאצה בדברי שקר ואל תחשוב כי אם תתעבב לא תוכל לראות פני
עד אשר אתורה על דדוני ואתפלל בחוקי לפני זקף כפופים : תמידין כסדרן ומ
ומוספין ויאמר לו התפללת כתאונתך הלא יתן כספי ברשותך כי אתה רשע
וממרא רשע ערין ומתערה וכבר חקק השם מאמר ומצבו כי לא לפניו חנף
י בא ועל זה סבותי ואוציא מירך חיל חברי ורכושו כאשר ראיתי בצרת כפשו
ועל זה אודה את ה' אלהי לנו מציל עני מחזק ממנו וירא החנף כי לא כעשת
עצתו וכבערה מליצתו : ויצעק ויהמה וינאק ויצולביתו ויחנק והעשוק כמלט
בתחבולות הסוחר אשר דרך אמונה בחר וישב לביתו שמח וערמת הסוחר
הישיש משבח ויגד מהללו לכל אנשי שלמו וכל מקום מוקמר ומוגש לשמו
וכשאתי לכס החירה אשר עניין חנוכה והרמאות מגידה למען תדעו ותבינו
ונאמרי ויבי תאונונו ותדעו כי האדם הבא באמת חרב פיסת

ויאמ' כיסי אשר הפקדתי בידך : בהתבוננתי עדיך : ויאמ' הוקן לא היו דברי ויעו
 : ויוצא אותן הוי' ב' ש' והכלם : וישב האיש הסוחר לבית תחנונו : וישפוך לארץ
 מרירותו : וישכס ביום השניויבא בית הוקן : אולי יוכל עניינו לתקן : ויאמר לו
 אדוני סלעי ומחסי : צוה לתת לי כ' : ויאמר צא צא איש הדמים ככה וסכל :
 אשר על לשונו רכל : איך תבקש ממני סקדון : איש ריב ואיש מדון : ויוציאה
 מכיתו בפחיו כפס : ויטבע בטיט נרפס : וילך וישב לו : מנגד : משתומם על ה
 הבגד : וירא והנה איש נחנץ : בא מן החנץ : והוא הסוחר רגדול אשר בתרשים :
 גם שכבס ושיט : ויתבונן אל העסיק וכיריהו : וידבר באזניו ויעריהו : ויאמר
 מה לך מרעיד : אשר על עברך דמעך יעיד : ויאמר וקן אחד ימני : למשואות
 שמיני ויגד לו את כל אשר קרהו : ואת אשר עשה הוקן ואת אשר ענהו : ויאמר
 לו אל תירא ממקדך : ואל תתן את פיד לחטא את בשרך : ועל פי הדין והחק :
 חכמי מושעך מרחוק : והחלצך מיד הוקן החנוף והנבזה : למחר יהיה האות הזה :
 והי ממחרתיקח הסוחר כס רחב ואורך : והכסף והזהב חנונו ערך : ויאמר אל
 שעשוק חכמי הולך אל בית הוקן : ליישר מהלכך ומתקן : ואעריס עמו ערמה :
 עמוקה ורמה : וחריבה דברים במהללו ותפארתו : והשיב את הפקדון אשר איתו
 והתה תבא לנסות מאמרי : אחרי דברי : ותשאל ממנו סקדונך וחילך : ובערמה
 זו ישיבכו לך : ויאמר העשוק אני אבא חחרך : ומלאתי את דברך : וישן הסחר
 הישיט : ויבא בית הוקן במרונה : ואותו על מכונן מצא : מתעטף בטלית כזה :
 בעונה ובחסידות נראה : כמראה מלאך אלדים גורא ואיוס : והוא יושב פתח ה
 חאהל כחוס היום : וישאל לשלום הסוחר ומלאכתו : כי חשב למשכו ברשע :
 ויעתהו הסוחר לעומתו : ויודיהו על מטב המרתו : ויהמ' הנה תרשים עיר מגורי
 : ואני סוחר גדול מימי כעורי : ויש לי בת נשואה בארץ פתרום : אשר לחמה
 לרעב תהרוס ואני הלך לשחר פיל : ולדעת עניינה : והייתי הולך בגדי צבעוני
 זהב וכסף מטמונים : והודיעני היום כי בדרך הזה גנבים : יצאו כצבים : ואני
 שומעתי עליך שבח ומהלל אשר אמונתך ככלל כי אתה הוקן 'הגחמן' רחמן

ותלית חסדו ואמיתו יאטוף עני במשכו ברשתו אלה הם החניפים החוטומי
והאשמים אשר כל כונתה לרעה לעשות חנף ולדבר אל האש תועה והאל כונח
ע"כויא אף להם כי נדדו ממנו עוד להם כי פשעו כי על כן צריך אדם להזהר
מדבריהם פן ינקא אחריהם ולפרסם אותם מפני חילול השם ומפני אדם
אשר לא ידע ואשם ואם כלכר ברשת אחד מהם לאשמינו ונסל בעצמו
יערים להמלט ממנו בכל מיני הערמה כי היא מצות עשה שהזמן גרמה כאשר
הערים הסוחר הידוע והציל מיד החנף אביו ושוע' ונמלט בערמתו עני מסלר
בחילו ויתע' ואין עוזר לו ויאמר הדגים איכה היה הדבר ואיך נמלט העני
והפח נסכר ויאמר היה זקן אחד בארץ כדון איש מדון והיה מתפאר בענוה
ובדרך מצוה והיה מתפלל למצא פדיוס' שבע ביום ומראה לכל נועם וישר'
ושעת הכושר ולבו היה חסר ומגרע כי כלו חנף מרע ויהי היום והנה
איש סוחר יבקש רצון טוב שוחר ויבא אל העיר לעשות
סחורתו כפי מנהג ודתו ויבא בידו כס גדול ומסולא
בכסף מלא ויכנס בשווק אחד ויירא על כסו ויפחד כי היה בין אנשים
זרים וכלדי ככרים ויאמר בלבו אלך ואפקיד כסי ביד איש טוב וכאמן ואנצל
ממקרה הזמן עד אשכיס למחרתי להשלים סחורתי ויהי הוא הולך וישמע
קול המולה בבית התילה ויכנס בתו לראות חן חן תפואות וירא את הזקן
מתפלל דוס להשם והתחולל וירבה צעקה ונאקה ויקרא אל השם בחוצה
כורע ומשתחוה בלב נשבר ודוה ויבקש על עונו סליחה ולא יגרע שיחה
והאיש משתאה וישתומם על המראה בראותו חסידות וזקנה ותפילה פכונה
ישאל אל הזקן לשלום ויאמר מי הביאך הלום ויאמר אני סוחר ממקום פלוני
לבקש איש כאמן רצוני ואחרי אשר ראו עיני אילנה הצילות המסות הגדולות
הגני מפקיד בידך ממנוני וחילי אתה תומך גורלי ויאמר כתר לי ועיר ואתדת
על כחשי ואשפך את כפשי וינסף להתודות בשבירת רוחו ולפני אל ישפוך
שיחו ויהי ככלותו לדבר ובקשתי לחבר ויקבל מן הסוחר פקדונו ויקס
וילך בשמחה אל מעונו ויתהלל משצבח לנותה לחמו ומו' וימלא שבעת
ימים ויהי הסוחר סחורחו וקניינו וישן בית הזקן לבקש פקדונו ויאמר מה
הפקדון אשר תשאל ומלתך תשים לאל ויאמר

וזכמה יגעתי בעשיית סוכה : ובכר שבת וחנוכה : להדליק נר ולערוך המערכה :
 ובכל זאת לא נחתי ' ובסעודת פורים כמה טרחתי : והתבוננתי במקרא מגילה
 : ודקדקתי באותיות כל מלה ומלה : ותקנתי לי מצה הדורה : ערוכה בכל ושמורה
 ושמעתי האזהרות : ביום מתן תורה ספורגת : (ביום טבאב : הייתי נחלה וכאב :
 ובשר ויין לא שמתי אל פי : ביום חרוני ואכסי : ואצום עשרה ימים סדורים ' שבח
 ראש השנה ליום הדין : וכל יום העשור הייתי בכח ואל ' אלהים נצב בעדתי
 אל ' ותבלית כוונתו להתהלל בין השתאים ' אשר הם למאמרו משתאים ' באמרם
 כמה ראוי איש כמוך לכבד ' עדי אובד ' והסכלים אשר ברשתו כמסכו ' לא ידעו
 ולא יבינו בחשיכה יתהלכו ' כי כל דבריו חק ומגדל ' הבל וחלירע ' כי לא יבין
 מן המצות אלת השמות ' אשר שם שמות ' המין השני איש מתפאר בחכמה ' ונפש
 פתוית הומה ' ומעלת כסילות לשונו נובעת ' גם בלא דעת ' ומקבץ דרשות
 ופסטים ' את כל השאטים , ושם לו ספרים מוכנים ' בתכלית הישי ' מתוקנים :
 ועומד פתח אהליו ' ומראה לפתאים מעלתו וגדלו ' בהיותו בדיעו וסכלו
 המשובחים ' טר הטובים ' ולקחו כמטר עליהם יערוף : יסוק לטורף ' באמרו
 להם אז נבילה וא טריפה ' באיני נפשו שאפה ' ומשער כל עניין ע'ס סכלו ' כל ימי
 הבלו ' ואין נותן טעם לדבריו ' בסתרו דברי חביריו ' וכל חכמתו ובינתו בתחבולות
 שברות מזללות ' וכאשר יבא משכיל לדרשו ' טורף נפשו ' באמרו פלוני הגאון
 אשר זו הסירכה : ואחרי דעתו נפשו משוכה ' ולא ישיב אל לבו ולא יבין ' מאבד
 ממנו טל ישראל טלא כדיון ' וידרוש לפתאים ויעיר ' והוא לא ידע ללכ'אל עיר
 ' ימשיל להמון משלי חומר ' (גשמו חומר) כי הוא חכם ויודע ' אהוב וריע ' ומודיע
 חידוש והלכה הנרה ' בעונה האמורה בתורה ' וחכמתו ותבונתו על דרך כלל :
 עניין המאכל והמשתה והמשגל ' ותכלית כוונתו ודיעו ' קול העם בריעו
 המין השלישי איש מתפאר בענוה ' היומה כגדגלות ונאווה ' ואל בית התפילה
 משכים ומעדיב ' כי ביקש לחרחר ריב ' ומראה לכל ציית הדרו ' ותפילין אשר
 על בשר ' ומרבה זמירות ותהילה ' קול המולה : ומבקש בקשות ותחינו ' ותפילו
 משונות : ומרוב קידות וכריעות אשר נפשו בחרת ' אדם מניחו בזיתו ומוצאו
 באית אחרת ' וסנתו לרמאות בני אדם במעלו ' ולהיות אלמנות סללו ' ולמלא
 בית גנזיו מטמונים ' משאר עבדים ומאנקת אביונים :

וּמִשְׁנֵי זֶה יִקְבְּלוּ הַמֵּיִם צוּרָה אֶבֶל לֹא יוּכְלוּ לְשִׁמְרָה : כִּי אִין בְּהַס זֵלְתִי כַח אֶחָד
וְהוּא הַקִּיבּוּל אֲשֶׁר מֵהַס לֹא נִכְחַד : אֲמִנְס הַשְׁמַע יִפְעֵלוּ בּו שְׁתֵּי כַחֲוִת : יִלְכּוּ אֶרְחוֹ
: יִקְבְּלוּ כַח הַלֵּחַ וְיִשְׁמְרוּ כַח הַיּוֹבֵשׁ : וְכֵן יִהְיֶה חֹבֶשׁ : וְעַל כֵּן תִּשְׁאָר הַצּוּרָה חֲזָקָה :
בְּלִמּוֹ הַשְׁמַע חֲקוּקָה : וְשֶׁאֵל כַח הַזֶּה בְּמִקּוֹם הַמּוֹחַ שְׂבִילִים דְּקִים וְזָכִים : מִשְׁנֵי
מִן הַחֲלוּנוֹת מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים : הַחוּשׁ הַשְׁלִישִׁי הוּא כַח שְׁנוֹר הַדְּבָרִים אֶחָד
שֶׁהֵס כְּעֵלְמִים וְנִסְתָּרִים : הוּא הַמַּשִּׁיב מִן הַמּוֹחַשִׁים ' עֲנִינִים אֲשֶׁר אִינְס מוֹרָגִי
' כְּאֶשֶׁר יִשְׁיב הֵסָה אִיבִית הַדּוֹב וְשִׁנְאָתָה ' כְּדִי רִשְׁעִתָּה ' וְהַכַּח הַזֶּה כְּמוֹ הַשֶּׁכֶל
לְבַנֵּי אֶדֶס ' תִּפְאֶרֶת הַבְּהִמּוֹת וְהוֹדֶס ' כִּי הוּא הַשְׁלֵמֶת תְּבוּנָתָהּ וְפַעֲלוֹס : הַשְׁנוֹר
אֲמֵת לְעוֹלָם ' הַחוּשׁ הַרְבִּיעִי הוּא כַח הַזִּכְרוֹן ' הַעֲבָרָה וְפִתְרוֹן : לְזִכּוֹר הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר הִשְׁגָה הַכַּח הַשְׁנוֹר ' וּמֵאֲמָרוֹ גּוֹמֵר ' כִּי לֹא כִידֶת סִתְרִיו וְרוּחוֹ : כִּאִילוֹ הוּא בֵּית
גִּבּוֹר ' וּמַשִּׁיב בְּעֶצְמוֹ תַּגְלּוּמֶת עֲנִינִיו ' וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן לִפְנֵי : וְשִׁנְס אֶלֶה
כְּמַצָּאִים בְּאֶחָדֵי הַמּוֹחַ ' בִּיבּוּרֵי כַח ' הַחוּשׁ הַחֲמִישִׁי הוּא כַח הַמַּחֲשָׁב הַשְׁנוֹר
בְּאֶמְצֵעַ הַמּוֹחַ יִשָּׁב ' וְהַכַּח הַזֶּה אִינְס מַשִּׁיב אֶבֶל הוּא מְנִיעַ : וְדְבָרִים יִצִּיעַ ' וּמַחֲשָׁב
בְּעַד הַמַּחֲשָׁב בְּכַח הַשְׁנוֹר ' וְאֵס כְּשֶׁאֶר בִּיד הַשְׁנוֹר וְהַזִּכְרָה שְׁנוֹר : כִּי הֵיא
בִּינִיָּה סְקוּדָה בְּאֶמְצֵעַ ' אֶבֶן שְׁלֵמָה מִצֵּעַ : וְלִפְעוֹל בְּהַס הַפִּרְדָּה וְהַרְבָּכָה : דְּקָה
אִן עֲבָה ' וַיִּצְיֵר אֶדֶס וּבְהִמָּה יַעֲשׂוֹן בְּשִׁמְשִׁים ' וּבְבוֹתָם מְלִיאֹת עֵינִים ' וְהַדּוּמָה
לְאֶלֶה הַמַּחֲשָׁבִים ' לְכַח נִשְׁמָעִים ' וְלֹא יוּכְל לְחַשּׁוֹב בְּאִין דְּמִיּוֹן מַשֵּׁל : וְלִתְנוֹר
אֲחֵרֵי הַדְּמִיּוֹנִים לֹא כְּשֵׁל ' אֶבֶל יִקְבֹּץ הַנִּפְרָדִים וְנִקְבְּצִים יִפְרִיד : מוֹלִיד וּמְבִיא
מַעֲלָה וּמוֹרִיד ' וַיִּלֶךְ בְּלֹא שֶׁכֶל הַלֵּךְ וְשׁוֹב : וְהוּא לֹא כֵן יִדְמָה וְלֹא כֵן יַחֲשׁוֹב
וְהַכַּח הַזֶּה נִקְרָא מַחֲשַׁבֶּת כְּנוֹבֶת : לַעֲשׂוֹת כָּל מַלְאכָת מַחֲשַׁבֶּת : אֶלֶה הַס הַחוּשִׁים
הַנִּגְלִים וְהַפְּנִימִיִּים ' אֵל כָּל חֵי מַרְגִּישׁ מִצִּוִּים : וְהָאֶדֶס בְּהַס גְּדוֹל וְנֶאֱסָא : עַל כֵּן
יִתְרָה עֲשָׂה ' מִשְׁנֵי שִׁים בְּכַחוֹ הַשֶּׁכֶל הַנּוֹדֵעַ : אֲשֶׁר לְהַבְדִּיל בֵּין הַשֶּׁקֶר וְהַזֶּכֶב מוֹדֵעַ
' וְהַשֶּׁכֶל הַזֶּה הוּא בְּמַחֲשַׁבָה כְּלִי ' וְלַעֲשׂוֹת מַפְלִיא : אֶבֶל אִינְס עֲצֵס הַמַּחֲשַׁבָה
הַכָּה יִשְׁכִּיל מֵאֵד יִרְס וְנֶאֱסָא וְגַבָּה ' כִּי הוּא הָאֲמִתּוּ אֲשֶׁר לֹא תִמְעַד : וְצִדְקָתָה עוֹמֶדֶת
לְעַד ' אֲמִנְס יֵשׁ בְּבִנֵּי אֶדֶס חֹסֶר וּמִגְרֵעַ ' חֲכָמִים הִמָּה לְהִרְעַ : וְהַס הָאוֹמְרִים
עַל תְּאוֹת כְּסֵלֶס ' וּמִצִּיּוֹאִים בְּדְבָרִים תַּחְבּוּלוֹת שְׁכֵלֶס ' וּמַשְׁבַּח ' עֲצָמֶס בַּחֲסִידוֹת :
וּמַעֲיִידִס עַל כּוֹז וְשׁוֹר עֲדוֹת : וּמַשְׁבַּחִים חוֹשִׁיָּהּ וְכַחֲוִתָּה : לְהַבִּל רַעִיּוֹן לְהַס
תְּאוֹתָם : הַמַּשִּׁים עַקְלָלוֹתָם : וְהַס בְּתַפּוּכוֹת חֲנִיפִים ' עֶפֶר אֶרֶץ שׁוֹאֲפִים : ח
הַזִּיר עֶפֶר וְכִפִּים ' וְהַחוּשָׁאִים הָאֶלֶה שְׁלֵמָה מִינִים ' כִּהִי נִהְיָ וְקִינִים ' הַמִּין
הַדֹּאשָׁן אִישׁ מִזֶּפֶר בַּחֲסִידוֹת : בֵּן נִעּוֹת הַמִּדְּרוֹת ' וְלִגְנוֹב דַּעַת הַבְּרִיּוֹת מוֹנָה עַל
עֲצָמוֹ זְכוֹת ' בְּאֶמְרוֹ כְּמַעֲטָאֵל נִהְרַגְתִּי הָרוּג : בְּלִכְתִּי לִקְנוֹת לוֹלֵב וְאִתְּרוּג :

וכן דבר עומד נגד עגולה היא כנקודה / ובידו קנה מדה / והמשל בזה / אם תשים
 שטח עגול נגד העין דרך קוים ישרים / עד מקום השטח עגולים / ויהיה תחתנו
 כל אשר הוא לצד השטח החבתי ידים / ויצא עליונו אשר לצד העינים / כאשר
 יוכלו הקוים אל הכבנות / תשוב העגולה קטנה וצרה בא מרחובות / והיא עומדת
 על דמיון זה חדה ועבה / ורחבה ונעבה / ראשה נקודת העין הרואה / ותכונתה
 השטח העגול הנראה

צורה הרואה והנראה שניהם במסילה כאילו העין נקודה והנראה עגולה

וכאשר יתרחק השטח
 יוסיפו הקוים להיות חדי'
 / ויאריוכו הכדים / ויצאו
 בעדי הזיוות / אשר הם
 בבתעין מצומצמת / ותקטן
 העגולה הנראה באמצע
 העין / עד היות הנראה
 לאפס ולאין / כי כל אשר
 תקטן העגול הראוי תחסר
 / כי עוד מעט מזהר ויוסיף
 הנראה קטנות וחוסר / עד
 אשר יכלה אל גבול המיעוט
 והקוצ' / ולא יוכל כח הראוי

להשיגהו / כי יסתר איש מריעהו / חוש הראשון הוא הנקרא חוש המשתתף / שיש
 שוטף / כי ממנו יתפשט הה' חושים הנגלים / ובמצויאות ככללים / והן ישובון אליו
 ובו יתקבצון / וקרבתו יחסצון / וכאילו הוא מקום הנחתם / כחלת עצמ' וצדקתם
 / והחוש הזה הוא במקום המוח / גדול ורב כח / והוא המקבץ הלוכץ והקול'
 ורא' ית הנשמע והנראה בצדק יסקול' / ולולי זה החוש היינו בעצמינו חסרים'
 ולא היינו מבינים / כי הלבץ אשר שמענו קולו' / לא ידענו מה היה לו' / והקבץ
 הזה אשר בין הקול והצבע / אינו בעין ולא בחוש השמע' / אמנם החוש הזה הוא
 המשתתף ביניהם / היוצר יחד לבס' ומביא אל כל מעשה' החוש השני הוא כח
 הציר' ופטר'ו האצמה והשיר' / כי הוא משגיח ושומר הדבר הקרוב והרחוק / כל
 אשר בחוש המשתתף / וכח הציר הוא מתקומ' בעצמו / וולת הקיבול כבר רשמו

ויתחדש הקול בהיות התנועה עוברת ' וגבורה אזורת ' ויגיע עד מקום הגעתה
 יבא עד תכונתה ' וכאשר יכלה הקול באות התנועה ' ותעבור השמועה ' יתפעל
 האויר ויתערב ' כל הקרב הקרב ' והוא האויר המוכן ' אשר סביב ערק האוזן
 שכן ' והערק הזה הוא גוף פשוט יבא מקצ' המוח ' ורשתו פרושה בחיל גדול ובכח
 ' כפרישת הגלד אשר על התוף ' והקול במשך התנועה יחטוף ' ויתחדש בתוכו
 קול הברה ' קל מהרה ' ויחוש הכח המונח באותו הערק ' ויעמוד על הפרק '
 כי התנועה מתחדשת ובאויר עגולה קטנה מתגלגלת ' והולכת תמיד ומתגדלת '
 וכך תעשה עד אשר תמחה ' וככל ומשכים הולך תדחה ' וכך האויר באשר יפגוש
 גוף קשה ' יומם ולילה תמיד לא יחשה ' ואולי כי בהפרדו יתחדש ממנו גלגול '
 והוא הקול אשר ממנו אצל : חוש הטעם הוא אצילות וכח ' נאצל מן המוח '
 והוא בתוך ערק אחד נפקד ' ובדיו נשקד ' והערק הזה פירש על חיצוני הלשון
 מעביר ראשון ראשון ' באמצעות הרוטב אשר אין טעם בעצמו ופרש על הלשון
 רשת חרמו ' והרוטב יקח הטעם ' פעם בפעם ' ויתהפך אליו ויקבלהו ' ויקר
 מקריהו ' וישיג הערק עניינו וטובו ' על כן עמד טעמו בו ' חוש הראי' הוא פתרון
 כח וגבורה ' בקחתו מן הכרחה צורה ' ויחוק אותו ברטיבות העין אשר היא זכה
 וברה ' כעין הקרח הנורא ' כמשל המראה כעמוד נגדה צבע וגוון ' תרא' בתוכה
 ויתבונן פתגם הנשחך ' וכאשר יתבונן דמות הצורה הנראה ' בעין או במראה '
 הוא באמצעות זך ובהיר ' בתוך העין או בתוך המראה יזהיר ' לא שיתפרק דבר
 מן הגוונים ' ויפלט אל העין לפני ולפנים ' וכמו כן לא תתפרק מן העין בזה דות
 ואורה ' תתפשט אל נגד הצורה ' אמנם יתחדש בדמיון צורה הנראה ' כאישון בת
 עין או במראה ' ויהיה הכנת המראה והגעתו ' והתבונן בעין או במראה צורתו
 ' הוא בעמוד הדבר על דרך ישרה ' לשלוח לו ולמסרה ' באמצעי הגוף הך הבהיר
 ' סופר מהיר ' אמנם הכנת המושג תגיע מנותן הצורות ' אשר בענין הנפש
 שפורות ' ועל דרך כלל כל השגה ישרה : היא פתרון והעברה ' כפי הדין והשורה
 ' לקוח המשיג מן המושג צורה ' וכאשר תגיע הצורה אל בת העינים ' כעס או
 פעמים יתעורר הכח הרואה אשר בשני העורק' כלולים ' אשר הם אל מקום
 המוח חלילים ' ותשיג הנפש צורה הנראה ודמיון תשתאה ' וכן אם היתה אל
 המראה רוח וכשמה ' תשיג המתחדש בתוכה עצמה ' אונס הרוש הגדול אשר
 הוחק ' בהראית צורה גדולה כאילו הייתה קטנה ממנה ' הוא בהיות הרטיבות
 הברה ' אשר היא כעין הקרח הנורא ' ועגולה סביבה באמצע העינים ' כדור
 אל ארץ רחבת ידי '

ויאמר להם למה פניכם רעים ' ואתם חרדים ונכנעים ' ועתה הודיעוני מצפון
 כל אחד ולבד ' מדוע מהרתם בא ' ויאמרו ראה ראינו ' תמהנו ונפלינו ' והנה
 אנשים באים בים ' צי אדיר ואים ' וכל אחד קשה ורע מעללים ' משליכים אל
 הים חבלים ' ויבדילו בקול כל שומן ודשן ' שדקו ויחרקו טן ' ואחריהם ישאגו
 קול ' אשר כעסם וחותם יטקול ' והיא דמעת השועגים ' קול
 יללה משער הדגים ' כי חץ היגון לבבם יעבור ' יחוגו ויכועו כשבור ' והנה
 באנו אליך למצא פדיוס ' מן המערכה נסנו היום ' ובחסדך תודיענו תעלומות
 כרמוזות ' במה היתה החטא הזאת ' ויחרר הדג הכבדן בשומעו מיליהם ' ויאמר
 אליהם ' דעו כי כל החיים המרגשים ' נבראו בהם חושים ' והם כראי ונודעים
 ' ואל כח המרגיש נשמעים ' חוש המישוש הוא נודע בכל חלקי הגוף בשנה
 ופרטא יחיה ' בהשיגו החוש והקור ' והרטוב והיבש יחקור ' ויבין בין הרך והקשה
 ' וההפך אשר בין החלק והשעיר לא יכסה ' ויפריד בין הכבד והקל ' במדה
 ובמשקל ' וזה הכח יגיע לחלק הבשר והעור ' ויעירם כאיש אשר יעור
 והוא באמצעות דבר בו יפוח ' והוא הנקרא רוח ' והוא עובר
 ברשת הארדין הדקין ' אשר בעור ובבשר דבקים ' וזה היתרון
 הגדול והכח ' יגיע מן הלב והמוח ' וזה בהתגבר החוש על המוח
 מהר שללחש ' ואם יהיה במעלה אחת לא ישיגו ' עמוק עמוק מי יוצאנו ' כי
 אין למישוש מחקר ' וזלתי במה שהוא יותר ממנו חס או קר ' אבל הדומים לו
 אם ידרש ' לא ידע ואשם ' חוש הריח הוא מציאות הכח בתקופת ידוע המוח
 אשר הם דומים לראשי הדדים ' בתים לבדים ' והוא באמצעות גוף דק יתפעל
 יקבל ממנו הריחה כח נאל ' ויכנס הריח בתוכו או יתפעל בחלקיו ' לשמור
 חוקיו ' ובמשול האויר והמים המתערבים ' בהיותם זה לזה קרובי ' ואינו מתחיי
 האויר להתערב בחלקי הריח ' בהיותו בטבעו נפוח ' אך אמנם אינו רחוק שישתנה
 האויר לקבלו ' בהיותו יושב ממולו ' ויעץ כי בצדו טען ' הוא לקבלו מוכן
 ומנותן הצורות יקבלוהו ' ויעמו ויבילוהו ' ויעבירוהו אל מקום רחוק עד היום הזה
 לחוק ' כי הריח בעצמו מתגועע ' הולך ונוסע ' אבל בהיות האויר מוכן לקבל
 צורה ' ארח עמו לחברה ' ולולי זה יעבור הריח ברחובות ובשוקים ' ומאריך מ
 מרחקים ' חוש השמיע הוא קול עובר מתפשט באויר וגובר ' והיא חזקת התנועה
 ' אשר אל האויר מגיעה ' בסבת דבר יכה או ידקוף ' באופן או באגרוף ' ויפגשו
 בחזקה שני גופים נפרדים ' וכרגע יהיו נכחדים '

וציון החכמים להנצל מבזה ושמה ' מאד מאד הני שפל רוח כי תקות אנוש רמה
 ובעבור כי התגאה המכסף בדעתו ' וישכב בבשתו ' צויתה התורה להחרימו ' לא
 תוכל להעלימו ' אך אומנס יתחייב מאד להעביר הכספים ' ולפרסם החניפים
 ואם יחננו קולם לא יחזין ' ישחק עליהם לא יאמין : אך יגלה צפון כל אחד
 וחטאתו ' כדי רשעתו : כאשר עשה הדג הנאמן : אשר היה למופת בזמן :
 ויגד לחביריו ענייני החניפים ' והרמאים ' צפנו לחלכאים : ויאמר אליה העורב
 הנבר ' איכה היה הדבר ' ותאמר דג אחד גדול היה ' בימה של טבריא : והנה
 הוא גדול בתכונתו ' תארו ותמונתו המצולה לבחור מעם הרימיתו ' וצבי עדיו
 לבאון שמתהו ' מוש גדלוהו תהום רוממתהו ' והוא כין הדגה הנאמנה ' אשר
 בלעה את יונה ' ועל זאת גדלה מעלתו ' וגבה קומתו ' ובזמן בא הנביא והכנסתו
 ' אל חדר הורתו ' היה נער קטן רועה אמונה ' בן שבע עשרה שנה ' ולמד ממנו
 דרכי האמונות : דרך תבונות ' ועל כן היה בכל עניין יודע ' מבין ושומע ' והיו
 לו שני חברים נאמנים : אשר לחסוך מחשבות נכונים : ולדעת פשר דבר מבקשי
 : מוסיפין וגורעים ודורסים ' ויהי יום אחד והנה אביה קטנה ' קר רב החובל בים
 מינה ' ובה שני דייגים בלשון רכה : משליכין ביאור חכה ' והם מערימין במעמדם
 : לרמות הדגים להכחידם ' ולהומם ולאבדם ' ויראן שני הדגים אותם ' ויתבוננו
 במראיתם ' ויצעקו בקול מרה ' עברה וועם וצרה : כי שמענו שואגים : וברעתם
 מתמוגגים : צורח דוד ייג' באביה : ושני הדגים צורחים תאניה ואניה

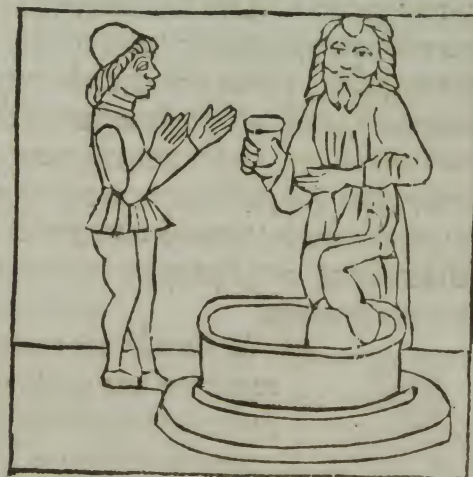

ויאמרו איש אל ריעהו על
 מה אנוחנו יושבי ' וביום סכנה
 חנוים וסוככים ' האספנו ונבוא
 אל ערי המבצר ' סן תשיגנו
 יד הרודף מן המצר ' ונעלה
 בית הדג הנבון לחזות ' בשל
 מי הרעה הזאת ' וילכו שניהם
 לבדם ' מעוררי לב יסן ונרדס
 ' ויבאון בית הדג הנאמן : אשר
 נודרכי יונה למד : וישאל
 להם לשלום : ויאמר גשו
 הלום : ' וישבו כל אחד כפי
 תבונתו : איש על עבודתו

על משענת הקנה ' ויסול אל הט ט ואל היון נחבר: אל הכור הזה אשר במדבר ' ועד לא מטה לאדעית גובא' מתאו נסבר או נסבה' ועל זה בכיתו לקשה יומי' אריר בשחי' ונאמי' והנה אנכי בשברי תועה' כיולדה אפעה ' ובעלה נידף אבולה ' ארד אל בני אכל שאלה' ויאמר לו המצרי אל תעצב ' קום והתיצב ' שוב אל לבך ותנוח: שגם זה הכל ורעיון רוח' וכל העניין אשר ספרת' והימים אשר עברת' וכל המקרה והפגע: לא היה אלא כרגע ' והנה בידי הכנס אשר שנית והתרעלה אשר מצית: ובעבור חבין חכמתי ושגדנה ' למען הראותך הובאת הנה:

צורה האיש מתאבל על בנו וביד המצרי כוס זרנו

וירגו האיש מאמרתי וניכנו ישוב ויתפלל בו' ויאמר לו כעניתי לך כי איך כמנך איש מכסף ' אשר רוח חובר נושא' ואין דומה לך בכל תבל' ימות כדמות' אחרי הודיע ה' אותך' כל זאת ' ולך משפט הכסורה: ובידך כח וגבורה ' להראות עניינים ' כסף רכיש' ו במושב חפזך ישכנו ויחיו ' ושתו ולענו' והיו כלא היו: ועתה אעבודך כפי כח' ' ולכל בהם חיי רוחי: ותחיוכי

ותחלמני' ועתה אל תבלימני' העמידני על אמונת עתך' אתה לך באמיתך ' וישב עמו ימים אחדים' ללמדו ספר ולשון כשרים' ונשאצ' אליך זה הדמיון: לעורר מחשב ולחדד רעיון' להודיח כי האדם צריך להתגדל בהודו' בכל כפשו ובכל מאורו' ויתרומם ביחסו ובמעלתו' בארץ ירשתו' ויספח אל רהבים ויפוח אל כנפים' להגיד לנכרים תבונותיו' להודיע לבני האדם גבורותיו' ותאמר היונה באלה הדברים הנפש לא תביח' כי כל זה הכל ורעות רוח' כי כל איש חייב להכניע' הענוה מנפשו אל ימניע' ותהיה רוחו טפלה ונסכרת' כי כל מי שיש בו גסות הרוח איך עשר נקצרת

ח ב

באונזיהס דברים נמריס : אהבת האיש חפזים : מקדישים ומעריצים : וטוב
 בעיניהם מליצתיו : ודעת ספתיו ויקבלו אותו לאדון ולמלך כל עשיר וחלך
 ויתן לו המלך את בתי לאשה והשיא את האבן הראש וישמח כל עבד הא' וקטע
 שקטה רפא סבריה כי מטה ויקראו לפניו אברך כאשר כילו לברך
 צורת המלך רומן להמונו להשתחות ולשמוח לפני חתנו

ויעברו ימי המשתה
 והשמח בהטקט ובכטח
 ויבנה לו הא' בית מדה
 את כל שכנות חמודה וי
 ויכרה בור אחד תוך חצ
 חצירו להטלים הדרו ו
 ויבן לאשרו בית מדה מ
 משוש ומחמד ענים ומ
 ומגדל וראשו בסמים ו
 וינסה בחפיה את בית א
 אכיו וישמח ושמח את
 אשתו אשר לקח ותהר
 האשה ותלך בן ותאמר

יולד בן לנעמי להיות נביד על עמי ויקרא שמו עובד להראות מעלתו ויהי
 בכדי בלידתה אותו ויגדל הילד ויגמל ואכיו חסד לכל בני המלכות גמל ויעס
 משתה והנחת למדינות ומטלות מנות ויהי היום ויעמוד האיש בפתח אהליו כ
 בחצר הכבוד שלו והיה משתעשע בספר אחד נמרץ והנער רץ וישחה אל ה
 הכור וישפל ירכא ישוח ונפל וידגו האיש לקבול הילד כי נסע מאתו אל מקי
 חלד ויאמר מי יתן מותי אחי תחתך בבא עתך וימהר וירד אחרת אל הכור
 וזרע שונו נשבר ויבקט ולא מצא הנער וינע לבדו ככוע עצי היער ויפן בה
 ובה הלך ילך וכבה וירא את המכסף הוטפיו באותו וזנוד ויאמר לו למה ת
 תבכה ויאמר כה קראני היום רעדה ופחד להשמיד אותי ואת בני יחד
 ויאמר ומאין לך בן אל תהיה כפס וכפיד איך הכן כי כל מעשיך ה' ל צירי וחבי
 ויאמר האיש הלא אבני גורר פרץ נירא למלכי ארץ כי בת מלך גדול נשאת ל
 כופר מצאתי ויהי לי ממנה בן גאה יפ' תואר ופ' מ'ה' ונא' הילד ויהי רוב והנב'

ויצו המלך לתת לו הון יקר ונעדר : מזהב ומסורב : ויאמר אל כל תעזוב חותי :
 כי על כן ידעת חנותי : ושבה עמדי שנה אחת : לכבוד ולתפארת : ויאמר גם
 לדבר הזה נשאתי פניך : למען אמצא חן בעיניך : ואל יוסף המלך לעבדו הסדו
 לבלתי שלח עבדו : ויעבור עמו שנה אחת : בנפש יקרה ונהדרת : ויעצקו
 בדברי התורות : להבין ולהורו פעם דרשות פעם פסמות : פעם כללים פעם
 פרטות : פעם פירוש פסם סדרא פעם תלמוד פסם גמרא ותתוס הסנה לכות
 בחכמה עצומה אשר הלב כובסת בשלש עשרה מדות שהתורה נדרשת ויאמר
 האיש אל תאחר אתי כי אתה ידעת את עבודתי ושלח המלך ויתנו לו עשר
 וכסס : חלה ברכב ואלה כסוסים ויאמר לו איך תלך ותרחק אל ארץ מ
 מרחק והנה נפשי קשורה בנפשך ההדורה : ועתה לכי ככרת ברית : להיות
 שארית ואין לך את בתי לאשה בתוספת קרובה ותמלך את במקומי
 בעבור הזכר את שמי כי אין לי בן זכר וכאבי נעבר ושברך יעלה ארוכה
 לחולי יחוק במעודי יעשה שלום לי כי לא חפצתי באחת המלכות ובבני
 הנסיכים : אמנם חפצתי בשרך ובתבונת : ואמונתך : כי האמונה ראש המלכות
 : והחכמה מודת הנסיכות והתבונה עיקר הדעת אשר היא לכל חכמה מדעת
 והישר יסוד כל דרך כי מלכים ימלכו ורוצים יחזקו דרך ואמר החכם בזה
 משל עליון וזה צורת הדמיון העולם ערש יתבהג בטוב הדור הדור שלטון
 יסגביהו החק החק הכהנה ישמרהו חכם החכם מלך ינאיהו השכל השכל
 הדומה יכבדהו אנשי הצבא הצבא עוזרים יסערהו הממוז הממוז עושר יקבציהו
 ההמוז : ההמוז עבדים יסמכס היושר : היושר מאוני דרך מחזיק הדק והיא
 הכלתת תכל ומהלליה המאיר לארץ ולדרים עליה ועתה ברוך ה' מחמד לבי
 ורעובי אחרי אשר האמונה גזעך והחכמה מורש מדעך : והתבונה מק' מרע'
 והיושר אורך וישעך לך יאות כל מעלה נסובה ועוד לך את המלוכה ולהיו
 שר ונגיד על כל המוני כך בחר ה' ובטתים תחתן בי היום למצא פדיוס
 בתי העדינה וכמלכותי אתה תהיה על ביתי ויאמר האיש ומי אנכי ומי חיי חפצי
 ומאני : כי אהיה חתן למלך : ואנכי נקלה וחלך : ויאמר המלך איני חפץ במוהר
 ומתן כי אם איש מסביל ורעתו ועתה מהר למלא שאלתי ולעשות את בקשתי
 : כי היום קצר והמלאכה ארוכה : ובעבותות החפץ משוכה ויאמר האיש גם
 את הדבר אשר דברת אעשה : ובכל מאמריך אתלונן ואחסה : ואשום בעבורך
 מחשבות לבי ורעיוני : כי מצאת חן בעיני : ויאסוף המלך פרטיו וגרודיו ויעש
 חסות לכל שריו ועבדיו :

וידבר

תצטרעם אס תתרחק מהם וישרפוך אס תתקרב אליהם אמר המלך והם כתבו
 דברים להגיד מעשים ואמרו בטח בבורא וכדתי ותשעץ במלך ובעבדתי
 ותתחבר אל החכמים בטוב ובנעימים ואמר המלך והאמונה איוס בשמן
 משחת קדש משוחים ולא יעמוד העולם ולתי בשנהם אחד באחד יגשו ורח
 לא יבא ביניהם ואמרו אל תשכון בעיר אשר אין בה מלך וכל ומהיר בדק שולט
 על כל ורופא חכם אחד וכרצה ונהר עובר ושוק כמצא וצי המלך להחזיק
 באמונתו : ולקיים חקיו על פי דתו : ולשמור גבולי הדינין כולם : כי הם לעלותו
 סולם : ואל יכוח פלפולים ודקדוקים : אשר לא יקום : ויגדיל מעלתו בכל זה
 ויכבד דבר כל כביא וחזה : ויתרצה לבוראו במעבדיו : ויהיה כחמד ואהו לעבדיו
 : ותמיד בהכרת פניו : יהיה חסיד ועגיו : טוב הבחינה : רחב המחשב וך הבניה
 : עזר כיכשלים ומרחם : כאשר אכלים ינחם : וכאשר יקצוף אל ימשוך איבתו :
 ולא יעיר כל חמתו : ואם יביעהו הרוח המתאה : ישובהו בשכלו הנאה : אל עמק
 שנה : הוא עמק הולך המושל כנפשו ובתאוה : כאשר ימשול בעמו ובצאן מ
 מרעיני ואמרו עוד יתחייב המלך לדבר אל הצביוני : ויהיו במנוח הדרו חנונים
 ויגדל מעלת החכמים והודם הכהנים המשוחים אשר מלא את ידם ואני ב
 בונידות האלה נכבדתי היגדלתי והוספתי והן הנה תכסיס מלכותי יקר
 תפארת גדולתי ועל כן אויתי לשמוע דברך ולהקשיב ומאמרך ואתה ידעת
 ושמוע שמעת כי המלך אשר באלה המדות חמדתי ויקח מהן עמידתי ראוי
 הוא לעבדו ולשמוח בהודו וכל איש שכל ואיש מדע במראה אלא יתודע
 ועתה טב עמדי ואל תירא מעמליך וידעת כי שלם אהליך ואתן לך עוש וכבוד
 וכסף וזהב ארבה לך מאד מאד כי לא בארצי משכיל אשר לא הגדלתי וחסם
 אשר לא כבדתי ועל דברי מוסר שאלתי ומכל מלמדי השכלתי ואף אנוש בערבי
 להצליח דרכי ואני אנוש כך במושב אחי ורעי אלוסי מיודעי וירא האומדבר
 הולך ואמרתי יען כי בחר בחברתי ויאמר אעבדך שנה אחת ברוח נכונה
 מראשית ועד אחרית השנה ויאמר לו שבה עמדי להרבות הדרי והודי ועל
 נכון תבונתך העמידתי אנהאך אביאך אל בית אמי תלמודי ויעמוד עמו ב
 בגש חסדה ושלומה עד מלאת לו שנה תמימה וישמח המלך בדברי תבונתו
 ויבא עד תבונתו ויתענג עמו במשלים ומליצות קרבת ידידות חפצות פעם
 בסיר פעם במליצה פעם בסוד פעם בעיצה פעם תבונות פעם תעודה פעם
 הידה פעם הגדה ותעם השנה ההיא בדברים ערבים לשרת את השם קרובים
 ויאמר האיש שלחני מקום חפצי ואלכה אל מקומי וארצי ויבן

יתבננו הסופרים במליצת סברתו : ויתמהו וגערתו : ויקח חותנו הממונה : אשר
משאר הסופרים לטוב משתנה : ויביאהו אל ביתו : ויראהו את בית נכחתו ויעש
משתה שמנים : מיין וקוח מעסים דמונים : ויתנו לו החברים מנות : ויביאהו לו
מגדנות : וישבו כלם סביבו : וישתשעו בכיבו : ויעמוד על עמודו האורח :
בגיומתו מכנה ויכתוב להם עוד שני שורות לפקוח עינים עזירות

מיחל עת טתית יין משומר : ולאכול מן סעודת אל וקויו :
ראו מאכל בבית נדיב מתקויו : והיין משומר ב עכויו :

ויתמהו האנשים מכתובת ידו : ומליצ' שירו והודו : ויאמרו הכה ראוי לבית המלפן
: אשר בו יתרוק זמנות : ויגידו בית המלך פנימה : לאמר פעמך למשאות הרינו
: ותרצה סופר מהיר : כוהר הרקיע יזהיר : האיש אשר בא היום אלינו : הכה זה
עומד אחר כתליו : וישלח המלך בעצמו : ויכן לבגדו פעמי אשור : ויבא ויתח
חאיש הכאה : וישטע לו המלך את שרביט הזהב : וישבו סופרים להודו מהללו
: מימינו ומשמאלו וידברו למלך ארמית באונו כל ריע ועמית הכה זה האיש
אשר בו רוח יתרא ומילתא די מלכא שאל יקיר לשמשא קדמוהי גבר די חכמתא
וסכלתנו בליביה : די רוח אליה קדישין ביה ויהי בהעבנן המלך מעניהם :
וישא משאת מאת פניו אליהם : ותרב משאת האיש ונותנותיו החמודות ממשאות
כילס עשר ידות : ויבקש ממנו המלך בקשה : חזות קשה : למנותו על הסופרים ב
בבית מלכותו : ולעמו על משמרתו : ולהיו ראש לכל אנשי סלומיו : סגנו על כל
חכמיו :

צורת המלך ועבדיו הסופרים : באוני האיש מדברים :

ויאמר האיש לא אדוני :
ולגור בארץ אין רצוני : כי
לא יצאתי מארצ' לבקש כבוד
: בחצר המלך לעבוד : אמנם
יצאתי לבקש חכמה : ולהיבן
עצמה : וכבר אמרו בעלי ה
הבין והמדע : אל תתרח' לראש
ואל תתדע : ואמרו המלך
האיש מצוימים : בפעליהם
העצומים

ויאמר בלבו ארץ
 ואעבור את
 הגשר כאשר יראה הנער
 'אולי אמצא בלכתי
 ישוב נחמי לשכון וחשוב
 'וילך במרוצה ויגהר
 ולעבור הגשר מיהר
 וימצא עד גדול ומיופי
 כלולה ובה שונקים
 ורחובות מליאות וטובו
 ובהם כל בעלי מלאכה
 'מיצרכה מול מערכה
 ויגיע אל שוק אחד
 גדול וכחמד 'והיה כל

הבא אליו ועמד 'כי טע' כמכר כל חפץ נחמד ויפה 'תרשים טאהס וישפה 'ושם
 הסופרים יושבים איש על דגלו 'כל אחד שוכן עם בני גילו 'וישמח הבחור על
 השלחו 'משמח לראות 'ויעץ סופר אחד כצב על משמרתו בראותו הוד הבחור
 ותפארתו 'ויאמר למי אתה ואנה תלך 'אשר חץ ידידות בלב הואיך תשלך
 ויאמר אנכי איש ציון שוכן ירושלים 'ירא השם אלהים בשמים 'ובאתי למצרים
 לבקש חכמת הכיטוף 'את הכוס ואת הינטוף 'ויצחק הסופר מדבריו 'ויקרא אל
 הסופרים חבריו 'ויאמר הידעתם על עיר ירושלים שמה 'ואורח יבקש בארץ
 מצרים חכמה 'ויאמרו לא שמענו בלתי היום 'כדבר הזה נזרח ואיום 'ויאמר
 הנה זה אורח מארץ רחבת ידים 'אשר אור לו בציון ותנוח לו בירושלים 'ויתמה
 הסופרים על דברו 'ויותר על תפארתו והדרו 'ויאמרו לו הידעת בענין הכתיבה
 'חקירה או חציבה 'ויאמר ידעתי בדבר הזה נפלא 'בכל טוב מלא 'ויכתוב
 להם שורות הפלא ופלא 'ויקרא באזניהם שני הבתים האלה

חוסי עלי נודד בקש להתבודד: ובש'עלו מודד לעג ומי מרה:
 נפלא מאד נצב המ' שכן נודד חצב: ומע'מוד נעצב כי צחק צרה

כי החכמה הזאת לי למלאכה ' ומואבי אבות לי נמשכה ' וישמע הבחור עניינו
 ' ויהי כמזחזק בעיניו ' ויחשוב בלבו מחשבות: אשר תבונת הזקן מתעבות ' ויאמר
 איך זה כל העשותו ביין מסיבו ' ולהנרות נתן בלבו ' ויחמוד הווי וחילי ' ויחפון
 לרמות דעתי וסכלי ' ויאמר לו מהאלהים תמצא משכורת ' ותערב שיחך כסיד
 זקנות: כי דברת על כפש חנושה ' ומרה ' רוח נשברה: אבל איני חפץ להטביר
 צולך ' ולשטריח עלך ' כי החכמה הזאת גדולה ' כנחש תתן קולה ' ורצוני לבקש
 בחור בגילי ' ויגידה ויערסה לי ' והוא ישאלך על הספק ' להגדיל לשון ולהפק
 זאת תגדלה ' ותעילהו בחסדך ' ולי איני עבדך ' וידע הזקן כי לא האמין
 בחבור לחכמתו ' ולא חשע לתבונתו ' דר בלבו כדר ' אס' אבא באהלי או בחור
 ' ואס' אעלה על ערש יצועי: עד אראהו חכמתו ודעי ' ואודיעהו את גבורתי
 ' וסכלי ותבונתו ' ויבן תחבולות ויחנן קולו ' ויסב פניו ויאמר לו ' לין הלילה והיה
 בבקר ' אראך איש אשר לתבונתו איך חקר ' הוא יורד וילמדך ' וגם איני אורדך '
 ויעב הבחור סרעפיו ' וישתמו לאפיו ' ויאמר ברך השם אשר מהללו לא יצמית
 אשר הכחני בדרך אמת ' וישבו שניה אחת מתחברים ' עודם מדברים ' וישאל
 הזקן לשונות ' לרמות הבחור ולפתות ' ויקח הכוס בימינו ' וישתמן היין לרמות
 צינאנו ' ויאמר אל הבחור שמה וישעבא תלפיתך ' ושכבת וערבת שנתך: וישת
 הבחור וישעבא מחשבו ' ויקס וילך אל בית משכבו ' ויהי הולך ' והזקן לנגדו
 פחיס יסלך ' וירא והנה באר בשדה ' והנה שם מקום אשר עמלו בודה ' ויחפון
 לרלבו ויחשל: ויסול בחור סיד ויכשל ' והבור רק איך בומים ' וישא לבבו אל
 כפיו ' ויצעק ויהמה בכחשו ' כאשר ראה צרת נפשו ' וילך כל הלילה במחשבו
 ' וגיוו נתן למחש ' ויהי בבקר וירא בידתו הבור דלתו נכשעו עליו מיללת ' וישתח
 ויצא לחנוך ' כדהס על כאבו ולחנוך ' וימצא גינה מליאה עצים ושיחים ' וציצים
 בתמר ותבוחים ' גדוליה ' וגבוהים ' כעדרן גן אלהים ' ונהר גדול אותו סובב ' ואיש
 נבוכ ילבב ' להביט מהללה ויוסיה: ולאכול מפריה ' וישבע בראותו מעדשים:
 חדשים גב יסנים: וישח רישו וחילו ' ולא חשע לעמלו ' וילך הלוק עד קצה
 תגינה: ויעמוד בראש פינה: וישא עיניו וירא והנה גשר: בנוי על קו ישר ' ובו
 גאי מגדלים חקוקים בשער: עשויים כאמת ובושר: ויעמוד הבחור וישתאה:
 וישתומם על המראה

סופר את המגדלים

צורת הבחור בין הצאנים

'על פי דרכו יעצוהו וינעילהו' ועל מי מנוחות ינהליה' ועתה הואיל ובבואך
 בבדדתי' ולחבר ולרוע לך שמתני' וארחת הלילה במעוני' סביב לסולחני
 ששמיני מעטן לבך ומהלכך' הודיעני כא את דרכך' ואדעך למען איעצך
 כפי סכלי' אעטוד עטות לי

והבחר להשיג מליצה יחבר

עורח הזקן על שלחנו חבר

ויאמר הבחור באמת צדק
 הקטן במוסרו: וגמר אומר
 במאמרו כי כל אדם צריך
 להוציא מסיקון וינעץ: ואף
 אם יהיה מעט ובעל מליצה
 'אין לו יתרון בלי עצה' כ'א
 איש אורח: כודד מתקומנו
 ובורח: ודעתו כדוד דחוייה'
 בארץ כנעיה: ועתה אודיעך
 מחשבות לבי' 'אם דרך
 עצב בי: 'אני הייתי שוכן
 בציון' סלגני מיד בציון'
 ונפשי הייתה לכל מליצה
 מודעת' ולבי ראה חכמה

ודעת' ואבקש לדעת בענין השפיע דבר' וצמה סקן גבר' ולא מצאתי בעדיו
 מנינה: ואין קול ואין עונה' ואחשבה לדעת זאת: באחת מצרי הפרזות' ועל זה
 מארץ הצבי יצאתי עתה באני: ולבקש מחסורי די' לכל חרטום ואטף וכסדאי'
 ועתה אם ישך עונה חסד ואמת עמי' אחרי אשר כל זאת כדדתי מעמי' הודיעני
 התביר איש בקי בואת החכמה' ויעבור עלי מה' ומוהר ומתן ירבה עלי: ואתבס
 באש תאמין אלי' ויאצל עלי מהודו וילמדני: ואיתנות החכמה יגדני' ויאמר
 הזקן אחרי אשר עד רחבי ארץ התבוננת' והלילה בסתר אהלי העלונת: בבואך
 לבקש חכמה מניני יושבי ארצך בעלמה' על כן יהבך עלי הסלך' ואני אלמדך
 לדעיל אה' אלק' כד'ך זו תלך: ואודיעך עיקר הכספים: ואן ותדפס:

ונדע כי השכל בענוה יסער : וזה בעצם זה נקשר ' כשלהבת קטורה בגחלת :
כי הענוה מן השכל נאצלת : והשכל נאצל מן הענוה : שלף ויצא מגוה : ושאלו
לחכם מהו השכל והדיעה : אמר השכל והחכמה : ולא יראה לעולם משכיל הסר
ענוה ותינומות : וענין חסר שכל והתחכמות : על כן יצטרך האדם להתגבר
בזאת המעלה : ויקחה לו לבחלה ויגבירנה על שאר טבעיו : נצר מטעיו : כי
היא שלימות נפש החכמה : וישבה תחתיה ורומה : אמר העורב באמת צדקו וא
אחותי כיבדך : בעורדך נפש מאהביך : ועל כל זה צריך אדם להשתרר ביחסו
וענינו לנשא ויתגא' במעלות אבותיו ובמשפחתו מתהלל בחכמתו ודעתו וידיע
תבונתו לבני אדם : ויתרומם ויתגדל במעמדם : ואם יבא נכרי אשר לא יכיר
מעלתו : ולא האמין לשמועתו : יתחייב על כל פנים להודיענו הוד שכלו ומדעו
ויבין ענינו ותחבולו ' נשם לו עלי'לו ' כאשר עשה הזקן המכסף ' אשר רוח תבונתו
בו נושא : ויתגא' על העברי' במורדו : אשר לא חש לכבודו : ולא האמין לקול הודו
: ויראהו ענין גדול ונורא : אשר לא היה ולא נברא' ותאמר היונה בחסדך אחי
הנכר : איכה היה הדבר ' ויאמר היה בציון בחור אחד נחמד : אשר דרך המליצה
למד ' ויהי לו בכל חכמה מבא' כי לכל תבונה הסין לבבו : ויבקש לדעת
בענין הכספים : ויחפש ולא מצא התרפים ' כי נאסר הכישוף לאומה חמודה
ליושבי ירושלים ולאיש יהודה ' וכראות הבחור כי התשוקה ללבו נוגעת , ובקשתו
בארץ הצבי' במנעת' לקח מהונכר דבר נרשם ' וירד מצרימ' וגר שם ' ויהי בתחילת
בואו אל העיר ' ומחשבתו העיר ' והנה זה אחד יושב ' הרש והנש : וישא עיניו
וירא אה האיש האנור : אור זרחה ' כי כלו מחמדים' לבוש בדים : וישאלהו הזקן
לדעת מחשבו ' אכא תלך ומאין תבא ' ויאמר לו עברי' אנכי טורח תעודה ' ונבית
לחס יהודה : ויאמ' הק' סורה אדני אלי ' רק כל מחסורך עלי : ויסר אליו ויביאהו
אל ביתו וחצירו ' ויתן ויאלל לחמורו ' וירחצי רגליהם ויאכלו וישתו ' ופיהם
בדבור שתי : ויאמר הזקן בהתחייב כל אדם באהבת החנומים : ולבחור מושב
זקנים ותומים : כמו כן כעצויב להתנהג עמו בשכל טוב ומוסר : וכל טוב מומנו
לא יחסר : ולקדוש לביתו כל אנור ' ולהיות בטבורו שמח ' ולדבר דברים על
לבנו ' לחימו מרנגו ומעצבו ' ולהדריכו בדרך ישרה : כפי הדעת והסברה
ולא יתבן זה אלתו בדעתו רעיונו ' ולאזה עיניו מגנות פניו ' ועל

כי עלימות העונה ' מדה ממוצעה וטהר ' הלא את החכמים עזו ועצמה ' ואח
 צכועי חכמה ' וחכמים ישכנו ארץ בבטחה: ויסיפנו ענוים בהם שמחה ' והודים
 והגאים ישמרו ' יחד כסיל ובער יאבדו ' ורכושם וממונם יחרס ' כי יס לה' צבאות
 על כל גאה ורם ' יוס ענן וערפל ' ושח גבהות אדם ושפל ' ועתה פקח עיניך ' ו
 והט אזיכך ' ושמע מעלה עלייך ' בעונה כבונה ' ותעלה מעל ליכך ' ואיך כענש
 העורב באשמותי ויפול ויפסח בגבהותי ' עד אשר טב אל ככון ' ופעל לעבתי מכון
 ' ויקבל עליו מוסר היונה ולחשה ' ואשרה אשר אשרה על כפשה ' והנה לך ראיה:
 מעשה שהיה ' אמרו כי קננה בתרשיש יונה ' בעלת טבל ותבונה ' ותהי בצלה
 העונה מתלוכנת ' ובכל יום לפני מלכה מתחכנת ' מעוררת בתבונתה לבבות
 ומחדרת בערמתה מחשבות ' ולפני עמה היא דחשה ' טע וארגמן לבושה ' ו
 ולחמול על דל ואביון מחמדיה ומאוייה ' גומלת טוב ולא רע כל ימי חייה ' ותהי
 לכל חלק מגן ועזרה ' טעם כי טוב סחריה ' ותגמיד בחכמתה כל בדיק ' על דבר
 אמת ועונה ודק ' ויהי טעם עורבגר ומסכן ' כוכח היונה טען ' וגם הוא היה כ
 ב' חס' מתעורר ' ובגאות אבותיו מסתרר ' ויבטח בדעתו ושכלו ' ותחת
 על מרמ' רגלו ' ותרא היונה ענייניו ' כי רמו עיניו ' ואחר התנהו נטה ' וכמעט
 מדרך הצניעות שטה ' ותלך להעמיק עמו סודות ' ולנסות בחידות '

צורת היונה מדברת אל העורב בהלליה ' ובכלה חעדי בליה '

ותנן ותאמר בהיות השכל
 מיטב היחס והדרו ' ומעלתו
 וכבודו ' והוא המכריל בין
 אדם ובהמה ' וכן יושג מעלת
 החכמה ' וכן יודע פשר
 הדברי' על מכונס ' ומכלו
 השפלים לעבוד קונס ' ויתגן
 צדקות השם ויחודו: כי מלאה
 הארץ הודו ' על כן יתחייב
 לחקור בעד אמתו וקיומו
 ומעלת עצמו

וילך ויקס בחימה / לערוך נגדו מלחמה / וירק את חניכיו למופת ולאות : שמנה
עשר ושלש מאות / וסב את עיר העפנים : עד הלון בצענים / ולא יחמול עליהם
ולא יכסה : ואין מי ש'אמר לו מה תעשה / וישחיתו את יבול הארץ ועטבה ופריה :
ולא ישאירו מחיה : וכן יעשו טנה בטנה / כי לבבם להשחית פנה / והיה אם זרע
הטפן אדמתו : ועלה עליו הורדור להשחיתו / וישחית את המדינה הגדולה והרבה
'סוגרת ומכוננת אין יוצאת ואין בא : ויהי כל יושביה בצער / זקן ונער : מפני
הרעב והצמא : ואין אתם יודע עד מה : והטפן העניו היה נבזה וכתעב : מפני
זלעפות רעב : ויכלה ימיו ביגון ואכזה : בארץ ערבה ושמה : וכל היום יצעק
ויחיש : האשיעה אהים : וישאב בקולו כי צרה קדונה : ולא אכל בטובה : והורדור
חיה הולך וגדל / ומגזילתו לא חדל : עתים ידלג עתים ירחץ : כארי ישאב ולא
ידון : פעם ישמח כפשות פעם לבבות : פעם בחוץ פעם ברהובות : ויכלה
ימיו בחרוה וטננותו בעלבון : טפון ושמחה הדוג בקר ושחוט צאן : ונשאתי א
אלך את החדה : אשר חרשת העניו וטפלותו מגידה : וסבותי את פני המשל
בטבורך : למען לא תטה אשורך : ותבחר דרך ענוה ותקט : ותהיה בקרבך
למוקש : ואני על כל עניו אתבשא ואתגאה / ולא אינעף ולא אלחא : להודיע
לבאים גאותי וכבודי : אטירה נא לידידי :

ידידי קום והתגאה :	לכה אלי ותגאה :
חקור דברי אנוש שובב :	מאד נחמד וגם נאה :
ואל תפנה לבן עניו :	כפוף קומה שפל מראה :
משל ורדור והשפן :	עמוד עליו והשתאה :

ויהי כשמוע המנחב החידה הזאת : וימהר לסתור דברי המקשה ולבנות :
ויאמר האתה האיש המקלל : אשר במדת שקר מתהלל : והנה מדתך
לא תקום ולא תהיה : כי מת אתה ולא תחיה : כי אתה הדעת מאסת : ובתבונה
לא חפצת : ותבזה את הענוה : ותבדר גאון וגאווה : הלא ידעת כי ארון כל
הנביאים : וראש כל הנשואים : אשר היה לשם ולתהילה : ובטלימות המדה
תעלה : לא טבחו הכורא אליו בעיניו / כי כרצה באור פניו :

ובהשתלק האיתוף והעזרה נשתלק האהבה השמורה : המדרגה השנית אהבת
 המנוחה : בהשקט ובבטחה ' והמדרגה הזאת תחלק לשני מינים ' אשר בקרבם
 חוננים ' המין הראשון אהבת ההנאה ' כהייתה ובה ' כאהבת נשי בעית ' להנאת
 עצתן ' ובהשתלק ההנאה הגוברת ' תשתלק האהבה הנכרת ' המין השני אהבת
 החבר ' מר עובר ' והוא המוצא חבר כאמן ' וריע כעמך ' מודיעו סתיו ' ו
 ועכיו ' והגיון לבו ומצפוני ' והחבר יחד צד בעד סודתיו ' ולא יגלה לאדם מ
 מצפון חידתיו ' ועליו יבטח ביושר לבבו ' כי אהבת לבו אהבו ' והמין הזה נחמד
 בהודו ' כל זמן שצריך אדם לגלות סודו ' וכאשר תחקריו בתבלית ושלמות ח
 המחקר ' לא תמצא בו שורש ועיקר ' המדרגה השלישית היא העליונה ' אשר
 על כל חוכה ' והיא אהבת השי' לאוהביו ועבדיו ' לשומר בריתו ולזכר פיקדו ' ו
 והיא אהבה אמונית קיימת ' בחותם האמונה נחתמת ' כי בהודה תשכון מ
 מרומים ' ואינה בטילה עולמים ' וממנה אהבת חסמים נאכלת ' כי היא השלמות
 והתעלות ' כי אהבתה אינה תלויה בדבר ' אשר בטל ועבר ' והאהבה תתקיים
 ותשא : מטע השם להתאחד ' אלה הם מעלות האהבה ' וסבות הקורבה : ויאמר
 לו השפן כל זה ניסיתי ודקדקתי : ועל התבלית עמדתי : לא מצאתי מקום ל
 לאהבתך : ועיניו להתדבק בחברתך : כי לא יתקרבו עולמים : שני שנויים :
 ועתה קום רד מהר מעצתך : הסבד ושכ בביתך : ויאמר אל כא אחי ובחדי :
 אל תביישני מסברי' ואל תחיקני גבירי מגבולך : כל קרב אלך : נתן לי אחוזה
 בינוס : ואצא ואבא לפינוס : ותחת עולכם אחסה ואחלון : ועדיכם אתבונן
 : כי לבי היום כססף מוזהב : ואהבתכם בסגרי חקק : ולעולם לא אשוב ל
 לאולתי : ואעמוד נצב על משמרתי : ואגיד במעשי תמיד לכל עינים : כי איני
 זריר מתנים : ויאמר השפן ואך יתכן להינתך בקרבי שכן : הלא אתה רודף ואני
 נרדף תהדוף : ואני כהדף : עלה נידף : אני כלקח ואתה לוקח ' אני כרצח ואתה
 רוצח ' ומה לי לזדונך להדבק אל איש כשבר : מה לתבן את חבר : אך אומה
 לרמותני אתה מחשב : ובתוך המרי אתה יושב : ואש השם הסיתך ירח מנחם
 : וישעה תחנונים וסיחה ' ואש בני אדם ארורים ' בחבלי עוני' אסורים : ועתה הסרד
 בא מעלי : אל תסוף דבר אלי : ויבן הדוריד כי לא יבוא לרמותני : ובחלק שפתיו
 לפתותו : וירא והנה מבון שפתיו שבע : ויקצוף וישבע ' כן יעשו לי אלהים וכה
 יוסיפון : וחרבם הקשה עלי יניסון : אש אצעה את השפן ברכה : ואש לא א
 אצרוך לפניו מברכה : ואש אשוב לנולד מדרתי ' תדבק לשאני לחמי

און נמרמה ' ויקח מן האורב : וילך הולך וקרב : ויקרא לשוער'ס : אשר כל היו
 וכל הל' להשוער'ס : ויאמרו מי אתה קראת ' מדוע באת ' ויאמר אנכי איו
 עכמו וספל : הר נוסל : ועתה קראו לי השפן הגדול כליל דיעות : חוסן ישועות :
 ואחזה לו חידות : דבר שלימות כשטי מגידות : וירוצו השוער'ס לקראו : ויבהיל
 להביאו : ויעל מעל החומה ' וכפסו הומה : וירא את הזרזיר ויכירהו : ויתנדי
 אליו ויחפירהו : ויאמר האויב תמו חרובות לי צח : ואיך כהיום תענו מצח : הל
 אתה הזרזיר אויבינו : וצרות לבבינו : ועתה למה התגברת : ' ולעשות הו
 התמכרת : כי באת היום לבקש צרה : לרדת העיר ואת המצודה :

צודת השפן מרבר מן החומה   והזרזיר מתגבר בשפלות קומה '

וילמד הזרזיר הנה באתי
 היום ראשון להצטיק שפה
 ולהרחיב בלעון ולהתגדל
 על מעני ועוני' ולהשפיל
 גאותי וגאוני : כי עתה
 שבתו אליך ' לשמוע מהללך
 ואקרא לשני ענותיך
 ואברך : וספקתי כך על ירך :
 ואבא היום על העין
 ואשים דקן לבי לאין :
 לשאוב מימי תבונתך : ו
 טלס לחברת ידידותך להמת
 דב קתי בעדותך ? :
 עוד חכמתך שומע ' אוהב

וריע : ויאמר השפן הלא דעת כי האהבה חלוקה לב' מדרגות : על כל אוהב
 וריע מדרגות : מלבד האהבה הטבעית לאבות ובנים ' ולקרובים הנאמנים '
 המדרג' הראשונה אהבת התועלת ' אשר כל אדם כוללת ' ואהבת השותפין ' אשר
 לנצור זה את זה נאמנים '

יטובו ויפסידו וגדלו אם נכבד : שבין לילה היה זכך לילה אחד ' והמשכיל וימח
 בעליתו : ויהיה בחנותו : כי בשכל כל דבר יכלה ' ויעש בדים ופירות יסלח ' .
 והוא היחיד הקדמון ' ומחמד כל מטמון ' והוא מושב וכסא' הממלכה והמתבשר'
 ועתה אתה ארוננו : אור עינינו : ודורע ימינו : אתה הוא המשכיל והעניו במדעתך
 ' יפית מבני אדם הוצק חן בשפתותיך ' על כן שים לבך סכלך עלומינו ' חזק
 ונתחזק בעד עמינו ' ויד עזתך מעבדך אל תקצר : הבא לנו עזרת מצר : אומר
 השופט כבר הורה החכם המושל : אשר משליו ממשל ' כי השפטים עש לא עצום
 : ובני הדור בעצמם ירוצו : על כן הכבונים הכינו בסלע ביתם ' לחולשת
 גבורתם ' ועתה הנה נכבה עיר ' ורב יעבוד צעיר : ונכבה לעבתינו בית
 מצודות : ערים בצורות : והיה אם יבא הקרנף להכאיבנו ' והיתה העי הבנויה
 למשכן לבבנו ' רכישלם תשובבנו ' כי להלחם אין בידנו כח : לבקש מנוח
 ואם יטף האויב בכחו חרב מרוטה : והיה המחנה הנשאר לפליטה : ויאמר לו
 הערים על כל אשר סבר ' מה יצא הדבר ' ויצאו ויסקלו את כל העדה ויבינו להם
 צדה ' במדבר יהודה ' ויספרו להם כח הדורר ואנו : כעסו וענינו ' וידיעו
 על זה דבר מליצה ' העיצה היעוצה ' לבנות עיר גבוה דלתים וברוח ' לבינה
 על גבי לבינה וארוח על גבי ארוח ' ויטב מאד בעיני העם ' והמלאכה לנפסם
 ינעם : ויהיו לבנות העיר : וכל אחד לחבירו העיר ' ויהיו ששים בבנינם
 ושמונים ' חציים ענשים במלאכה וחציים מחזיקים ברמחים ' ויבנו להם בודיות
 וחפזו ' העיר הצליחה : ויכינו דלתים ושומרים : בפתחי טערים ' וירא השופט
 כי נבנתה העיר על מכוה ' וגם שם העיר המונה : ויחלק אותה לחלקים : וכל
 איש במשפחתו הקים : ויבנו להם מגדלים גדולים ורמים : ויטעו כרמים : וישכן
 ההמון בטח ביד : משפחות משפחות לבד ' ויש כל אחד במגרסו וכל איש על
 דגלו מינה ' ג' שנים שנה אחר שנה ' ויהי בשנה הרביעית בחיות המדינה ' ונשבת
 שקטה ועדינה ויצא הדורר לצד מבני השפן : ברשע אשר צפן וילך הלך ושוב
 ' ולבבו לא כן יחשוב : ויחפוש במחבואות ומטמונים : ולא מצא את השפנים
 : ויש א' עיניו וירא העיר הבנויה ' אשר היתה מקדש גדר דחיה : והנה
 שם השפנים ' לבטח טוכים ' אבות וכו' ויחשוב בלבו מחשבות הולכות ושוכות
 : ויאמר אמת כי השפן בעל המליצה השיא לפני עמו עצה ' ויחזק בהוד תבונתו
 ויגדל : לבנות את העיר ואת המגדל : ועתה חלך ואדבר עמו בערמה '

כאשר יתחייב להם זה אצלנו ' לעוב מהללינו ' ונשתתף בהם בהוד וכבוד
הנאצל עלינו לשמור ולעבוד : ונורס דרך התבונה בכל רגע ועונה ' כאשר י
ישתתף לנו בדרך האמת אשר לא יצמת : איש אשר שיתתף לנו בחכמה העליונה
העושה הנאמנה : ויתחברו אלינו כפי יכולתם ' בקיומתם ושבתם , וזה כאשר
נכהיגם על פי עצה וחוקים : ומשפטים צדיקים ' וכדבר עמיהם על פי משלים
ומליצות : והגזית כמרצות ' ואי איש אשר זה במופתים כאמנים ' על פי השכ' נשעני
יען היות דמיונם מהמופת רחוק ' כמשפט כל חלש הציור וכחוק ' כי בהיות דקן
ההבנה קשה עליהם : ור לא יקרב אליהם ' אמנם אפשר הוא בידענות משותפות
בענייניו ורעה בימיו : וזה שכתנשק עמיהם בדברים נגלים נשמעים ' מקובלים
אצלם ונודעים ' ונגיע לזה במלאכת הדיבור במאמר נלה ' אשר אנו
החכמים נלה ' ובמלאכה הזאת ישתתף החכם על החמון ודבריו אצלם כטל
חרמון ' מפני כי החמון מכבדים מה שהוא זר אצל דמיונם
ומכחישים מה שאין קרוב אצל רעיונם : ואחרי אשר החובה עלינו מ
מוטלת ' לבחור להם עצה טובה וכל מהלל כוללת ' אודיעכם צערי וחדדתי
על המון עמי ועדתי ' דעו כי הזרזיר מתגים ' איש הבינים יתכן רמזים וחרבות
' לצור כפשות ולבבות ' וירבה חיליו ומחנותיו ' קצ : כחוש ודענותו ' ויפרץ פרץ
על פני פרץ : לאכול ענוים מארץ ' ועתה ברו לכם עצה וברית אל תפרו ' עונו
ודברו ' ויען אחד מהארים ' וידבר בנועם אמרים ' כבר אמרו בעלי המוסר
' דבר מהל טוב לא חסר ' אינו משגיל המוציא תחבולה מלבנו ' להמלט מן ה
הדבר אשר כשגל בו : אמנם המשגיל הוא המכין תחבולה בקרבו : וככל דבר
יב' קס : עינון שלא יכשל ולא יקס ' אמר השני אבל דקן החכמים במוסר
העמיקו עצה במאמרים : כי המשגיל נשען על טבל פעלו : והפתי על הנו ' ו
ועמלו : ועין המשגיל ויושרו : ועין הפתי בעינו (ועשרו) וכמה בני כבדים יתבונ
בסגל מהללם : וכמה נבזים יתבדו בטבל פעלם : כי פעולות המשגיל שלימות
תגהיגו עד מות : ופעולת הסכל חסרון : חשך אפילה ועיונות : ואין לאדם
לשמח : ועמלו לשכוח : בענין גדול שאין שכל יבא' או מעלה שאין תבונה
תשיגה : כי הסכלות מומנו תנתיקנו והפתיות מעצמו תרחיקנו ' וטוב

על כן המתנהג בענוה ושעלות ' סכלות והוללות ' יקרהו כמקרה השפן ' בחסר
 ובכסף ' וכן היה הדבר : חלף ועבר ' אמרו כי היה בארץ שבא זרזיר ומתניס ' תאזה
 לצינסי ' קל במרוצתו ' ומתגאה ' מ'חיק כנשר ידאה ' אף כרגליו ובדרכיו ' מ
 מיתבקש ' מביא לפני השפן מוקש ' ולעשות בהם תוכחות ונקמה ' מרחוק ידיח
 מלחמה ' וסד היה שפן אחד עניו תמים : זקן בא בימים : והנה הוא בצל העננה
 יתלונן : אף גילת ורנן ' וכל היום במתק חיכו : מתחנן לפני מלכו ' וחונן דלים
 כפי הונו ושרטו ' וילמד ענוים דרכו ' דורש בחסדו החולים ' ומנחם אכלים :
 וכל היום בדרך יושר וגאה ' ילך מחיל אל חיל ' ויראה : ויראו אחיו כי אותו העננה
 אהבת : והחמלה לבבו סובבת : ושימו עליהם לראש : להרבות שלומם וטובתם
 לדורש : ולהיות סר ושולט ' להציל מיד הזדים נפשם ולמלט ' ויאמרו אל ידע איש
 את ידו מבלעדיך : אשרי עבדיך אשרי אנשך ' ויבחר לו השופט שרי גדודים
 : בעלי עצה לשון ליווידים ' לצאת ולבא עמו בעת הצורך ' לבל יבא בלב אחיהם
 מורד ' ויהיו עמו נמצאים בכל מעבר : משכילים בכל דבר ' ויהי היום ויודע
 לו ענין הדוריר ותאוצו ' אשר תאב להגדיל אשמתי ' ולרחוץ בדם נקיים פעמי
 גאותי ' וכדם ענוים סותו ' וירא ממנו ולבו חל ' וייצר לו ויתלחלחל : וישלח בעד
 שרי גדודיו ' להמתיק עמהם סודיו ' ויבאו איש ממקומו : לגור לו ולנחמו
 צורת השופט והשרים בעלי מליצה בבחיקי סודות ומעסיקי עצה

וישן השופט ויאמר ' גמר
 אומר ' בעבור כי בטבע
 המדינות טובכנים ' כל
 חכמי לבב ונכונים
 והפחות והאשתרפנים
 יתחייב לנו להיות כל
 ההמון מתחברין : אהבי
 אונס ודרכם מישרים
 זכרונם להם פעולות
 להועיל ולהביא ' ולשוב
 אל ההצלחה האמיתית
 עניינם : כאשר

הם היסודיים השבים ליסודם' בתפארתם והדס' ובמעשיהם העובי' ומצאו מנוח
ויגיעי כח' טס יניח' וקץ הימים אשר לא יאחר' יבקש אזהבה וטוב שוחר' היא
עת התחיה והפדיון' יבאנו וירכנו במרום ציון' זה פתרון חידת המחבר ומשלו
הן הראנו את כבודו ואת גדלו' ועתה מי יוכל לענות ומי יריבנו' ומי יוכל לדון
את שתקוף ממנו' ועל זה ידי למושי שמתי' על כן אמאס וכיחמתי' וישבתו
שלשת המקשים מענות את המחבר' כי עז מיליהם ומעניהם' טיבר' ויתחזק
לנגדם בחידותיו ומשלי' ויראו מגשת אליו' ויעמוד על עמדו הרביעי' ובמים
לא רוחץ למשעי' וירבה על המחבר' ועפו' ובשלשה ריעיו חרה אפני' על אשר
לא מצאו מענה' לחנות עליו מחנה' ויאמר אהנו בדברים' במארכ הסירי'
ואודיעני משלי וחידותי' ודעת טפתי' ויאלל להעמיק טפה ולהרבות מלה'
כאשר בתהילה'

צורת המקשה והמחבר זה אל זה ידבר

השער הרביעי במהלל
הענוה' מקל וחומר'
ומגדרה שוה' אמר המקשה
מי הוא אחר ויהי' קיוס
וכה' וירבה דברים לבלי
חוק' ויביא עצות מרחוק'
ואל מעלת הענוה' גרסה
כפשו לתאוה' ואיש און
וחמס' בעיניו כמאס' והוא
לא ידע בכל זאת' תעלומו'
נרמזות' כי האיש המתבא'
לא יגע ולא ילאה'
והעניו ספל וככני'
כד וטע: והגאון ישפילהו:

והחומס יצילהו' והרומס השכל מייחלים טוב מקוים' ודורך ענוים' ואתה בן
אדם טוס פניך' וראה בעיניך' כי המלך הראשון בעבור ענותו' חסר מעלתו
' ואבד מלכותו וממשלתו' וכן אמר לו הנביא' המולך והמביא' הלא אס קטן
אתה בעיניך' על כן חסרת מעלתך וקנייך: וימאסך השם מהיות מלך'
בהיותך נשכר נדא והלך' על

ועל זה אמר המשורר להקיץ לב יסן ולעורר

תני היום בני חלד לבבות : להישירו למול צור מ חשבות :
ברו לכם עצת מליץ נבונות : והניחו עצת בונה חרבות :
ראו משכיל ואיש יועץ נדיבות : אשר עלה בשכלו רום ערבות :
והאציל על חבירו דוד והניף : עלי חמדת מנת חלקם נדיבות :

וזהו כשמוע המקשה דברי המשל' ויחלט כחוננושל' ויאמר ומי יוכל להלחם
עם המחבר' אשר חיל המשלים יגבר' ומי ישיב על המשל' הזה תשובה נכחת :
בשובה נכחת' הלא אחיטוב רמז אל הכפס החכמה' קול ברמה' ארבע אכטס
הם היסודות' הממתיקיס הסודות' והמחוכס מהם בדעתו ונקל' במדה ובמשקל :
הוא יסוד האש העולה' אשר אוזן הגאולה גילה' וממנו נאצל המרה אדומה : על
פיו היתה עומה : הנחמד מהם ביוספו : המעדה עדי זה על לבוש צביו : הוא
יסוד האויר הסובב' אשר בפשו יסובב' וממנו נאצל הדם' תולעת אדמדם'
והאיש הנאמן' טוב ורחמן : מעונג במזוננו : טוב יינו' פעם לפזר פעם לאסוף
' נכסף' ככסוף' והוא יסוד המים המוגרים' על כפס עיפה קדים' ומהם נאצל
הליחה' בארץ ערבה ושוחה' והאיש אשר בביתו מתכבד' והוא לעצמו כלי וכבד'
' הוא יסוד האדמה הגרועה' אשר איך לה הילוך ותנועה' ממנו נאצל המרה
השחורה' רשת מזורה' אלה הם היסודות אשר כל גוף טפל נלוה אליה' העמודים
אשר הבית נכון עליהם' ומוסר אחיטוב ונחמדותיו' ומשלי מהלליו וחידותיו' הם
חידות כפס טבלית ותבניתה' חכמת נשים בנתה ביתה' ואשר קבלו החברים
מוסריו' רמז להיות החומר מוכן מכל עבריו' על כן היתה הנפס בחברתה ע
עדנה' בשלמה ומשמני מדינה' וקץ שנות חברתה טבעים' הם משפר רוב
החיי' הירועי' כאשר נכתב בתפילה מאשרת ונאמנה' ומי שנותנו בהם טבעים
שנה' ומלכי צדק הוא המקריב כפשות הצדיקים' במרום שחקים' והפרד החברים
היא הגויעה' אשר היא לכל ידועה : ושעשועי אחיטוב וביעו הדמה' היא ת
תצננוגי הנשמה' והשוכנים לבטח באדמתם' וערבה שנתם : הם

הזכנו בחברותך שמחים ' כי שמתנו והצלחנו מצוינים פחים' ונאמר תהי נא
ב'נותנו ובינתך' לקיים חברתך ' מלבד המות אשר כל מטה עבר ' לא יסרד
בינינו דבר ' ונהיה כל ימינו על משמרתך כצמדים ' אנחנו ואדמתנו עבדים'
ואתה תהיה מצודתינו וסתרינו ' ובמוסרך הטוב מנהיגינו ומורינו ' אנחנו החנומ'
ואתה יוצרינו ' ושמח אחינו ' על דבריהם ' ונועם המריהם ' ויאמר שלום
אל תיראו ' לא תרעבו ולא תצמאו ' ולהיות מענוכם ומחסיכם ' כבר רצה האל
את מעשיכם ' ויקבלם בסבר פנים יפות ' ויחזק ידיהם רפות ' והיו עמו בכבוד
' כי נאה לעבוד ' זה בהודו שמו ' וזה בחסדו משתבח ' זה בעוב יגל ' וזה
הנה זה יועיל ' וכל אחד בחבירו חסדו ' איש באחי ידבקו ' ויפרו וירבו כולם
ביחד ' בתיהם שלום מפחד ' ויהי מקץ מלאת לחברתם ע'שנה ' אחרי בלותם
הימה להם עדנה ' ומלכי צדק הציא לחם ויין ' למשום כל לב ומחמד עין '
ויקרא את אחיטוב בראש הקרואים ' בהיות חביריו עמו כמצאים ' ויגר לו מהלל
ושבח ' כי הוא יבדך את הזבח ' ויאמר הנני חסץ להראו' עובך ונעמד ' ואברכ
ואגדלה שמו ' ואעלה אותך מן הארץ העלובה ' אל ארץ טובה ורחבה ' ארץ
חיים חקוקה על לב חריתה ' ארץ אשר ה'אלהים דורש אותה' ואתן לך מהלכים
בין העומדים ' לשאת בשם ה'חומדים ' ויאמר אחיטוב כיר ראשים ' יועץ חכם
חרט'ס' ' ואך אסרד מחבירי ואצילי ' אשר כל מחסורם עלי ' ויאמר המלך לני
אעשרם עושר גדול וערב ' בשמדם עקב רב ' ויאמרו החברים ואם יסארו ע'
עבדיך לבדם יצמחו ' והיה בראותם כי אין אחיהם ומתו ' ויאמר המלך לא מות
תמותו ' ועתה האמרו לכם פן תשחיתו ' וקבלו גזירתי בשמחה ואהבה' ורחבה
ונשבה' ויאמרו לו הנה אנחנו בצל כנפיד נחסה ' והטוב והישר בעיניך נעשה '
ויתפרדו מעל אחיהם בעת ההוא בשמחה ' בהסקט ובבטחה' ויאמרו לו כנחיים
דרכיך ' והלך לפניך צדקיד ' ויתהלך אחי טוב את האלהים ' וכל אוהביו פ'
נפלאים ותמהים ' ויתן לו המלך בית תענוג ושעשועים ' כל הוצ' וקור ונעים '
ויגדל מאד מהללו וצביו ' ויצא לו שם בגוים ביופיו ' ויצו לתת לאוהביו נחלה
חשובה ' בארץ ומגריהם אשר גרו בה' ויתן להם שדות ונכרמים' ונתן לה'המים
: וישכנו לבטח באדמתם ' וערבה שנתם : וישבע להם המלך ' באזני כל עשיר
יחלך כי לקץ הימיו לא יאחר ' ושלח להם את אחיהם אחר '

ויהי כעצת הדיוק ויבא עוד
 לשבת לאכול כלל
 ויהי כאשר יבא ולא
 בבטן המליצה ויבא מלא
 מכל ולא היה בן כח לאכול
 אמר תבן זה ליבני אשר
 רעבון לבבנו הניא ויחזק
 אחד היה עומד עליו ויראה
 עניו ומעלה אמר לו
 שוטה שבעולס במסעלו
 אלו יכלת לאוכלו לא נתת
 לו עכשיו שאתה רואה שאין
 בך כח לאכול אתה נותן
 לאכילתו למצא שדיוק

בן האדם בעולס הזה הולך בחבלי ומשנה מעלליו רעב לאכול ולהרויח ממנו
 ויהי לפידו מעומק בא העני שהוא יצר טוב להציל אותו מקטוב ושאל
 אותו בבקשה ומרבה תוספה ודרשה ויועץ אותו עצה כסופה ומשובה לחזור
 בתשובה ואין מחויר לו פנים כי בקש חשבונות רבים ומניינים מפני שהוא
 רעב יתר להרויח ולבויקסח לאחר זמן תפסס אותו בקולרא ואף החלי
 בצמצמו חרה ואין יכול עוד להרויח וכפשו להסית ולהרויח אמר עתה אשוב
 בתשובה ואקנה לנפשי מעלה השובה ואינו יודע אם יתבן לו טעה שמה לא
 יתבן צדקות השם כי בו ימנו אומרים לי שוטה עכשיו שאין אתה יכול תח ור
 בתשובה ורעתך בעט ברול כתיבה כי חילו היית יכול לא תשוב מאשמי וחטאות
 והיו בך לשד ולאות בעוד כח בך כשמחך כדחה ותבלה כבגד ותלך ותאב
 לה מכבד עוד אמרו רב מן חבריא היה אלישע בן אבויה ולא כתבנו לורעות
 לחזור ולא יגה וזויר ראן כמה העתיקו החכמים במשלים וכל דבר מהם לא
 נעלם וכחגו לאדם עיזה משל ומליצה לתקן מחותיו משני קצותיו זה פי
 המושלים והמליצות הפארים והמחלצות ויהי כאשר שמעו האנשים דברי
 אחיעזר ופירושו כמו שער בכפשו ויקדו ושתחונו לעומתו וישמחו בחכמתו
 ויאמרו מצאנו חן בעיניך להחכימו ליישר מהלכינו ואורחינו

ואשר שאל הכילי ונתן לו בצלוחית קטנה 'מהר ומנה' רמזו לשומע לפי שעה
דברי המוכיח ומעניו 'ותקח אונן שמץ מביהו' ואשר טב הכילי לבקש ההוצאה
'ושכר החנייה הנאה' ושאל במחירו כפלים 'מנה אחת אפים' רמזו אל השונה
באילות 'וילך בשרידות לבו ומחשבתו' והאורה אשר לדרכו הסכים 'וללכת
מאת לבו הסכים' פתרון מאמר הנביא ומלולו 'חבור עצבים אפרים
הנח לו' והכילי המתהלל ומשתבח 'ושש על מעלו ושמח' אשר דבר למוכר
הצרי 'באף וחר' כל זה רמזו אל העובדים : במלאכי אלהים מעליבים 'ואיש
הצייד העובר' אשר הצמא בקרבנו גובר רמזו למי הזקנה 'אשר שמש לערב
פנה' והסד אשר קנה למלאכתו 'וחצו וקשתו' הס' הימים חידועים 'למות
האדם קבועים' והסד הוא רמזו למלאך המות 'המוליך את הרשע בגיא צלמות'
ודמיון הכילי ומחשבתו 'בבחינת הצרי ותפארתו' פתרון לדברי הסכל 'אשר
על לשונו רכל' : באמרו בהיותו בתוקפו ובעצבו 'אלך בשרידות לבי' ובאחריות
השיבה אשוב 'ואהיה נרצה וחשוב' והסד המגיע ללבנו כרגע 'והזקרה והפגע'
הוא חלישות הגוף והריסות : והשחתת תבניתו 'ואשר פחד בציריו וחל' : ויהמה
ניתחלחל 'רמזו אל הגויעה' בק'וב הנפש אל בית הבליעה 'ואשר רץ לקחת
הצרי 'להעביר האף והחרי' רמזו למי שאינו טב על פשעו ואשמתו 'רק בעת
מוותו' ואשר התבלבלו במפתח אכזבנותו 'וילכד במועצותיו' : רמזו
לבבלבול לשוננו בהתודתו על עוננו 'ואשתו אשר הביאה הצרי והיו' ויהי לאין רמזו
למעשה הפתאים 'אשר במוות החוטא משתאים' ומתודים עליו וידו : אמרו
ברוב דברים : ל כן מרפא התשובה לא יגעיל 'והודני לא יועיל' : כי עד הנה
לא הסיר לבו מן התאות : מדבר מות : וימות ברשעו ואשמו : כדמיון העכבר
המתגלגל בדמיו : והולדה אשר טבה לחורה : גולה וסורה : רמזו אל הכפס אשר
תהיה בקולועם וצרה : עד אשר תרצה ימי חטאה וטברה : עד מלאכת ימי טהרה :
ומצאנו אל חכמים בזה משל כמרץ 'בסוד קדושים נערץ : אדם היה אוכל על
שולחנו : ועומד על כנו : ולאכול היה תאב ורעב : ואיש דל ואביון יתעב : ובעוד
שהיה אוכל עמד על פתחו עני : ולבבו ברעב ויטא : וישאל לו לאכול :
כלאה כלכול : ולא חזיר פניו : ולא העה לקול אוניו : וילך בפחי נפש מאתו
וישכב בבשתו :

צדקת האדם אוכל ומשתכר : וזעני בבועחו מתכבד

והעכבר רומז אל הגוף המתחזה תחנה ' באפס תקנה ' והחולדה אל הנפש
השכלית רומז ופתרון ' בהיות לה מעלה ויתרון ' והגבינה רומז להבלי בער ודס
ותנבות בני אדם ' וזאת החולדה בראשונ' עס העכבר ' בלב נקי ונכר ' לקחת
למוצא מן הגבינה ' והלקים לידו אינה ' רומז ללקיחת האדם ע"פ השכל צרכו
' ולא יעקש דרכו ' והפורה אשר דרך הרועה לשנייה ' והפח אשר לפניהם ' רומז
ליום המות אשר לא נכחד ' לכל כאש ' לכל מקרה אחד ' אף אומנם יש בענייני
המות הבדלה ' רומז והצלה ' כי המשכיל והחסיד יבריא בחליתו ' ויחיה ' וינחם
במותו ' והמתגאה הרעע בחלותו יכלך ' ובמותו ירקב ויבליה ' וזאת העכבר
לכדו לבקש המותרות ' רומז אל התאוות האסורות ' ודבר הללו אשר לבו
קצר ' ואין ותרפיד הפצר ' לקחת הגבי' למחלתו ' לכלכל תאוות ' רומז לרדיפת
התנבות ללא צורך ' עד יבא בלבו מורך ' ונשחת תפארתו והדנו ' כי יפלה חץ
כברו ' ודברי החולדה ומאמריה ' ותנחת משליה ' ומיסריה ' רומז לאזהרות
התורה והנבואות ' אשר בכתבי הקדש מצויות ' מושל הכלי השוכן בכפר ' רומז
אל יצר הרע אשר ברית הש' ובית החמודה אשר לו היא הגויה ' וקמה ויפיה
ובכל ענייני המשל לחסיל ' מלך זקן וסביל ' והאורח האל ביע כחלק
כחואר בני המלך ' רומז אל יצר הטוב ' להציל הנפש האנושה מקטוב ' ולהיות
השכל מינו ומחסה ' אדם מעשה ' ונערי האורח הנעימים ' רומז לתלמידי חכמי
' ואשר כבדו הכלי בראשונה ' במעשה מוצעת והגונה ' רומז למאמרי רבותינו
' חכמי תורתנו ' והוא אמר למה דומה ת"ח לפני ע"ה לקיתון של זהב ' כחמד ונאהב
' דבר עמו דומה לקיתון של כסף ' בטעף קצף ' כהנה ממנו דומה לקיתון של
חרס שנין שנשבר אין לו תקנה ' ואין חפץ בחמתו אשר קנה ' זהו כדיבול הכלי
ומתנות לבו ' כלי אין חפץ בו ' ודברי האורח הערבים ' במצנת הכדיבים
רומז לדברי תיבות ' בארץ נכחות ' ואשר שאל הכלי על הליכותו ' רומז לאשר
יקון בדברי המוכים וחמתו ' ואשר השיבו האורח כי יש לו לתקן אמתתו
המגריט ' רומז להוכיחו על שרירות לבו הרע ' והצננות אשר כראנה באמתתו
' והצרי אשר כמציא אתו ' רומז לאגדת חמודות ' מעידה על אמת נכבדות
ומהלל הצרי היא התשובה ' להוציא מלב כל מעט ומעט

כי מומנו עתיד להיות ומומנו עבר: אשר היה כבר' והרע בכך העבר והעתיד מ
 משתתף' ישרונו בין כתף' והזמן המצוי שוכן רוח' ואינו כאמר זולתי בתשומה
 : וחלק ממונו בפועל לא ימצא' וזמן הכח לעולם לא יצא' ובהיות חלקים ע
 עובדים או עתידים : ואינם בפועל עומדי' לא נמצא דבר לדמות זולתי התבועה
 ' וההעתקה הידועה' בהיות חלקיה הסדר הזה עומדים' קצתם עתידים וקצתם
 עובדים' ולא כוכל על הזמן להשכילו' רק אם נצייר התבועה הבאה לרגלו'
 ואם לא נחוש בתבועות לא נחוש בעצם הזמן' כי אם תו לבד במציאותו כאמן'
 ועם כל זה אין עצם הזמן וגדריה: אבל הוא דבק בה נמשך אחריה' כי התבוע'
 ממנה מאוחדת וממנה מהירה' וכל אחת מהן על מציאות הזמן מעירה' כי
 כולה בתוכה נמצאות' חולפות ובאות' ואדם לא ישיג עצם הזמן כ'א בחלקו
 התבועות לרגלי השעות' אשר בין המאוחר והמוקדם נודעות' ובחלקו התבועות
 ' לחלקים ישיג מציאותו' ויבין לאחריתו' ובהמצא הזמן בחשבון התבועה' יתר
 התקועה' ישיגהו ההכרח לשער בו מהלכה' וימנה גם הוא בתוכה' ובשערו
 אותה הוא מתעצב בעצמו' כי החשבון והמספר דמותו וצלמו' ובשערו התבועות' אות'
 אינה מתעצב במעניה' כי אמרה מקרה הוא' כאשר יקרה אל המנוי כאשר ימכ'
 בו העניין' ויתואר בו במקרה המניין' ואחרי אשר הזמן נבחר' להיותו חשבון
 המוקדם והמאוחר : דברו לא יאמן' להיותו חשבון תבועה שת זדמן : כי בהיות
 התבועות קצתם מקצתם נקראות ונראות : למופת ולאות' ויהי השלימה מהם
 והחזקה' תבועות ההעתקה' ושלימה ממנה תבועות גופי הגלגלים' אשר הם
 במקומם מתגלגלים' ושלימה מכולם העתיקת הגלגל נורא ואיום' העושה ב
 בתבועתו הלילה והיום' על כן יתחייב להיות עצם הזמן כמשך אל זאת התבועה'
 אשר היא לכל ידועה' והזמן הוא אל המשער אותה' בהמכותו ונאזנת הרמתה
 כי שם ביתו' וזאת נאל' בהיות בתבועה הזאת מספר הזמנים' לאותו ולמועדי' לימים
 ושנים' ובתבועה הזאת ימנו בני אדם שאר התבועות וזמניהם' וכללי' מסעול תיהם
 ומעניהם' בזמן היבועה' ומנוחה : עקירה והנחה' והנה כתבאר כי הזמן כמשך
 אל התבועה העליונה' אשר היא היום והלילה מונה' והתבועה הוא מקרב דבק
 הגלגל' והדבר כתגלגל' להיות קיום הזמן באותה התבועה' ומציאותו זולתה
 נעדרת ונרועה' על כן הזמן עומד ברום עולמו' מקרה דבר במקרה עצמו'
 משגיח השפלים ורואה' נצב תמיד ומשתאה' על זה נמשל אל הרועה צאנו
 בשבטו' מתהלל לאמו' והצאץ בעוב ההגתה והודם' נמשל בהם בני אדם'
 והוא רועה ער ועונה' רואה כל שכל ומונה'

ויאמר אחיטוב הנה נשאתי
 אליך חיל המושלים
 ' לישר לבבך ולהשלים
 ' והאם אשר לא ישמע אל
 דברי ' עונס שאורו אכזרי
 והאיש הכועס וכרוחו אינו
 שולט וקל כרגליו לא ימלט
 ' כי לא ירחוק כספו מן
 הגאווה והקלות ' וסכלות
 והוללות ' והאיש המתאחר
 ביופיו איך לסבלת חקר
 איש מתלל במתת שקר
 כי יבלה וירקב ביו מהומו
 וכרעס ' כבגר אכלו עש

והאיש הכבדל בדעתו יתחרט ' והמרבה דברים מביא חטא ' והמפזר יחרד לבג
 ' והאשפסוף אשר בקרבו ' והאיש הכלי יהרוס תשארנו וימאסיה ' משחית כספו
 הוא יעשה ' והכבד ברוח עושים יקרה ' בעצלותו ימך המקרה ' ויהיו לטורח
 מועציו ומפעליו ' הכבדים הצואים אשר עליו ' ויאמת לו האנשים ' אשר
 דברי מוסר מבקשים ' לנו מליצותיך ומחשבותך מתאמות ' מן היום אשר נתת
 לבך להבין ולהתענות ' ובתחילת תחנוניך יצא דבר ' מי נקי וכבר ' מייסר חבר
 בדעת ומילה ' יצא ח צדקה ותהילה ' ועתה בכל כנפך נחשה ' והטוב והישר
 בעיניך נעשה ' ומן המדות הגדולות הכדליו ' ומרעש ומרגז הצלינו ' והדובר
 אליך סרה יכרת באשמת ' באבן ירגמו אוזני ' על כן הודיענו פתח מליצותיך
 ' הרוח אשר עליך ' ויאמר אחיטוב עתה אלוה אליכם נבוכי ברית כרתי לעיני
 ' יען האמת בדבר ' ולבבכם מטה רעע שבר ' כי עצתי להחיותכם סבה ' עץ
 חיים ' הוא למחזיקים בה ' ואני בקהל חבירים מדרך בחינה ' עתה יצאתי
 להשכילה בינה ' והנני מודיעכם פירוש המשלים ' מעורר לב כבשלים ' והוא
 הפתרון אשר לא יצאת הרשע בכתב אמת ' דעו איפה כי הזמן כברא ובעשת
 ימי בראשית נקרא ' ומציאותו גלויה ' מבוארה ומצויה ' ויש לנו חלקים
 נודעים ' למציאותו נשמעים ' כי

ונסאדו אלך המשל
 הזה למינן תמאס
 תאיתך ותבז' ואל תתחייב
 בכפסך העדיכה' בתאית
 מעט מהגביכה' וגדולות
 ממך אל תבקש' השמר לך
 פן תבקש' ויחר אף ה'
 העכבר בשומעו המשל'
 כי על תאותו לא משל'
 ויאמר עד מתי תריבוני
 מפסך עלי תתמרמר' אש תבן
 אני כי תשים עלי משמר'
 מתמשלי אותי אל הכילי'
 במעשה ידי ופעלי' ואת

תמשלי אל הדוכל' אשר קצונו רעב יאכל' וקשה מכל זה ומר ממות' בהמשילך
 הגביכה למס המות' אשר היא לכל עכבר למרגוע ונופש' תאות כהיה תערב
 לנפש' ואני הפך הכילי במחשבי' וכנדיבותי ויושר לבבי' על כן ארנץ ואקח
 הגביכה לצמתי' בעבור הזכיר אתשמי' ואתן ממנה לאחי ולשכני' וחנותי לבני
 בטני' ויהי כראות החולדה רוב זדונו וכעסו' כי עונו גדול מנשוא' ותאמר לו
 בחן נכסה' וראה ועשה' וירץ העכבר אל הסורה' ויכנס בפתע פ'
 פתאום במהומה ומאירה' ויתהפך לצירה' ולידו אינה'
 לקחת הגביכה' והוא לא נזהר במקרה הכילי ומפעליו
 'ותפול הסורה עליו' ויצעק ויאמר הושיעני
 אחותי החולדה' כי באה קפדה'
 ותבט לעזרו ולהושיעני'
 ולא יכלה להרגיעו
 ויחרד העכבר וימהר וינאק' ויתגלגל בדמו ויחנק' כי נשען בקלותו ובסכלותו
 הנכסה' והמשצנת הקנה הרצון הזה' ותשב החולדה לחורה גולה וסורה' ותאמר
 זה משפט כל איש קלותו והוללותו תסיתגו' תאות עצל היא תמיתגו'

צורת העכבר בוקש' ורגל' ותמוטטה והחולדה לנפשה בציפור נמלטה

ואם הייתי יודע מעלו ורשעו' והבינותי נכלו ובצעו' לא הייתי לן במלוגו' ולא
קרבתני אל שולחנו' והכני מתבחס לרוב פשעו ומעלו' את הצרי אשר כתתי לו
' ויאמר לו הנערים אל יחר בעיני יחידתך' כתר לו זעיר ותרצה נקמתך' אולי
הצרי יהיה סיבה לחלתי' חרצונות למותי' וישא האיש את עיניו אל רוס מעוני'
ויאמר אמן כן יעשה ה' וילך לדרכו נפלא ורעיוניו תמיהים' וישבעו בו מלאכי
אדם' והבילי קס ממעטבו' ויאכל וישת ויטב לבו' ויתהלל וישתבח' את כל אשר
עשה את האורח' ועל דבריו הצרי אגז שאל לשכרו' ולא הרבה במהירו' ויאמר
בלבו יקדכו ימי הקיץ ואלך לי אל המדינה' מקום הדעת והבינה' ואמכור את
הצרי לאחד הסוחרים' אשר בינה סוחרים' ואקנה בדמיו מלבושי' ויוץ ענושים
' ויהי יומי והנה איש עובר' והצמא בקדו גבר' ויסר אל ביתו לשתי' ויואל הכילי
אותו לפתות' ויאמר לו מה מלאכתך ומאין תבא' לדעת עסקו ומחשבו' ויאמר
לו אכני אגש צייד' בחרבי וקשתי צבי מיד' והלכתי לקנות למלאכתך סה' מאת
איש אחד בשש' לתת ממנו בראש החיצים להיות נוגשים ואצים' להמית כל
בהמה וחיה' בכל כלי צדיה' והסס הוא חזק' וכל הנוגג בו יזק' ולא יועיל לו
מרפא ומשגד' וולתי הצרי הגדול הבא מבלעד' ויאמר הכילי תן לי מעט
ממנו ואשים מארב' אל כחש שרף ועקרב' אשר הם לוחצין אותי' ואת בני
תגובתי' ויתן לו מעט מוצר' וחצנו נער' ויפן הצייד וישב לביתו' והחיות יגורו
משחיתו' והבילי חשב מחשבות און בתאוות' כי נתמלא סאתו' ויאמר עתה
אכחץ הצרי ותפארתו' ואדע מחירו ותועלתו' אש סגולת הסס והצרי כאשר
למדתי יפה' אני אומחץ ואני ארפא' ויקח מן הסס ו' זן בלשונו' וילכד בעונו
' ויגוע לבו כרגע' המקרה והשגב' ויתחבך בצירו ויתחלחל' ופחד ורהב' וחל
' וירץ אל גביו לקחת את הצרי' להסיר האף' והחרי' ויתבלבל ידיו במפתח'
אין סוגר ואין פותח' וישאג ויכהם במכאובו' לרוע עצתו ומחשבו' ותרף אשתו
כי כלכד במעלל' וציריו נהשכו עליו' ותפצח ותקח הצרי השמור כבת עין'
ותבא לו יין' ואין שותה ואין לוקח' אין מברייח ואין בורח' ויגוע וימות באשמו
' וכפל בעצמו' והמרפא לא הועיל' צריו עבר ולא יבעיל'.

צורת הבילי בוקש בהטאו ובחשו' ואשחו תשקיבו הצרי כיצאת נפשו'.

ויאמר אל האיש מה זה בידך למעלת כבודך והחדך : ויאמר אני רוכל בארץ
 החוילה : נורא עליה : וכשנה הזאת חסר בעירי גלעד : למרסא ולמסעד :
 ואני הלכתי אל גלעד בעבורי : וארבה זהב במחירי : והו הצרי גדול אשר אין
 חקר לתפארתו : לכל אשר נמצא אתו : ויאמר לו בחסדך הודיעני בתועלתו
 דבר כרסם : זעיר שם זעיר שם : ויאמר האורח ומי יוכל למלל גבורתו : ושבח
 סגולות מעלותיו : אבל הרופאים נמנו וגמרו במעלליו אחד ותשעים : לכל
 משכיל נודעים : ואם תרצה לדע סימן במהלכו : צא תאמר לו : כי בכל מעלה
 ומעלה יועיל לכל כאב ולכל מחלה : והשיתה שם המות בטובו יצילהו : וכשתתנו
 ממנו מיד יועילהו : ויאמר לו תן לי מעט מזהיר לזכר מעלותיו : למען אספרה
 כל נפלאותיו : ויאמר שמעתי לקולך : אני אמלא את משאלך : ויתן לו ממנו
 בכלי קטן : כלוחית של פליטון : ויאמר לו הרי לך מזהר ומתן : בצלוחית קטנה
 כיתן : ועתה שים עיניך לשמריהו : כי לא דבר רק הוא : והיו ככלות האורח לתקן
 אמתתו : ובא לן במשכב תפארתו : ויעל בלב בעל הבית : שמיר ושיח : ויאמר
 לו אחי האיל ואין רצונך להתאחר : ובבקר אתה תשחר : וזה לפרעו ההוצאה :
 אשר לרגלך באה : ויאמר מה אשר הוצאתי : אשר בסתר נטשתי : ויאמר לא
 חסרתי דבר ממשאלך : כל קרוב אליך : וכל דבר במחיר גדול כרצה : ובכסף זה
 נמצא : כל שכן בחיפזון : בר לחם ומוזן : ועתה יש לך לתת בכל אשר הוצאת
 פה : עם התבן ועם המשפא : כסף עשרה שקלים : בשקל העיר שקלים : וישמע
 האורח הדברים ויתעצב : ויקם על פתח המשכן ויתייצב : ויאמר בלבו ומה
 יועיל כעסי וחמתי : ולמה אחלל עמו צדק אמרתי : ויאמר לו קח את כל אשר
 תאמר : כי יין עסיסך לשונתי וימר : וישקול לו הכסף כאשר היה בנחר : ועבר
 לסוחר : והיו באשמוורת הבוקר וישכס האורח לעמוס חמורו : ועמו כערי עוטים
 דברו : ויקראו אל האיש פתח השער ויכע לבבו כנוע עצי היער : ויקם בסובד
 ובעצלותים : כשכור אסור בנחשתי : ויאמר תן לי שכר המלון והחנייה : ושכר
 מטה ישיפיה : ויאמר האורח כמה המחיר אשר תדרוש : ומשני אדם לא תבוש :
 ויאמר ביד האיש היכולת : בקע לגולגולת : וימהר ויתן לו המחיר אשר שאל : כי
 לא מטומא ומגואל : ויפתח וילך האורח לנתיבו : ושני כעריו סביבו : ויאמר
 להם ברכו בניי בכח ולל : הסם ממקור ישראל : אשר הציגנו מיד
 האיש הנבל : אשר הרשיע לנו וחבל

למען תבין במהלל לבי ודרכי למוי עוללת כח' ויאמר האיש דער כפי צדק
 וחסדך' כי שומע עבדך' ויאמר האורח אמת הקדמונים' אשר במחנה החכמה
 חוכים' טוב המלון נשלימותו' קונה בן חורין בכדיבותו' ופרי הנדיבות והדיוח'
 הוא המהלל והשבח' ואמר נדיבות הנכבדים' גמילות חסדים' ומפעלות
 הנאהבות' גשם נדיבות' כי הזרע נדבה' יקצור הוד ואהבה' ויאמר הנדיב
 יבקש החן והיושר והכילי הממוץ והעושר' להתגדב בפסא יהולל' וקובץ על יד
 חלקו יקולל' ויאמר הנדיבות יחזק הברק' ומשם יולד הצדק' הצדק יצמיח
 השבח והכבוד' וממנו יולד היושר' היושר יוליד הנצח והעדה' וממנו תבא פ'
 החבורה' החבורה גפן חזקה' תצמיח צדקה' הצדקה תבא הלום' ותוסף אהבה
 ושלום' השלום סוד תבונה' ועיקר האמונה האמונה מוכנת להבין ולהורות'
 והיא ראש התורות' התורות משפטים וחוקים' מצוק ומנופת מתוקים' ובהם
 ישוב הארצות' קרבת אהים חפצות' ראה כמה הנדיבות נכבדת' אשר בראש
 המעלות עומדת' וכמה גדולה מעלת השמחים' בהכנסת אורחים':

צורת האורח והאיש ובני מעמו' סביב לשולחן

וילמד האיש אל האורח
 : אשר בנבינותו ינצח'
 היום לך מחר להשכים
 להתיצב בבקר לבך מסת'
 : עת הוא להבין מטות
 ולהציע: אחר תחנה דעתך
 ותביע' ויאמר לו עוד יש
 לי לתקן באמתחתי מדרע:
 אשר היום נקדע: ויקח א'
 אונתחתו לתופרו: ושם'
 נקרב האיש בעל הבית
 לעזרו: וירא בתוכו צנצנת
 : אשר ביופי מתוקנת: וי'

וַיֹּאמֶר הַעֲבֹד הָלֹא אֲנִי

קָל הַתְּנוּעָה וְגַם

הָאֵל לִי לִישׁוּעָה בְּיוֹסֵפִי

וּמַלְכוּת מִשְׁפָּאֵר וְשִׁעְרִי

לְאֹדְרֵת שֶׁעַר מִתְנַאֲרִי עַל

כֶּן אֶרְצָא אֶל הַגְּבוּיָה לְהִינֹ

בְּהִנָּה פַעַם אַחַת וְלֹא

אֶשְׁכַּח וְאֶחְסֶנָּה לִי בַמְרוֹצִי

וּמִרְגֹּעַ לִנְפְשִׁי אֲמַצֶּה וְאֶל

הָאֲדָם וְתַחבֹּלוּתָיו לֹא אֶ

אֲחֻשׁ כִּי כַח אֲבָנִים כְּחִי

וּבְשָׂרִי כְחוֹשׁ וְתֹאמַר הִ

הַחֹלְדָה הַשְּׂמֵר אֶל הַתֵּן אֶל

אֶזְנִי בֹר שֹׁאֵן וְשִׁיטָה הַיּוֹן

אֲזִילִי מִפְּנֵי תַחַת וְתַעֲרֹץ כִּי לֹא לְקָלִים הַמְרוֹץ וְיִקְרָךְ כְּמִקְרָה אִישׁ הַעֲמֹל אֲשֶׁר

עַל כַּפְּסֹו לֹא חָמַל וְשֵׁתָה סֵם הַמּוֹת בְּאֶף נָחִירִי וְלֹא הִשְׁגִּיתִי יָדוֹ אֶל הַכָּרִי וַיִּגְוַע

וַיִּמּוֹת בְּמַחֲשַׁבְתִּי כִּי כְּבֶעֱרָה עֲצָתִי וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַעֲבָדִי אִיכָּה הִיא הַדְּבָר וְתֹאמַר

הַחֹלְדָה אִישׁ אֶחָד הִיא בְּכַפֵּר חֲכָן בְּכָל הַמִּזְמוֹן יִתְלַוֵּן וַיְהִי לוֹ בֵּית חֲמֻדָּה

וּמִקְנֵה בָקָר וְעֶבְדָּה וַיְהִי כִילִי בַמִּזְמוֹן וּנְתָאֲדָרִי מִשְׁחִית תַּפְאֲרִיתוֹ וְהִוָּדִי וְדַעַתָּה

בְּאֲמוֹנָתְךָ נִבְדַּלְתָּ בְּהַרְבוֹת דְּבָרִים לְאִין תִּיעֲלֶת וּמִזְמוֹן עָנִי וְאֲבִיר יִסּוּר וַיִּתְּנֶם

וְאִין עֲזָרָה וְכִרְוֹב דְּבָרִיו הִיא עֲצָל וְכַבֵּד כִילִי אֲכַבֵּד וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֵא אֶל בֵּיתוֹ

חֶלֶךְ כִּתְנֹאֲרִי בְּנֵי הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֶחָד נִכְבָּד מִכְּבִי עֲמֹו וְשָׂנִי כְעֶרְיוֹ עֲמֹו וַיֹּאמֶר

לוֹ הָאֲמֵצָא מִלֶּזֶן הַלֵּילָה הַזֶּה בְּקֶרֶבְךָ וַיֹּאמֶר הַנֶּאֱלָל כֹּחַ וְלִין וַיֵּטֵב לְבָבְךָ וְהִלְוִיחָה

לֹא הִבֵּן סוּד תַּחבֹּלוּתָיו שִׁירָד עַל פִּי מִדּוֹתָיו וַיִּתֵּן לְתַחֲנוּתָיו מִטָּה מוֹצֵעַת וַיִּשֶׁה

וַיַּעֲשֶׂה לוֹ מִשְׁתֵּה וּמִצֹּת אִפְּהָ וַיִּסָּף לְכַבְּדוֹ וּלְהַדְרֹו וַיִּתֵּן מִסֵּפֶא לְחֻמּוֹרֹו וַיִּתֵּן

מִיֵּם לְרַחֲוֹן רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים הַכֹּלִיִּים אֲלֵיו וַיִּשְׁכְּלוּ כֹלָם בְּבֵיתוֹ וְאֲוֹלָמוֹ

וַיִּשְׁתַּע וַיִּשְׁכַּר עֲמֹו וַיְהִי אַחֲרֵי הַסְּעוּדָה וַיִּפְתַּח הָאִוִּיר בְּמַשְׁלֵי תַעֲנוּגָה וַיֹּאמֶר

אֶל הָאִישׁ שֹׁנֵעַ כֹּחַ דְּבָרִי יִשְׁרָד לְבִי אֲמַרִי הִנֵּה אֵתָה בְּהַדְרָךְ כְּבִדְעָנוֹ וּמַעֲוָב

כְּעִמָּךְ הָאֲכַלְתָּנוֹ וּמִיָּין הִרִיקָה כְּדִיבּוֹתְךָ הַשְׁבַּעְתָּנוֹ וְכִמִּיטָב פְּעוּלָתְךָ שְׂמוֹחַתָּנוֹ

עַל כֶּן רָאִיוֹ לִי לְהוֹדִיעַךָ דְּכָרִים צְרִיבִים גְּמוּלָה חֲסִדִים טוֹבִים

ויבין בתנועות הגלגלים / אשר הם לא כבדים ולא קלים / וזריחת המאורות
הנכבדים / הכבדים העומדים / ואיך תקופות ומולות / יורדות ועולות / והכל תלוי
במאמר / ומציאות הל' הכל מצוי ונשמר / אזי תתעצם נפש האכל ותגדל / וכבוד
כח המיתאווה ישל וידל / ומצאנו חכמים על זה מעידים / וזה המעשה מזכירים /
וכן אמרו לשאר הדבר ולישרו / שאל חכם אחד לחבירו / הנפש אשר באדם
הנקראת שכלית שמה / איזו נפש היא ואיזו מקומה / אמר לו הלא ידעת כי אדם
בראוי הבורא להתבונן במפעליו / ולהסתכל במעגליו / וכאשר גדל ורואה ע
ענייני העולם ומאוס בהבליו / וממהר להרחיק השפלים ולבזות / הוא מעצמו
עשה הנפש הזאת / כי הואיל ומביט נפלאות / הבורא בחדוש העולם / וממנו
אין דבר נעלם / בורא חושך ויוצר אור / הוא משתדל בעצמו לדעת ולחקור /
ולחשיב השגה קדושה וזכרה / יראת השם טהורה / ואז יש לו הנפש השכלית
משני שהיא משכיל לדעת ולחקור בחכמה / הגדו והרמ' / ואמר חכם מהקדמונים
הנפש מקומה בלב והיא מניעה לכל הגוף / והיא מונחת באמצע הגוף / ומאירה
לכל הגוף / כאשר ניתן השמש בחצי השמים / ואורו מאיר לכל עינים / והגוף ע
מתקיים בנפש והנפש באור והאור בבורא ית' והבורא סובל כל נעלמות בכחו
הנשוא / וכן נאמר אני אסבול ואבי אשא / עוד זאת רמזו חכמים בתבונתם /
והורו לנו בעצתם / כי כאשר יחשוב האדם בכל זה / מאס בהבלי העולם הנבזה /
ועומד הנפש ותיסוף חכמה / באין אונים עצמה / ותמשול הכח השכלית / על
כח הבהמית אשר היא מתאווה וכוועסת / וכדבר המושכל מואסת / וכמועלו בה
יגיע האדם אל תכליתו / טוב אחרית דבר מראשיתו / ואם ישמח אדם אל
החיות / ואל בור תחתיות : בהיותו יודף תאוותו / ולא יזכור אחריתו ותקוותו /
פיתאווה תבדילו ותמשכו בכזביה / וירדפה את מאהביה / נשמך משחת קדשו ת
תביע ותבאיש / וישח אדם וישל איש / וחלל כבוד מעלותיו הרמות / ביקר כל
ילין כמשל כבהמות / והוא נמאש מהם וגרוע / מזה קבוע / בשומו שכלו והוא
הנכבד / לכח הבהמית משועבד / מלך לשדה נעבד / ויך תחבולות בערמה /
גבור מלחמה / ויקס בלבו חמנים ואשרים / ישב במארב חשדים / וחרב חדה
לשוננו וחינו / וארוב במסתר כאריה בסוכו / במסתרים יהרג כקו כי בכל רע
יודע וכקו ועתה השווה לך מתחבולותיו / סך תנקט בעלילותיו :

עזרת העבד וחולדה מדברים שניהם / והפרה דרובה לפניהם

ויהי תחבולה ופח מצי קצותיו חיבר' להינקס מן החולדה וכן העכבר וידיוך
להם לבדו פורה' זרוע עד גבורה' וישע שם מעט מהגבינה' היתה לראש פינה
' וישע שם לבגד החורים' אשר שם העכברים' ויהי בערב ויצא העכבר לבקש
יתרון למזונו' והנה הנגב עמד בציניו וישב אל חורו בתרצה' במהומ' וכאזה
' ותאמר לה החולדה מה לך כי חדדת' ופחד פחדת' ויאמר כי ראיתי נגדי פורה
ערוכה' פורה דרוכה' ועתה לבי עמי לראות ורצני' אולי תוכלי האעיל אולי
תעצמני' וילכו שניהם יחדיו' וכל אחד חרבו חגורה מתחת למדיו ויבאון ויראון
את הפורה' והנה היא בבינת אדם סדורה' ואף בידם להשחיתה יכולת' מפני
מזיקים או מפולת' ויעמוד העכבר השתאה' וישקף בעד החלון ויראה' והנה
גבינה בפורה עומדת' ובחוט שני נצמדת' ויאמר אל החולדה חלף במרצה
ואקחנה' ואל בית מלוניו וחוריו אביאנה' וכשאקץ ובטוחה אויזה נאכל'
למשיב כפס ולכלכל' ותאמר לו החולדה דמך בראשך' אם תצנן כנפשאך' כי
זאת הגבינה לתחבולה הארמה' ובתוך השורה השמה' והוא פועל אשר האדם
יפלענו' ואורח אים ומצאנו' ויאמר העכבר ואף יוכל האדם להסך תחבולות'
לדבר רע ולעולל עלילות' ותאמר חולדה הלא האדם' כברא בטליות' בצלם
ובדמות' והוא מחבר המרכבים' אשר בעולם החייה וההפסד נצבים' ומזונו
קב ונקי' בהיותו בעבודתו בקי' יתפרנס בזרעים' ובדברים נודעים' ועחון
ברוחים' ובטל מבטל במים' ואפני או צלי אש בשר' ומלח ותבלין לא יחסר
: וכל זה הקל מזוג והכשירו' ולהיות לעם סגולה האמיר' כי הקל יעלה בטבעו
ומזוג' יצד עליו ריעו' ומפני זה הוא נצב הקומה' כליל יופי מלא חכמה' ראש
כלפי עליון' ושם חביון' מוכן לקבל כח במעניו' וישע אל המדבר פניו' והוא
משכן הנפש המשכלת' דבר ממללת' וזאת המעלה אינה נראית באדם בתחילת
בריותו' וכיום היותו' כי בעודו קטן הוא קרוב לשרטו וגזעו' ועל כן הוא רטוב
בטבעו' ולחו יכבה אור שכלו' עו' כי קצר מצעו כאשר יכבה הין שכל האיכור
: וכל חקנותו יעקור' וכאשר יכבה הקיטור העולה מן המים' אור השמש בחצי
השמים' וכאשר יגדל במעט קט הילד' ויחל ליבש הגלד' יחיל להכיר וללמוד
מנהגים' ולשון עלגים' וכן יעלה מעט מעט' אם לא יתפתה בהבל וימעט'
ויגיע לתכלית שלימותו' חסדו ואמונתו' ויחשוב וישכיל בכלל הנבראים'
ובעצומים הנוראים'

וירם ראשו לנגדו ויתמרמר ' ויאסוף אותה במשמר ' ויחל לדבר אתם קשות '
 להעיר לב יען ' ונרדם חשות ' ויאמר אכבי שלומי אמוני ישראל ' ובידי כח ולחל '
 לייסר חברים וליסר ולהוסיח ' וצדקתם ותהילתם תצמיח ' וכל הממרא את פי
 תבונתי ' וסודע תוכחי ' ועצתי ' יקרהו במקרה העכבר ' אשר נוקש במשובתי
 נכסבר ' ויאמרו לו החברים ' איכה היו הדברים ' ויאמר היה רועה אחד עוכן
 במדבר ' במקנה הצאן והבקר ' מבין נסבר ' ובחר להם מקום להועילם ' על
 מצועי מים יבהלם ' ויהי היום וינהג מקנהו אל מעון ההרים ' מקוה ונהרים '
 וימצא מנוח לשה פזורה וכלאה ' והיה מרוב עשות חלב עשה דמאה ' וימצא
 בצאנו דל כדכא ' ויעש לו סוכה '

צורת הדעה דועה קורו ' ומנח ' תוח אצלים ישבב בסתר קנה '

ויח ' כי ארכו לו שם היום '
 בטוב ובנעימים '
 ויודע הדבר לשני רמשים
 אשר היו גדלים שם ואכזבים '
 שם האחד עכבר ' ושם השני
 חולדה ' קנה ומדה ' כי הם
 היו מקדמוני הרמשים האצלי '
 ' כבונים על דבר ומשגילים '
 ויצאו לילה אחד להצבונן
 בענין הרועה ' וכל אחד ברוב
 כחו בועה ' וימצאו גבינה אחת
 כשארית ' אשר הייתה באהל '
 כשתרת ' וישבו סביבה ולינו '
 ' וישאו משש כסף וזהב ובגדי '

וילכו וישמינו ' ויהי בבקר ויבא הרועה לדרוש את הגבינה ' אשר למאכלו מנה '
 וירא והנה היא מאשת לאכילה ' בחורין הסמוכים לה ' ויתנצב אל לבו בקבעו
 האהל במקום אשר ' כיון שהחולדה והכרדלם מצויים שם '

גִּבְרִי גִדּוֹל כַּח יִפְה מַ עֲלָה : יִשִּׁים לִבָּב אֶל הוֹד אֲנוֹשׁ מַהֲלָה :
 עֹבֵר אֲשֶׁר גִּבְר בִּסְכָלוֹתוֹ : תִּרְאֶה כְבוֹדוֹ אֲשֶׁר עֲוִלָּה :
 אֲזַב הָדוּף מוֹסֵר וְאִישׁ מִבֵּין : תִּבְוֶה וְתוֹלִיד יוֹ עֲצִים שׁוֹלָה

וְיִזַּח כְּשֶׁמֶנֶע הַמִּזְכֵּר שִׁדִּים נְעִלְמִים דְּבָרֵי נִרְנָן כְּמַתְלֵהִים וְיֹאמַר כֹּל
 דְּבָרִיךְ וּמַשְׁלִיךְ אִינִי מוֹעִילִים וְעַלְךָ רִמּוֹן דְּבָרֵי מוֹסֵר גְּדוֹלִים וְאִזְלִים
 חוֹחַ עֲלֵה בִיד שְׁכֹר מַשֵּׁל בְּפִי כְּסִילִים וְעַס כֹּל זֶה אֲשִׁיב אֶל דְּבָרְךָ וְאֶעֱנֶה
 וּבִקְהֵל זְנוּעִים אֶחָנָה וְהַפְעֵם אֶרְאֶךְ יְדֵי הַעֲצוּמָה אֶת זְנוּעִים חֲכָמָה וְתִרְאֶה
 יוֹשְׁלֵי זֶדֶק כְּתוּבִים בְּאִמּוֹנָה מִים עִמּוּקִים עֲזָה בִּלְבָב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנוֹת יִדְלָנָה
 וְאֶת הַט אֲזוּךְ וְשִׁמְצֵי דְּבָרֵי תוֹכַחְתִּי וְלִבְךָ תַּשִּׁית לְדַעְתִּי וְתִרְאֶה מַעֲלֵת אִישׁ
 יוֹעֵץ וְתִבְנוֹתָ וְאֶתִּיקָר תַּפְאֵרֶת גְּדוֹלָתָהּ וְתִגְבֹּרֶת יֶד חֲבִירָיו בְּתַקְפוֹ וּבְגִבּוֹרֹתָיו
 וּמוֹצְאֵיו וּמוֹבְאֵיו וְכָל כְּרוֹתָיו וְכֵן הִיָּה דְּבָרֵי יְרוֹם כְּשֶׁאֵל וְגִבְרִי אֲמִירוֹ כִּי גִר
 בִּירְכֵתִי אֲשֶׁרִים אִישׁ אֶחָד מִן הַרְמִיתָהּ וְשִׁמּוֹ אֲחִיעֻזָּב בֶּן שֶׁר שְׁלוֹם נֶסֶךְ סִפִּיר
 וְיִהְיֶה לָּהֶם וְיִהְיֶה גְדֹל אֶת חֲכָמִים וְאֶת כְּבוֹדִים כּוֹעֵץ וְנָדִיב כְּרִיבוֹת יוֹעֵץ הוֹלֵל
 הוֹלֵס וְסִתִּי רוֹעֵץ פֶּלֶא יוֹעֵץ וְיִתְלַקְטוּ אֶרְבַּעַת אֲנָשִׁים לֹא הִבְתָּ כְּגִשִּׁים אֶחָד
 מִחוּדָר בְּדַעְתִּי וּמוֹצִיא לִאֲמִיתִי כֹל דְּבָר בַּעֲרֵי אֲמִנָּה הוּא רֵךְ לִכְעוֹס וְלִרְצוֹת
 קָשָׁה וְעַס חֲבִירָיו כּוֹתֵץ וְנֹשֵׂא וּבְחִדּוֹ וְדַעַן וְרַעֲיוֹנִי מַשְׁתָּאִים קֵל בְּרִגְלָיו
 כְּאֶחָד הַצְבָּאִים הַשָּׂנִי כְּחֹמֶד וְנִעִים אִישׁ רַעֲיוֹנִים יִפְה תוֹאֵר וְיִפְה מִרְאָה וְהָאִישׁ
 מַשְׁתָּאִה אֶבֶל הוּא מִתְהַלֵּל בִּישׁוֹן וּמִלְבוּשׁוֹ וּבִשְׁעָרָאֲשׁוֹ וְכָל מַחֲשַׁבּוֹתָיו חֲפִצוֹת
 הַלְבָּשׁ אוֹתָהּ מַחֲלָצוֹת הַשְׁלִישִׁי טוֹב לֵב וְרַחֲמִין אִישׁ כְּאִמִּין מַעֲנוֹב בְּמִאֲכָלוֹ
 וּמִזִּמּוֹ וּבִיּוֹן מַשְׁעֵן וְשִׁלְחָנוֹ אֲמִנָּה הוּא בְּדַעְתָּ כְּבֹדֵל מִרְיֹב דְּבָרִים לֹא יִחַדֵּל
 פִּינֵס יִחַשֵּׁב לְשׂוֹר פִּעֵס לִאֲסוּף כְּאִרְיָה וְכִסּוּף הַרְבִּיעִי מִתְכַּבֵּד בְּבִיתוֹ וּמַעֲנוֹ
 מִתְעַנּוּג וְהַעֲלֵס וְעִנְיָנוֹ אִישׁ אֲחוּזֵי אֶבֶל הוּא כִּילִי לַעֲצָמוֹ וְכּוֹבֵד בַּעֲצֵלְתִּי
 מוֹזֵנִי וְלִחְמוֹ אֶת בְּגָדָיו לֹא כִיבֵס וְלֹא עֲשָׂה שְׂמֹנוֹ אֵלֶּה קִצּוֹת דְּרָכֵי הָאֲנָשִׁים ו
 דַּעְתָּם הִלְדִּים הָאֵלֶּה אֶרְבַּעַתָּם וְיִהְיֶה כְּרִאֲתָהּ אֶחָד טוֹב תַּעֲלִילֵיהֶם מִדּוֹתֵיהֶם
 וּמַשְׁעִלֵיהֶם וְשִׁנּוּי מַעֲשֵׂיהֶם וּמַשְׁמַרְתָּם כִּי לֹא יִדְעוּ וְגַם אִין הַטוֹב אֶתָּה אֲמִיר
 בִּלְבָבוֹ לֹא אֶרְחִיקֶם מֵעֲלִי אֲוִלִי אֲוִעִילִים בְּחִדּוֹתָי וּמַשְׁלִי וְאִישֹׁר כְּתִיבוֹת
 דְּרָכָם וּמַעֲלִילֵיהֶם וְאֶשְׁלֵמָה לָהֶם

ויתן אותם באמתתו / אשר נמצא אתו / ובמשקל המשי אותם סלה : כאשר
 היה בתחילה / ויקם וילך לבדו מעט מעט / לרגל האתון לאט / ויעש בדרך ש
 שלשה ימים / וברק ממדורתו יהלך עליו אמים / ויגיע אל העיר יגע / עוני ועמל
 שבע / וילץ בלילה ההוא במלכו / ויכל לאתונו / ויהי בבקר ויבא הסוחר ויקנה
 המשי מידו / וסקול הכסף בעדו / ויאמר יש עוד באמתתך דבר למוכרו :
 ואני אתי שדן : וארכה כסף שכרו / ויאמר איך בו לבד דבר נקל / אבני משקל :
 הבאת לי ישראל המושא / אבן מנמסה / ויגש הסוחר לראותם / והנה הם שונות
 במראיתם / ויבן כי הם טובות / לחדד ולמרט החרבות / והולך צוה על כל בני
 העיר יחד ישיש וצעיר / לתקן כל כלי מלחמה ולחדדם / להראות הדרס והודם /
 ולתקן כל כפס אשר לבוש שריון עושה / חרב חדודה וגם מורטה / וכל האנשים
 אשר לא יראוה בזמן קבוע / חרפתו ועונשו ידוע / כי כל חשך למצפוניו טמון
 : ובעתהם ישתמין / וטראות האיש האבנים הספורות / אשר היו מומן רב בעדרות
 / ובעת הצורך המה נסתרות : אבנים גדולות אבנים יקרות / דבר אל העובד ד
 דברים טובים / אל לב משכיל קרובים / ויאמר נקבה עלי באלה האבנים מ
 מחירך / ואני אתן את שדך / ויהי בעיני העובד לשחוק / ויביא עצות מרחוק
 ויאמר אני אמכרם בעבור נעלים / ובמחיר המשי כפלים / ויאמר אשלים כל
 אשר תשאל / ואל תשים מלתך לאל / ויקח האבנים ויוציאם לחוץ / כי היה
 דבר המלך נחוש / ויתן לסוחר כסותו ומנעלו / וכסף הרבה לו / וישמח העובד
 בשכלו ויתהלל / כי הוליד יועצים שולל / וסופרים יהולל / ויאמר זה תגמול כל
 עמל וכל רועץ / אשר לא שמע לקול יועץ / גיש לבו שמח / ובהללותו משבח
 ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר / שמחה וששון ויקר / ונשאתי לך זה המשל לחזק לב
 אונס וכבש לי / ולמען תדע כי העצה חסרה / איך בה דרך ישרה / ואין בפי איש י
 יועץ אמונה / ולא דעת ולא תבונה / ולא תעיל ביס עברה עצתי / וביס צרה
 תבונתי : ועל מאמת הרק והכבוד : אשר השיר הזה :

ויאמר הסופר למה ת
תצומם : חרד והומם
קרב אל האת' והסדר המשא
אשר עליה ' ותינוח מעט
מזער מחבליה ' ויגש העובד
להסיר המשא מעל אתונו
והסופר עזרו כפי כחו ואוננו
: וכראות באמתתו אבן
מעמסה ' ויאמר לו מה
המשא ' ויאמר לו אמתתו
האחד מלא המשי הקל
והאבנים לנבדו למדה ל
ולמשקל ' ויאמר הסופר
למה מחשבונך חפצות '

באבני גור מנופצות ' ויאמר העובד ואיך ינשא המשי לבדו ואיז משקל נבדו
ויאמר בענין המשא אלמדך דברים ' שמע בקולי איצחק מישרים ' ויצו להרים
אבנים מאמתת ' ולהציל נפש בהמתו מני שחת ' ולחלק המשא באמתתו
משתין רוחותיו ' ויגש העובד כפי מאמרו ורצונו ' ויקל המשא מעל אתונו ' ויקומו
ויכלן שניהם חברים ' והאתן לפניהם מעבירים : והסופר השלים חידתו הנפלא
להעביר מהם יגון ותלאה ' והעובד תמה מאוד מחדויו ' וגדל תבונתו והודו
ויאמר אחרי אשר הוד תבונת לשונך גדל ' מדוע עתה כסה דל ' ויאמר הסופר
והלך חכמים עשו תעביית וצדקות ' על הסופרים ועל מלמדי תינקות ' שלא
יתעשרו במלאכתם ' וכך ככתב ונחשם ' ועליהם אמרו נאה עניות לישראל וצער
כוורדא סומקא לסוסיא חיוורא ' ויאמר האיל וזאת היא מחלונך ' העבודה לא
אקבל עצתך ' ולא אתחבר לחברתך ' ועתה השרד נא מעלי ' אל תספ עוד
דבר אלי ' ולך לשלום דרך מגמתך ערוכה ' ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה
וילך האיש לבדו אורח נתיבו : ויתפרדו איש מעל אחובו ' ויגש העובד ויקח את
האבנים אשר הניח ' ונגד עצת הסופר דברים הטוח ' ללקט אותם ב
במספר ' מערימות העפר ')

וכאשר נשאל האדם בזה השלימות ' והוא יכחשנו עד מות ' : נתן לו כלי
 חמדה ' אגסי מדה ' והס לזכרו מועילים ' והוד תבונתו מעידים וגולים ' והס
 מכתב והדבור ' נשעור מחשבו לדעת ולבור ' אמנס הדבור הוא פתרון לשמיעה
 וכו' יכיר חסן הדבור והידיעה והמכתב מגיד מיערים ' בפתח שערי ' ובהתעלם
 כתבו אינו מתעלם ' כעל גמולות טעל ישלם ' ומגיד עולם מהלכיו ' הן אלה
 קצו דריכיו ' השיעור נאות ונשמע למחשבתו ' והדבור והמכתב מגידים הוד
 תפארתו ' אלה הס ג' דברים נוראים ' אשר באדם נמצאים ' ישער במחשבתו
 עניינו ' ויכתוב בקולמוס רצונו ' וידבר דברים בלשונו ' ונשעור האדם במחשבו
 ודבר לשונו וכתבו ' מורין על פתרון כל עניין ' ואינס עצם הבניין ' ונשבת
 התחלשות הלשונות ' והיות דתי הדבור שונות ' הוא כי הדיבור והקריאה ' הס
 תנועה קנה הריאה ' וכאשר יתחלפו מזג הארצות וספורס ' בהתחלף טבעם
 ואוירס ' יתחלפו מזג הריאה וקניה ' והאיר אל עבר פניה ' ותבקש דבור קרוב
 לטבעה ' ונאות למוצא בית הבליעה ' והדבור און המכתב בחבור האותיות '
 בוחן לבות וכליות ' הס שבים ועשרים במספר ' לדור דורים יוספר ' והס יסוד
 כל דבור ודבור ובכתב מהלליו ' אלף המגן תלוי עליו ' והס מתנועעים בחמש
 תנועות ' וסדורם לכל משכיל ידועות ' כי התנועות האלו בנפשות החיות ' ושאר
 האותיות המה בגויות ' וכל תנועה ותנועה מבוארת ' ומבואה בסודיה און אחרת
 כדמיון שני אחין כאמנים ' וסוד שני לוחות ' אבנים ' והס אה אי און אי און ויצאן
 וראו ' ואל זה הס' הנפלא רמז ' מה הציון הלז ' וכלל סוד התנועות ' לארכס ולרחבס
 : השס כס : זה ספר תולדות מכתב והדיבור : כפרד וחבור : ויאמר העובד ראה
 דבריד טובים ונכוחים ונעימים במלולך : ושומע און לך : כי העמל הפליאני
 הפלא ופלא : ולא ניסיתי ללכת באלה : ואינו מכיר בדבורך לבד
 חיתוך שפתים ' פעם נשתים : ויהי הס הולכים ודבר : וכל
 אחד בחברו מתחבר : ותבכח האתון ותכרע : ותחלס
 כחה ותגרע : כי לא יכלה לסבול המשא : ועין
 העובד עליה חסה : ויצעק ויהמה
 לקולה : וישת לבו לחילה :

צורת העובד חומה על ימיו = והספר סוער את אחרוני =

ויאמר העובד לאיזה מ
מקום מגמתך
אולי אוכל ללכת בחברותך
' ויאמר אל השחור'מגמתי
ולפני משקל' המשי' תחנותי
וישמח העובד אל הבשורה
' ויארח עמו לחברה' ויאמר
לו הנני בחברותך בנח
ובאהבתך שמח ' ועתה
הודיעני מלאכתך ועניינך
אם מצאתי חן בעיניך
' ויאמר האיש מנעורי אני
סוכן רמים ' עיר גדולה של

חכמים' ושם הסינותי מנחתו ושכתי' ואני סופר מהיר במלאכתי' ויש לי בת צעירה
אח וקרוב' וריעים לרוב ' והנני שומר לקראתך ' לדרוש שלומך ושובתך ' ויאמר
הודיעני דבר במלאכתך הדמה ' ויעבור עלי מה ' ויאמר ' האיש דע כי הבורא
יתגלה ' אשר כבודו עולם מלא קנה ראשית כל דרכו ' קדש משעליו ומהלכו
' עצם אחד פשט רוחני ונקי ' זהו צדקי ' להאצילו על כל כוזר ' ובצורתו כלל
הצורות השליש ' וזה מושל ומוביל קרא שמו ' להעריצו ולרוממו ' ומאותו
עצם האצל ' עצם אחר פשט תחתיו אצל ' והוא הנפש הכללית ' מקור מעיין
אל הנפש השכלית ' ואור אצל זה והנהגת הנפש ' אל הגוף הנכבד מן החי
המרגיש ' והוא הנפש אשר באדם ' וחיי בשר ודם ' ושם במלאכת והמדינות
בנייה ' והמושג והנובץ קיימה ' ותחת יד השכל היא פקידה ' ועל טוב מעלתה
מעידה ' ושומרת את הגוף להטיבו ' הלך ולדגינו ' ולהנהיג בצדק כלל חלקיו
לשמור מצותיו וחוקיו ' קו לקו ' ומשגן השכל בראש גולגלתו כסוף ' והוא
מחזק ישגן' ומשנה בכל חלקי הגוף בהיותם כסופים ' מבחון ומבפנים '

השער הסלימי במהלל
העצה הנכונה בדעת
ותבונה אמר המקשה חי
זה מחשך עצה בתבונה
ומליצה ותאמר ד לקחי
האכני לאד' סידי ומשובת
פתאים תסתור ותעלים
האומר עצותי תקום וכל
חצי אשלים והלא אחמ
כגעלת ואין עיזה ת
תעלת והתבונה לבושה
כמשלת כזה ומגעלת
והלא בכר במשלי תגודה

אמרת אל הים צרופה וחמורה כי נגד השם אל אמונה אין חכמה אין עצה אין
תבונה וכן כתב ראש משיחי וכבוכי שומר פתאים ה' והבונח דרך פתיות
ונאצה וישלך אחר גיו תוכחה ועיזה יעלה למעלת הפתי וחילו נפס עמל
עמלה לו אשר לא שמש לקול יועץ אשר סכלותו והוללותו רועץ וינאץ
בזעם אפס מליצה ותבונה הוגנת ועצה וסכלותו סבב את פני הדבר וכן חלק
ועבר אמר כי אחד בארץ תגדמה היה עובד אדמה ויהי טוכן בכפרי ובעי
החסדים והיה מתפתה ומתהלל בעמלו אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו
ובינו ובין עיר הכוחרים הרמים מהלך שלשת ימים ושנה אחת גדל בביתו
ארעים לעבודת המשי ידועים יורם תולעים יתהי לחפצו העבודה נמשכה
יתשלם כל המלאכה ויקם יום אחד ללכת בחפזה אל עיר העליונה למכור
המשי הגדל בהיכלו להרבות חילו וימחר להשיק רצונו ויחבש את איתונו
ישם את המשי באמתחת באבכה ונחת ויתן אבנים בצד אחד ולמשקל
המשי אותם בחר ויקח צדה למאוכו ויעמם בשוה על איתונו ויציו לביתו
ילך דרך המלך הלך ויהי הולך לבדו והנה איש אחד קרב לנגדו והוא עני
מסכן בכפשו ומסתבץ וירא מאד העובד כי ראה אותו מבלי לבוש אובד
יאמר אל האיש השלום גש כא הלום ויאמר לו האיש אל תירא מפני
כי טלום ואין דבר חי ה'

ועתה הנה אלהים יתברך נצמח : כי יהיה באיש חטא משפט מות
 והנחית ' ויכל הנער לדבר עשר אחרים ' ונשלח ספרים ' ויחלק לכל העם למאיש
 מעד אשה ' אשפר אחד ואשישה ' ויתן אל התרגול ואל הקורא מתנות גדולות
 כלי כסף וכלי זהב ושמלות ' וישק להם ויחבק להם ' וישלחם וילכו לאהליהם
 וישאבו המלאכים השלוחים ' לשלחיהם טובי לב ושמחים ' ויספרו להם דברי
 הנער ורממות ' וחסדו עליהם ורחמנות ' ואת אשר עשה את הנץ כלה
 וזדנו הברית ואת תלה ' ואת אשר נתן עליהם טרם כחמדים ' התרגול והקורא
 כבדים ' וישמחו העפאים כל אחד מזדו ' בהלל ובהודו לשם כי לעולם חסדו
 ויקבלו עליהם את התרגול ואת הקורא ' לאב ולמורה ' ויורם משפט התשובה
 ואת הדרך חסובה ' וידיכס באורח חיים סלולה ורמה ' והארץ שקט
 ומלחמה ' וישב כל אחד לבטח בבית מגוריו ' והשם הכיח לו מכל עבדיו ועל
 זה אמר המשורר : להעיר לב נדס ולעורר

עורו ישיני לב בכסלם נאצו שכלם ולבותם בכסלם ע ליצו
 עורו קחו מוסר וחושבו כימי שובב ואיש ברמה ותוך לא יחצו
 קומו בעוד שמש וחרם יחשיך הש דרו ובמי תשובה ר חצו
 עין שאו מרחם ושובו על מיד שאול חתית נפשות ע ליצו

יהי ככלות המחבר מהלליו ' ודברי חידתיו ומשליו ' ויך יריכו וירע בעיניו
 וישמע מקשה ויסול על פניו ' ויהמה בחבליו ' והאדו כהפך עליו ' ולא עשר
 בח ' ידכה וסוח ' ונסל בבצעו ובעונו ' עונותיו ילכדנו : ויגש השלישי לחזק
 ויחל לצדק : ויחל להגדיל ולהגביר לשון ' כמשפט הראשון

זה אל זה ידבר

צורת המקשה והחזק

ועל זה הנביא מנחם ' להראות פעולת ראצון משגית ' להדריך בני אדם בדרך
טובה ' ולהרחיקם מפשע וחובה ' לבל ידמו אל הכופרים אשר מבקר לערב
ימיתו ' כה אמר ה' בדרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחזו ' ועל זה
דרך אדם להתבונן ' ועל אשמוי להתאונן ' ויקח עמו דברים ותשובה ' ואל תרחק
ממנו כי צרה קרובה ' כי יופי התשובה והוד המעשים ' ומן הוא לכל החסידים ' .
ויהי כאשר כילו האנשים מעשיהם ' והשיבה גברה בעיניהם ' ויצו הנער להציע
מטות לסבוד ולתפארת ' על רצפת בהט ושש ודר וסוחרת ' ויעל כל אחד על מטת
יקר וגדולה ' וסבתו ערבה לו ' ויקומו בבקר וילכו בית האלהים ' כפלאי ותמהים
' ועל חי העוף לבואם חוסים ' שני ה' לאכס ' והבית מלא פה לפה חזק וכרפה
וידבר הנער באוזני כל העם דברים ' ונועם האמרים ' הן אתם כולכם חזיתם את
אשר עשיתי את הנץ האיתם ' ולא אוכל לבדי שאית אתכם ' טורחכם ומשאכ' ' והאם
היום לשמוע כבודי וגודלי ' מצאתי און לי ' שנים אנשים תמימים וישרי ' תרגול
הבר והקורא אשר בהרים ' ואתן אצט ראשים עליכם ' להתבונן עדיכם כי הם
לכל מעביל אהים ורעים ' אנשים חכמים וידועים ' מלבד חכמתם ותבונתם ' ואל
מהלל ומתק' יש בכל אחד סגולה ' לשם ולתהילה ' והוא מבין הבוחרים
דיומיו זהב ופעמונים ' והוא אמרם כבוד הקורא יובט וסחוק ' ובמי המטר כעת
מחוק ' ויעיל מאד אל הנכפה ' אם יתמיד טעונו ויתרפא ' ואמר לסגולת
מדרגתו ' טבח גדול במירדתו ' כי אם ישומו שמן זית ודבש כשעור הקצף אשר
בתוכה נכבש ' ויתן על העין החשוך יתרפא ויאור ' ימים מחשך לפניהם לאר
' ואמר כי בשח הצלי רפיון המעיין מחזיק ' ויעיל לכל טלסול מחליט ומזיק ' .
מגילת התרגול וסכחו ' מהלל גדול זה נכחו ' אמרו המקטר את הנכפה באשפז
יציילו מאמת ואכספו ' ואם ישנה הנכפה מן האבנים הנמצאין בבטנו ' יתרפא
ממחלתו ואונו ' ואמר אם יקח מן הקליפה הקלפת ' אשר בקורקבנו כאספת ' .
ויתבט ותשנה תעלה ארוכה ' לכאב האשתומכא ' ואמר מרחק התרגול הזקן
יגלגל הבטן וישלחא ' ובשרו יחזקיהו ויעבבהו ' ומלבד אלה יש בו תועלת ותוע
' לכל באי עולם ידועה ' לעורר בלילות נרדמים ' שנים באול גם ואשמי ' ויעיד
בלב החוטא תשובה ' וישליך במצולות ים חטא וחובה ' בקומו להתוודות על
פשעו ואחלת לקול תתו ' ועל זה משחתיהו על עמי ונחלתי להרגיע ' הדימוני
בחור מינס ' והאח האהוב והסבר ' קול קורא במדבר '

וזה יורה כי פעולת תכונתו ' והבנת תפארת צפירתו ' הוא התהפכות לחט
בשמים מן הענן ' ובעיני הרמזה יתבונן ' וזה ישתנה בזמן קבוצ ' ובגבול ידוע
והוא השמש ועב הענן והרמזה ' בהיותו משתנה ' ועם כל זה צריך להיות דמות
תואר להשלמתו ' מעיר לעור על יסודותו ' והדמות אשר בזאת הראייה מוצרבת
להיות להב השמש מתהפכת ' הוא היותו בתחתית עגולה ' וזאת תחילת העולה
והתואר המחוייבת בזאת ההייה ' ואז יתנו בתוכו הראייה ' היא להעלות הענן
עגול בחלקיו וטוה ' וך מבחון ותוכן עבה ' כעניין הטרחה למופת ולאות במראות
הצובא ' ואז יראה בו ג' גוונים נודעים ' שלל הצבעים ' יראה בו גוונים ארבעה
אבל סיבת הגיון האחד גרעה ' וזה יתכן ' לראות בעבים ' בהיותם אל הטבע
מהמטר קרבים ' ולפעמים יראה כדומין אל גוונים באויר הזך הטוה ' בהיות
שם הענן קצתו וך קצתו עבה ' ויעמוד לו מאחורי החמה ' כגדד לא חומה
ואם בבקר יעמוד איש כגדד השמש בזרחו ' וישפוך מן המים המוגרים במהירות
בחן ' יראה בעיניו כדמות אלה הדמונים ' שלשה גוונים : ועוד דקדקו חכמי
סמחקר בענייני הקשת ' ולא מנעו משפת עיונס ארשת ' והאריכו בפירושו עיון
' וכנו אצלו ציון ' ואני לקטתי מעט מזער מדבריהם : וחכמת מה להם ' ויאמר
הנער אמנם כי אלה הדברים נשמעים על פי המחקר נודעים ' אמנם יש בהם
סוד אחד נפלא ' ומשכל האדם נסתר ונעלה ' כי האל ברא בעולמו כחפצו : מנין
הכל בחכמתו לעת מצא ' אף לשבט אס לארצו ' מחדש תמיד בכל יום מעשה
בראשית ' ומזן לעתו על דבר השית ' והאותות דרשות לחפצו וחפצות : שולח
מים על פני חוצות ' וכאשר יחפון להוליד בבטן האדמה הרעשה ' הגה ברחו
הקשה ' ולא הגר העב וכלה הענן : גרעם גבורותיו מי יתבונן ' ואחר דברית
ישאב קל ויכאס ' וברקיע רב יהוס ' מזומן להשמיד צרים ולחברית אבני
אל גביש ואס גופרית ' ויתן לאות ברית להבין ולהתבונן ' במראה הקשת אשר
יחיה בענן ' ומלבד אלה הנמשכים לחפצו ולחסדו ' עושה נפלאות גדולות לבדו
ואין ביד חכמי המחקר כח ואל ' לעמוד והתבונן נפלאות האל ' אבל השרידים
אשר השם קורא ' ומקבלת הנביאים טרעס פורה ' דבר מעין חכמתם לא נעלה
המה הציבורים אשר מעולם ' ויאמר הקורא החייתו ' וממדרגה טפלה אל
תרמה העליתו ' והודעתו דברי תבונה : אמת ואמונה ' כי כל ישע וגל חפץ לא
יצמיח ' כי אס הסגנות עליון בשמים בטפל ישגח ' ומעשיו וחסדיו לכל חפציהם
כדעתן ' לכן יראוהו אנשים ' ויאמר התרגול זאת היא האמונה הנכונה ' בכל
רגע ועונה : כי אף דבר מצא לפעולה ' כי אס בכונה עליונה מתקצת ומעולה

כי הקיטור העולה מן הארץ שני מינים' ולהם משפטים ודיונים' המין האחד לח
 והשני יבט' וכל אחד בחלקו חובט' והקיטור הלח בעלותו מולד גשמי' בסקודת
 רחמים' והיבט עשן בעלותו לא ינוח' משב הרוח' וכאשר נולד הקיטור הזה
 בבטן האדמה' ומתבועע בחוץ גדול ועצומה' יתחייב בתבועת הקשה' בבטן
 האדמה הרעשה' לבקע בכחו בתים ומגדלים' וברת הזולת' וזה יורה כי
 סבת ההרעשה' ועניין רוח הקשה' אחד הוא ואם נחלקו' איש באחיהו ידבק
 ועניין הרעש מכל משכיל לא נכחד' כאשר לכל מקרה אחד' אבל יבא הרעש
 בסגולה' בשמיעת קול המולה' הוא קול הנשמע בענן' אשר בו רוח יתלוצץ'
 וזה יקרה ממקרה הקיטור וחקן' להתקבץ באמצע העב ועומקו' ומיד ירח הרוח
 העשן וגם וכדחה' למעלה או למטה או לאחת הסיוות ידחה' ויהאם ויבאם בקולו
 משואות' ידעם אל בקולו נפלאות' כאשר יארע אל הדבר הלח' כאשר יורם על
 האש וכדלח' ונולד בו קיטור ועשן' כקיטור הכבשן' או יבקע בחוזק חומו וחילו
 ונשמע קולו' וזהו סבת הרעש ועניינו אשר לא יספרו' ועתה סימו לבס עצה
 עוצו ודברנו' ויאמר הקורא אני למדתי כי אבני אלגביט והברקים' מזה המין
 כעתקיש' כי כאשר יתראה סביב העב אש מתלהטת' פור התפוררה' ומתמוטטת'
 וכדמות אש מהרה ברקים פוחזים' עושה חזיונים' והוא כי יתחזק הרוח וחומו'
 ידחה במהרה הלח עצמו' בהיותו חומר והכנה עבה' לקבל מגבל האש להכה
 וזה ענין הברק וסבותיו הכלולות' ודרך לחזו קילות' אמנם סבת אבני האלגביט
 בשריפה' בכבדות טבעה וגופה' והוא האבן אשר תרד לארץ בחזקה' והיתה
 צעקה' והיא כמו כן רוח עבה' וחומר מקבל להכה' ואבני אלגביט מהן חזקו'
 מהן רפות' כי בחלקן החומר הם מתחלפות' ובהיות רוב חלקי האבן מחלקי
 האויר דק' והיה לאבק' כי אינה טורפת הגופים הקלים' כצמר וכעלים' וימית
 בעלי חיים בחטופה' ואל יתראה בעצמם רועש השריפה' ובהיות מחלקי הארץ
 רובה' לא תחסר כל בה' ויבית ירדתו למטה' לתקף כבדתו כי מטה' בהיות
 רוב חלקיה כבדים' ועל חלקי הקלות מזידים' ותגיע לארץ בשתי תבועות' והם
 על פי המופת ידועות' האחד בהכרח והשני בטבע' ותדד למקומם כרגע' כי
 בהיות הקל מעט רוב כובד יביעו' כי יזיד איש על רעהו' זאת סבת הברד
 והאלגביט כאשר למדנו' הנה זאת חקרנו' ויאמר התרגול גם אני בעניין
 הקטן למדתי' ועל קצת תבונתו עמדתי' והנה הוא פתיל צמיד' נגד השמש תמיד
 והוא בהיות השמש קרוב לזריחתו' או קרוב לביאתו' בהיות באויר עננים רבים'
 חמרם זכים' ולא יראה לעולם אלתו כזה הערך' ולא ישתנה מזה הדרך

ויטעלן כ'ד למזל זכות לעד: להגיד לאדם ישרו' ולא מזלן לשבר מזור'
 מעיר לעזר' ויגמרו דינו ביום של אח' יו' לחובה' רעה תחת טובה' ויגמרו עליו
 מיתה חמורה: זאת חוקת הערה' להיות מיתתו בחנק' דוס האנק' נגמר הדין
 וקיימו מצות המקלל' וכל המומתין כתלין' ויציאוהו ויכחיוהו' ובדרך הגדה
 שכיחוהו: ועל פי כל חסד ויועץ' אותו תלו על העץ'
 צורת חנץ תלוי דראשו לו חצי

ויהי בערב וימהר
 לקבור גופתו'
 משום ש' לא תלן כבלתו
 ויאל' הנשר אל הערנגול
 והקורא' אשר רוח חן על
 כספיו יערה' לאכול עמו
 לחם חמודות' ולהתענג
 על טולחא במשלי תגורו'
 כי כל היום הזה' לא טעמו
 מאומה לגדל חסד'
 משום ש' לא תאכלו על
 דם' וירמוז אל עבדו
 להביא להם מאכל' על
 פולחן זה סהיה בהכל'

ויהי כאשר כילו מאכלם' וירבה הודם ומהללם' ויברכו ויגדלו על מונותם ה'
 שאלהיה הרצה אותם' ויאמר הנשר עתה יעיד כל אחד על חבירו ונבון יבין
 לאשור: בדברים עתיקים ונכונים' באותות הפלאים העליונים' ויאמרו
 יתגורר כל אחד וידע: על כן ירים ראש' אמנם לך יאות מהלל פה ולשון'
 לפתוח ולברך ראשון' ולהגידנו דברים עליונים נוראים' ביד חזקה ונבמוראים'
 כי כן מנהג מלך גדול כנפים' דרך הנשר בשמים: ויעץ הנשר וידבר' וקושט
 אמרים חיבר' ויאמר היה לבי בנעורי עומד על כנו: ומוצבי מרס קינו' ודרכי
 שפלים ומעשיהם תעב' ויעלה על כמותי עב' וידם שכלו מעל הארץ במעבת:
 ויעל כיונק לשביו ויתבונן בגובהי שחק ומעלותיו: ורעם גבורתו' והנני מודיע
 בה סוד מעלתי' אבא עד תבואתו' דבר דיוע ומוסס': לכל כבון לחש וחכס'

ויצו הנשר ויעבירו קול ב
במחנה . ואח קשב ואח
עונה בצאת מלכיו דברי
מלכותי מי הוא היודע אל
הנץ ובתיבא לבד ויעיד
ואל יפחד לב הנץ ויעיד
כי כן ראוי לבד להחזיק
בטובה כדיני נפשות .
פ ותחיס לזכות ולא לחובה
יולא נמצא איש מעיד על
טובו כי הכל ידעו רשעתו
וחובו : וירא הנשר כי לא
נמצא מעיד בזכותי מכל
בני העוף אשר במלכותי
וישקד לדרקק במעלליו :

כי נטל עלי ישיביו התרגול והקורא ביוצר אור וחושך בורא הוא אלו האדם
ואדוני האדונים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים להעיד בעדות
הנץ עדות ברורה את קול המדבר הגדול והנורא ויאמרו והלא כתוב בחקות
העדות וענינו והוא ער או ראה או ידע אש לא יגד ונשא עונו וכל העולם
כודעו בשעה שאמר הקבה לדורשיו לא תשא את שם האלדיך לשוא וכל ע
עבירות שבעולם כאמר בהם וקה וכאן כאמר לא יקה וכל עבירות שבעולם
כפרעים ממנו בעבורו וכאן ממנו וממשפחתו ומדורו וכל עבירות שבעולם
יש לו זכות יתרחק עונשו וסורחוני וכאן כפרעים לא לתר על עונו הא למדת
שאין דבר קשה משבועה היתר התקועה ועתה למה הרשעתו שבעולם
ויאמר הלא שבועה העדות מהגת באנשים גדולים : בכשרים ולא בפסולים
כש בדיני נפשות שצריך חקירה ודרישות ויאמר אש כן יבא הנץ וידקק עניינו
כי אין מחייבים לאדם שלא בפניו ויצו להביא הנץ מבית הכלא ויתן לו מהלכין
בן העומדים האלה ויקומו הנערים ויעידו אשר חכמים יגידו ויאמרו כל
אחד ממנו ראה שהרג את הנפש אשר התראה וידברו בית דין עם כל אחד
ואחד סודות נסתרים והיו בודקין בו חקירות ויעמוד בפני הנץ לבדו כל עד
וכתב בספר והעד באיו שבע באיו שנה באיו יום באיו עונה באיו חדש
וכמה בו ובאזה מקום חסכו וימצאו דבריהם כאמנים זה כנגד זה ומנוסים

והנשר מתהלך לרוח היום בעמקים' והנה דמעת העסוקי' ויפלו לרגליו וישתחוו
'וצרתם ושברם לפניו חוו' ויאמרו אליו כל תשא עון וקח טוב' להציל נפש
אנושה מקטוב' ועתה ראה אדוני והביטה את חרפתינו' כי עלת למרו' שאגתינו
'וערבה בגבולינו כל שמחה' ותפרה יגון ואכזה' וגלה משוש הארץ ואבד
בעזה' הורגנו כל היום כחשבנו ככאן טבחה' ואויבנו מדונינו פלילים' הורג
ואין מכלים' והוא לא ישא פנים ומנחה לא ישע' ארץ נתנה ביד רשע' ויאמר
הנשר מי הוא זה' רשע פריץ וכבזה' אשר מלאו לבו לעשות כדבר הזה' ויאמת
לו האיש אשר כילגו' אשר תפגע בו עון כולגו' הוא ככל פושע בעצמו' ויר
כץ שמו' ויאמר הנשר יש לכם ראיה או עדים' על רוע פעליו מגידים' ויאמת
תע' ויש עדים ברורים' תרגול הבר והקורא אשר בהדי' וכל אחד ראה' בהרגו
הנפש ובהתראה' ויאמר ואיך נסתרה ממני דרכו' ולארץ לא יוספר כי אם בדם
שופכו' ויקצוף הנשר וישתנה מחשבו' וחמתו בערה בו' ויצו את הפרס שליט
'להביא את הכן החוטא בנפשו' ולתת אותו בבית שמורים' מקום אשר אסירי
המלך אסורים' עד אשר יביט אמתת הדיבור והאמירה' בדרישה וחקירה' ויגמר
דינו בהסכמת ישיבתו הברורין' הן למוות הן לשרשיו הן לענוש ככסיו' ולשרוף
יודץ הפרס ויביאנו בחמתו' ופרוש כנפיו יקחהו יסאהו על אברתו' ויסקוד
אותו בבית הכלא' והפליא בו הפלא' ויהי אסור עד יום גמר דינו' הכן
למינהו' ויהי היום וישב המלך לשפוט את העם' ודעת לנפשו ינעם' ויעמוד
עליו כל תובע ותקבע' משביע ונשבע' ויגשו שלוחי העפאים' והם בתבונתם
משפטים' ויאמ' עבדיך מייחלים חסדך מלכינו ושופטינו' שתחמינו ותוציא לאור
משפטינו ודיכינו' ויאמר למחר אוציא משפטכם לאורה' על פי התורה' ויהי ממחר
וישלח הנשר בעד הקורא' והתרגול הבר המורה' וימחרו ויבא בית ישיבתו'
וישתחו וישבו לעומתו' וכל חכמים ונבונים יושבים סביבו בכשרן' מלובטין
בגדים בגוף פתח שער שומרון'

צדקה הנשר על מוטבו' וסנהדרי העוף סביבו

ויהי כשמוע הנץ דברי תוכחתו / ובראותו כי נתן למשיסה כעסו ואילתו / וילבס
חימה וחרון אף במדו / ויבז בעיניו לשלוח יד בקורא לבדו / ויאמר הלא אתה
הקורא עני וחלך / מי אתה כי קראת אל המלך / ותפקוד היום עון סכלותי / ה
סביעות כל עצתי / והנה הכעס והאיבה בלבי כסתמו / אכן יס המה לא ירחמו /
ואם אני איש מדון וחמס / איניכי על זה זנוח וכמאס / והודי ומעלתי לא חסרתי /
כי לכך נוצרתי / אבל אתה בנות כבודי ויקרי / עתה תראה היקרך דברי / ויקס
בחימה ויטרוף מבני התורים / אשר היו בצל הקורא פרים / ותתפסוד ותהמה אומס
בפחד ובמוחא / ואזני כל העם אל ספר התורה / והבנים צועקים ברוב מכאובם
וחילם / וכל העפאים סביבותיהם נסו לקולם / ויתקבצו כולם אל התרנגול ואל
הקורא ההומה בחילו / לדעת עצתו ולשמוע בקולו / והמה בוכים איש פתח אהל
/ ויאמרו בפח הנץ ומלכדותו כלכדנו / הן גוענו כלנו אבדנו / ואתם ידעתם כי
אשם עוון נשאל כעור / ועיניכם ראו ולא זר / ואתם בחרו לכם עיצה כמתקת /
ודעת צרופה צודקת / ומאמר להנחילנו מנוחה ונופש / והיתלנו למשיב כעס /
ויאמר התרנגול הלא אדונינו החכם גאון הסבר / גדול הכנפים וארך האבר /
הנשר הגדול בעל המליצה / מלא הכוח / מושל גבורתו בעפאים / פוקד עון
אשמים וחטאים / עושה משפט גר יתום / מענין חסדיו לא יסעס / טהור ונקי
במחשבותיו / אהוב טהור לב חן שפתיו / טובה גול בעולה / אוהב גר לתת לו
לחם ושמלה / ואם היום יודע תאות הנץ ורצונו / הוא יחקור בעד גאותו וגאונו /
למצא עונו לשכין / ואם יגביה כנשר ובין ככבישים קינו / משם יורידהו ויפסילה /
ושוחד ומתן לא יצילהו / וגאון לא יועילהו / אך אל שאול יפילהו / ואל ירכתי בור
יורידהו / ובשוט לשון יחבאהו / ידכאו תחת רגליו ויענשהו / וחרפה ובוז יורידהו /
ומארץ חיים יכרידהו / וברעתו יצמיתהו / ועתה שלחו מלאכים לבגודו מחשבי /
מהרו ועלו אל אבי / ואמרתם דברי הנץ וגאותו / והמיית לבבו ותאותו / אולי
יכמר עלינו ניחומיו / כי רבים רחמי / ויאמר הקורא אין בעצתך דבר חסר / טוב
אתה טוב תבשר / וימהר העופות לשלוח מלאכים / למודי דיעה ואל הבין
בסמכים / דמוס לכל חפץ לעשות ולגמור / שני אנשים מרגלים חרש לאמור /
וילכו הלק ומחשבותיהם יעפות / כציפורים עפות / ויבאו אל מקום הנשר הגדול
העצום / ומדבר וציה ישיעם

אכל אתגבר כינוכס לכל יכירני ואסתר משאיתו לכל יגורני ואהיה יד עצת
 מועד בינו וכינוכס לעד ויאמרו לו טוב הדבר אשר דברת לעשות : וכך
 עשתך ראוי לנו לחסות ואחינו הקורא יהיה לנו לחליץ ועצמותינו יחליץ
 ויהיה כמותך מעיר ומורה קול קורא ויקומו משם וילכו בית הנז בצלצל כנפים
 וישתחו לו אפים ויחל הקורא לדבר ודברי תוכחות לחבר ויאמרו הננו באנו
 חליץ להודיעך רוע מפעליך ולייסר לבך ולהוכיח : ועתה אתה אל תמריר ואל
 תקשיח : והסר ממך דרך משוכה : וטוב בתשובה : ואני אשכילך בדרך תמים
 למען תתנהג בדרך הרחמים ותדע כי ההנהגה נחלקת : לב חלקים כעתקת
 החלק הראשון בהנהגת האדם בעצמו להשלמת דמותו וצלמו וימאס בדברי ה
 העולם השפל ותאות הגוף האפל : ויהיה לעבודת גופו נסתר פן ירד במורד
 וישלם בדעת ובחכמה : הצורה הקדושה והרמה ועל יצרו יתגבר בכוחו וימשול
 ברוחו וישתמר מכעס ושנאה ומכבוד הנקל והקנאה : ומן התחרות ומן האיבה
 ודרך משוכה : ורדיפת המאכלות : ודברי היתול והקללות : ומאמר פת וסכל
 על לשונו לא רכל : ואל יבזה עצמו ברחובות ובטווקים : כהגלות בגלות אחד
 הרקיס החלק השני בהנהגת הבית : לשמרו משמיר וסית : והוא שיש צדל ה
 שאר להנהיג ביתו על סדר בעניין שלם ובגדר : ובתכונות הבנים והילדים
 : דרכיו נחמדים : בהתכוננו ללמד מוסר : ולהודיע דרך לא סר : והוא דרכי
 ה' ועבודתו לצדור אורחת יראתו : ועל הדרך הזה ישיט בהודס' ויודה וישבח
 בהפקדס' ולמודו ומוסרו והגדלו : בדקה תחשב לו : החלק השלישי בהנהגת
 המדינה קריה נאמנה : והוא שיהיה בו מנהיג ושרנס' מי הצבונה לבו כנס'
 ויש בו נתיג אל דרך הישר אשר יצא לכל בשר : ולהוכיח ולשד' בשוטים את
 כל השטים ויש צדל כח' בתיעלת כל איש ושכחו : והם יתנהגו במוסר
 על פי מאמרו תוכחותיו ומוסריו ישמרו איש את ריעיהו ועזרו : וישמח כל א
 אחד בחלקו ואל ירבה בתאות העולם ועסקו וצאאר ענייני המדינה הגדולה
 והרבה : דק ילן בה' ועתה בחר לך אילו המנהגים לכל יהיו מפעולותך שונים
 ותתנהג בדרך הישרה את האלדים ירא : והרבה תבונתך ומוסרך העבר רעה
 מבשרך והסר כעס ואיבה ממחשבותך : וזכור בוראריך בימי בחרותך : כי ימי
 הילדות והשחרות גרועים הכל המה מיעשה תעתבים' ואל תהיה ככעסך נמאס
 ונח' כי כעס בחיק כסיל ינח' ויהי

ובפח רשעו יקצו בכינו ובכנותינו ' ואנחנו לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו ' יאמר הקורא הנה התרגול הבר הערב ' אב לכל נדהס וקרב ' נעצב בסידנו ' ונשם במהולליו ' קדח לנו האיש מביאלינו ועתה הוועדו יחד כל נדהס ונכאה וכלאה : לבנו ולככה עד הרואה ' ויקומו וילכו עמו בית התרגול הכבר ' וישיבו אותו דבר ' ויאמרו כזה וכזה עשה הכן בזדונו ' וישפוך עלינו חמת חרזנו ' והיוס חשב לנתיש ולנתיץ ולהפסד ' הנשיעה אדוני כי גמר חסד ' ויאמר התרגול כבר ידעתי זדונו ורשעו ' והתבוננתי אורחו ובצעו : והייתי מזהיר על אשמו ' ומוכיח לרשע מומו ' וארבה ליסרו בחידות ' אשר מהלל התשובה מגידות ' ולא יכולתי להכניע לבבו ' ואל הדרך הכסון להשיבו ' אבל דבר באזני עזת ' ולא שתלבו גם לזאת ' וישבור אבר מהדרת לבושי ' וישטוש להכרית ראשו ' ועל זה נמנעתי לראותי ' ולהסתכל בצורתו ' ועדיין לא עלתה ארוכה לחולי ' אשר עולל לי ' ועתה גאון כא חלי ודעו שברן לבבי ' אם יש מכאוב במכאובי :

צורח התרגול מראה אברתו השבורה אל הקורא ובני הדבורה

ויאמרו לו אל תמנע מהלך אתנו אל אשר יחלתנו וכתראה אליו ' ונכסחנו פעם שנייה על כפס חסירה הנמייה ' אולי נוכל להלחש במחשכו ' ולהשיל גאות לבבו ' ונמק תוקפו ובבורתו וגאוונו ימס ' וישב מדרסו הרעה ומן החמס ' ואם ימאץ לשונ מועזו ' ויחד גאוונו והמומו : נקח עצו : להמלט מקטוב ' נדעה כינינו מה טוב ' ויאמר

סת' גול הלך אלך אתהס ' אשם כי לא יהיה תשארתיס ' כי לא אדבר עמו דבר ' על כל מה שעבר ' :

זה פתרון המשל : המחזיק לב נרפא ונכשל : ואני הכינותיה על בורח : ונחמדתי
 ענינו ויוסי : וראיתי מחלת טבעו ומכאובו : כי יחס לבבו : והחוס והלחות לו
 למורטה : חזות קשה : כי נסמך אל טבע הדם : מגן גבוריהן מאדם : וגדי פחדיו
 ועורקיו מאדימים : יראה ורע ויארז ימים : על כן הכינותי לי נשים בטהרה :
 לצפירת תפארה : וארבה בקדושה ילדי ובני : הם ורע בידך ה' : כי לא נסתה
 לבי על אשה זרה : ועם פועלי און לא ארחמי להצחברה : ואת אשת חקי אתהלל
 ודעי לא אחלל : וקודם בעילתי אפייסנה : וכדבר טוב אשמחנה : וכבר
 שבחוני חכמי הדור על פועלתי : ומלכי צדק על חברתי : באמרם לעולם יפיוס
 אדם ואחר כך יבעול ק' מתרנגול : ויאמר הנץ למה בדברך תתגדל : וברוב
 דברי פסע לא תחדל : ותאמר וך לקחי ושכלי : אף חכמתי עמדה לי : ואני
 אודיעך דברי מוסר : מכל טוב לא חסר : לבל תשחח עינה ומליצה לא תעבור
 חטאת העוירי ושערי אל תזכור : והשתכל במעלי החכמים כאשר אראך : ואל
 תוכח כן פן ישאריך הלא ידעת כי אני מתפלל בכל יום : לפני כורא ואיוס ואברך
 על מראה ומחזה ברוך שעשה לי כן במקום הזה : להיות דורם במאכלי וממבחר
 העופות אשר בגבולי : וזה חלקי מכל עמלי : ואיך אמאם טבעי ומצוי אגצל :
 ושבת כיון דעל על : ועתה ברח לך בכל אשר עבר : אל תוסף דבר אלי : עוד
 דבר : ויאמר התרנגול עד אנה תפרוץ פרצותי ולא תלך בהועצות : ועד אנה
 תבזה תוכחות ותפרע : בשירותי לבך הרע : ועתה אל תשחק עלי עברה וזעם :
 ואדברה אף הפעם : וקח נח את אמרי וענייני : ויתיוסר לבך במליצות נבוכי
 אולי יטב בעיני ה' : ויחר אף הנץ כי רע עליו המעשה : ויאמר לא אשאל ולא
 אנסה : ויגש אליו לצערנו ולהרעידו : ויאמר להשמידו : ומהדר נוצתו חטף : את
 ראש יונקו קטף : ויאמר צא צא איש בליעל מלפני : אל תהפך ראות פני
 ויאמר התרנגול עד כאן הגיע גבול הצנאה : וכן אמרו חכמים עד הכאה :
 וימהר לנוס בשפלות קומה : ויקס וילך בחימה : ויתבדר וישב בהיכלו ולא הוסיף
 עוד עבור לו : ויהי אחרי כן בא הנץ מצודה : ויקח מבני החסידה : אפרוחים
 בכל קינם מתלוננים חסידים הראשונים : ויהי דורש אותם בצדיה לעיני כל בריה :
 ותבעק אדם לקול יללתם ואבלם : וירא כל העדה וישאו קולם : ויקהלנו כולם אל
 בית הקורא : אשר בהרים פורה : ויאמר הבה לנו עצה מדבר : כי גדל הכאב
 וגבר : הלא הנץ הזה מחשבותיו חשות : על ראש כל קומה לצוד נפשות : ודרך
 לישרי לב קשת בעליותיו קורץ בעיניו מולל ברגליו מורה באצבעותיו : וענה
 אייה בארמונותיו

הטיוט והרשע אשר בו 'רציחת הדם ותקפו ודחכו' והתגברות הטובע ויתרח'
הדעו ומצות לבשר הבית ולהכינו 'קיום למאכל לקיום מינו או להקל המעא
אשר עליו' ויתגבר במעלהו 'והזמן אשר נתן להרבות הודם הוא חיי האדם
אמנם הזריו אשר בעצמו העדים' ולבט בעת הצורך בגדים אחרים 'כגוי אל
המתחזק ביושרו' ומושל ביצרו 'ואישן לילה רמזו אל הענוה הקבועה' אשר
בתוכה ידועה' וכלי גולה רמזו אל הנשים' בכעבה ובקדושין 'ועין לא תאחזינו
בעת התאווה' רמזו אל הצניעות ואל הענוה ועל טהרת גופו אל הקדושות'
ולטמירת גופו מן הקדושות' ולטמירת נפשו מכלימה ובוש' ועמלו ומשכנו בגדת
'רמזו אל כנח העובים וילדיהם והתנסקו בכקיות דבור ומלה' רמזו אל דברי תורה
ומלות התפלה' והעצל כינוי לרשעים' ועדת מרעים' ובאי עצמו לשינוי כל
רואה' רמזו לעובר ביד רמה ולא ילצה' והזאת הטיוט על בגדי חמדתו' רמזו
לטומאת נשמתו' והשחתת תפארתו הנוראה' בטיוט ובצוה' רמזו אל הנשים
סכריות בזנות' ואל תקף זמתן' ואת אשר הכיר נחמה' כי כן צוה' רמזו אל דברי
הנבילה' ואל לשון השכלה' ואשר העמיק מחשבותו בשניה' הליכתו בארץ לא
כנכה' ולא יעיר משנתו' לשוב ממנו' בתי' וקץ הימים אשר אמר המלך' כן גזר
על כל עשיר וחלק' בבא מלך עולם אלהים חיים' לשקוד על כל הגוים' ומקום
הזריו הכמוצ' רמזו' לשכל פעלו המנוי' ומקום העצל אשר בחושך רעד יצועת
'רמזו לכפשו אשר חשכה בעוכיו ופשיעו' ואשר טלח המלך בעדס רמזו אל הגיועה
'והרעה הידועה' וקצות הבית רמזו לפטירת הגויה' ואחרי הטוח ראות עינים
בצדיה' ובא הזריו בבגדיו החשובות' והם מפעלותיו הטובות' אשר המלך טמח
בכוחו הלום' הם מלאכי השלום' כסאו אשר לא תמצד' זאת מנוחתו עדי עד'
והמלך אשר הוסף על מהללו' וירכיבהו במרכבת המשנה אשר לו' הוא הצור
אשר העלהו אל רם שחקים' בגן עדן הצפון לצדיקים' וערי הזהב על לבושו'
הוא תענוג נפשו' והעטרה הגדולה והרבה' היותו מאמץ לחיי העולם הבא' ובא
העצל בטומאתו' רמזו לעונו להכותו כדי רשעתו' ובגדיו הצואים' והקדושים'
רמזו לרצו' ומושרי' הרועים' ועבדי המלך המוכיחים אותו' והתמיהים מטומאת
סתותו' רמזו למלאכי המות' המולכים אותו' בגיא צלמות' ובגדו חמדת לבבו
רמזו לכפשו' ושדה כובס רמזו לעונשו' ורמזו לבהיכס במקום התופת' ובבית
הטיוטת' 'ומאשר בכחושעתו רמזו לשאול תחתיו' תאניה ואניה'

ויבא העצל בפחד ובמורא
 וטמא טמא יקרא' כי בגדיו
 היו פרומים וצואים' ועבדי
 המלך משתאים' ויאמרו לו
 למה בגדי חמודיך מטונפים'
 פשהמכים והנטיפות' ויאמר
 המלך כזה לבש' הטיט במקומי
 'בבגדי ובעצמי' ויאמרו לו
 הלא היו לך בלויי סחכות
 להתבסה' ונסתרת שם ביום
 המעשה' ואיך באת בבגדים
 הצואים' אל הפכים הנוראים'
 ולא יכול העצל לענות' כי

נבהל מפני העונות' ויאמר אל תראה ממנו ואל תתמהו' איש צרע הוא סמ'הא'
 ויקצף וישבע לאמר' וימחר דין תגמולו לגמור' ויצו המלך להוליך בבגדי
 חמדת לבו לובש' אל מסילת עדה טובם' ולהעביר אותו אל בית הטונפות' אל
 מקדש העופת' ולמסור' אותו' בנחשתי' חשופי שתי ערות מצרי' ויהי שם עד היום
 במאסר' דראון לכל בער' צורח העצל בושע עצמותיו מכסוח' כי מאנו לעשות

ועתה אודיעך פי' החידה' להיו'
 על תבונת' מעידה' דע ס'המל'
 האחד אשר חן לו שני' הוא
 הל' המעץ ואין מניא' 'משגח
 על יושבי הארץ וצאצאיהם'
 המבין אל כל מעשיהם' והשני'
 ידידים היושבים בהיכל חדריו'
 דע ישר' עבדו בכ' יעק' בחיריו
 והלבוש והסוס אשר בידם מסר
 'הוא השכל והמוסר' והבית
 הגדול והנאה' הוא הגוף
 הטונף והנאה

ובערו אותו להראות חסיו וטעמו ' כל אחד מהם בכבודו ובעצמו ' ואל יבנם שם
 איש דר ' כי כן נגזר ' ויאמר לו עבדיך יעשו ' ובצל כנסיד יחסו ' ושלחן בעת
 האח המלך הנאמן ' ויתן להם זמן ' וילכו ויבאו אל הבית ' והנה כלו שמיר וטית
 ' וטיט ורשע בתעבו עולה ככלוב מלא ' ויחלו שני האנשים לבערו להראות חסיו
 והדרו ' והאח מהם היה דריו ' ופקח' ויביכי מוסר פוקח ' והשני היה עצל במשמרת
 ' מתרשף במלאכתו ' ויחלקו העבודה ביניהם ' וישימו על שכם שניהם ' ויקם
 חוריו באישון לילה ואפילה ' ויעש לו כלי גולה ' ולבער חלקו בעצמו הערים
 ופשוט בגדיו ולבש בגדים אחרים ' ויעש מלאכתו בצדיה ' לא תשורינו עין ולא
 שופתו עין איה ' ובבקר לטהר עצמו איש בושט ' ורחץ כדרכו ואינו חושש ' ונקיון
 ידיו על עמלו ירהב ' ולבש בגדי זהב ' ויתעסק כל היום בדברים נקיים ' לאור
 באור החיים ' ובלילה שב על עמלו כאיש דר' כי כן נגזר ' והעצל היה יטן עד ג
 שעות ' ויתמצאה אותו רעות ' ויקם לבער חלקו בעצמו לבנות ' לעיני השמש
 הזאת ויון מן הטיט על בגדי הדרו והמוכו ' ולא ירחץ וכט' עונן ' וישם הוד תפארת
 הנוראה ' מתלכלך בטיט וצואה ' ויגד לכל עשיר וחלך ' כי כן צוה המלך ' ובלילה
 העמים רעיוניו ברפיון מחלתו ' ולא יעורו משנתו ' ויהי מקץ הימים אש
 אמר המלך לעשות כן ' להפנותו להבן ' ויבא לראות השמן בעבודתו ודיוות וכח
 ' אחרי הקצות הבית ואחרי הטוח ' וימצא מקום הוריו פנוי ' הכל צפוי ' ומקום
 העצל חושך משחור ' וישב אחר ' וישלח המלך בערס לבא' איש איש ממצבו ' ויבא
 הוריו בבגדיו החמודות ' בהלל ובהודות ' וימיהו כערי המלך לקראתו ' וישמחו
 לראותו ' ויאמרו לו שלום בואך ' כי היולך צוה להביא כסאך ' וישתחו
 הוריו לאפיו ויקור ' ויתחזק בהדרים ' וישקוד ' וישלח המלך את ידו ' ויסגר אדונו
 בעדו ' ויוסף המלך כבודו וגדלו ' וירכבה במרכבת המענה אשר לו ' ויתן זהב
 לבושו ' וישם כתר מלכות בראשו

צדקת הוריו הנאמן = בעשרת זהב גדולה ותכריך בוש וארגמן

ביום מסורר מצוה ישרה וחמודה : עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה : ואזהרת
 לא ילכס גבר שמלת אשה : להתפאר בשיער ובגוף קשה : ומודיעין לו לאדם
 בשעתו : ואפילו טיחה בטלה טבינו לבין אשתו : ועל דבר התל וקללה מפרש
 לא תקלל חרש : וכתוב לא תחמוד ולא תנאף : פן יחרה אף : וכלל אזהרות
 העריות והנשים : בלא חופה וקידושין : ועל לחות הדם וחומו : כי אמר מקרה
 הוא לפי תומו : הותרו לו נשים בקדושה : לזאת יקרא אשה : ולהתיר למלך
 עד שמכה עשר ' למען לא תבור יראתו ולא תחסד ' וההדיוט כפי כחו וטבעו
 לא יחלל ורעו ' ומשלנו בזה משל ' לכל ינקש האיש ויכשל ' והנה הוא ידוע לכל
 חרד והומה ' משל למה הדבר דומה ' אמרו היה מלך אחד גדול ונורא ' מטה עזו
 מקל תפארה ' ואין שני דומה לו ' לגדל יושדו ומהללו ' מנהיג מלכותו בעיזה
 ותבונה ' עושה משפט גר יתום ואל ימנה ' והיו לו שני ידידים ' שני שרים גדודים
 והיו מצוין בהיכלו כל רגע ועונה ' היושבים ראשונה ' ויהי היום ויחשוב המלך
 לכסותם ' להבחין ידידותם ' לדעת לבבם היכסד ' ואם יש בהם טוב או ישר
 ויחלק לכל אחד ממלבושיו הנאהב ' משכנות זהב ' ויתן לו סוסים אמרבתו
 והאצו עליהם ממכון שבתו ' וימתיק עמהם סודות משלים וחידות

כי טובים דודיו

צורת המלך מבחין סוד עם עבדיו

ויאמר המלך יש לי בשאת צ
 צפון בית נאה ' וכל איש
 ביוסיה משתאה ' כי בו
 ושרא לעצמותו ושמחה ל
 לנפש ' והנה הוא מלא
 עיט ורפש ' ועתה רצוני
 לבערו ולתקנו : וכאות
 נפשי להכיני ' ואח כוונתי
 למסור המשתח' ביד א' ש
 נכר זולתי בושח ' ואתם
 קחו לכם אתם אל
 תפחדו ואל תרהו '

ה א

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. 22.B.6.32

אם אני מצוי אצל אשתי בכל רגע' להעביר טלהבת הבחירות והפגע' ואם
מחכמה הטבע יום יום יביע אומר' לא הבאת מזה קל וחומר' ותבין בו מדת אדם
'כפ' המונח הגובר ביום' והיסודות אבות ארבעה' והמונח במיניה' תעשה
'האחד טוה והשמונה כדחיס' ומן הקו הטוה נשכחים' ואם המונח הטוה יתגבר
בגוף האדם ובקרבן' לארכו ולרחבו' תהיינה מידותיה על פיהאמת' והיושר'
פאמת' ובכונן' ואם יטה אל הימין או אל השמאל' ההולכים למול' תהיינה מ
מדותיו על פי הנטייה' ורבה שאייה הנטי מודיעך הד' פשוטים' כללים ופרטים
'זכה' תבין המורכבין ותבנה' למען תשכיל כל אשר תעשה' והמשל בזה אם
תגבר על האדם המרה השחורה' ותלכד אותו רשת מזורה' יתגבר בו מחשבות
דעות' ופעולות משונות נודעות' כי מגרעות בגדל האנחה' ומיעוט השמחה
זרפין תאותו אל האשה' ותהסיהו בנשה' וכל עיניו נודעין' וכלי כליו רעים'
פי אל יסוד האדמה' כמשל נכדמה' ונזכרת בתורה רפואתו' להסיר מהלכתו'
כיצד כבר ביאר החכם הקדמוני' כי התמדת ההנהגה מוגשגי' והנה הוא ידוע
לכל גדול וקטן' כי ההרגל על כל דבר שלטון' ועל מחשבת בעל השחור' העיד
החוק' והמשפט הזה' במאמר לא תתורו אחרי לבבכם' שלא ידבק בתאו מ
מחשבתכם' ופירש החכם מצוה ידועה' אל תחרוש על ריעך רעה' והאזהרה
להיות בחלקך סמך' ועמלו שוכח' ושמחת העולים' לראות שלט רגלים' ומצוה
פריה ורביה' ודין יפת תואר בשביה' וכן מצות הכדיבות' אשר אין בה ביטול טבות
'פעמי' במאורו וטובו' ופעמי בפסו ולבבו' זו הי מצות השחור' ליהודי היית
א' רה' והאדומה אם על טבע אדם תתגבר' תהרוס חברותיה ותשבר' ותמהר לדב'
לגדס סדה' קראץ לי מרה' והמדות המה' ביות לאיש אשר אלה לו' לפי מרעו
ושגלו' קלות הלשון בכל אשר פעלו עמל' נחסד לנפשו גמל' אבל ימהר חיש
דברים ועלילות' פעמים חסות פעמים מוחללות' בעל חימה נוטר ונוקם
ומתגא' יגיע להעסיד ולח' ילאה' מחודד מאד בנכלו ובכחשו' ומסתכן בנפש
'ודומה אל האיש אשר במוצאו קט לאכול' לא ישוב מפני כל' הנה רפואת
הטובה' בעט ברזל כתיבה' והוא מאמר כל מוצא שפתך תשמור באין מעל
האמר לך פן יהיה דבר עם לבדך בליעל' ולישר האדם במאמרו' אזהרת לא
יחל דברו' והשי' המפחיד על דבור רע' זאת תרת המצורע

ולפני עמיתים היה מקביל פני חבריו בנחת וזמרה ' חדש שבת קרא מקרא ' ויהיו לו
 בנים בתלמידים ' עוסקים בתורה ובגמילות חסדים ' ויהי רוכב פנים בשבוע '
 בזמן קבוע ' לישראל את בני הסוחרה ' במשקל ובמסורה ' ועב אל מדרשו שרם
 שמח ' ורב שלום עד בלי ירח ' ונשאתי אליך זה החידה ' על הוד השב ומהללו
 מעידה ' למען תשוב ותשקט מחרונך ' למען יאריכו ימך ' והיה לך לאור ע
 עולם שמש וצדקה ' ויצמח לך מרחא בכנפי הצעקה ' ושבעתים חור תשובתך
 ונוגהיך ' כי תשוב ושמעת בקול ה' אלהיך ' ויען ה' ויאמר ' וירכ דברים בקל
 וחומר ' הברוכ דברים תריב עמדי ' ותדיעני פשעי ומרדתי ' ותראה עלי ת
 משולך ' כושל יקיומו מילך ' כי כשלת במשל החכם שלמה ' יסר כן לוקח לו
 קלון ומוכיח לרשע ת מו' ולמה להגלימני משלש הכינותה מדוע אלי רבתי '
 והלא כתבו בדרכי מישראל ' קטע עצמך ואחר כך קטע אחרים ' ואף תאמר טול
 מבין עיניך קסם טבורה ' ועל עשפוף מעבה הקורה ' הלא אהינו זימה טונה '
 וכסיל באולתנו טונה ' ובר שמעת מה יעץ בלק מלך מוא על דבר פעור ' ומה
 ענה אותו בלעם בן פעור ' ויהי המגפה בעדת א מחוללי ' כי הוא זימה ועון
 עלילי ' ומפני זימה לבעל קריז טבילה התקנו ' למען ידעו ויאמינו ' ולא יהיו
 תלמידי חכמי חטאי ומושל ' ומצויין אצל נשותיהם כתרנגול ' ולכן טוב לנפשו
 והזכינה ' ודבר טוב ישמחינה ' באמרך אל תרבי נפש אמרך ' עמדי כא
 בחיך ' ועדיעבור רשעך ' וכצעך יוסר ' התערי מעשר ' ויאמר התרנגול
 באמת צריך כל מוכיח ' כל ימרה ויקשיח ' ולהיות מעשיו נכונים ' ודברת
 באמנים ' ואל ישנה כתם הזהב וזהו אל יועש ' ולמוכחם ינעם '
 כאש באר חכמים בבימוסי הם ' כאיש הדברים אשר יצאו מפי עושיהם ' ואחת
 לא הכינות להבי הבר ' אשר מטה גאותו שיבר ' ואם אמר החכם במשלי ת
 מליצותיך ' יהלך זר ולא פיד נכרי ואל שפתך ' דקדקו הנכונים הרבה
 במדרשו ' וצריך פירוש לפירשו ' ואמרנו אם אין נכרי להגיד ישר וטובך ' שפתך
 יענו בך ' והנה לבי ככסף צרוף מוקק ' וחכמה ותבונה בכנפי חקק ' והלא תמה
 אחסס באמרתו הנאמנה ' מי שט בטונות חכמה ' ומי נתן לשכניו ינה וחייב כל
 אדם לדרך למושל מטה ומעלה ' הנותן לשכניו בינה להבחין בין יום ובין לילה :

ויהי אחרי הדברים האלה
 וישמענו בני המדינה מהלל
 הסגסג והעדינה והמרדט
 הקבוע והמסיבה אשר
 הנביא הזקן יושב בקרבה
 ויתקבצו כולם בנפש נכונה
 ויחזו כדרכה אל הכהן
 הבא אל האהבה וישלחו
 מלאכים אל הנזיר והחבר
 מר עובר ויאמרו ראה
 ראינו כי היה השם עמכם
 ובא תהיה נא אלה בינותינו
 בינינו וביניכם וראו וראו
 הארץ הערוכה ושבנו

בתוכה וכל איש אשר פהם ימרה ירה ירה ויהיו בינינו למנוסת ולאות אשר
 אלפים ושרי מאות ויאמר הנזיר הכהן זקנתי יום מותי לך ידעתי ואיני יכול
 להלכות עמכם ולגור ממקומי אמנם חתני החבר הנאמן הנה מוכן ומזומן יכול
 ללכת בהנחה לתור לבס מנוחה ויאמר החבר איתן מנוחך חי השם נחי
 כפסך אם לעזובך ויאמרו לו האנשים אל נא תמנע מהלך אתנו כי השם
 אלהים הדמנו ולא נשאר לנו חכם מורה ולא תלמיד קורא ואתה תהיה לנו
 למליך ולחבר על כן ידענו חנותנו במדבר ויאמר הכהן נא העיר הזאת
 קרובה ועליך המנוחה והחובה להדריכנו בדרך טובה ונעלה ואורח ישרים
 בלילה וכל זמן שכל לעלות אל בית מלוננו כי תבא לראות פנינו ויקם החבר
 הלך בחמתה במחוקק במשענו נה ויבינו לו בית ועבד'ם מאובחים ועליית
 מרנחיים ויהי לכל בני העיר מגן וזינה נחה שקטה הארץ ופתחה דנה
 ויבחנו על פי הערה והמשר ויהי להם לשר ויורש את משפט העבודה
 כאשר היה על ספר הישר כתובה

ושלם לכל עשוק ומזין ואמר עשר : את מי עשקת ואת מי רצות ומיד מי לקחת
כספר ' ואל ירע לבבך בתתך לו ומזוננו וכלנו ' וחמים תו הוסף עליו ' ויעבדו האיש
ויש' ככל אשר צוה : כי מדרשו למושב לו אזה : וידבר על כל לב עשו וגו' עד אשר
נתרצה : להשיב את הגולה אשר גול' או את העושק אשר עשק ' או את הפיקדון
אשר הוסקד אתו ' או את האבירה אשר מצא : ויתן לעניי המדינות צדקה : וירב
על חטאו תפילה וצדקה : וישנה מעשיו לטובה : כמנהג כל בעל תשובה : ויעד
על פעליו הטובים שמו ' וישנה את טעמו : וילבש טחורים ויתבס : וגובה לב טס
למרמס ' וישב בבית הנזיר באהבה ' גרסה כפשו לתאבה : וכראות הנזיר שינוי
פעליו ומעשהו ' וירח את ריחו בגדיו ויברכהו : ויאמר תחיה ותצוה בתורה כפי
חשך : האלהיך ירצך : ויהי ממחרת וישב הנזיר ללמדו תורה : וילמוד כל אשר
תורה ' תורה נביאים כתובים ביחד : שלשת החזנים בירח אחד ' וילמוד פירושו
ורקדוקים : חוקים ומשפטים צדיקים : מקרא משנה תלמוד ואגדה ' ספרא
ספרי ותוספתא ' ויגדל האיש במעלת העושר והכבוד ' וילך הלך וגדל עד כי גדל
ומאד : וישמחו הנזיר על תלמידיו נגיד ומצוה ' מחמי' ומקיל ומשנה ' כי כל דבר
על פי התורה שקלן וחלקן ' חזקה על חבר שאינו מוצי' דבר שאינו מתוקן ' וישמע
בלדד אביו ענינו ' ויטב הדבר בעיניו על אודות בנו ' ושלח אליו ספרי וארוח
' מנחה היא אל הנזיר שלוחה ' כסף וזהב ובגדים כאשר יאות : וקדה חמ' מאן
' ויתן לו הנזיר בתו לאשה : תהלה תפארת קדושה ' כי אמר לעולם ימכר אדם
כל אשר לו ' להרבות מהללו ' וישיא בתו לתלמיד חכם ' ויבין ויחכם ' כי בת
החכם הנשוא לתלמיד ' עולה תמיד ' הוא דבר מתקבל ואה ' יגלה ויבא ויגיע
ידאה ' מושל לענבי הגפן בגפן ' ואל און כפשו אל תפן ' כי התלמיד איש נחמד
: ודרך תשובה למד ' וישמש את גדול החכמה : ויהי להם לחומה ' והמשיא בתו
לעם הארץ כאלו כופת' בפני הארי : כעת במרחם תמריא : וכבר אמרו ' כמנו
וגמרו ' און בור ירא חט ' ולא עם האר' חסיד ' ואמרו אם תלמיד חכם נחש הוא
חגריה על מותני ' ואם עם האר' חסיד אל תדור בשכונתו והרחק ממנו מעונך
: ועל זה צריך להשיא בתו החמומה : למשכיל על דבר כוזר תצודה ' אשר יכה
קריית ספר ולכדה : ויעם החבר אשה רעננה ושליומה : עד מלא' לו סנה תמיו' '

והוא אשר יאמר אל תלמיד חכם
הוא אשר יאמר אל תלמיד חכם
הוא אשר יאמר אל תלמיד חכם

ויתרחק מן הרשעים' ומחבורת מרעים' ואלהם היה במדינת יושבי המורים' ושריה
 סוררים' ואינם מתגבגי' כטורה' על פי התורה' ישוב על כפשו ויעיריה' ומצויים
 נפחים יסיריה' באמת ראי נפשי דרכי ההמון' בתהו יליל ישימון' כמה מעשיה'
 מכוערים' זקנים בחורי' ונערים' ואיך במנהגם כל תס וישר ויוקן' ויד תלמיד
 חכם לא יחזיקו' וכסילים שמו לשרים ולטופטיך' וזדים והוללים חזקן לשפוט
 שפטיך' אלונים מבטן שמו משופך' ועתה נפשי לבי ונלכה באור להינו' להרבנות
 מהללנו ונבהינו' אל מקנס אנשים צדיקים' ובתורה מחזיקים' ונתחבר להם
 בכל מיני חיבור' לדעת ולבור' ואם אינו יכול ללכת' מפני מחלה ואלה כתבת
 ' או מפני אומה מזיד ומחללת' להט חרב המתהפכת' ויתגבג יחיד ויתבונן ב
 במעלליו' ויש בדרך וידע כי נטל עליו' ואם לבדו לא יניחה' יבא למרחות
 וציות' להרים ולגבעות' לאפיקים ולגאות' ויתגבג בעונה' על פי המצוה
 ויסתכל במעשה הנשא והגבוה' ומבשרו חזה אלה' אלה הם ראשי מדות וכללם
 ' ותלמוד תורה כנגד כולם'

צורת הגזיר בפרש עניינו' והאיש בתגהם וברורה מעונו'

ויאמר האיש אחר אשר
 מצא דברך הטבעתי'
 ומעלות מדות טובותיה
 הודעתני' הכני מקיים
 אמתתיך הצופות' בסבר
 פנים יפות' וכל יומי חיו
 אצבוד לפניך' כה יעשה
 לי אלה' וכה יוסף כי המות
 יפריד ביני ובינך' ויקחהו
 ויביאהו בית רפידתו' ה
 נאחזב' אשר שם הזהב'
 וית' לו כסד כסף במתנה'
 וחמש חליפות שמלות לו
 למנה' ומהב שבא לטרא

ויחית מזקקת' טור אורס פטרה וברקת' ויאמר לך והעבר קול' בכל המדינות
 הנשכבות' בשוקים וברחובות' ולעלם

כי אשמי הדאיכו כוחי' וחטאתי הדפו מוחי' אשר חמתם שנתה תחי' : ועוני
 מיהר להכלימוני : ותעסיה כדחה ממני' ועתה אם יש לך עלזה צצה : יוס עברה
 וכאזה : ואם ידעתראי' ומחזה' האחיה מחולי זה' ויאמר הנזיר אם תשוב אל
 השם תטהר ותחיה : למעלה בזמן תהיה : ובצל ארבע דברי הללו תתלונן ותחסה
 ' צדקה צעק' שיוני הש' שיוני מעשה' ואף שיוני מקום תיעלת גדולה : כלי גולה'
 ויאמ' האיש הזה עוני מנשוא גדול : ולכי מהבין מאם וחדל' ואי תבפר בשיוני
 ' דבריה קליס מצויים' צדקה וצדקה ושיחה' או בזבח ובמנחה' ויאמר הנזיר
 זה בזבח ומנחה אין לנספר' מתבפר בדברי תורה' ויאמ' האיש הנני משביעך
 בזה האל העלם' שבחו מלא עולם : ש צייעציו עצה ככונה' בדעת ובתבונה
 ' איך אוכל להריט ראשי' ולהכניע גאותי וכחשי' ותגדל חסדך אשר עשית עמדי
 להחיות את גופי' ובשבויה אקבל דברך ועצתך : ואבא בבדיח אתך' ויאמר
 הדבך בשבויה : ולך בדרך חשובה' ומאד מאד הני שפל רוח : ותסקוט ותנחם'
 ורדוף אחרי הצדקה החמודה' ושמרת את החנוקה הזאת במעודה' ואם תראה
 רעב וצמא' חרד והומה' תמהר להאכילו ולהשקותו' כי תראה צרור וכסיתו :
 ואין בזה המצוה שיעור ידוע' על כל אדם קבוע' אמנם הכל לפי הונו וכבודו :
 איש כמתנת ידו' ואפילו אין לאל ביד ממוכך' לעשות כפי חסדך ורצונך' הית
 משיים לך ודובר על לבבו' ונותן הודאה לשעבר וצדקה לעתיד לבא' זה צ
 צדקה וצדקה גדולה' על כל עולה' ויאמר האיש הדיני מקבל כל אשר תאמר'
 הנשיעני אדוני כי גמר' ויאמר הנזיר מה שמך האזרחי' ויאמ' חבר האחוזני' ויאמ'
 חבר שמך יקרא' ויהי על תשובתך מורא' ואנא חברת הודים והגאים' יתמו
 חטאים' ויהי בלבך כל עושי רעה למכאוב' וחומר חבר ושואל אוב' וצנה את
 שמך כאשר אדוני דובר' אהוב וריע וחבר' ושבתי וראיתי בטוב עדי ואדוני' בן
 אהב לאלהים לאשר לא עבדו' והעד עליו לצור שוכן מרומים' ועל כל פעל
 הנעשים' ואמור לפניו בכל הדברים אשר ימצאוך' חבר אני לכל אשר יראוך'
 זה שיוני השם ושיוני המעשה' ותחת כנפיו חסה' ושיוני מקום כללים ופרטים'
 ומעיון מבית יצא והשקה את כחל השטוי' כי דרך רוב בני אדם' שוכני בתי אמר
 אשר בעפר יסודם' לחיות בדעת כמטעים' וכמנהג מדינות טובים והולכים'
 על כן צריך אדם להתחבר לחכמים : ולשבת במושב התומים'

ויאמר הנזיר מה שמך האזרחי' ויאמ' חבר האחוזני' ויאמ' חבר שמך יקרא' ויהי על תשובתך מורא' ואנא חברת הודים והגאים' יתמו חטאים' ויהי בלבך כל עושי רעה למכאוב' וחומר חבר ושואל אוב' וצנה את שמך כאשר אדוני דובר' אהוב וריע וחבר' ושבתי וראיתי בטוב עדי ואדוני' בן אהב לאלהים לאשר לא עבדו' והעד עליו לצור שוכן מרומים' ועל כל פעל הנעשים' ואמור לפניו בכל הדברים אשר ימצאוך' חבר אני לכל אשר יראוך' זה שיוני השם ושיוני המעשה' ותחת כנפיו חסה' ושיוני מקום כללים ופרטים' ומעיון מבית יצא והשקה את כחל השטוי' כי דרך רוב בני אדם' שוכני בתי אמר אשר בעפר יסודם' לחיות בדעת כמטעים' וכמנהג מדינות טובים והולכים' על כן צריך אדם להתחבר לחכמים : ולשבת במושב התומים'

לפסו צערא אגרה ' אלה הנ שלטה חלוקי כפרה ' שהיה ר' שמעון דורט בתורה
 השמחו התלמידים במדרשו ' ושם שכל והבן בפירשו ' ויחזקו לו שלום לך ושלום
 לדבריך הנחמדים ' אשר שמת שלום בין התלמידים '
 צורת הכזיר שונה לתלמיד ודרך קצרה : ושם שכל והבן במקרה :

ויהי בהתבונן האיש
 בשאלת התלמידים :
 ויהי כראות את הכנס
 זאת הצמיד ' וכשמעו
 את דברי הכזיר ופירושו :
 ושאל בזה נפשו :
 ויאמר בלבו אהה כי
 נדמתי באשמתו : או לי
 על עברי נחלה מכתי :
 אללי לי כי בא קלק
 ויבא זדון : או לי אמי
 כי ילדתי איש ריב ו
 ואיש מרדן : ולא ש
 שמעתי לקול מורי :
 ולא הטתי אוזן למלמדי

ולמורי : ומה אעשה כי יקום ש וכי יפקוד : והעת אשר על הרעה יפקוד ' ומה
 אשיבנו עת יזהר על האדמה להבקיעני : לאחוז בכנפי הארץ וינענעו רסעי יומי
 ' למה היה כאבי נצח ומכתי אנשה ' מקוצר רוח ומעבוד קשה ' ויהי הוא טר' כלה
 להרחק מחשבונותיו : בגדול אשמו ורוע חטאתיו ' והנה קול ומהה באה לבשרו '
 תשמר עזרת בשרו ' ותאמ' שובו בני שובבי ' הרחוקים והקרובי : כי לא אחשוך
 במות הרשע נחשו ונכלה ' כי חסיד אינו נא' הלא אטור לעולם ' ויתן האיש את
 קולו בצעק ' בשמעו קול דממה דקה ' וישמע הכזיר את קולו : וירא והנה הוא
 מסלך בחילו ' ויא' מה לך כי נזעקת ' הדמות קולך וזעקת ' אולי יראת מתלמידי
 נאמני : הצומדי שם לעדת את פני החוק ואמץ אל תיר' כי איתך אינו לצור מעונו
 ולעזר ' והנני נותן לך כעית מחר : כסף וזהב בכל אשר תבחר : ואשלחך בסירים
 בשמח ' בהשקט ובבטח ' ולא אגלה סודך הנעלם : אשר נשבענו שנינו בשם ה'
 ש עולם : ויא' האיש על זה לא כהייתי ונחליתי ' לא צעקתי כי יראתי

צורת הצור האשבע באמונתו : ומדקדק על שבועתו

דקדקו
האשכס : וילכס הלך
והמה החסס : ויגעו
לביט הוועד : באימ'
ורעד : וכל התלמודי
תשכך במסיבס :
יסוכו כל דרכ ונתיבס :
וישתחונו לו וישמחו
לקראתו וישבו לפניו
הבכור כבכורתו :
וישאל הכזיר בשלום
ובשלום תורתס :
ושלום תלמוד ומשכס'
ויאמרו שלום תהלה :
לשוכן מעוני : ברוך

אתה לאדוני : אמנס נסתפק עלינו הלכה ונשארה לפרש : ארבעה חלוקי
כפרה שהיה ר' ישמעאל דורש : את להם שלשה הם ותשובה על כל אחד מהם :
כיצר עבר אדם על מצות עשה ועשה תשובה אינו זו משם עד שמוחלין לו :
ומעבירין פשעו ומעלו : עבר על מצות לא תעשה ועשה תשובה : תשובה תולת
ויום אכיפורים מכפר על כל חובה : עבר על כרתות ומיתות ב'ד ועשה תשובה
תשובה ויום הכיפורים תולין ומחזיקין : ויסורין ממרקין : על' ופקדתי בשבט פשעם
: ונכגעים עונם ורשעם : ותנא דבי ר' ישמעאל : שומע אמרי אל : מעביר ר'
ראשון ראשון וכך היא המדה : השובה מכל כלי חמדה : הז כל אלה יפעל אלוקי'
פעמי' ושלש : עש גבר אשר מעוני ישוב ויבוע : ואין דבר עומד בפני התשובה
: כל כך היא גדולה וחשובה : ואפי' היה רשע גמור בעלומיו : ועשה תשובה א'
באחרית ימיו : כל חטאתו ושגבתו ואשמת פשעו : לא תשל בה בשוכו מרשעו :
וא' חט' זכרו לברכ' : דבר גדול בזאת ההלכה : מקו' שבעלי תשוב' מסוכין במסיבס :
אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד בו : ומעלה גדולה ונכרת : ועל כל מעל' רמה
אזילה ונכחרת' משני טעמים טע' התאווה ופירשו' : וכידי תשובת' וענות' יצריהם
כבשם : כי הקריבו לפני השם ויקדשו : ועל כיוצא בזה אמרו חכמי הגמרה :

כי הבאים ביום שקעו / וכעופרת במים אדירים כללו וטבעו / לפי רוב חטאתם
 כתגלגל הדבר / וחלף כחץ בחטאים וטמא ועבר / ואם נראה רוח ישרה / ברוב
 העתים נסערה / הנה זה מופת נראה לחזות / כי יד השם עשה זאת / בהתעוררו
 בלב החטאים / להיות בזה הזמן באים / כי לא יבינו מעשיהם ולא יחשבו
 / והם לרמס יאחזבו / ובדמיון זה תדון עובדי אדמה / על פני היתה שוניה / והוא
 שורש כל דבר וענף / היסוד החזק והבנין / ואם נראה באלה הוא יטבע או יחכה
 / או במקרה יבא וישנה / חסורי מחסרא והכי תנא / הנה יד השם הויה כרגע /
 במקרה או בטבע / ונתעורר הכל כפי חפצו / לעת מצוא / ולהתגלגל כרצונו /
 לא יגע ולא ילאה / כי ענין אל כל דרכי אדם וכל צעדין יראה / זו סיבת החלי
 והמות / ולהולך בגיא כלמות / וסבת רפואתו בעת מחלתו / הוא תשובתו ות
 ותהילתו / ואם יש עליו מלאך מליץ / ירפא עצמו ויחליץ / וישיב גופו כגן רעוב /
 יען כי נמצא בו דבר טוב / ויעיר הרופא אל פעולה ישרה / רפואה נכרה ויקרה /
 וינצור הטבע בחלקו / ונמלט החולה בצדקו / ויהי כשמעיו דברי הרופא יחזקתו /
 ואתבונן בהנהגתו ותבונתו / ואדגור על פשעיו ועונו / נדר כזר להזיר לה / ואחפש
 מעשי / והקדשתי כל נכסי / ויעש לי הרופא רפואות / למופת ולאות / וישלח
 אלים מרגיע מלאך מליץ / ומושיע / ויתחזק הטבע בלבי / וילך המקרה מקרבי
 / וינס הכאב והנזק מעלה נפשי / ואסיר עטרת ראשי / ואקום ואבנה בית מקודש /
 לאלהים מעט מקדש / ואכין אותו מקדש לעיר / לקרא לכל עובר ושכ ולהעיר /
 ואחבר אלי חבירים ותלמידים / רבים וכבדים / ואמאם סלונים וסרבי / וארבוץ
 תורה ברבים / ואתן לכל אדם כפי מעלליו / בבית אשר נקרא שמי עלי / וארבה
 בתוכו עושר וכבוד / וכסף וזהב הרבה מאד / והכל מוכן לעניים / ולפרדיון שבוס
 / ויהי היום ואני יושב על מצוני / שמעתי ותרננו בטנו / והנה אדם מבני עמינו
 נחבא / ובין הגוים נשכא / ואלך היום לפדותו / ולהשיב את שבותו / והנה שבותי
 לדרכי / ללכת לביתי ואל קליעת פלבי / ועתה מהר לך עמי / אל ביתי ואולמי /
 וארבה לך מוהר ומתן / להאשיח רשך / ככל אשר תשאל נפשך / ויאמר האדם איך
 אלק אולי יתחברו תלמידך / ועתה ועבדך / ויודיעו למלך דבר אדם כמוני /
 ואחאני וימי עוני / ואתה השבעה לי בצור מעוני וקוני / אם תשקר לי ולכני
 / ויאמר אנוכי אשבע / טפה לפת סביב לא יקדע /

וכן רב החובל בהכינו בתבונה כלי סובל וינהג ספינתו על קו היושר בשעת
 הסוּר וכל הנהגתו אל תכלית חשבו נמשכה בחכמה ובתבונה ובכל מלאכה
 וידרוך על המותי יס בעת הראויה ברוח מצויה ולא יארע חטא ואשם בהנהגתו
 באהבתו וחמלתו ואם יעיר הזמן רוח סערה ויתגבר האכזריות חשבה לסבך
 ויטיל כל איש אל היס את כל הוננו להקל מעליהם ועפנו וחרטנו ויזעקו מרה
 וצרה נאמחים וירדו תאניותיהם כל תופשי מוט מלחים ואם יעזר הזמן ב
 באבועו ורב החובל בשכלו ומדעו חזי יולכס אל מקומם ואל ארצם וינחס
 אל מחוץ חפצם וכן העניין עצמו בעובדי אדמה ועבודתם בזה נשלמה כי
 התכלית תגיע בשני עניינים באחד עוזרים ועונים ואלה הם הסיבות קרובות
 ויקרות ולהנה פארות אומנם יש בזה העניין עוד אחר יבקש רצון וטוב שוחר
 והוא רצון הבורא עם קרובו והם החסידים והשם מרשעו וחובו ונחרו אל
 השם ואל טובו והעניין הזה גדול ונחמד ומן השלשה נסבד והוא הנקרא
 סבות רחוקות כראוי מוצק וחזקות ומן השכל המה קרובות בקנה אחד מ
 מלאות וטובות והמשל אם ישאל השואל למה חולה פלוגי חלי מחליש הכח
 זמני ולא מצא רפואה למחלתו ארוכה למכתו ורבי כמוהו חלו והתחללו
 חליו כמשלנו ומצאו רפואה לשברים ארוכה ומרפא למכאובס וצירים אשיב
 אל דבריו מענה יקרא ואני אענה דע כי פלוגי אשר חלה לא מצא למחלתו
 תגלה נחלש בגופו הטבעי וכשאר הכאב והסגע והחלואים אשר מצאו למחלתו
 ארוכה כמו רגע הסוכה החזק הטבע במחלתו ונחבטה מכתו ואם ישאל
 באיזה עניין יחלש הטבע בחליו ויגיע האדם ואיו נאמר באכלותו מאכלות
 מזיקים וחלי כבד מחזקי ואם יאמר למה לאכלס מיהר ומזקס לא כוהר נאמי
 בחזקתו התעוררה תארת רצונו ורסן בטנו וסבת התעוררות תארתו אשר
 היא עזרש מחלתו היא התהפכות הזמן מעניין לעניין נסמן וסבת התהפכות
 היא התנועה אשר בגלגל קבועה וסבת תנועות הגלגל יקרה ונסבדת
 ברוס עולם עומדת והם הסיבות הבאות מכח הבורא להי כל הארץ יקרא
 אשר הוא באמת מסבב הסבות במוח כליות ולבות מניע בסופות גלגליו לתת
 לאיש בדרכיו וכפרי מעלליו וזה המשל בעצמו נהיה ברב החובל באינייה

והנה פארות אומנם יש בזה העניין עוד אחר יבקש רצון וטוב שוחר

ותינתן כסף וזהב באצרותי ויכעט לבי ביוצר אור ובורא עתה מרחב כל הון ביו
חלבון וזמר צחר ויתגבר יצרי על נפשי ההדורה : ויסירה מגבירה : וילך
לו לבקש גאיה : אל קברת התאן : יהי יום אחד בפקדי עוני : הוא יום ידע לח
והנה כאב גדול עד למות שלה נפשי ויוקחי בציצת ראשי : ואשלח אל הרופא
לדרוש : לרפאות כאב הראש : וארבה להן מוהר ומתן : בגדי משי ורקמה ושדיק
פשתן וישלח לעשן לי רפואות : איש איש כפי עבדת : ויצו עלי ואמריכו
אל תגרע : ונשמרת מכל דבר רע : והאז כל מאכל קצת וכבר : אשר לא יעבד
' בקנה וקידה להשלים מנולתו : וקיסמוק בוש : מחצית : להמלט מדבר ואסון
למשך ראשי בשמן ששן : ואעשה כפי מצותם : ולא איחדתי : וככל אלה נשמרתי
ונמנחתי : לא שלתי ולא שקטתי : ולא נחתי : ואשלח בעד רופא אחד מגדולה
ער צילם מעליהם והנה הוא בקי בכל ענין : גדול בחכמה ובמנין : ואומרה לי
על כל אשר הביא : והשכיל : כי לא יועלו ולא יצילו : ומיום עשיתי מאמרם ב
סמעת לא אבדתי אבוד : כי הכאב גדול מאוד : ויחר אף הרפא וירביני : אפן
מרק ויטמני : ויאמ' כל המשתדל ברשואה פתי וסכל : השקט לא יכל : כי לא יבין
תבנית המרפא בעיונו : לא ידע שליו בבטנו : והנני מודיעך טורס הרשואה ע
נציקריה : אף היא תשיב אמריה : כבר אחז הקדמונים : אשר על מבואת החכמה
חונים ואמר' כי מלאכת החובלים : אשר במעלה האניה עולים : ועובדי האדמ'
איכרי' : זה לינומ צוה נמשל' ונכרי' : כי אף התלית לפצולתה נמשכת : מניכ'
לקראת מערכת : כי אלה המלאכות ורומהן : בשחי פעולו יתיישר מעניהם : מרחה
הפנים ומעשיהם : והמזל בהיות הרופא מיתבין בחכמתו : להציל החולה ממחלתו
: ויעשה כפי הראוי למחלתו ולמפעלו : וכשיעור הראוי למאכלו : ובזמן הראוי
לעשות : וכדבר הראוי לכסות : ולא יהיה במפעלו חטא ואשם : באשר הוא ס
גם החול הלא יחטא בדבר : ושעף ועבר : ולא ינוח מחלו ונצחו : שכן דמונה
בו : ולא תגיע בתכלית השנה : להיות לו אחרית ותקוה : והסב' בזה להבין מבוארת
: קלה להבין בזה ומיושרת : והיא כי כל מלאכת הרפואות לכל מחלה ולכל נגב
: משתפות בו הטבעים בכל עת ובכל רגע : ואם הטבע לא יענה מצדו : נעזר
הרפא לבדו : אז ידאב החולה באין תשענו : ומאונה וצרות רבות ורעות : ואם
הטבע יענה אל הרפא ירפא ממכאובו : וכי יעזר ה' אזכור : כל

ויאמר אנה אחי הא חזק
לדברי' שמע בני וקח
אמרי' והשכל והשכנע מ
מוראך' ודון לך הסיף
' וסגר את אשר אחיך
' כי תשיב אל אל רוחך
' וחספס במצודך'

ובמחשבותיך' היום והשבו
אל לבבך' ותבוא נפשך
מחשוא רגונעצה' ומן
העבודה קשה אשר עובד
בה' אולי תוכה למעלת
האיש השלם בהדור' אשר
שב אל ה' בכל לבו נפשו
ומאורו' ויאמר לו איכה

היה הדבר ואיך נעלה השב וג' ויאמר היה איש אחד בארץ העממי' ממעשכתי
הדמי' ושמנו חבר האחריו' בן בלדד השוחי' ולא למד תוכחה בקטנותו' ואל
חוק ומשפט לא הטה אמונתו' שלח ידיו במרומו' חילל ברייתו' והיה מולול חביו
ואל בני עמו' וסיל אדם בזה אמו' ויתחבר אל בני בלעל' וימשול מעל'
וכאשר ראה חביו אורחותיו' מהלכיו ונעבותיו' והדיחו מביתו לרוע מעשיו
והדירו מנכסיו' ויצא האיש מכית האיש הכאמן' אל מדבר צין נבזה
מקצה תימן' ויהי לכל עובר ושכ משא ועורח' כהם עלי דרך ספיפון עלי אורח'
ויהי היום והנה כויר אחד עובר ליראה אל הים ריע וחבר' ויעפוש בו האיש לבקלו
' ולגול חנו וחילו' ולא מצא בידו דבר' כאשר חשב וסבר' ויהי כראותו כי האיש
התמים' חן לו דמים' החל להאביב ול' לאותו' להרעיבנו ול' צמיתו' וכראות
הכויר צרתו וחילו' ויבך ויתחנן לו' ויאמר למה תעשה כן לעבדך' למה אמות
גברך' לך עמי אל תחדל חדול' ואני אעשך עוש-גדול' ואתן לך כסף וזהב'
וכל אשר תרצה' ויאמר לו איש כן שאנה עשיר ולא משכן' הווי עבד כא את דרכך
' ויבמה נעשה צדקתה' מלאכתך' ומאן יצא וביאיה מקום יסבת ואי מזה עם אתה
ואמר איי מתעסק בסחורה' בצור המצודה' ואי דתל בכל מיני תמורה'
פראש כל בוש ונאבן יקרה' ותגדל מאד ישיעית ונבונת ממעשכתי'

וידע כשמוע המהבר את משליו וריבוי דבריו ומהלליו ויאמר אך נחב
 מילך על טהרת הקדש הולך למען הראותך כי איך תשובה מעלה טובה
 וחשובה והנשעם בכהו וחילו איך שרד לאכלו ויכלו ימיו בהבל ושנותיו
 בחבל והמשכמים אל המרץ כולם צדיקים יראו ארץ
 ויטבול בטח במוטבותם יעלזו חסידים בכבוד ירכנו על משכבותם
 כי שאל נא בהמות ותורף על מלולך ושוק השמים ויגר לך יראה איך כלסד הנץ
 בזדונו וגאוונו ולאבדון הורד שאונו ותרנגול הבר והקורא אשר בהרי עליו עיר
 הגבורים ובתבונת חכמתם גברו ודרך ה' שמו' ואת הנשר התחברו
 והיו שקטים ושמים הנאנקים והנאנחים וכך היו הדברים צדק ומשפט
 ומשרים ואמרו כי היה בארץ החולה נץ אחד מתפאר בעלילה יהיה גדול ונאה
 ועל חבדיו מתגאה גדול הכנפים ורב הנוצה תחת זאליס ישב בסתר קנה
 גביה לא למד מוסר בעולמו ולא עצבו אביו מימיו והיה עושק את בני עמו
 גזל לאביו ולאמו כל היום היה מורד במוסר ופושע לא השיב ידו מבלע
 ויהיו לו שני שכנים יקרים תרנגול הבר והקורא אשר בהרים התרנגול היה איש
 אמונים זקן ונשוא פנים ירא א' צדקה לבושו וטובע ישועה בראשו והקורא
 שפל רוח ועניו מאוסר בענייניו כבזה בעניו ונמאס עוצם עיניו מראות שור
 ושבר והומם וישמוע דמים הרד ונדהם תלמידו של אברהם והנץ הכין בית
 תחנותו כנגד בית התרנגול ומעונותיו והקורא הנאמן מנעוריו היה בצידו בית
 מעמיו וירא התרנגול את זדון הנץ ומחשבתו אשר היה באמנה אתו ויאמר
 אלך ואוכיחנו על זדונו כיני לבנו יאולי יוסר במוסרי בשומעו את דברי ו
 והגדיל עליו תוכחת להציל נפשו מיני שחת להיות מעשיו רצויים לאור באר
 החיים ויהי היום ויבא הנץ לצוד צדה בתוך קהל ועדה ויקח לו מבני היונה
 למרסו ומלק את ראשו ממול ערסו ויהי הוא בא מצידו כאשר השיגה ידו
 והנה התרנגול עדינו הוכיחו על זדונו ולכפר על רשעו ועל חטאתו להצילו
 מרעתו ויעץ ויאמר דבר ה' לי אליך השר לדעת חכמה ומוסר ויאמר לו
 דבר כפי תשוקתך כי הגדלת על שמוך אמרת ויאמר גברו עליך ריבות נאצות
 משונות ומסבו שמעתי כאלה רבות וכל איש חייב להודיעך לאיש כמו רשעך
 להראות הדרך הישרה משפט הבכורה כי כל מי שיש ביד למחות ואינו מוחה
 הוא נתפס וכדח' הוא איך בידו יכולת למחו' חייב להודיע ולפרסם דרך נכונות
 ופתי ימלא תחנות' כאשר נכתב בספר הנביאים ליוסר הזדים והגא' ואתה כי
 חזרת רשע ולא קבל ברכ' אצלת' הוא רשע בשונן ימות ואתה את נפסך הצלת

עזרת והרעול מדבר ונגד הנץ משלים מחבר

את אשר יאהב הס' ימכר' וירא הצפיר כי לא יוכל לפתותו' ואל דרך משונה ל
 להטותו' ויחל להתרחק מבולו' ומכני זבולו' כי ירא להשחיתו' מפני הרעה
 השומר אותו' ויאמר אל לבו אלך ואעזבנו' אשר פי השם יקובנו' ובתשובתו
 יברת ויבמת' כי אה השם יגופנו ומת' וילך וישב מנגד' מרעה בגד' והאיל טב
 אל תפילתו לשקו ולתעניתו' כוער פיו מחסר ומגרע' עוצם עינו מראו' ברע ואוטס
 יאזנוו משמוע דמים' מה תמים' ויבקש על כפשו מיום האה ומעלה' וישב טס
 עם אדוניו ארבעים יום וארבעים לילה' והיה מקץ ארבעים יום' אשר ביק' האיל
 למצוא פדיוס' חלה כן הרועה ויענש' ויתעצב אביו ויאנש וידור לה מהלל ושבח'
 עולה או זבח' וירא את האיל כנוע וכבד' ויאמ' זה חי ומת' זה' ויקחהו ויבשאהו'
 וישחאהו ויחטאהו' ויקח מדמו להזות' על המשקוף ועל שתי המזוזות' וקרבנו
 כהלכה שומר' וכך היה אומר' א' כא רשא כא' על מוקדה על המזבח אשר בנה'
 יתודה על האיל אשמתי ועזנו' ויעלה' לעולה תחת בנו' וינח הכער ממכאובו'
 חילי ויעתר לו

צורת הרועה מקטר ומזבח' על העצים אשר על האש אשר על המזבח

דישמו הצפיר כי ככה האיל
 מנימו' בעוצם תנומו' ויאמר
 אבשר לבס בני' כי בידה בס
 אשה' זה משפ' כל מתודה ושכ
 ' ובמושב לזיס לא ישב'
 ידבר תחטונו ומלי צו' כי
 האיל הולך אחר תעביו'
 וכשאתי אליך המשלים' ולא
 אוכל אליך להעלים' למינ
 עמדת' למסות' להאיכר
 באחרית' ויתחב' אל הסוכב'
 והנאי' ואל תבן דברי פתאי'
 ' וענתה במחשבתך לעולם
 ועד' השירה הוא' לצד

קובצה' ילוד אשה ויהער ת איה' היה במעטה עוז ובמעיל ג' איה'
 עורה' להרמות בהזס ל בני' תבל אשר דרכם בגאות ג' איה'

וייתי מכיר את אשתי ואחיותיה מלקחיה ומחנותיה ודוני בכל יום דענה
 וגאיתי בכל עת ערשנה ונעזת עבוכה ממנה אבל פתני התשובה ואתנה
 ואמנא כוס חמת אשתי ואשתה ויכלו באכל ימי יבא רקב בעצמי ועתה שבים
 סור מדרך תשובה ובחרו לבם דרך עזות ומסובה פן יקרא אתכם כאשר קראני
 וישבר הדרתכם היגון אשר עברתי ותהיו למשל עמי וקניה לחרפה למשל
 ולענינה ושם האיש לביתי כאשר כלה לספר אכחצ וישאר לחרפה ולבזיון
 לדאבון כפסוקליון ויען תחת שמחתו אכחה ומכוד ראש תחת הכחה ותחתה
 מעשה מקשה קרחה ותחת כבוד מוס דופי כי תחת יופי:

וגדל אנחותו =
 טמנו היו קרבותיו =

צווח הבוכה ומשתומם על אבירותו
 באילו טבע בים ספינותיו

ומשאתי אליך זה הרמיון
 להביל כפסד מרגיע וכדיוס
 למען תגה אל המשובה
 ותסור מדרך התשובה כי
 כל איש אל המשובה יתחבר
 על אויביו יתגבר ואל כל
 אשר יפליכניע יהוא יסקיט
 ומי ירשע וילבוג האיל על
 השל הצפיר דבריו ויחשבהו
 לו בצריו ויאמר את מי ח
 חרפת וגדפת דלקת אחריו
 ורדפת ואין במאמך כח
 ואל ותאז מניח עיניך א
 אל קדוש ישראל הלא כל

אלה העניינים ' הולכים ושונים ' וזנות האשה ותרמיתם ' הוא משיבות מתהפך
 בתחבולת ' ואבדה חכמה מבנים ' אשר אחריה זוכים ' ואמר החכם על המנאסת
 וצפון לבה ' טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחושא ילכד בה ' והשב אל הש' על
 זה לא ידאג ולא יהיה ' ולא נתן תפלה לאלהים ' כי כל תלחותיו ' כפרת הטאות
 ' וסליחת עונותיו ' וכל עניותו ודלותו ' ורישו ' כופר יושע עליו וכת' פדיון כפשו
 ואז הוא חסד ושלם ' וכל מוס ודופי הולס וכל עונשו הן יעוררן על אהבה ' טובה
 ורחבה ' כאשר ביאר החכם המשיח ' כי

צורת המנאפת חולכת את השוקה / וחרתה את אמתו בחוקה

ויוצ' בבקר עת שמחת
הלכות' בקר
לא עבות' ויכל האיש ל
להעודות על ימעלו' דוס
להנה צחולל לו' וירץ אל
ביתו במרוצה' ופתח פתחו
מצא' וירא והנה מצ' אדורד אן
בו מחיה' ערוס נערה'
ויכנס אל צבנו' והנה כסוג'
' כמצולה שאן בה דגים'
ויאמר אן זה כי אס אשתי
העמימה' השאלה ויטב
חפצונו לבל יתומה' כדי
למנוח חסדים' בעת דודים

' ולא ידע החסיד העבני' כי קר' עור פניו' ועתה אייחל עד עת בואה' ואע
ת נאזה' ויחל האיש למצוא פד' ס' עד ככון היום' וירא והנה אחרה לבא'
ו ענצב אל לבו' ויאמר אלך להכיר מי הלואני' ואדעה מה חדל אני' ויקס
י ודווש בצדה בכל מושב' ככבד בכל וכחשב' ולא מצא לשאילתו מענה
י' אן קול ואין עונה' ויבא עד לפני שער הציר' שול לכל ישים וצעיר' והנה
איש מדרך הקדים' בא והקדים' וירא את האיש ויכירהו' ויקר מקריאו' נ
ויאמר הלך אתה האיש בעל התשובה' הולך בדרך חסובה' ואשתך היתה
בעיני בחוקת הצנועות' והנה היא מן האונות הגרועות' כי היום פגשתיה עם
פלוגי הבחור' רבים באין איחור' וחמוריהם נושא' משא ספלים' הולכים להודיד
מצרים' ואין אס יכול להשיג אותם' לתוקף מחלכתם ומרונתם' ויהי כשמוע
החסיד העבני' כסטה סלימה פניו' ויתן את קולו בבכי ויתגהג בשולל' וכאך
באקת חלל' ויצעק ויאמר הן בשון צדקי כעמאחי' אולי כי כדמתי' וסבת
בשע' וכלמנותי' ויגן לבי וחרפתי' היתה לי דמעותי' ועיון תפילתי ותשובתי'
היתה עחלתי' כי אס הצדקתי בגאזה ובדון' והייתי בביתי' איש מדון'

וחרבו הימים 'בחטאים'
 ואשמי' ולא הבן האיש ענייני
 האשה ומועציה 'כי מצרים
 נחרמים לבה אסורים ידה'
 ויהי לתקופת השב' בהתעור'
 לב זונה 'אל מיריס' ולמל'
 האותו יערים 'ויתאן הבחור
 לצחק' וילך מאביו ויתרחק
 'ויצא בית השחוק' כמשפט
 כל זונה וכחוק 'ותפול על גר
 דחיה' משחק בקוביא'
 ויחסר הונו וכסותו גרע'
 ואב' העש' ההוא עלת בענין
 דע' ויתחבא כל היום ההוא

לברוח 'וישכח בית אביו שבו

'וישכור לו בהמה לרכוב ולן ושאוב'
 האש' האשמו' תהיכונה 'ויעור האיש משכנו'
 וילך להתעורר על עון אשמו'
 וישכח הבחור ללכת לדרכו' ולנוס מעירו
 ומקהילת פלגו' ויקרא אל האשה אל
 הסתח' לפתוח בדתו' ויאמ' לה הנני הולך
 מב'תי ואולמי' אל מלון אורחים
 ואעזבה את עמי' ותאמר האשה אל
 תמנעני חסוקי מעצמך' הלך אלך עמך'
 ותקח מבית בעלה כל אשר תאהב:
 כסף וזהב בגדים ורדידי' כונו וצמיד'
 ויבא הבחור אל הכילה' ויקח את רכוש בעלה'
 עבדים ושכמים' תפארת העבדים
 כלילת ואצודה ועגילת' עטרה זהב משקלס'
 וישכרו לה בהמה אחרת'
 חזקה ונבחרת' ויקח כל אחד משאו ומבחרו'
 ויעמוס איש את חמורו' ולא הניח
 לבד הכבד' וכל דבר האבד' אשר לא היה עמוס'
 וכל המלאכה נמזה ונוס' ויקומו
 וילכו בכסף' מן רעב לחומי רשף' וישומו
 מגמת פניהם אל אדמות מצר'
 לחגא' דרך אשדות השפנה' וישוכו כל ערי
 החמורי ומגרס' ויבאו עד חרמה וישכנו שם'

כי כל אחת מהם לתאונה שוחרת' ועל הור בעלה אמרה ממרת' הומלסוחדת
 ' מתעסקת בדברי כלומה' פתות וכל יודעות מה' וכל אחת בדברי חברתה
 סחזי קה' כהריה אמרה הקליקה' ואין ביניהם ככונה' כי אם פותה ודברי עבדי
 מונה' שית אשה' ולא תתחברנה בבתי התפילות' לשמוע תחנונים ותהילות.
 כי אם לפני הבחורים להתגאות' לעלות ולרא' והם לראותן יארכו' ולמלאות
 סביבתן יחשכו' וירמוזו בעינים וגמגמ' יצטנו לכפס' וכאשר שמעתי סודיהם
 ' נאצתונן עדיהם' אמרתי חובה להתרחק מכל לב מזיד ושוגג' טוב לשבת על
 סיני גג' וכאשר עתי אדוני בחיי ראשך' חי השם וחי נפשך' אם אצא מפתח צתי
 ' וענתה בי צדקתי' כל טכן שאין האשה נחשבת' ובמזנות היות אינה חייבת'
 וכן פי' בעלי המסורות' כל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות' ויאמר האיש
 ברוך השם אשר נתן כזאת בלבך' והביא רוח חן ותחנונים בקרבך' ותשימי לאל
 דברי כסילות וטבאות' לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת' ועתה שכי בית
 פתארתך והודך' ואני אתפלל בעדך' וילך האיש לדרכו' להתפלל לפני מלכו'
 ויהי כאשר יצא מבית מנוחו' והבחור השכים לפתחו' וירמוז אל האשה במטיה
 ' ותפתח ותראהו' ותאמר לו בקול כחוז' בא בדרך השם למה תעמוד בחוץ
 ' כי אין האיש בביתו ובזבולו' חלף והלך לו' ויבא ויתפלל בעולמת' ויגדע
 מימיו' ויאכלו וישעו כחוק משחקים הנחמים' ויצנחו לארץ' ופעמים' וישבע
 מעדנים לפי תאותם' הרעו מאבותם' ויהי כאשר כלו לאכול את העבר אסע
 מדנים ובית חבר' ויסף הבחור אל דרך גבולו' וילך לו' ותמהר האשה להסין מ
 מאכלה ומזונה' ותתעטף ותצב על מהונה' ויבא אישה מבית מדרשו' הדור
 בלבשו' ותקס לבשו בשפלות עינים' ותקוד בת טבע אפים' ותסדהו אל
 יוקמו וחדיו' ואל מושב יקרו' ויבאו אוהביו וכל בני משפחתו ויפקדו אותו
 ואת אשתו' ו אמרו השלוש לכם מאת נורא ועילוס' ויאמ' שלום' ויהי אחרי כן
 וישב האיש אל מונו' והאשה ככתף אוסיר לימינו' וישמחו בחבם ובמועדם'
 זה כל האדם' חוק וזמן כתף להם' שלא ישנו תפקודם'

צרת האיש מהענן על שולחנו   ואשתו בצבה שגל לימינו

ויאמר שמעי בתי וראה והטי אזנך ' למאמר יוצרך וקנך ' ואודיעך מוסרים
 מפורשים ' אשר בארו זקנים וישישים בעינינו הנשים ' אמרו צריכה חטה להיות
 אשת חיל במדותיה ' כנועה ושלמה במעלותי ' ובעבודת בעלה מהירה ונדיה
 ובאר פניו מאירה ובשמחתו עליה ' ולהתבונן תמיד בדברו ואמרתי כדי להפק
 רצונו בעבודתך ' ואלא יצטרך לקראוה פעמים ' ותרצנו כמורה שמים ' ותשמור
 עת כעסו ושמחתו עת אהבתו וטחאתו ' עת שבתו וקומו ' עת קיצתו ונומו ' ואל
 תאכא אשר יאהב למנה ' ואל תאהב את אשר ישנא ' ואל תחטוף סודותיו ' ואל
 תבז מעלותיו ' תלמדתו ומשפחתו ' ואמר צריכה לעזוב חוקה ומנהגה '
 פהטי עדיה ותענגנה ואל תקשה לשאול ממנו ' וזמנתו לאל אל תשימו ' וכאשר
 יתן לה אל תבעט ' בין רב למעט ' ותאהב מאכלו ומזונו כפי הפצו ורצונו '
 ובקיימתה ושבתה ' תשמור עתו ולא עתה קטבת ולא דברנית ' מיושבת ולא
 יתאנית ' טפל דיעה ' חצבה עמודיה טבעה ' צופיה הליכות ביתה ומעונה '
 ' ותורת חסד על לשונה ' ואמרו צריכה לקטט עצמה דרך צניעות ' כדי שלא
 ימצא בה דופי וטעות ' ואל תהיה עליו הומיה וסודרת ' וביחסה מסתדרת ' ואל
 תראה לו פנים ונעפים ' ורוח קנאה שואפים ' ויגדל בעיניה הודו ויגדלו ' בקרוב
 שיש להשתחות לו ' וכל מוס וכל איבה מלכה תשמיר ' ותתפלל בעדו תמיד '
 ובבבת עינו צנצנהו ' וכל היום תברכהו ' והאשה אשר אלה ארחיה ' עצמו מ
 מספר טבחה ' ועליה אמרו זמרה ' רחוק מפניו מברה ' ועל שלמות גדלה
 מהללה ' בטח בה לב בעלה ' ועתה אכונן לבי ורעיוני ' הפעם אודה אתה '
 כי רוב המדות אשר דברתי ' והמהלל אשר זכרתי ' לך הם למקנה ' מימי נעורי
 ועדנה ' כשמוע האשה את דבריו ' וטעם מאמריו ' ותקם ותחזק במדו ' ותשתחוה
 לגדו ' ותאמר זה מאמר חכמי ונבונים ' זה השולחן אשר לפני ה' ' והנה צדקת
 כי במהלךך תזכירני ' אמצא חן בעיניך אדוני להצירני ' ויכל האיש עביונו '
 לדבר על שולחנו ' ויקומו שניהם בחפזו ' אחר המאכל והמוזן ' ויסר אל העליה
 וישכב שם ' ויתענגו ככל תאות נפשם ' ויהי באשמורת הבוקר ויעור האיש
 משנתו ' וישנו ורועי תבונתו ' ויאמר לאשתו קומי אחותי ' הריני שולתי וכבודתי
 ' כי כבר נתכנו רעיוני ' עת לעשות לה ' ועת לכבד ביתך ולערוך מאכלך עורי '
 בחתי מנית ופנך ושמן צרי ' ואחר תשימי לבך למסילה ' לעלו אל בית התפילה
 ' ולתת הודאה על טוב חלקינו ' ואור כהנינו ' כי קדוש היום לאדונינו ' ותאמר
 האשה בפשט נכאה ' אל תעז בי עין ושואה ' כי לא אצא מביתי ' פן אשחית
 פהלתי ' גאל לך איתת את גאולתי ' להתכלל בעדינו ' להגדיל מהללינו והודים
 פי בנות העיר היזאת ' מאד הם עני קשות וענות '

וחוסף עוד לשתות ב
בדבריה ' ותחליק עליו
אמריה ' ותאמר דע כי
בעלי השם יאמריהו יוצר
מבטן יצדיקו ' הוא בעל
תאוב ' ונפש כסדר וחשוב
וכקי בכל ענייניו וענתה
בו הזרת פניו ' כי לא כ
נסע לבהוד יופיו להשלים
אזכאיו ' והוא הגדול בני
מתכבד ' מקדימי ומחשיכי
בי כניסו ' נשנה אחריהם
מתאחר ' ובבקר לפני שחר
' מתעלל ומתחנן יותר מ

מחביריו ' מברך לשני ולאחריו ' בקשות רבות
ותחנונים ' ומרבה רגזים ' עתה בא אל הכירה ' סורה אדוני סורה אלי אל ת
תירא ' ויסר אליה אל האדר ' בעליית מגדל עדר ' ויאכלו וישתו וישמחו
ויעלו העולה ויצחקו ' ותאמר שמח בילדותך אל תתנצב ' השם בבקר והתייצב
ועתה בא אלי ואל תיפיי אל תאמר ' מהרה חושא אל תנמור ' כי האיש יאמר
לתיבתו להשליח תחנוניו כמשאגו ודע ' לעשו ' מנשיהו זר מעשהו ככר עבודתו
חשקו ' כמאמרי הסתל וחשוב ' ולך ואוב ' ויסוב הבחור אל בית אביו כחוקו
ותאמר האשה לבדה בחשקו ' ותמהר ותנש מעצמים ' קנמון בושם וסמים
ותכבד ביתה מדבר מלאי עינים ' חטובות אגון מצרים ' וצנרך כירותיה כפי
חשבה ' ורצונה ' טובה טובה מסכה יונה ' אף ערכה שולחנה ' ויהי ככלות
האיש להתפלל תפילתו כדע ' ויסן ויבא בית מנוחו ' וימצא רפידתו ערוכה
ושמורה ' מזה שולחן כסאו ומורה ' ויאמר לאשתו ברובה את בפה כל עש ולשון
' העבת חשדך האדוני מן הראשון ' וימהר וישב במסיבו ' ויאכל וישת וייטב לבו
' ויהי כאשר כלה לאכל פיתו ' ותאמר לו הענוגה אשתי ' הואיל ושבענו מטוב
הארץ ותשארתי ' לימא לן מר מילי דאגדת ' ויחל האיש לדבר ' ובריוחי אמונתו
לסבר

ולא הכיר בפעל'ה' כילא הביט אליה' ותחשק האשה בחור אח מבני העיר' אדמוני
יפה תואר רך בשנים וצעיר' ותבער בלבה אש תשוקתו' כפלאה' אהבתו' מיס
דבס לא יכלו לכבות' אהבתו' ויהי בימי קציר חטים' ורעיוני האשה אל תאותה
ממים' ומדרך הצניעות נדים ומתמוטטים' במעשה שמים' ויגע' ערב חגס ב
בבטחה' החליל והשמחה' ויהיו שמוחים ועליזים' ויפקוד האיש את אשתו בבדי
עזים' ויהי כעלות המנחה' לעת מצא כופש והנחה' וילך האיש לבית התפלה'
במעטה עזו ותהלה' בגילה ונהלה' ויאמר לאשתו הכיני השלחן והמנורה' והכני
אלך להתפלל בכנסת הדורה' ותצמוד אשתו להבין בבנים חסר לב ובער'
נוכח פתח' השער' והנה הבחור ברכה' עובר בשוק אצל פינה' ויצעד ויבא
לקראתה' ויקרב אל פתח ביתה' ותסגור האשה בעדו' ותתעסיה בבגדו' ו
ותרא את רוב חפיו וגדלו' העיזה פניה ותאמר לו וכחיתלמים עלי מכעורי' היום
שלמתי נדרי' והיתי עזובה על נדרי ולבי המות בחר' למקיס עלי משוס כל
תאחר' וכבר הזהירני חכמי הדורות' להבין ולהורות' ואמרו אחד הנודר ואחר
המערך' ומלקיס מאמרו האריך' עובר בכל תאחר אס אינו משלים' כיון
שעברו עליו ברגלים' ואמר חומר בנדריס מבטבעות' וכל הלכות יודעות'
שהנדריס על גב טבעות עולים' ולבטל המצות חלים' ואמרו בעון נדריס אשתו
אל אדם מתה' כי היא מצוה צריכה ועל לב חרותה' ועתה אחרי אשר
נעלתי ממך לא אבדה' בוא איתי הבית' ינסערה' ותשבע
מאדיו ומזו פני' ואשלים את נדרי אשר נדרתי לה'
ויאמר הבחור היה לדרך לון איתי מקל וחומר
כי אני תאב מאד לחבורתך' ופי
סערתי למלקוש ידידותך'
אבל לא ראיתי
שעת
הנוער' באות וביוסר' ואני משחד מבעל הבית' אשר קנאתו שמיר ושית
ותאמר האשה הבינותי אור' מחשבותיך' ונלאתי כשוא על אהבתך' ולב
כענין' חשקך' כפי הענין':

החיוב יוצא כן בג' פנים ' והם בנמצא חוננים ' והם הכרח אפשר משולח ' ואל
הכל יצלח ' וההכרח הוא הנמצא תמיד ' אשר אין עמו פתיל צמיד ' לא מש ולא
ימנע ' וידו שלח כחלמיש ' אינו חדש ולא ישן ' לא ינוס ולא ישן ' האפשר הוא
דבר שאינו נמצא ויתבן להמצא ' ומן הכח אל הפועל יצא ' המשולח הוא דבר
מכוסה בטבע האפשר ' ונמצא עתים ' וכשר ' אחר אשר היה אפשר להימצא או
לא ' ואפשר להיבטל בעתיד כמו וחילו ' והפכים הם הדברים שיש ביניהם הדחקה
גמורה ' ושני קצוות הסתירה ' והם שני מיני הפכים ' ונתתי לך מהלכים '

האחד הוא דבר אשר אין אמצעי בין הפכו למינו ' ואין הקרבה בינו לבינו '

במשל הזוגים והנפרדים במיניהם ' אשר אין אמצעי ביניהם ' השני הוא דבר
אשר יש בו אמצעי ' ושמיני ורעי ' כמו הלבון והשחור ' והחמימות והקרירות '

והאמצעי משביהם הוא מחובר ' ומנחתם ונכסיהם כמדובר ' ועוד יש חיוב
והפכו ' כלקחים ממדת האדם ומהלכו החיוב הוא משל בשני אנשים ' קדש
הקדשים ' אשר כוונתם להתייחד בעצה אחת ' ואמונה אחת ' משפט אחד ' וחוקה
אחת ' ואיש מהם בחבירו לא יחת ' והפכו הם אנשים נפרדים בעצתם ' כ

במידותיהם ואמונתם ' כי האחד ידן כי הצניעות טוב ' והעזות רע ' וזה יתרון
וזה מגרע ' והשני ידן בהפכו ' כי שקר נסכו ' והנותן יתרון אל התשוב ' יחייב סבלת
אל המשוב ' והנותן שלימו ' אל השוכב ' יחייב גריעו ' לבר הלבב ' ועל זה לא יתייחדו

שני בטבע ' לשני אורח ' ורבע ' ועתה אנחנו שני הפכים ' ומדותינו פונות
לשני דרכים ' כי אני תמים ובר לבב ' ואתה חסר ולבך שוכב ' אני עניו ונכאה
' ואתה עז פנים ' ומגאה ' אני נשבר ושפל רוח ' ואתה גבה עניס וגם רוח ' ועל
זה נמנעתי משבילך ' כל קרוב אליך ' ויאמר הצפיר אחרי אשר במעל התשובה
תתהלל ' וכן ערך עזות תהלל ' אולי תלכד במקרה החסיד ורשע ' אשר לא
עלה פשע הכתוב בדעתו ' איש איש כי תשטה אשתו ' ורוח קנאה בו לא עבר '

והנני מודיעך איך היה הדבר ' אמרו כי היה באשדוד איש תמים במדותיו וזדיק
היה בדורותיו ' איש ישמעאל ' באמן עם אל ' ועם קדושים וקן בא באנשים ' ויהי
לו אשה מיוחסת ותמה ' ופה כלבנה ברה כחמה ' ומרוב צדקתו היה כחפר וכלם
' לא נסתכל בהוד יוסיה לעולם ' ובחוקת אשת חיל מחזיק אותה ' והוא לא ראה

את ערותה '

אֵלֶי טוֹב כִּי אִם לְדַבֵּר עִמּוֹ תִּהְיוּלוֹת' לְהַתְעוֹלֵל עַל־לוֹת' וְנַעֲנוּן בְּזַעַן
 אֶקְפֹּץ וְאֶזְכִּיחוּנִי' אֲנִי מִרְדּוֹ אֶדְחִינִי' וְאֵל כָּל אֲשֶׁר אֶהְפֹּץ אֶטִּינִי' וְיִהְיֶה
 בְּעֶרְבִי בְּהַתְחַזֵּק כָּל נַחֲשֵׁל וְכָל נֶעֱנֶה' עַתָּה אֶסְקֶה הַמִּקְנֶה' וְיִלְךְ הַצִּפִּיר אֶל בֵּית
 הָאֵיל לְדַרְשׁוֹ' אֲשֶׁר לֹא נִשָּׂא לִשְׂאֵף נִפְסֹו' וְיֹאמַר לוֹ אֵלֶּה אֲחֵי לִמָּה מִנִּעַת מִמֶּנִּי
 מִלִּלְךָ' וְאֶכְכִּי לֹא חֲטֹאתִי לָךְ' וְנָמָה מִצֵּאתִי בִּי עוֹל' אֲשֶׁר הִקְלוּתֵבִי' וְלִמָּה רָמִיתֵבִי

צוּרַת הַצִּבִּי בְּדַבֵּר אֶל הָאֵיל' בִּבְחָ וְלֹא בְּחִיל'

וְיֹאמַר הָאֵיל רֵאיוֹתִי בְךָ
 סִמְנִים' אֲשֶׁר־יִסְמְנוּ וְנִמְנִים'
 כִּי אֵתָּה עֹז פָּנִים' וְעֵינֶיךָ
 רִמּוֹת' וְלִתְגַּר אַחֲרֵי תִּפְאוֹתֶךָ
 הַזְמוּת' וְנִמְנִים אַחֲרֵי לֹא
 יִכְשְׁרוּ בְּעֵינִי' וְהֵם הִשְׁכּוּ מִ
 מִרְעִיבֵנִי' וְאֲנִי שָׂטֵל רוּחַ ו
 וּמוֹכָה' לֵב נִשְׁכַּר וְנִדְכָּא'
 וְלֹא יִתְחַבְּרוּ לַעֲוֹלָם שָׂנִי
 הַשִּׁכִּים' יִשָּׂר לִבִּי וְאִישׁ
 תִּבְכִּים' וְכִבֵּר פִּרְשׁוֹהַ
 הַקְדִּמוֹנִים' בַּסְפְּרִיהֶם הֵם
 הַנְּבוֹנִי' וְאִמְתִּי כִי הַחִינוּכִים
 שָׂנִי וְיִנִּים' וְבִדְתֵיהֶם שָׂנִים

'הָאֶחָד חַיִּיב טַלָּם בְּמַעֲלַת' וְהָאֶחָד אֵינוֹ טַלָּם כִּי אִם בְּקִרְיָתוֹ' הַחַיִּיב הַטַּלָּם
 בְּמַעֲלָתוֹ וְיִוָּשְׁרוּ' הוּא כְּאֲשֶׁר יִמְצָא הָאֶחָד יִמְצָא חֲבִירוֹ' כְּמִצִּיאוֹת הַיּוֹם וְעֵלּוֹת
 הַשָּׁמֶשׁ' וְזֶה מִזֶּה לֹא יִשָּׂר וְלֹא יִמָּשׁ' אִין כְּמִצִּיאת הָאֵשׁ וְהַעֲשָׂן יִהְיֶה' זֶה מִזֶּה
 לֹא נִכְחַד' הַחַיִּיב אֵשׁ אֵינוֹ טַלָּם מִכָּל מַשְׁכִּיל לֹא יִתְעַלֵּם' (וְהוּא כְּשִׁימְצָא הָאֶחָד
 בִּכְחוֹ' יִמְצָא הַזֵּנִי בְּעַל כְּרָחוֹ' וְכְשִׁימְצָא הָאֶחָד לֹא יִתְחַיֵּב חֲבִירוֹ לְהִמְצָא' מִן
 הַנֶּחָ אֵל הַפּוֹעֵל יֵאָד' כְּמוֹ הַחִי וְהָאָדָם' אֲשֶׁר אֵינוֹ שׂוֹי בְּמַעֲמָדָם' כְּשִׁי מִצָּא
 הָאָדָם וְחִי בְּהִכְרַח' וְכְשִׁימְצָא הַחִי לֹא יִתְחַיֵּב הָאָדָם לְהִשְׁתַּכַּח' וְכְמִצִּיאוֹתֶיהָ אֶחָד
 בְּהִיוֹת הַשָּׁנִים נִקְרָאִים' וְהַשָּׁנִים בְּאֶחָד אֵינוֹס כְּמִצָּאִים'

כי התגהג בדרכי התשובה ' ונפשו עלובה ' ויבחר לנפשו ישר וכסרו ' מתלמידיו
 של אחר ' ונשא לו לשמרו משמיר נשית ' עשר נשים פילגשים לשמור הבית '
 והיה מתגהג עמו כשורה ' במדה במשקל ובמסורה ' וסס היה צפיר עזים מ
 מתגהג וגם רוח ' כדור כפוח ' מרורת פתים בקרב ' וילך טובב בדרך
 לבו ' ויהי מתעקש בכל דרכיו ועיניו ' והצפיר קרן חזות בז ע
 עיניו ' ותהיינה לו נשים כשואות ' הברואות והמליאות ' ל
 למלא תאוותיו ולהטלים ' היה מצוי אלם כתרנגולים ' ויהי היום ויפקדו ביד
 דעה אחד טניהם ' כשיהם ובניהם ' ויקח הרוע את מטיהו ' משענתו ושכטיהו '
 וייתהל לאטו לרגל החולה הנשבר ' ויכה את הצאן אחר המדבר ' ויסוב ויעבור
 ' ויעל הר תבור ' וימצא טס מרעה שמן טוב ' כגן רטוב ' וירבו הימים ' באן
 פחד ואימים ' והעזים והרחלות רועות כתות כתית ' ויחמנה בבואן לשעת '

צורת הרועה בנחל לאטו ' ומעביר הצאן תוח שבט

וירדל הצפיר על נפשו כ
 באן כושה ' נכח
 קשת כחשה ' והאיל היה
 צנוע ' ובכל מדה חמודה
 ידוע ' וירא עיניו הצפיר
 ונאותו ' ורשן בטנו ותאוותו
 וימנע מדבר אלו ' לרוע
 מעלליו וכליו ' ויהי דורש
 כפשו דעת הלולה אל תתחד
 במריעי ' ואל תקנא בעושה
 עילה ' כל שמן מישהשה
 כמזגת בחפצו ' משחקת
 בתבל ארצו והצפיר בראותו
 כי כרחק ממנו ' ומכוד

ראשו ישימנו ' ויחד עליו אפו ' וירב חמתו וזנפו ' ויאמר בלבו עתה ידעתי '
 ומדרכי האיל למדתי ' כי במדת התשובה לבו יכה ' וחכמה ודעת והרבה להג '
 אצור אולי יתהגו כפי כדרכיו ' וילמדו מהלכיו '

וְאֵל לְכַבֵּד בֵּין וּבִמְלִיצָה תְּהִיָּה בְּמִיטָב ד' עֵתָךְ נִרְצָא
וּרְאֵה בְּנֵי חַיִּים אֲשֶׁר נָתַנּוּ הוֹדֵאֵל בְּהַמְתָּם עֲלֵתָ עֲצָה
תִּזְכֶּה לְמַעַלְתָּ חֵן וְשָׂכַל טוֹב כְּבוֹד וְדַעַת נֶפֶשׁ שְׁךְ תָּמָּ צֶא
וְהִי כַּשְׁמוּעָה הַמְקַשָּׁה דְּבָרֵי עֲזוֹת אֶתְכֵל תַּקְקָה הָאִי גֵרֵת הַזֹּאת וְלֹא קָמָה עוֹד
כּוֹ רֹחַ אֲשֶׁר תַּשְׁקֹט וְתִנּוּחַ וַיֵּלֶךְ אֶל חֲבִירָיו לְדַרְנֵשׁ אֶבֶל וַחֲפוּי רֹאשׁ
' וַיִּבֹּא הַשְּׂנִי וַיִּשָּׁב בְּמַסִּיבּוֹ לֹא יַחֲפוֹץ כְּסִיל בְּתִבּוּנָה כִּי אִם בְּמַהֲלָלוֹת לִבּוֹ
וַיִּמָּהֵר לְהַטִּיב אֶל הַמַּחְבֵּר וַיִּחַל לְדַבֵּר וַיֹּרֶם קוֹלוֹ בְּמַהֲלָלוֹ וַיֹּשֶׁא מַשְׁלּוֹ
' צוֹרֶת הַמְקַשָּׁה וְהַמַּחְבֵּר זֶה אֵל זֶה יִדְבֵּר וְאִמְרִים יִדְבֵּר

הַשְּׂנִי הַשְּׂנִי בְּמַהֲלָלוֹ הַתַּשּׁוּב
' כֹּל חֲפָצִים לֹא יִשּׁוּ בָּהּ
אָמַר הַמְקַשָּׁה מִי הוּא זֶה
וְאִיזָהוּ הַמַּלְעִיב
עַל הַסֵּכֶל וּבִנְיָן וְהַקְשָׁה עַל
דְּבָרֵי הַשּׁוֹכֵב וַעֲבִיבוֹ וַחֲיִשָּׁב
עִם קוֹנֵי הָאֵל הַמַּשּׁוּבָּה
מִדָּה חֲמוּדָה צוֹר תַּעֲנוּדָה
' וְהָאִישׁ הַשּׁוֹכֵב וַחֲזוֹק הַלֵּבָב
בְּמַשּׁוּבָּתוֹ כֹּל חֲסֵי יִשְׁפִּיל
' וַיִּתְּרוֹן בְּכִיזָּה כִּבּוֹן יִפִּיל
' וְכֹל אִישׁ קֹטֵן בְּעִינָיו וְיִבְהִיל
רַעֲיוֹנָיו וַיִּשְׁגֵּם עֲנִיּוֹנָיו כִּי
כֹל אִישׁ בַּעַל תַּשּׁוּבָה חוֹטֵא

וַיִּתְּבַחֵם מַעֲשֵׂיו שׁוֹטָה וְהַמַּשְׁכִּיל לֹא יִנּוּחַ מַשּׁוּגָע אִישׁ הָרוּחַ וַעֲנֵתָ אֶל תִּנְשָׁה
מֵאִמֵּר הַחֲכָם בְּמַלְיוֹתֶיךָ שִׂמַּח בַּחֲזוֹר בִּילְדוּתֶיךָ כִּי אִם תִּתְּנָהּ בְּמִדַּת הַתַּשּׁוּבָה
וְתַסִּיר מִלִּבְּךָ סִכְלוֹת וּמַשּׁוּבָּה יִקְרָךְ כַּמְקָרָה הָאֵל וְהוּא הִיא גַם בֶּן חַיִּל וְכֵן הִיא
הַדְּבָר חֲלָף וַעֲבָר אֲמָרוֹ כִּי בְּדַמְשֵׁק הִיא אֵל אֶחָד שֶׁפֶל רֹחַ מְרַבָּה לְטוֹחַ
' וַיְהִי מִתְּפִלָּה כֹּל הַיּוֹמִים כְּדַתּוֹסֶה לִסְתָּה הַרְבֵּה פַעֲמוֹת וַיְהִי מִתְּבַחֵם עַל עֲוֹנוֹ
' וַיִּתְּנָן עַל מִזְבֵּחוֹ וַיִּתְּנוּהָ עַל זִדּוֹנוֹ וְכִסֵּל דְּרִכּוֹ הִיא חֲסִיד וְשֵׁלֶם וְכִיזָּה פְתִיחִין
לִיָּה נִגְדַּת יִרְוֶשָׁלַם

ארץ באמצע היכל נקדש' ואבן שתייה לפני הארץ' למעלה חסובה ולמטה'
 והיא מכוונת כנגד כסא הכבוד' לשמור ולעבוד' ואמרו לא לך אדם בירושלים
 וב' דו' עבדיה' מגערת ומאירה' כאשר אמר הנביא' ופירושו הנכון' העם
 היושב בה כשואף עץ' ויאלץ העם מעלת האדמה' החר הטוב הגבעה הרמה'
 ויקדו איש לאספו וישתחו' וישעו וישמחו' ויקומו ויסובו פניהם דרך המדברה'
 ויהיו לעלוצ' ההרה' ויקחו את טפס ואת כסיהם' בנותיהם ובניהם' ויהי בבקר
 וישכימו כל חזק וכל עמל' ויבאו הר הרמל' ויתקעו שם אהלים' וישבו תחת
 האהלים' וסע היתה לביאה מארץ כנדיה' רודפת הבהמות והחיות' במדברות
 וכצוות' ולעשות בהם כפי תאוה איכה ממעטת' מעשה אשה זונה שלטת'
 כשמוע החיות' כי בא האריה אל החר' לשאוג ולהור מיהר' ויאמרו זה ינחמינו
 ממכאוב' ו' ממצעינו ומעצבון לבבינו' וישלחו אליו מלאכים לאמר' כרתה
 ברית אתנו לשמור' ונעבדך כנפש חפצה בלי תנאכה ושומצה' ומד כל מה
 מבקשי רעתינו' אסוף את חרפתינו' ויאמר להם באתו ללמד חכמה' כהלך
 בדרך תמימה' ואיני חפץ להכביר עולכם' לבד אשר ייטב בעיני כולכם' ואני
 אבא לפניכם לחרב' בבקר ובערב' ויאמרו כיתן לאדוני דבר יום ביומו'
 למאכל עולחנו וטעמו' שר טה כבשים וטה עזים' כלבבות עליונים ויעשו עמו
 תבאים קיימים ועומדים' וכתב בספר והעד עדים' ויקבל אותו כל עשיר וכל
 חלך' לאדון ולמלך' צורת האריה והחיות בורות' ברות' יחד כולם על כאל ברית

ויהי כשמוע הלבאיא'
 ותבס אל ארץ כטייה וישאר
 האריה וביטו שמח ורב שלו'
 עד בלי ירח' וכל שריו וע'
 ועבדין שקט' וכחי' אוכלי'
 שותים ושמים' וכל היום
 אל בית הצבי מע יום
 ומשכמים' לבקש דברה'
 רודפי' והומים' ויכלו שנתם
 בטוב וימיהם בגעמים'
 ועל זה אמר המשורר'
 להעיר לב נרדס ולעורר

ועתה הבה לנו עצה ' דבר מקובל ' כרצה ' ונשמור דברי פיך ומוצא ' שפתך לא
 יפול דבר ארצה ' ויאמר שמענו כח קצוני ' האזינו קולי כבוני ' לבו ונעלה אל
 הרים ונבואה עד עיר היונה ' מקושרת מור ולבונה ' הר המור גבעת הלבונה
 ' ושם תמצאו מרגוע ' ואכלתם אכול ושבעו ' ותבטלו מצרה ומקטוב ' שמעו
 אלי ואכלו טוב ' ויאמר הגד לנו טוב הארץ העליזה ' השמינה היא אם רזה ' ומה
 מעלת יושביה וגריה ' זקוני'ה ונעריה ' .

צורת הארי שואל היצבי מעלת הארץ וערכה ' והצבי משיבו כענין וכהלכה '

ויאמר קבלה היא בדיכונ
 מאבותינו ' וכך
 אמרו רבותינו ' הדר בארץ
 ישראל דומה כמי שש לו אה
 בחבלו ' והדר בחוצה לארץ
 דומה כמי שאין לו ' וכל מ
 משיל מעיד על מאמר זה
 ומשכס' אוירא דארץ ישראל
 מחכים ' ואמרו לעולם ידור
 אדם בארץ ישראל אשילו
 טרוב גוים בערים ' ואל
 ידור בחוצה לארץ ואפילו
 בעיר שחבה ישראל ררים ' ו
 ואמר לה' זלל בקדושתה '

ולשתבח ' כל הקבור בארץ ישראל כאילו קבור תחת המזבח ' ושאלו אל החכמים
 הקדמונים ' גוי צדיק שומר אמונים ' היתחייב לילך בחוצה לארץ למצות יבוס ' ו
 ועל דרך התימה השיבם ' ואמרו אחיו של זה נשא גויה ' ברוך המקום אשר הרגו
 בצדיקה ' ואמר כל המהלך ד' אמות בא' מובטח לו ' שהוא בן עולם הבא ' ויהי
 ויוסד בלי שומן ודבה ' ועל זה תקנו רבותינו ' לומר ביום מנוחתנו ' מעיין כוכב
 לבבנו ומאוויו ' רחם על ציון כי היא בית חיינו ' ואמרו דבר ברור להודיע ' מ
 מציון תהלל יופי ה' ' ויפיע ' ואמרו דבר אשר לכל משיל לא נעלה ' א' ' יושבת ' ב
 באמצעית של עולם ' ויישלים באמצע א' ' והיא הנקראת ההר ' ובית המקדש
 באמצע יושלים ' במחולת התחנים ' היכל באמצע בית המקדש ' והארון

צווח ודוב כוח ראש השועל ' במעלו אשר מעל '.

ויהי בעת האוכל ויעשו
מכבול השועל מטעמו' עם
כל ראשי בשמים' ויצקו
לאכסוס להגול' כלאו כלכל'
' ויקראו אל הצבי וכל אחד
צועק' ומהים' מות בסיר
איש השיר' ויצו הצבי להקדי'
' כותח הבבלי' ושכר המדים
' ויפלא את סר הכוזר ואל'
פבשר' ויהלש כחו ויהסר'
ויתקלח לאח' כי מוקן נגרע
' ולא היה דבר רע' ויקחו
מן הבשר וישמית' ויאכל'
ויעצו' ויתנגבו במו' מאכל וי'

' דאשי בשמים ור' ואלהים ויחללו כל מיני מעדנים' יין הדקח עמים רמזים :

כלילה ההוא נדדה שכת צלוח היריח זרעו מתענגים אוכלים ותוקים וחוגגים

המלך ותגומתו' ו' חמ' להבי'
א' הצבי עמיתו' המחזיק
בכריתו' ויחמור לו אחרי א'
אש' בכ' ימים נפל חבלק'
ויטב אהים מהללך וגורלך'
וכל רז לא אכס לך' יהודיעני
מה אעשה' ולא תחשק ע'
עצ' ולא תבסה' כי לחס
אול' לינו וילך הלך וחסר
מאכלינו' וימ'ט מוזכר
ומחיייתנו' ולא נשאר כל'ת
אם גוייתנו' וגת

וצבר התורה ההרירה כל ידיו נביא אמת: על פי שנים או שלשה עדים יומת המות'
 ואמרו הוי תורת השם החביב' מלמדיו עליו זכות ולא חובה' אבל אדוני חיי
 לאורך ימים' אורך בדרך תמים: יתחבאו שני ידידים: להיות עליו מעידי' בבית
 בעליה' ויארבו לו בצדיה' וישמעו באמרו התחבולה אשר בקש להתעולל ע'
 עלולה' ופרשו השמלה' ויעב בעיני האריה דבורו' ויאמר לקיים מאמרו'
 ושלח עמו את הכסיר נא את הכמר' להיות מחשבו גומר' ויתחבאו שניהם בבית
 קרעו' ובחדר הורעו'

צרת הזאב יושב בביתו בסדר: והטמין לו שני עדים אחורי הגדר:
 והשועל בא לדבר עם הזאב בחך החדר:

ויהי כנשא ויבא השועל:
 תאב להשלישנות

סית הזאב' ויכבד אוננו
 ועיניו השע' עונותיו
 ילכדונו את הרשע' וידבר
 דברים אשר לא כן' לטכוח
 טבח והכן' ויסית העדים
 את המסך' ויראו את רוע
 עצתו אשר נסך' ויאמרו לו
 דמך בראשך' יעצת בוגדת
 לכפשך' ויתפשו בו ויחבשוהו
 וחל בית האריה הביאנה'
 ויעידו בפניו עדות ברורה'
 פי דבר טיה' וישבע חיה'

אשר פדה את נפשי' והרי' ראשי' למחר יומת השועל הכל' והיה נכלתו למאכ'
 וידונוהו לפני הארי' באף וחרו' וחיבוהו למיתה כגפתל ועיקס' ומרשבתו
 חיתה לו למוקס' ויהי ממחרת ויאמר אל הדוב סגע בווה צמיתו' עמוד נא
 עליו ומתתה' ויאמר השועל אהה צדקו דברי הנביא ומשלח' לא יועיל רשע
 לבעליו' עתה כלכד ברשעי ומעלי' דוב אורב הוא לי' ויקס הדוב פקידו' ויהרוב
 שלשה בידו' ויכרת ראש השועל בחטאתו' ותגל צחנתו' ונכלתו אל שולחן
 הארי כמנחה' והמת המלך טובה'

ואמר השועל התייעץ בחברתו אשר בחרת' ראה חיים עם האשה אשר האמרת
 • ואני חסוב לדעת דעתכם הכלולה באישון לילה ואפילה' ויהי הם מודברים
 דבריהם וענייניהם והנה הדוב עובר לפניהם ויאמר שלום לכם אחי ואחמי
 ד ויאמרו לו יברכך ה' "

צורת הזאב והשועל שניהם' והדוב עובר לפניהם

ויעבור הדוב וילך' בית
 המלך' ויאמר לו מאין
 תבא אחרתי' השלום אתה
 אחי' ויאמר משוט הארץ ו
 ומהתלך בה' לארצה
 ולרחבה' ויאמר שמעת
 חידושים' בענייני האנשי'
 ויאמר לא שמעתי חידוש
 ולא עניין' לא ראיתי ה
 הדומה ולא בנין' אמנם
 ראית את השועל עם הזאב
 י ירא ונאב' וסוד היו מ
 ממתיקים' וכדבר שקר
 מתעסקין' והתבוננתי

לשמוע דבריהם' ולא הבינתי לאחד מהם' וירא אחרי מאד ויצר לו' ויגדל
 צידו וחבלו' ויאמר עלי מתלחשים' והרעה מחשים' ושלח בעד הזאב לבא' ל
 לדעת מחשבו' ויבא במד' ויפקד ארצה' וישתחו לפניו' ויעמוד לנגד עיניו
 ויאמר לו אחרי הנני משביעך בשם הודיע תגלומות כרמוות' אשר עשה לנו
 את הנפש הזאת' שצדיעני מה היה דברך עם השועל' אם במרד אם במעל'
 ואם דבר עם לבבו בליעל' ויאמר הזאב אמונה השבועה שכזה לב מחשבותי'
 ונחתה קט צחצוחה ודועותי' והאמת אגיד וחי יחידתי' לא אשקר באמונותי
 יכזה וזה דבר אלי הסכל' להסין לך מסת המות מאכל' ואני הסבתיהו חליל'
 מה' לשלוח יד במאור עיני' ויאמר נאמן אתה במאמריך' נסון וקיים במושרך
 ' אך הצעל הצובר' על ריב לא לו מעצבר' חי השם כי בנפשו דבר' ויאמר
 הזאב חלילה לך השופט כל הארץ' לעשות בלא משפט כלה וחצץ' אך יהיה
 אדם נכחד על פי עבד אחד :

העמח הכלב ויאמר

אודה שמך צור מעוני

כי נעשתה ענת לבי
רעיוני כן יאכדו כל
אויביך ה' זה משפט כל
חולל וסכל השומע לקול
מלשני בסתר ורכל הקרב
באין תבונה לכל מעבר
פתי יאמין לכל דבר
ונשאתי אליך זה הדמיון
כורא ועליון למע' הדיעך
כי השועל סכל והולל
סובא וולל ורשעו על כל
מבין פרטת ומנורה על

חכם העין והורה מגלה פנים בתורה ואם אמנס קבלתי סכלותי ושמעתי
קול רכילותי אז תדבקני הרעה ומתי כי עתה גם אותך הרבתי והיום ידענו
כי צדק גדול החכמים באמרו במיטב שירים נפלאים ורמים אחזו לנו
שועלים קטנים מחבלים כרמים ועל זה ארחיקה וגבולי ולא יבא עוד אל
הכלי פן אלכד בחרמיו ואכקש באשמוי ויגרש את השועל וישכון מקדש לבי
האריה הולה ונהיה וילך אל הזאב ומי תחבולות מלבג שואב ויאמר דבר
סתר לי אליך לגדל כבוד ומהללך וירא כי אין איש ויאמר דבר כי אין מחפיר
ומבאיש ויאמר אתה ידעת את האריה הלזה פתי ונבזה מכבד למי שאינו
ראוי והנכבד אכלו אינו מצוי וראש לו חסוי ואתה אחרי אשר חנה מאכלי
שולחנו דל ורזה ושומד על כנו נבזה הכני מכין לך סמים מסס המות מ
מעצמים ותתן לו ויאכל בעת המאכל וילכד בשחיתות המות וחרמו
פסחיתו עץ בלחמו ואתה תמלך במקומו והממלכה בנדיבותך תרמיח ואקב
ואני אחיה לך למטה ויאמר הזאב חלילה לי מפשע להתעולל עליכו ברשע
פן תהיה זאת לי לכוקה ותשים בכפשי ונועקה

ג א

עוד יש לנו סגולות' על טבע החיות מעולות' והם מבחן הבחנים' ויאמר
הקדמונים' באמרו אש יתנו תוך הכלב על אדם שיש לו קדחת' ימצא לו
למחלתו רפואה נכחת' ואמרו אש יתנו מעבר הכלב שחור על אדם שיש בו רוח
רעה' יכזל ממחלתו לפי שעה' ואמרו אש יתן האש לשון כלב ביד ימינו'
לא יחרץ כלב לשוננו' ואמרו אש יתנו לשון הכלב על בעל הירקון' יתרחק
מחליו מיד יתקן' ואמרו יציאת הכלב וגללו' יועיל לכפית הגרון וצדו וחליו
ואמרו חלב כלבתא מראשית הריונה' נחילת נסיונה' אש ירחצו בו את העיני
יעבירו מן הכתמים' כתנור הגלחים' והשומה ממנו לא יזיק לו כל שם' ומסקה
כל רוקח ובעט' מלבד אלה יש לנו תועלות ומעלות גדולות' כי כל אחד כפי
מחשבו' הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו' ועתה אחותי שמעי בקול
תחנוני' לבו וכלסה באור ה' ונמצא לעמל כפיו פדיוס' לרצח חיים' ונאמן ה
הפירה אל דבריו' ותקם ותלך אחרינו' ויצאנו מן הבית והדלת סגור' ואל דרך
הגנים עברו' ויגיעו אל יד הכחד הגדול ואל תצאונו' והנה הוא מלא על כל
גדותיו ותתחד הפירה מן העב טיט' כי כגרשו מימיו רפס וטיט' ויאמר לה הכלב
גושי הלום' ועברי בשלום' ועצלות נפשך הסדיר' אל תבלימי כי לא תחפירי'
ותאמר ואיך אעבור ונפשי מיללת' כי המים רעים והארץ משכלת' וימחד הכלב
לעבור נפשו למחנות' כאשר ישחה השוחה לשחות' וילך בשדה וילקט עשבי וציצים'
מבחר העצים' ויקחם ויעבירם הנחל אל הפירה העלובה' ותאכל מהם ויטב
לבה' ותאמר עתה ידעתי תיקף אהבתך' וחסידות לבבך' וחמלתך' מי יתן
ושבעתי מאלו העצבים' מתוקים ונחשבים' ויאמר הראית כי עברתי בלי תלא'
ועוני' מהרי ועשי כמוני' ואני אעבור לפניך לחזק נפשך ולעודדה' להחזק
אותה ולסעדה' ותאבעני מעשב השדה וציצה' בסתר קנה וציצה' ותחל הפירה
לעבור' והמים החלו לגבור' ותאבע כטיט ותבכע' והכלב מעורתה כמנע'
ותצוק ותאמר אחי הכלב הנה טבעתי כטיט ורפס' הושיעני אלהים כי באו מים
עד נפש' ויאמר לה הכלב מה תצעקי אלי קומי ועבורי' אל תשאיתי נפשך ואל
תנכורי' ותתהפך ותעבור אל עיניה' ותפול על פניה' ולא יכלה עוד ראשה
להרים' ובאו בה המים המאריים למרים' ותצנח בארץ ותבטל' ותמת שם על
פסל' והכלב לפניה מיהר' ויעבור את ההר' וירא את הפירה האנוסה בצאת נפשה

זכר הודיעונו הדשאים הקדמונים אשר כל דבר בנחשים כי חבורא יתברא
האצטומכא משני טורים כפלים ודבקים בריאים וחוקים נעם בה שני חבורים
לפי הצורך האחד סובב ברוחב והשני באורך וממין הגידים בערם להעיר
על הביטול בחרס וסוף הושת נתן בה מתחזק ומדבק בקרבה והושת
מתדמה אל הטור השני אשר בתוכה ואל החבור הסובב לארכה כדי שתצאור
בו למשוך המזינות אשר בצטנה חונות והושת כדי שתצאור על פעליה מתדמה
מכל בד אליה כי הפנימי שלג כמו הגידים והצנן כמו הבשר כדי שלא יחליש
בחול יחסר וכאשר יצטרך המון לרדת אליה תשוב כדמות אכטיו עגולה
בטבילה דבקים בה שני צוהרים למפעלה עגורים האחד והוא הושת למעלה
יושב והשני למטה כעשר יחסר ובעת תמשוך המאכל אל תוכה תשמור העשר
הזה מהלכה ויתקבץ במהרה והעשר יסתום ובעד המאכל יחתום עד אשר
יתבטל המאכל ויחסר וישתנה הבשר ואחר כך יפתח העשר הזה מהלכו ויפץ
בה ובה והכחות הארבע כסרים בכל פועל האברים אומנם באצטומכא הם
יחד בודעים ואלה נשמעים ואלו הם הנודעים המושך והמעכל והמחזיק
והדוחה בכל מותר וכל מזיק הארבע מכלה מחילו הכחות בהתהפך הליחות
כי המושך בכח החום והיושב יפעל וברכות הקור והלחות ימעל ותחלוט
האצטומכא ממשך ואור משיכתה יחשך והמחזיק יפעל ביוש והקור והם
לפעולתו שורש ומקור וכאשר יתחזק המאכל החם ולח יהיה כתנב ונאלח
ותחלוט האצטומכא מהחזיק כי נכנס בקרבה דבר מזיק והמעכל יפעל בכח
להובו וחמומו ויתחזק טבעו ועצמו ובהרבות מאכל קר ויבש לא יהיה חובט
ותחליש האצטומכא מהתנב כל דבר אשר יאכל ולכח הדוחה ישר וטוב כל
מאכל קר ורטוב ובהרבות ייובש והחום במאכלו יחסר כח וחילו ותחלוט
האצטומכא מדחי ויארע לו מאוס וסחי כל אלה החלאים מרוב מאכל באים
כל שכן האוכל בלא סדר ולא שם למאכלו גדר וכבר הורה החכם הקדמון על
חרמון באמרו כי החלאים אשר רבו וגדלו טבעים בלחש נשברין ורעיבים
חדלו ועל זה הכלבים לא ידעו טבעה כן נפל ברעה וכבר צו החכמים
בשמידת הגוף וטהרתו במאכלו וסתייתו פן יתחזק החולי על כפשו להשחיתה
וכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה

ויאמר הסדה ואך אעלה
 עמך ואנכי מפחדת
 מעצמך אולי אתה תעץ
 לפי דרכך ותליכני
 בדרכך אפילתך וחשךך
 והנני רואה כל בעלי
 החיותך אחיך אנשי
 גאולתך מרבים תלאות
 ומקרים חדשים לבקרים
 והם סובבים אותם
 להכותם ולהלאותם ואמר
 החכם מחממי הדורות
 באמת ציו היקמת המגדל
 כלב בתוך ביתו שמונע

חסד מאצו ויאמר הכלב עתה ידעתי גודל סכלותך מה אמולה לבתך הלא
 ידעתם כי הכלבים נפדיים נמכזים ונכבדים מהם גדולים מהם דקים מהם
 חלשים מהם חקים מהם עז הפנים מהם ביישנים מהם גולנים מהם
 בטלנים מהם שלימים מהם חכמים מהם גומלים חסד וישרים יש משמע
 מישרים ואני מהזרע הנבחר אשר ה' בחרו וזקני היה במצרים בעת הגאולה
 לשם ולתהילה ועשה חסד עם בני ישראל בעבור מלאך הגזל ועל זקני כאמר
 מהלל חסד וכשומר בעשותו מאמר קונו ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו
 על כן וכה להעבד בגלגל עורות לספרי תורות ובעת כל הבריות חרדו ורחו
 וישראל ראו ויתמהו עמד רגליו ביום ההוא ונתן לו מכה יפה כאשר נתן לכהן
 חזה התבוסה בשר בשדה טרייה ויאמר הפרה אף תתפאר ותתהלל ואמר
 פוך תחלל הלא הכניא את מעלתך גרועה באמרו דרך כלל נבואה דיועה
 והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה ויאמר לה הכלב אם קדית לא שנית מלולך
 ואם שנית לא פירשו לך הלא הכתב מעיד על מעלת חוקינו ומתנת חלקנו
 ונתן סמך לחמצינו וראויה לנצטנו כי החכם צריך לשמור גופו ממחלה
 סן יעשה לנפשו כלל ויחנע במחלתו ואונו מעבודת קונו ואין לך שמירה
 מעולה ומעלה גדולה לבירואים ולחולים כשמירת המאכלים ואמר החכם
 כל ילד חכם במוקשו שומר פיו ולשונו שומר מצוה נפשו וכסר

ותהי לו לעבודת האדמה 'פרה ארומה תמימה' ויהיו כלב אחד איש חיל
שומר מה מליל 'ותהי לו הפרה חורש' והארץ לפניו טובשת: והכלב שומר לפניו
את הכלים 'צועק ואין מכלים' ויבא הזקן לעת ערב אל אהלו 'וראה טוב בכל
עמלו' ויעש לפתחו מיני מאכל 'ויצבע לה קלי ותאכ' ותגש לו אשתו מטעמי
פי להתאפק לא יכול 'וישב אלהלחם לאכול' ויהי בבקר ותבריה את פרהה
קמח וטרשינים עד למותר 'ותאכל ותשבוע ותותר' ויאכל גז הוא ובני ביתו
וימהר ללכת לעבודתו 'ובכל זה אל הכלב לא שתעינו' ולא הכין דבר למונו
ותאמר לו אשתו למה תבזה 'את הכלב המת הזה' ולא הכינות דבר למחיינו
ולכלכל את שבתו 'ואל הפרה הרבית מאכל ועונג והגחה' לה הגדלת השמחה
'והכלב איש תמים' שומר לראשך כל הימים 'ויעז האיש וידבר אתה קשות'
די לו לכלב בעצמות היבשות 'כי הפרה צריכה מחיה' אכילה שתיה לווה' כי
היא מאני כפשי חבלי וגורלי' היא חלקי מכל עמלי' ולבי מקפיד לא יהיה אש
ימות הכלב או יחיה 'וישמע הכלב את דברי אדוניו' ויחר לו מאד ויסלו פניו
וט לבו אל דרך משוכות 'לחשוב מהשכות' ויאמר אץ לי טוב כי אש לרמאות
הפרה הסכלה' כי אשה דעתה קלה' ואולי לבדי אטאר' כחתן יכהן פאר
וקרבני אדוני אל שולחנו' ויתן לי ממונו' ואולי כפי חסדקי' יעריסני לחם חוקי
'ויחשוב להוליכה בגיא צלמות' ואול באתרא חצר מות' ויהי היס יום מנוחה
'יום מנוחת הנפש ועינוי הגוייה' שבת ויום הכיפורים היה' וילך הזקן לביתו
ביתאל' בבא כל ישראל' להתענות ולהתפלל לפני קונם' והתנוח את עונש
'ותאחר הפרה לבדה' והכלב עומד לצדה' ויחשוב דברו הנעלם' ויאמר לה
שברתי בואי ונשוט בעולם' וכדד בגנים ונלקוט בשאשנים ולרעות בעשבים
'ונתגלם באהבים' ונרוץ כצבאים' ותבאי בערי עדיים' ונתגדן בין העצים
'ובין הבריכה כהיה רוחצי' ואל יבהלך יראת שמיר ושית' כי אין איש מאנשי
הבית שם בבית' ונאמר הם מדברי הכל' הלא אנכי קטורה בחבל' וימהר
לכרות בשיניו החבל אשר על בשרה' ולהסיר העול מעל צוורה'

עורח הכלב מדבר אל הפרה וארחה לחברה

ואשב על כסאו צבי נצב על מצפה הזמן 'דר'עס אל ועס לזיו נאמן : ועתה
אברך את ה אשר גדלני : ומן התועים הבדילני : ונתן בלבי יראתו ' ונטע בי
חיי עולם ותרתי ' למען לא אכזב ולא אכלס ' ולעבדו בלבב שלם ואזכר
ואחיה באהבה וחיבה : לחיי העולם הבא ' ויהי כשמוע האריה מהללו ' ויאמר
לכל שרי חילו ' וישתחו ויגמרו לו ' גמלו אתי חסד ככל אות נפשו ' וישמו
הצניף הטהר על ראשו ' ויתבנו לו איש קשיטה אחת ' ואיש כזס אחד ' ויאהבוהו
בלי כחד ' וירא הצבי כי באבתו בטחו ' ואורח חיים ארחו ' ויפול על פניו
ארצה וישתחו ' וישקלו הארי ויאמר יאות לך הערדים הנכבדים ' תפאר הכעסי
' והצמידים ' והסדינין והזעופים והרדידים '

צורת הצבי הנאהב ' המעדי עדי זהב

ויהי כראות השועל מעלת
הצבי וכבודו ומהללו והודו
אשר לא השיג שועל מעורו
: ולא הועילו תחבולותיו
להודיע בעמים עלילותיו
' ויאמר בלבו עתה אספה
לא אוכל להרשא ' ויפול
לפניו ארצה וישתחו לכבודו
' ויאמר מה אדוני מדבר
אל עבדו : ויאמר לו צא
צא איש הדמי ואיש הבליעל
אס במרד אס במעל
הולך רכיל מגלה סוד
הורס כל בכין וכל יסוד
'

מהסך לב חסיד ומצעה ' מלשני בסתר רעיון ' והנפש השומעת לקול סבלותך
תאמן אל רכילותך ' יקרהו כמקרה הפרה הסכלה ' ושמצה קול אלה ' ויאמר
לג הצבי הנכבד ' אדוני איכה היה הדבר ' ויאמר היה וקץ אחד בארץ תימן עס ח
חטה וס גורה נסמן

ובעלי לשון הרע וערלתם מושכים' ואנשי מרמה דומם שופכים' והפרנס המטיל
 אימה על הציבור שלא לשם שמים כירבעם' והביריון' והכושט' ואחריו' והם
 המפקידים הקצבים ומוכרי החלבים' ואוהבי אשתי ענבים' ובעת ישמעו
 הטבחים את האש' יצטרך הקצב לדחש' ועם' היסול' עם' האמרס לפני
 הדין זה המנה' ופלוני חבירו כזה נמנה' ושוקליו לו משופרי שופרי מנה' וכלם
 אם מתן בלא תמונה ותשועה' וטו' אל דרך הגרועה' אוי' לנפש כי גמלו להם
 ידעה' ומלכד אלה היסורים ודינים בכל עבר' הוה על הזה עבר על עבר'
 בהינס ועלוקה ובאר שחת' ונדון בצואה רותחת' זה חלק אדם רשע' ואצת
 הכבד ועיניו הע' ועל זה הנביא מתנבא' ויצאו וראו בעגרי האנשי הפושע
 כי כי תלעתם לא תמות ואש לא תבה' וירא האריה כי טוב פתר' ובחשך
 לרשעים ביתם חתר' ויהי סכרתו נמשכה' כדת וסהלכה' וילך בכל עניניו'
 קו לקו צו לצו' ויאמר אשרי ילוד אשה שזה יצא מחלציו' ויאמר לו אחרי אשר
 סחממה לבוש מעטך' והצדק אזור מתכך' והאמונה שבתך ומשענתך' ושכטך'
 משמיעני את אביך הנודע' מה שמו ומה'שם בנו כי תדע' ויאמר אבי היה
 פכון לחשים' יועץ וחכם' חרשים' ואמנם על דרך הפלגה' כי לא מדאגה' היה
 פמו נחבר' באחד הצבאים אשר במדבר' וכאשר תצרפנו' ועל הראש תשפנו.
 ימצא כי נחלת צבי חמדת אריאל יצב גבולות עמים למספר בני ישראל
 ועל רוב עבודתו במעלת קאנו' ועזוז נפלאות גאווה יעץ החכם להראות בדרכיו'
 וללכת במהלכיו וכתב מליצות ומשלים סוב דמה לך דוד' ללצבי או לעופר
 האילים' ודימה כביאי אומה נקיה' לשני עפרים תאמי צביה' ועל זאת היה
 אבי מיוחס אל הנביאים' במעשיו הנפלאים ויבדל משאר צבאים' הנה
 הוא נשאר מיתר הרפאים' אשר לא התודע לרשות בעודו' ולא נתן לאחרים
 הודו' כי כל ימיו למד חכמה' ואסף כל מדה חשובה ורמה' והיה לו בכל מליצת
 משלים' החותמת והסתלים' וביום מולדתו העמידני על רגלי' ויורני ויאמר
 לי' בטרם אצרך מבטן ידעתך' בטרם תצא מבטן הקדשתך' ושמן ששן
 משחתך' ונביא אל המליצה' כתיבך' וקראת את שמך בעדת אריאל' הצבי
 ישראל' למען תציב אל גבולות החכמה' ותהיה אל הבן מגדל וחומה' ואל
 המצר ואל העם אח וקרוב' וידגו ליוב' וכל בית אבי ללמדני משל וחידות'
 ואלה העדות' מקדא משנה ואגדות' ויגוע ויאסף אל עמיו' ואל אנשי סלומיו'
 ויקבר בטיבה טובה' ומעלה חשובה' והנה קמתי תחת אבי במקדש ה' כהן ונביא

מאל הצבי לבאר עומס
 הרטע וסכלו' ויוסף עוד
 שאת משלו' ויאמר בהיות
 הכסף בכצע הגופות
 שבועה' ומכל חכמה
 וסכל גדועה' ולולה לבבו'
 קונה' לרצונה' וסלא
 לרצונה' היתה לזונה'
 ותגמא בטומאת המדות'
 ותענוגות בני אדם טרה
 וסידות' והנאות' והסכלות
 תרענה' ופרץ חמת יעלנה'
 ואיש אחר יסככה' ואל
 החכמה' לא כתבה קץ
 וקצבה' ואל החכם' לא ר

רחצה לקרבה' ועל העלמוד הרבטה שמץ ודבה' ותבז לה כלבה' ותג מדרכי
 המצות הסלולות' ותלך אל ארץ לא כתבה' עלילות' מדרכי עקלקלות' ותשלך
 אחרי גויה' התורה והמצוה' ולכפש אשר אלה מידותיה' עצמו מספר תלאותיה'
 ובעת תצא מן הגויה' תלך אל ארץ נשייה' ארץ טמאה ארץ מאורה' אל ארץ
 גויה' יעברה' ועס וצרה' ארץ חושך וצלמותי יגון ומשברי מות' ארץ עיפה כ
 כמון אוכל' חשך עכן וערפל' ארץ אשר אין בה אדם נחתים' דרך ארץ פל' שתי'
 ארץ העצים' דרך רשעים' ועדת מריעים' ארץ קוסמים ומעונכים' אשר רע
 בע' כי השם מתאונכים ארץ מנאפים' ארץ כשפים' ארץ נחלי רחמים ורשפים'
 ארץ' ות' פים' ארץ המורדים' עמק השדים' ארץ כשדים' ארץ כלה ארץ שאייה'
 ארץ ציה' סאל' תחתיה' רשפיה רשפי אש שלהבתיה' ובכל זאת לא תכלה' אך
 הבאב ותחלה' זאת מדת הרשעים' על זדונות ופשעים' וזה הגמול אשר נפשו
 גמלתה' היה יהיו כקש' אשר אש אכלתה' ולהט אותה יום הבא' לא יצילו
 נפשו מיד להבה' ואין להם חלק לעולם הבא' ואילו הם המינים והפיקורוסים'
 והכופרים בתורה ובת' ות' המצ' והכופרים בביאת משיח והמגיד' א' מחטואי
 הדבים' והשורשים מדרכי צבור והמורדים' והעושים ביד רמה עבירות'
 והמלשינים והמסורתי':
 ובעלי

אז תצלה הנפש אל תהליית המעלה ותמיד ממנו כל חולי וכל מחלה ויעבין מעלת
סכל גדול והרמה' הנהנה מזיו הצור ויקדו' והוא הגומד לשמור ולעבוד'
מאחורי הפרגוד' ועל זה יש באדם גבורות' כפשות' כבדות' הצורה הראשונה
היא הנפש הצומחת' יחד על עפר נחת' הצורה השנייה היא הנפש הבהמית'
המתאנה' כל היום דנה' הצורה השלישית היא הנפש הסכלית המדברת'
באהבת החכמה נקשרת' והוא שלימות כל הנפשים' ראש השלישים' היא המדת
ניודעת' עין רואה ואזן שומעת' ובהתגברת על חברותיה במוסריה ושללה' עלי
באר ענו לה' איך תבטל להדבק בזאת ההצלחה' ותהיה שוקטת ונחה בהשקט
ובבטחה' כי היתה הרומחה' ולא תדאג במוות גופה' אשר דרכו בסערה וסופה'
כי תבטל מן הסגעים ומן המקרים הרעים בלחם שבעים' ותשוב אל רוס
מעונה' ואל האלהים אשר נתנה' ותשאר עדי עד' ובאשריה לא תמנע' ותגמח
ותעמוד' והיתה מנוחתה כבוד' תלך מחיל אל חיל ולא תירא מסחד ליל ולערב
אלהים תשובתה' כל אבן יקרה מסוכתה' ותשבצ' מפרי עץ הדעת ומחמדת
עץ החיים הנודעת' והיה לה פרו' למאכל ועליהו לתרופה' כי על כל כבוד
חופה' זה הטוב הצפון לצדיקים ומעלתם' זאת נחלת עבדי הוצדקת' מלבד
אלה יש לה עוד מעלה אחרת' לכבוד ולתפארת' ואף הפה יכולה' להשיג
שלימותה ומעלה' ועליה העיד הנביא במהללנו' עין לא ראתה אלהים וולתך
אשרי למחכי לו' אשרי איש יחא ה' ועמדו רגלי אבותיו על הר סיני' בהיות
הטוב הצפון נחלתו וחבלו' והיה כל הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש
יאמר לו' ויתמה הארזה מדברי הצבי וחמתו' ועוצם תבונתו' ויאמר עתה
ידעת מעלת אביך זכרו לברכה' בכל פירוש והלכה' ואשר אמר בכל ענין
טוה' ולא דברו חכמים אלא בזה' ונתנו בכל שכל כלה וחרץ' והעידו עליהם
שוכני שמי ערץ' באמרים גדול תלמיד חכם ממור מכהן גדול עס הארץ' כל
טוב איש אמונים' זקן ונשוא פנים' בעל כדיות וילד נדיבים' אב בתורה אב
פנאי' ועתה דרוש וכליון הגרועים' והכרתת התועים' ושבר חטאי' ופושעים

בפני כל עומד ודרוש

צורת הצבי מפרש

וכל חי בחפץ טבעו יבקש מזונו ' והאחרות מינו ' ובורח מזונו ' ולקרב אל חפצו ' וזה בכל עמלו חלקו ' ואל הכח הזה כגליו ' ה' חושבים ' לכל חפץ דרושים ' והוא
 ראות והריח והמיעוש והלועס ' ושומע קול כמוך או רעש ' מלבד אלה הנזכרים
 יש לו עוד ה' חושים נסתרים ' הראשון הוא כח משתף לכלס' ומשיב את כללס'
 ' והאחרים הם הצניור והזכירה ' והמחקר והשמירה ' ואילו הם שורש ועיקר ' בכל
 מחקר ' הכח השלישי הוא הנפש הנכבדת ' אשר באדם עומדת ' ולהחיות נצמדת ' ולתת
 לו אחריות ונפקה שוקדת ' ויש לה שתי מעלות ' לעלות מסילות ' האחת
 מקבלת ' והשנית חסמה ' לתת לפתאיד ערמה ' והחסמה תחלק לכחות אחרים ' צדק
 וממשט ומישרים ' והוא כח העיון ' ביחוד הבורא ית' בקדמונתו ' וחדוש
 העולם ובריאותו ' וכח אחר נקרא כח נפעל ' הוצג נגיד והועל ' והוא הכרת כי
 החמש אינו כסוף ' ורובר שקרים לא יכון ' והחסד והטלום כאות ' וצדק ואמת
 מופת ואות ' והמקבלת היא אשר תרמוז רמזים נסתרים ' להיות המפעל בענינים
 פנמיים ' דובר צדקות ומגיד משרים ' ובסבת זה תקרא מעלתו שכל ' ותהל
 בעבודה ותבל ' וזה הנפש שני צדדים ' והיו לאחדים ' הצד האחד והוא העליון
 ' ורום חביון ' וממנה יאצל על צורתה הבין וירד ' ומשם יפרד ' ובהיותך מעין
 בזאת המעלה ' תהיה תמידית בה קבלה ' הצד השני והוא השפל ' להנהיג גוף
 האשל ' בהנהגות יקרות וישרות ' החוקים והמשפטים והתורות ' זהו מאמר כח
 מפעל ' כאש הגבר הוקס על ' ויש לזאת הנפש סגולות אחרות ' על בעלי חיים
 יתירות ' ולזה פארות ' מהם הצניור והשחוק ככללים ' ויתרון המשלים ' ולפרט
 העולם בנודע ' כפי הצניור והמוע ' ולכח השכלי אשר לה מדות נאהבות ' כמה
 מעלות טובות ' בראשונה השכל הנמצא בשח הנער ' יחד כסיל ובער ' וכאשר
 החל להתגדל ולהשתנות ' יב' המוסכלות הראשונות ' והעניין הנודע בכל
 הלשונות ' כמו שהר ציון בעולם ' ומקום המקדש לא נעלם ' וכי יש בעולם
 מלאכות רבות ' לחשוב מחשבות ' וזה העניין המנוי ' יקרא שכל הקנוי ' וכאשר
 יתחזק ויעלה אל רום עליונות ' ויבדל מראות הגויות ' בענינו בשכליות ' ובדברי
 האמיתות ' ובצורות הרמות ' ובשוד אופנים וחיות ' אשר כבוד צורם שכל
 בפעל יקרא ' ורוח ממרום עליו יערה ' ויאצל עליו רוח הקודש ' בסוד שרפי
 קודש ' ויתמורתו יהיה קדש '

' ויאמר האריה הלמדת מחכמתו דבר ' ומסברתו הנקיה אשר סבר ' ויאמר
 למדתי מעט מזהר באלה הדברים ' כמלקט בין עמרים ' שנים שלשה גרמים
 ' ויאמר הודיעני אותה וכדעה ' דבר אתה עמנו ונשמעה ' ויאמר כה פירש אדוני
 אבי ' בכל אשר הביא ' ואמר כי ההגיון ' כפלטו מים בציון ' והוא כח מיושר כל
 עניין ' ומחזיק כל בנין ' וישמור המבינים הראים ' משגיאות הפתאים ' ודבר
 גבורת מעלתו בשכל הוא ראשון ' במעלת דקדוק ולשון עד אשר לא יוכל הסכל
 כי אם את אשר יתאמת ויכשר להגיד כי ישר ' וכמו שהדיקדוק משקל הלשונות
 הדמות ' כן ההגיון משקל התבוננות והחכמות ' והנה הוא ח' חלקים חוקים
 ומשפטים דריקים ' והנבחר מהם הוא חלק המופת והאות לעלות ולראות ' והוא
 מגדול בחכמה ובתעויה ' ורב העלילה ' והתעויה חלקים ארבעה חלקים בדיע
 ' והוא חכמת מולדות ' וחכמת הדרכים הטבעיות ' וחכמה האלהות הנכונה
 וחכמת ההנהגה המדינה ' וחכמת הלימודיות עניינים ' במעלות שונים ' וחכמת
 החשבון החלוקה ' וחכמה התבונה העמוקה ' וחכמת הכסבים המחקקה ' וחכמת
 הניגון הנקרא מוזיק ' וחכמת הטבע ענין אחד בלי נגנומזיק ' והוא עיון בכל
 טבעי הדברים ומשמד ' אשר לא נעשו בחפץ אדם ' וחכמת האלהות ענין
 במילות שאינם גופניות ' וענין השבועות והתולדות ' והוא הפרדס אשר נכנסו בו
 חכמים ' ויתנגנו בו לפעמים ' וחכמת ההנהגה המדינה ' להיות יושבת ועדינה
 ' והוא עיון בהצלחה האמיתית ' ובהצלחה המחשבת ' ומדרגו את תרגויה ' והם
 הדברים אשר נעשו בעיר ' ופיק ' והם תועלת רב וצעיר ' ויתישבו בה כל
 היושבים ' אל ההצלחת האמיתית קרובים ' והוא החכמה ' הגדולה והרמה ' ויטיבו
 דבריו לפני האריה ' ויאמר לו חיה תחיה ' אך הודיעני אם שומעת דבר
 בענייני הנפש ' ואם יש לה אחרי הגוף מרגוע ונופש ' ויאמר לו שומעת ' הדברים
 בזה קבלתי ' ואבי זל לפני מותו הואיל באר ' ואמר לי כי הנפש תשאיר
 והציע בזה הצעה ' תבין שמועה ' והוא כותבה ומגיהה ודורשה ' ופירש בנפש
 כחות שלשה ' הנה הראשון הוא הצומח ' בכל עץ דבר פורח ' וצורתו נכבדת
 והדרגתו מאבי גרין ומאבני מחצב ' ולזה הכח שלשה חלקים ' יונת חלם
 דחוקים ' והם הזן והגדול ' והמוליד ' מעלה ומוריד ' ואלה החיות השכל משוג
 אותם ' ואין בהרגשת יכולת להשיג לגלות ' הכח השני הוא הרגשת אשר אל החיות
 נמשכת ' אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ' והיא השגה ותבונה ' בחפץ ובדיעה

הצבי כי לו הס **ויבן**
 מתאוננים ודתיים
 מוטענים וישא עינו וירא
 אל רוס מעוני כבון לבו
 בטוח בה ויאמר כך מ
 מקובלני מבית אבי אבותי
 התמימים אפיחרב מונחת
 על צוארו אל ימנע עצמו
 מן הרחמים וירס ראש
 ויתמרמר ויתפלל בלב וכה
 אמר ה' צבאות זכור כל
 את אשר התהלכתי לפניך
 ועשיתי הטוב בעיניך
 והייתי שפל בעיני ונאמן

בעיניו וסבדתי את החכמה ולמדתי ואת בונן עדיה ואשים כז על אפי
 וטני צמידים על ידה ומטיל מלאי לתוך כיסן של תלמידים חכמים ואשרתם
 דרך ישר ותמים והייתי מתאבק בעפר רגליהם ושונה בצמא את דברייהם
 ועתה אהיה זכירי ופקדיני ואורחותי למדני והצילי מטיט היון מריגשת פועלי
 און ויהי הוא כילה ל טוע רק שפתיו כעוף וקול לא ישמע ויקס השועל ברוב
 כעסו ויחל לשפר יחסו ויאמר אני הוא השועל הסקח צפנת פנעח בן פלוגי
 השועל הגדול מבצר עז ומגדול וכל אבותי הם ממשרתי המלכים מחבורת
 הנסיונים וכל אחד היה נכבד לפי יחוסו וערכו ועומד בהיכל המלך ושומר
 דרכו מגדיל ישועות מלכו ויאמר אל הצבי קום התיחם אל מעלת אבותיך
 התיצב כה על עולתיך ויאמר הצבי וידבר בלשון רכה תמאך לויית בחיכה
 ויאמר אל האריה לך אני הנשיעני אך אם אתה לו שמעיני אני הוא עבדך
 הצבי הנאמן מוכן ומזומן וכפי כחי עבדתיך אהבת עולם אהבתיך לא
 עברתי על מצותיך ולא טעחתי ולהשתעף בצילך בחרתי ולקיי דבריך לא אחרתי
 ועתה אחיד שמוע לי והאזן קולי דע כי אדוני אבי זכרון לב כה ובכל
 טוב כפיא כחשכ היה ארס גדול מבני קהלו ואף בגדלו ויהי משכיל בכל חכמה
 ומאיר כל תבלומה יש לו במלכותו חסידים ובתעלותו דרכה דיבור

וישתחו השועל לעומתו ' ביצע אחרתו ' ויאמר הצבי הלזה העומד בשדה ' ובעדי החלבים מעדה : וכמעט לשד השמן בשרו ' ולכל חולי כבד יחביש הזור ' כי הוא חס בטבעו ומקורו ' הוא מחזק הקבה ' ומאחר השיבה ' ומעדר הבשר ' ומנוח לא יחסר ' כללו של דבר ' מוליד דם נקי וכבר ' והוא בשרירות לבו הולך ' על כן לא בא אל שולחן המלך ' ועתה שלח וקח אותו ' להעליבו ולהלאותו ' ולצערנו ולהאזינו ' ובקרבו תשים ארבו ' כי יחנן קולו אל תאמן בו ' ויאמר האריה איך אעשה הרעה הגדולה ' ורעה חולה ' והוא מבני ביתי וכאמני ' אשר התהלך לפני ' ומיוס בואו אלי אהבני אהבה נחמה ' וכבר כפטר באהבה רבה ' ויאמר השועל אני מודיעך מומי ' בקדשותי עצמי ' דע כי הוא מתעבבי כרכים ' ואין לו קורבה בחצר המלכים ' ויתגבר אליך ויבא אל היכלך ' ונגע קרב באהלך ' וכל אבותינו שוכנים בציון ' לבנוב דעת הבריות ועליו הזהירה התורה חק כל יופר ' ואסך את דמו ונסהו בעפר ' והתירה לאכול חלב ולסגוע בו ' כי טבע תועבות בלבו ' ויאמר האריה איכה נדע את הדבר ' בכל אשר חלף ועבר ' כי הצבי ערוס לריג ' מדותיו חוסר ומגריע ' ואין לו מעלה ולא יחס ' ועל חיוני וחיי נפשו לא חס ' ולהתיר לנו לשוחטו ולהכשירו ' ולהפשיט עורו ' ויאמר השועל צוה את כל ראשי חייליך ' ויקחו אליך ' ספר יחוס הערים והסגנים ' והשיב לב אבותי על בניס ' ואני מתייחס ביחסי ' אומר לאדוני מחסי ' ואני לא תמצא כתוב בספר הזכרים ' ובגולת חברים ' בחצר המלך ואולמו ' לא ניז ולא כבד בעיני ' ויאמר האריה כן דברת ' את אדוני האמרת ' בזה כחקור בעד סכלו ונכלו ' כמשפט הזה יעשה לו ' וישלח בעד כל ראשי נשרי החייל ' וכרו קורא בחיל ' ויתקבצו כולם ביום ככונה וישרה ' להתייחס לבכורה ' ויבא גב הצבי בתוכם ' להתייצב על נסיכס ' ויחלו הערים להתייחס במעלתם ' תלדוהם למשפחותם לבית אבותם '

עזרת האריה וחייליו מתייחסים ומדורים   וכמעט נמות אריות ובהררי גמדים
 ב ג

וכפשו כאלה יוצאת' הנחה ושלום מוצאת' ויבא שלום על מושב מנוחו' ועל
 משכבות הלך כנוחו' אומנם הרשע ידאב מן המות' כי ילך בגיא כלמות' וישאר
 לחרפות ולדיראון עולם' נחשו ונכלם' ואם חוד בתשובה נכונה' קורעין לו
 גר דינו של טבעים שנה' וכל חטאותיו לא תכונה לו' ויכוח ויעמוד לגורלו
 ועל זה אני שב ומורה אשמתי' מתפלל ומתודה חטאתי' ועתה אדוני אחרי
 אשר הודיתני על מעלי ומררי' ושלמתי את נשוי' וזרתי לך אחריתי' והודעתך
 שכר פעולתי' ומקום עוני ומעלתי' ומנוחתי יחידתי' קח נא את כפשי ממני כי
 טוב מותי' ונתפרנס מן הגויה' והרחם תשיב אל רוס עליה' ונתנה מזון
 השכינה' ובכונעם הע' תהיה עדינה' ותצמוד לעד שמורה' בצרור החיים צמחה
 ונאל תחוש לדברי הרופאים הקדמונים' אשר ספרו לנו אבות לפנינו' באומנם
 כי בשאר השועל מתדבקו לח' לכל דבר לא ילח ומעכבת טחינתו' וממהרת ירדתו
 והוא רע המזון' ושולח במשמכו רזון' ומשבר הכח' ומרבה הרוחות' ומחליש
 את הכבד' ומוליד כל חולי קר וכבד' בכאב הכרכים' וחולי העוקים' המועדות
 דגלים' והרעשת הדדים' וצילצול האוזנים' וחיוקך צור השיכים' וכיהות העינים
 ונחללות מיתגים' ובלבול המוח' ובטול הכח' ומלבד אלה העניינים' חללים

רעים ונאמנים' יצורת השועל מתודה על עניו' ונתחנן פני האריה אדוני

ויאמר האריה חלילה
 מהלחוסך פשע
 על עוני ולא אחלל בריתי
 סן אשרע כל עצתי
 ואב' למחלתי ואזה עמדי
 למשמתי ולכבוד ולתהארת
 על גפי מרומי קרתי
 ואתה כגדדי ומרדתי ראשי
 ומבקש כפאך יבקש נפשי

ויפטר השועל מן האנשים
שהמה בשלום וילך הלום
' ויבא בית אדוניו והנו
מסלר בחילה ' בין
ההדסים אשר במצולה
ויגד לו את כל המוצאות
אותו ' ומאמר האנשים
אשר יצאו לקרתו ' ואיך
שבהמות והחיות נתרחקו
' וללכת לכפסס התחזקו
ותשב באיתן קשת חילן
ומענון ' לחלח וחבור
כהר גנון ' ויהי כשמוע את
ענייניו ' ויחר לו מאד

ויפלו פניו ' ויבהלו רעיוניו ' וישתנו מעניו ' ותצלנה שתי אוזניו ' ויאמר אל
השועל היש על זה עצה ' משל ומליצה ' סן דבקני הרעב ' כנצר נאלח ונפעב
ויאמר לו יש ויש אל ירע לבבך ' אל ישתנה מחשבך ' קום בא מן הארץ הזאת
ואל תאחר ' ונהפכת לאיש אחר ' עד בואך אל ארץ נשבת ' לבטח יושבת
ותהיה נכבד וכבוד מעדה ' על מרומי שדה ' ותמצא טרף למאכלך ' ולמאכל
העם אשר ברגלך ' כי ה' יהיה בכסלך ' ויאמר האריה איך חלך בלא צדה
ומטעמים ' מהלך שלטה ימים ' ויאמר השועל הלא אני עבדך אשר מעודי
עבדתיך ' וכחותם על יד ימיני שמתך ' בכל לבי דרשתיך ' ועתה תיקר נא
כפטי לפניך ' אם מצאתי חן בעיניך ' ויהיה עצמי לך לשלל ' ויסתם את הגולל
' ואקנה את העולם כרגע ' בלי עמל ויגע ' איז שטן ואיז סגע ' ותהי כפטי
עולה תמימה ' במעלת החסידים שלימה ' דבקה במרום עליות ' מתהלכת
בין החיות ' ואכנס לפני ולפנים ' בסגולת האיתנים ' ואחמדת קדושים הנגזרים
מזהב ' אשר ה' יאהב ' כי לא יקנץ השלם במויתתו ' והצדיק באסיפתו ' והחסיד
מבוגר עתו ' והעניו בחלותו ' כי אי חרצובות למוות ' כל עכן המת ביחוד קוץ
וכעבודת רבונ

הסודות אלה ארבעתם ' היצורים שומרים שבתם וקיומם ' והם עורכים כולם
מלחמה זה כנגד זה ' ואם האחד יכנח נחשב חבירו נכזה ' ואם הוא טפל בחילו
' חבירו יעלה דרך גבולו ' ואם הוא יוסף או יגרע ' הוא טען הוא מלאך המות
הוא יצר הרע ' ומפעולת חילו הנבריות ' חובר במזגיו ארבע לחליות ' הם
חדש הנקי והמרה האדומה ' וליחה לבנה ושחורה עצומה ' ואינם על קו הישר
בכל נוצר ' כי המקום צר ' וכל כבדא כפי מזגו מוזגו ' ותכלית בניינו וכלל עניינו
ואמנם אני אוכל ובני החיות מוזגו ' כחי וראשית אוני ' וכבר העיד על זה בעל
הגבורה : בח' דתו ההדורה ' ויעד עלי' והשקט לא אוכל : מן האוכל יצא מאכל
והמשיח המשורר בהיותו חמה ולא עשה לצאנו גדר : ובא הארי והדוב ונשא סה
מן העדר : ועתה קום רד מהר מזה ' ומאמרי אל תהי בזה : וחפש אחר החיות
והבהמות ' אל מדבר קדמות ' ונשמרת מאד על רוחך ' להשיב אמרים לשלוחך
ויצא השועל כבדאשונה ' להכין לבהמות מוקשים ' וילך בפעם בפעם לקראת
כחשים ' ולא מצא צידה בכל מעבר ' וחילו גדל וגבר ' וימצאיהו המורים ' שני
אנשים עברים ' ויראו אותו והנה הוא תועה ' ולבבו ברוב אכזתו גועה ' ויאמר
לו חבירו הלא זה עבד הארי מבעוריו ' וביתו בית מגוריו ' מפיתו יאכל וישתה
מכוסו ' ויסקיו מין רמוני ' עססו ' ונשימהו כאמן בית ' פקיד ונגיד על בית נכונת
מצא כחיוס הזה לבקש צידה למוזגו ' ומאכל לשלחנו ' אם לא יגיד ונשא עונו
' ויאמר השועל האמת עם אדוני כל אשר ידבר ' וחילוס יגבר ' והנה לא מצאתי
צידה מכל מעבר ' ועתה מה אשיב שולחי דבר ' ויאמר האיש אל תדאג ' אל
תתמה ואל תצאג ' כי כל בעלי חיים התייעצו ' ובמקום מים חיים רחצו ' ושבנו
בתעובת שלימה ' אל הדרך התמימה ' וישלח להם ה' מושיע והצילם ' ויחבט
ציד וחילוס ' ויורם דרך ילכו בה ' ארץ פרי לתעובת ' וילכו להם כולם ביחד
לא נשאר בהם עד אחד ' ועתה מה לך להכין פה מוקש ' לבקש לך גדולות אל
תבקש ' ושוב לך אל אדוניך והתעבנה תחת ידו ' אל תראגם אתה ברעתו ביום
אדו ' והגד לו העניין ' ואל תסתור הבניין ' וקח עצה לנפשך ' אולי תצל מפח
' ויקשך ' ויאמר השועל ברוך השם אשר הביאך לקראתי ' למשיב נפש ולחוס על
שיבתי ' וברוך טעמך וברוך יחידך ' כל יומך על אדמתך

וברוך השם אשר לא השבית לנו גואל היום
צורת חיות בחקדמות כפי הפציהן והאחויות דעות על ידיהן

יהי ומחרת ויטכ' השוכ'
כפי מנהג וכחק'
וילך עד למרחוק ויחקור
בכל מקום תגלומה ולא
ראה חיה ובהמה ויהי כל
היום אך יבא יבא ויחפש
ולא מצא וישב אל האריה
עוף ויצג עני וגוע ויאמ'
לו אהה אחיני כל בעלי חיים
ודורם ארכו מעוף השמים
עד בהמה כדדו הלכו כי
כל היום הזה אורח עקלקלו
ארחתי לא שלתי ולא
סקטתי ולא כחתי

ולא מצאתי מקום מעת קומי ומשכבי לצוד ציד להביא ואולי כבר הגיע קץ
הישועה והאות הידועה ויתקבצו הגליות מועצות אריות ויעבדו את
השם ואת דור מלכס וביין לבנון חיסס ויתאמתו הנבואות ועינינו רואות
וישובו כל הבריות בתשובה ומלאה פני תבל תשובה ואיש אל אחיו ואמ' חזק
ואמץ וגר זאב עם כבש וכמר עם גדי ירבץ ויסיר הבורא מהברואים לב האבן
ואריה כבקר יאכל תבן ויאמר האריה השם כי מהיום כמה קנינו ואיתנו לא
ראינו ויעוד כי כל אילו העבויים על דרך המליצות נאמר וביין משל וחידה
גמר את משמרת השם שגורו כנחלים נטו וכשמים ומצרים יאיתו
כאחלים כזה השם יסליו אש תבעו בעיו וכתבו למופת ולאות כלי מילת
וגלסקאות ויתר המקראות ויעוד הנבואות הגדלות והנוראות ועל זה דרשו
רבתינו במושב הנכבד איך בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד
מלכות בלבד והבורא ית' ברא הטבעים על מנוס וכל בעלי חיים על מנוס
והטליט בהם היסודות הארבעה בחכמה ובדיעה והם אש עפר אור הוח
וכל אחד מהם לא יסקוט ולא ינוח

וחלחלה בכל מתגים' וכבר העיד הנביא במשלי חזיוני' ויקרא אריה על מצפת
 ה' והזהירנו רבותינו פעם ופעמים' מורא רכך כמורא שמים' ועוד אנו בארצנו
 ובממלכתנו' תחת ממלכתנו' והארץ לנו ידועה ממלכה' מאבות על בנים
 כמשכה' ואם תעצרו להלחם עמו בתרמית' קטת יסבר וקצץ חכית' ועתה
 אף לנו טוב' כי אם להשמר מקטוב' ולהכזל מצרה וצוקה' אל ארץ אחרת
 רחוקה' מקום נהרים ואורים ותגובה עצומה' מצמיח חציר לבהמה' מקום
 אשר בני שחל לא הדריכוהו' ודובים ואריות לא עברוהו' ארץ יצועה והנחה' כי
 היתה הרנחה' ארץ רחבת ידים וטובה' לא יחסר כל בה' ונשכב לבטח וערבה
 שנתינו' אף פרץ ואף יוצאיתנאף נוחה ברחובותינו' וישאר האריה ושלשית
 ופקידיו בחרפה' ודוביו וזאביו בסערה וסופה' והיה תחת בנטם מק' ותחת
 חגורה נקפה' כי אם ה' יגופנו או יומנו יבא או במלחמה ירד ונספה' וידאו בני
 החיות כי כאמנה עצתו' ובאין שמץ אהבתו' ויאמרו שמלה לך קצץ תהיה לנו'
 ותחת יד מאמרך כולנו' והטנו ועלינו אל המקום אשר תאמר' כי מפחד
 האריה בערינו סמר' ועתה הורינו הדרך כעלה בה' ואת הארץ הטובה' ויקם
 הפרא כגבור כאמן וחסין' וישמחו העם לראש ולקצץ' ויקחם ויעבירם הנחל
 אל מקום לא עבר עליו שחל' וילכו שלשה ימים במדברות' בן פארן ובין
 תיפל ולבן וחצירוש

צורת הפרא הולך ובני החיות אחריו' סובבים אותו מכל עבריו

ויבאו אל המקום אשר חל'
 הלהים' וכולם כפלאים
 ותמהים' שמים ושמים'
 על טוב הארץ ועשבה
 ויופיה' גם זבת חלב ודבש
 וה פריה' וישבו לבטח כל
 אחד כפי תשוקתו' איש תחת
 גפנו ותחת תאינתו הבכור
 כבכרתו והצעיר כצעירתו'
 ויברכו את הפרא על טוב
 עצתו וגדלו' ויענו קול רם
 ויאמרו לו' ברוך אתה לא
 גורא ואיום'

ויאמר הפרק לא
 טובה העצה כי
 יש דופי ושמחה
 ואם אמר החכם מלה
 נעלמה בתחבולות
 תנשה לך מלחמה
 הנה הוא רמוז אל
 המלחמה החזקה
 אשר היא בעל
 מחוקקה והיא
 מלחמתה של תורה
 המדבר הגדול והנורא
 מלחמת האדם עם
 יצרן להסיר חרפתו

ושברו ואמרו הקדמונים: אשר על אופני המוסר חנוכים
 איזהו הדיון בבני אדם בטוב מעבדים הוא המגיע לעמק חטאתו ומעביר
 על מדותיו ואמרו העובד יצרו ותאונתו מוכר חסדו ואמונתו והדבק ביצרו
 יושרו יחסריוהו ימות בלא מוסר ואמרו טוב אדם המוציא חריצות מלבבו
 להכניע יצרו ומחשבו והעובד יצרו יעבד ועובד סכלות הוללות יהיה אבד
 ואמרו אדם אשר בשני פנים גמר אומר כצורה ערובה בחומר ואמרו אדם תמורד
 ביצרך תמליך כפסך ותעלמה ואם תעבדנו תאסילנה ואמרו איזהו גיבור
 הכובש את יצרו להגיד לאדם יושרו כי אם לא יהיה לאדם כפשו מעורר לא
 יועילו מעיר ומבדר על כן צריך לערוך נגד יצרו מלחמה ולהרג בערמה
 ואמרו צריך אדם בענייני העולם להזהר ואל ישלח רכס חמתו ואל ימהר
 ויכח ענייניו בהמתנה ויהיו ידיו אמונה וישמר מדברת בני אדם פן ישכח
 בסכלו וירד כי אם המהירות והעזיב דבת רבים מגור מסביב ועתה איך
 כוציא על כפשותינו דבה ורעה רבה הלא הארי אדונינו מלפנים אבין על
 אבותינו והוא על הבנים מקיס עול מלכו ושם בפשע מועקה מי הולך יד
 במשיח השם ונקה ואם נקוס עליו מי יוכל להלחם עמו לגדל כחו ותעצמונו
 הלא בכחו ירעיד הלבבות וישבש מחשבות וכל שמועו תכלה אזינו ותכהנה
 עיניו ותקנה שניו וכל אשר עשבים יאכלו כולדה יחילו והכרע ברכים

זה ענין האריה ושני רעיו התמימים / וכה משפטם כל הימים

מחד הארי ושני רעיו יודעי לפניו ובירועיו

ויהי ביומים הרבים ההם
ויאמרו בני הבהמות והחיות
' ותעל מועתם אל רוס
עליות : ורוח לבשה את
אדיריהם' וידרשו בכל ארץ
מגוריהם' ויקבצו כל איש
אשר מבין הארי ופידו שבע'
כל הולך על גחון וכל הולך
על ארבע' ויבכו איש אל
רעהו וישקו איש את אחיהו
ויאמרו הבו לכם דבר עצה
על כל הארית הנמצא'
הלא הארי בודנו הדימנו

אכלנו המומנו' ואם נקרא
שור אחד מבין וסבר' ופרא למור מדבר'
ויסמכו כולם עליהם לטוב חמתם' ויקבלו לעשות כפי עצתם' ויען השור
ויען להבין כלי מלחמה' בכח ועצמה' ולהיות כולם מקובצים בעת טרפו'
ביום חרון אפו' ולסובב אותו כל בעלי קרנים בצדיה' ולהרבות בו תאניה'
ופצע וחבורה ומכה טריה' ביד חזקה ובזרוע כטויה' ולמהר כל רב וצביו
לצער' ולהסיר מעליו הוד תפארתו וכדורו' וימות בסחזות ומעלו' ויסור מעל
שכמם עול פבלו'

מחד השור יועץ לפי חומר ונפרא מחדש עד תומו

אשר אני דובר אליך' וישא משלו ויאמר'

מה לך אנוש אנוש ונפשך כורעת : אל מול פני חכמי ואלי הדעת :
יום ת צדקה תשום ויום תתחכמה : תשים שלימו נפשך מגרעת
חיסו עלי לב' חלה לעד על : עין נדיבה בכי נבנעת
טוב לך נתון חלקך לכל שמחה אלי : שירה עלמות אוח נך שומעת
תזכה להון יקר ומטוב הזמן : תצנוף צנפה ת עש מגבעות

ויהי כאשר שמע המחבר' את כל הדברים אשר דבר' ויאמר כל שומע טיר
כסילים' ומשלי סכלים' טירים והכלים' טובים ממנו הנפלים' וכבר אמרת
דברי משפטים' אף מביאך ראה מן השמים' ועם כל זה אשיבך על מהלילך
והמייית נבליך' למען תדע כי בחכמה ובמוסר' טוב לא יחסר' והבין יחזיק
כל בדרך' כי יספוט תכל בדרך' וישיר את המליצות' והלבש אותן מחלצות' ר
והתבונה תוכיחהו' והעצה והטוב יעוררהו' וממקרה הזמן יפדהו' ויכין כסא
ושבעו' גם כל אויביו יטלים אתו' וימלטו מכל צוקה' בוקה ומבולקה' ו
ושונא יפול ברעת' והיה רק ונעה' וכל בעלי חיים יעידו על זה' כל טכנ'
האדם הלז' אשר מחזה טדי יחזה' ועתה טיס פניך והשתאה' הבט ימין
וראה' איך נמלט הצבי בערמתו' והכה הארי בדברי תבונתו' והשועל אשר
רכל בלשונו' מת בחטאו ובזדונו' הוא רשע בעונו' והצביעלה למעלת הכבוד
וההוד' ירום ונישא וגבה מאד' וממך לא אכסה' וכך היה המעשה' אמרנ' כי
היה בעיי העברים' ארי במסתרים' והיה מושל בגבורתו' וכאמן בבריתו'
ויהיו לו שני רעים כאמנים' תפארת בניו' האחד שועל פקח בכל עניניו'
וכמוהו לא היה לפניו' והשני צבי נחמד ונעים' תמים דעים' ויהיו לו שניהם
שרי מסים' וזאת המלאכה אשר הם עושים' בכל יום ויום השועל הולך על
פרסת דרכים' ומשגיח מן החלונות מצד מן החרכים' ויחפוש אחר ב
הבהמות והחיות לדרס' מן החורים אשר התחבאו שם' ויגד לארי מקום
מושבותם' אל מקום פלוגי אלמוני תחנותם' ויקס הארי וירדוף אחריהם'
ויהרג במשמניהם' ושאג וטרף ורמס' המס ימס' ויאכל ויטב לבו' וינח
מירגו' וממעצבו' וימהר הצבי לרץ לפניו התחזק' רצוא ושוב כמראה הבזק

הַרְבֵּיבֹנִי עַל חֲמִידָה אִם רִי: וְהַבְּקִשׁוּ הַמֵּאֲמָה מִרֵּב רִי:
הֲלֹא סָבַל וְאִשְׁהוּלָל בְּצִי רִי: בְּנִי הִבֵּל אֲשֶׁר שׁוֹנֵאִי וְעִי רִי:
לְמוֹחֲנִי מִלִּיצָה מִנְּשִׁי רִי: וְהַשְׁכֵּל וְהִבֵּן מִבְּחֹר רִי:

וַיַּעֲצִבּוּ הָאֲנָשִׁים עַל מֵאֲמָרוֹ כִּי הִלֵּל דְּבָרָיו וַיֹּאמְרוּ לֹא בָא זֶה אֶלָּא לְרַמּוֹתֵינוּ
לְרִאוֹת עֲרוֹתֵינוּ וְכָל סִכְלוֹתַי הֵיטָה בְּעֶרְמָה עַל פִּי הַתָּה טוֹמָה כֹּאֲשֶׁר הָאֲרִיךְ
הַמַּשׁוּרֵר כּוֹאֲמֹו וַיִּשְׁכַּח אֶת טַעְמוֹ: וַיּוֹרֵד רִיד עַל זַקְנוֹ וַתְּהַלֵּל בְּרַצוֹנוֹ
וַתִּכָּה הוּא חַיִּיב מִלִּקְנוֹת אֲרֻבֵּי־יָם כִּמְשַׁטַּת הַמַּטְעִי וַיֹּאמְרוּ אֵל הַשּׁוֹמֵר לְהַלְקוֹתָ
וְכִמְסַפְּרָהּ לַהֲכֹתָ:

צוּחַ הַמִּכָּה בְּחֹבֶל וְהַמְכוּ עוֹמֵד עַל־

וַיָּצֵא הַמֶּלֶךְ לְהַסִּיד מַעֲלָה
מַחֲלָצוֹת הַטּוֹבוֹת וַיִּלְבִּיטֶהוּ
בְּלוֹוֵי הַשְּׁחָבוֹת וְכִנְצָר
כִּתְעֵב מִבֵּית הַשֶּׁלֶךְ
וַיִּגְרָשׁוּ וַיִּלָּךְ וַיִּלָּךְ הָאִישׁ
אֵל בֵּית מֶלֶךְ וַיִּגַּע וַיִּגַּע
וַיִּגַּד לְאִשְׁתּוֹ וּלְבָנָיו מַחֲלָתוֹ
וַשְׁבִּי' בַּחֲלוּתוֹ וַיַּחֲזִי מַחֲלוֹ
וְאֵת כָּל אֲשֶׁר אָמְרוּ הַשָּׂרִים
לַהֲכֹתָ לְמוֹתָן עֲנִיתָ
וַיֹּאמֶר עֲתָה יִדְעִי וְסִבְרָתִי
סִבְרָתִי כִּי הַעֲמִיק הַחֲסֵם
בְּמַשְׁטָנוֹ אֲשֶׁר שָׁסַט יָקָר
מִחֲסֵת וְכִסְיוֹ סִכְלוֹתַי מִנְּעַט

וְנִשְׁאָתִי אֶלֶיךָ זֶה הַמַּעַל לְמַעַן לֹא תִפּוֹל וְתִבְשַׁל וְתִתְחַבֵּר אֶל הַחֲכָמִים וְאֵל
מַשְׁבַּח זַקִּימִים וְתַמִּים כִּי סִכְלִים לֹא יִתְּנוּ לָךְ עֲצָה יִסַּע עֲבָרָה וְכֹאֲזָה כִּי אִין
אֲחִירִית בְּקִנְיָתָם גַּם אֶהְבֵתָם גַּם שִׁנְיָתָם וְחֶלֶק אִין לָהֶם לַעֲוֹלָה בְּלִי נִשְׁמָע
קוֹלָה וְעֵתָה לְאֲחִירֵי הַטּוֹאֲנִים וְלְדַבְּרֵי שִׁים רַעֲיוֹנֶךָ וְכַתּוּב הַסִּירָה בְּמַשְׁלִיךְ

צדקת הכסיל עתה לביבו' ודגערס הולבים סביבו'

ויהי מקץ שנתים ויום
ויער אלקיס לאדמה
תחת אשר היתה שממה
והשגח על כל יושביה
והמכון ערבות וירד גשמי
כדבות לטובה ולטוב
לברכה שמורה בכל
וערסה ויחילו הכזבים
להתגאות לעלות וליראו
ולהיות כל עץ פורח
הגשמים והסמדר כתגו
דיח ויקם העשב ויברח
וישע כגיבור לרוץ אורח
ויבא חדש האביב בשמחה

וכסו יבון ואכז' ויכנס השמש במזל טלה וקראו אחריו מלך' בהיותו מעלה דשא'
בזרועו יקבץ טלאים ויהיו והלילה באהבת נחבקו' איש באחיו ידובקו'
ונשתנו במעלתם וגבהם' במראהם וגובה להם' וירבה הקד והכקי מן הדם
וישב עין כל בחור מאודם' ונראה כל לבן אדמדם' והאורה השחורה לא תחשב
ונקתה לארץ תשב' והטבע החכם מסיר הדאגות' ומשנה הזוגות' והעמלים
מתחזקים לשמוח' ועמלם לשכוח' ויחסר בעת ההיא ויגרע' ואסף
המזורע וישב הכסיל לדעת ולענינו' בשנות בוקר לאיתנו' ויהי לעת ערב'
בהתעצב כל לב וקרב' וידרוש המלך בעד סכלו' וירא כי לא יכול לו'
שאלוהו השמים והשורות' שוחה עמוקה פי זרות' ויתהללו עמו ולא עפה' ואל
סגיו כזב לא פנה' ויהי כאשר האליצוהו' ובדברי פחזותם האיצוהו' וירס
קולו ויקרא בשועו' אך אוליס טרי צוען חכמי יעצו פרעה' ויתבסר אלהם
במילולו' ובאר טיחו הדם קולו' ויפתח פיו וישא משלנו :

ולא יתעשר חכם בחכמתו' ולא משכיל בתבונתו' ולא ידוע בידעיתו' והרוע
 יחטך היכלם' והחסד יסיר צילם' שמקד' אחד יקרה את כולם' ומצאנו כתובי'
 מגדים' ועל זה מורים ומעידים' והנה ידוע לכל כפסד רשוייה' חכמת המסכן
 ביוויה' ובמלך גדול אשר צוה לחבל' כל חכמיו בבל' והנה הכסילים' הם
 בחצר האצילים' ובארמון הגדולי' יושבים יורדים ועולים' והשתי יעבור ברינה'
 אצל כל סיכה' מתהלל ומשתבח' אוכל ושמה' ואתה אם תהלל בדעתך וישך=
 כמקרה הכסיל גם אתה יקרך' וזה המקרה אשר קרהו' והיגון אשר מצאהו'
 אמרו הקדמונים' ופותריו הדמיונים' כי היה בארץ צוען איש משכיל
 ועניו' אי חסיד אי עניו' והותשעתי אחיקא ליה' ובני דלא מעלי' נלא היה משג
 דימחסרו' וברוב חכמתו ויושרו' והיה חוקר כל תעלומה' ברעב ובצמא'
 וכל היום היה צועק ומתא' נבוע ומוכה אלהים' ובניו חוזרים על חפתים'
 באכזים וכאכזים' והם שכיניו שמחים לאידו' ומתענגים בפידו' כי אמר
 מה לו ולחכמה' ולחקור תעלומה' וכבר קדם הנביא בנבואתו' אל יתהלל
 החכם בחכמתו' ויהי כאשר גדל כאבו וצערן' והקץ חלל כדו' ויתחזק בשנה
 ההיא חוס גדול והיובש רד' כי חדל המטר והבדר' ויארע לו חולי היובש במחו'
 סר כחו' והוא חולי המחשב והאכזר' ואין לו על הבמה מעלה ויתרון' ויחל
 היגע' הלך ומשתגע' ויתפטר מלבו החכמה והתעוקה' וכפש עוקקה' ויחזק
 בבגדיו הצנועים' ויקדעם לשנים עשר קדעים' ויתלקטו אליו אנשים ריקים
 ופוחזים שודדים ערב ובזוים' ויסובבוהו הנערים בריבו' בשמעם צעקו וניבנו'
 ותעלולים משלו בו' ויבא עד לפני שער המלך' מצחק ותומך בפלך' והמלך
 יושב בעליית המקרה אשר לו' והשגל יושבת אצלו' ויתאוו לשמור רבוי אמריו
 אשר להג' כי בשגעון ינהג' ויצו להביאו ברגילות' ולאחוז בסכלות' וישתעשע
 המלך במהללו' ויתן לו' המלך כעונתו' ולחם אמר לו להברתו' ויפקדהו עש
 שריו הנכבדים' וילבישוהו בגדים' ויהי לפניהם כל הזמנים' שותה ממתקים
 ואוכל מעדנים ומשמנים' וכמו כן צוה לתת' לאשתו ולבניו מנחה ומשאת' ו
 ויהי יושב במושב השדים' עש בני המלך והנערים'
 כיהיה משעשע בדבדי התול ושחוק' כמשפט כל כסיל וכחק'
 וכל יושבי העיר' יחד ישיש וצער' ושימון עין
 עליו לשמרהו' כי מצות המלך הוא' ויאמרו כל יודעיו
 כאשר ראו מעלתו' בחצר המלך עש כל רב ביתי' למאכתי נשברה רגל פרתו'

ואומתם בנחלתנו' העומד בעדה לקראתנו' ויאמר הנה הוא יצחק החוק
 ' במראה הבזק' והיום קם בו כחשו' וישאל את כפשו' ומחרת צדים ישנו' ולא
 ידעו' ילדיו אל אל ישועו' וכל היום הנס כלחמים' מעונים נדהמים' מחרדת
 הקמים' וקטנת הדמים' עליהם אומים' וכחש בשל' ועוז כחשל' והמה
 למשל' ויאמר האיש הלכצח תאכל חרב' כל לב וכל קרב' הלא אביכם יצחק
 הנעקד' אשר על דלתי המליצה שקד' ועתה יתוכח עמו כל משכיל אל השכלות
 משכים' כי הילדים רכים' ויצאו אליו ברהקדוק לשונם' מקניהם וקיונינם' כי
 לא ירא מהם ולא יפחד' וקרב אותם אחד אל אחד' והיה כאשר ידיו יד מליצתו
 שלל יחלק' וכאשר יניח ידו אבר' עמלק' ויטיבו דבריו בעיני כל שומע' בין
 שכל בין יודע' ויגשו אל המשפט לעשות מאמר' לא כשל אחת מכל דברו'
 ויקח המחבר אבכים' מתחל האיתגים' והיה אם בא המקשה בלשונו' ושקר
 חמתו וחרנו' ומהה את הבין ואת השכל בלע' ויקח יצחק אבן ויקלע' ויכתב
 שם בחמת רוחו' ותגבע האבן במצחו' כן עשה לשני ולשלישי האומללים' גם
 את כל האולכים אחרי ההבלים' ויקס המקשה ויקלל ויכוה' וקרא זה אל זה'

עזרת המקשה והמחבר' זה אל זה ידבר' השער הראשון בבחל
 השכל והחכמה' דלת לפתאים
 ערמה' ודעת ומויטה

אומר המקשה משל
 הדיוט וקשה' מה
 תהלל הגיבור בדעה'
 בחכמה והשכל וידיעה'
 ותחשוב לעניות' שכלות
 ופתינות' הלא החכם יכלה'
 ' ואזשכ ל' בלה' והיודע
 יחלה' והמבין יגלה' ויאס'
 בחמתו נלדרש' יסקט
 ויחרש' ולא תציל חכמה'
 ולא תיעיל ערמה' ולא

נרא תהלות ב עליהם: בחר במיטב שיר. והגיון:
 אשר ואזכור את ימי בעלי: אולי בזכר א מצא פרוץ
 אשליח מליצים אל מידע: הם חשבו להל מל אבי רעיו:
 בם א רחוק פשע וכל רשע: הולך ואחר דמיון:

ויגש הסלשתי וירא השיר ויבזהו. כי הכל מחסיהו. וילך וישתל
 תחבולות ורשת' דחק כמטחוי קטת' ואעמוד כנגדו ואשתאה'
 ואשא עיני ואראה והנה ארבע מרכבות יוצאות' אלהבות הרעות והעובות
 שונאות' ויתלקטו אל הסלשתי להנאתו' להציל לו מרעתו' ויאמר ברוכים
 אתם לה' כי חמלתם עלי' בבואכם אלי' ועתה עברו לכם את כחל זרד' אש
 ביועל אש במרד' ותפילו חלחלה על המוסר עד תומו' וכלחמה בבני עמו'
 ומחרו להביאו במצוק ובמצור' גבל ועמלק פלשת עם יושבי צור' ואני
 בראותי אחזתני רעדה' צידים אחזוני כצירי יולדה' ואמר הכלה אתה עושה י'
 צור מעוני ומחשה' ויהפוך לי רוח אחר' יבקש רצון וטוב שומר' ואקח מוסרי
 ושיר מהללי' ומלוצת חדותי ואת משלי' ואחזקם ואלבישם נקם' על חבוגדיש
 ריקס' ויערכו מלחמה בכלי חרב לעושה' ארבע מלכית את החמשה' ויכנס
 ויכתוש בארץ חנית' מערוער עד בואנה חנית' והנשאים בהם באין מוסרי'
 אשר היו דיראון לכל בשר' שברו עלי לכלותי כרבע' את אוי ואת רקס ואת צור
 ואת חור ואת רבע' חמשת מלכי מדין' כולם אחזיו חרב מלובשים שריון'
 וירדו אלי המלחמה' בדרוע כטויה ורמה' ויקומו ולדי לגדרם' מתבסים בשלמה
 חדשה והם לבדם' ויערכו כל היום ההוא מלחמה את האויבים' מעלות השחר
 עד צאת הכוכבים' ויצאו ביום השני והנה תשש כחם' ורפה רוחם' והצרה
 שרחה במצחם' ואצבונן ואצעק מרה' צרה במבכירה' ואתפלל על שברי
 ואתחנן' והנה כבוד הצראה בענן' יפה פרי תואר וית רענן' אל איש אלהי' בלי
 מוס ודופי' מציון מכלל יופי' ויעבור היום בעדת אבירים' לעזרת השם ב
 בגבורים' וירא כבודו כל נפש נקייה וברה' ויקם עדות בישראל ותורה'
 ויהי מדי עברו' ועת גלה יקר אורו' ויאמר אל עבדיו עברו לפני' פנו דרך
 אדמכי' ורא את תוארי ולף הכדמי' כי לא ידע מי המידני' ויאמר מי האיש הלזה

אשר חיתה מקדש חסונה' ויאמר אז כי חטאתי בעצב רב כתובה' ועתה אנה
אני בא' כי עלה לבי קמטונים' כסו פני עונים' ותפארת נפשי בדוכי מנוגעת'
והרעה אל נפשי מנוגעת' ולא יכול סכלי אל נוכח להשיבן' ושער ראשו הסך לבן'
ועתה אנו לי ואללי' אנוס לי אחה עלי' כי אין לי טוב רק להמלט מעל עוני'
ואשב מקדש גן עדן ואתירה על זדוני' בצאתי מן העיר אסור' כפי אל ה' ואקוש
ואצא אל הבקעה' ואערוך תפלה ושועה' ואחל להתודות על זדון מעללי'
ולחסיר שקי מעלי' ואתבונן לחדש שירי' ומליצת חלי לחזק ידי מוסרי'
ועצה על עון מעללי' וסכלי' ואשא מעלי'

הַעֲמִיד אִישׁ בְּסֹד רֵיעוֹ וְדֹדוֹ: וְלֹא שָׂרָף לִבּוֹ אֵשׁ גְּדֻדוֹ:
הִלֵּב בְּסִנְהַ וְהִלָּהֵב בְּסֹדוֹ: כְּבוֹד הָאֵשׁ בִּיצֵרוֹ רַע יְקֻדּוֹ:
וְכִי בִיעָר וְלֹא אֵיכָל יִסּוּדוֹ אֲבָל יָמָס כַּעַשׁ מִיֵּטֵב חֲמוּדוֹ:
וְדוֹסֵף ה' גְּדוּד לְדֶרוֹךְ לִנְגֻדוֹ: נָעִים קִשְׁתּוֹ יַפְלֵחַ חָץ כְּבִידוֹ:
יּוֹם יוֹם תִּלְאֹתָיו מִסִּנְהַ: וּמִשְׁתַּנָּה לְמַעַן ה' כְּחִידוֹ:
וְעַתָּה ה' חֲזֹק שִׁירֵי בִסְבָּרִי: אֲשֶׁר נִשְׁאַר וְאַל תִּשָּׁם בְּפִידוֹ:
וַיִּשְׁכֵּל ה' גְּדוּד הַיָּטֵב וַיִּדְעוּ: אֲשֶׁר עָתָה בְּרוֹם שַׁחַק לְעֵדוֹ:
וַיִּתְגַּדֵּד וּבֶן שׁוֹרֵד וְנִחַדֵּד: גְּדוּד יִשְׁמַח וְאֹזֵימָח כְּבוֹדוֹ:

אני ערס אתחיל לדבר אל לבי' לשפוך דמי וחלבי' והנה איש הביניים
משכני בחרמנו' גולית הפלשתי שמו' ויחביני ויאמר לי'
לשוב מאחרי סכלי' הלא אתה ממרחק' ודרכינו נחקינו בכפסך לא הנחק' לבן
אתה לא תיבא על בית ישחק ואני לא נשמרתי מפחיו וציניו' ואקחה את שיניו'
ויקס סיריעליו ויחרפהו' ישלח דבר וירדפהו' ויתחזק וישב להשלים אמריו'
יפתח את כל דבריו' ויקס עליו שירי וימרוט את צעיריו'

אודה עלי חסדו לאל עליון: משגב לכל חדר וכל א' בין
א ג

מוידים חשוד עבדך ואומר ' יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך וגו'
 אלה תלדות יצחק ' אשר המשלים בלבן חשק ' וישקוד על דלתות המליצים '
 אשר חפץ הבין ותעשה חפצים ' משבחים השם ומעריצים ' יושבי על מלאת
 ובחלב רוחצים ' וישמור מזונות פתח תבונתם ' וירא ישוב מושבותם ותכונתם '
 ודבדי שכל וחכמה חקוקים במעונתם ' והונחו שם על מכונתם ' וילך הלך וכסע
 אחריהם ' וישנה בצמח את דבריהם ' ויהי האיש מתענג באהבים ' ולא פנה אל
 כזבים ורהבים ' ויעדה עדי זהב המזימה ' ומלכונם בין ודעת וערמה ' וכל חס
 מחיל אל חיל הולך ומתראה ' והזמן משתאה ' וירא את כפס תשוקתו ' ותפארת
 גדולת חמדתו ' וכל ענייני כפסו במאזני מרמה שקלן וחשבן ' וירא תוכן
 אמריה כאשר שקלן וחשבן ' וישערה לא הפך לבן ' ויחל לדבר דבריו ומהלליו '
 אל הנער כושא כליו '

ירד נמשל באריה ב עצמיו : נחששה או משיל ברחל גרמיו
 אזור נא את חליצך בגבר : לבקש מ זמן רי : הלוטיו
 ליום מועד צבור כסף וזהב : ובגרודיך תמלא את אסמיו :
 ונער ב שמועקול מליציו : להפצו שם אל דרך פעמיו :
 ושת חשקו וחתו לשוטט ארחות לא למדה מ קדמיו :
 הגירו ה זמן היום בגדו : לבדו ה גרוד חב הרמיו :

ויהי כאשר התענו אותי אלהים ' וילך אל ארץ צועק ונוהים ' ולבן
 מנודד אל כדוד כוסע ' כן אורחות כל בוצע ' וישור סכלו על
 סכלו ונבלו על ככלו ' וצירו על טירו ' ושברו על סברו ' ויחלף בגדים הנאים '
 במגדים הצואים ' וירבה על כפסו פסע ואשם ' וירד מזרימה ויגר שם ' וירא
 והנה עיר סחורה ' עליית המקרה ' ויתעסק בהכלי ההמוץ וכתו יליל ושימון '
 וארכו לו שם הומים ' בשחיתות וחרומים ' ויהי מקץ שלשים ושבע שנה ' למלכות
 והיבד אשר בלבן חנה ' בשנת האלפים ואחת וארבעים ' לצאת לפועל עולם
 שבועים ' ויעבור רוח עליו ' והבין רוע פעליו ' וידא את ארחו המשובה '

אלתי אס אמעכנו בדרך תחבולות' בחידות ומליצות ומשלות ומפני זה החילות
לדבר' וסדר הספרים לחבר' והשלכתי עליכם יהבי' וברשותכם אגמור
מחשבי' ועתה שיתן לבבכם לדברים' עברו עברו בשערים' ואען ואומר'
ולבי חמרמר'

נפש שלמה ח אזה בוחלת: לשמור מזוזת ה יתה שואלת:
שיתי לבכר ה מסילה ועלי: אל חם וכול דתר פקי על דלת
שובי תחזה בך שפת תועלה: שובך אשר גם את לצור גמלה
חידות משליך ושירך חודר: שכל פעלך תהי פועלת:
חכמה ומסר ה עזר דודים בם: תכזה פכלים ת הרום אולת:

חקדמה אל שער הראשון' לאדם מעדכי לב ומי מענה לשון'

אמר

יחק בן שלמה תחלת כל דבר' וראשית כל מעבר' לפאר
ולכבד' להלל ולשבח' לשם האחד והעולם' אלהים חיים
ומלך עולם' הקדמון והרחמן המרחם' נצח ישראל לא ישקר ולא יכחש' הוא
ראוי למציאות' המלך הלוכש עון וגיאות' המתגשם בהבלית הנשיאות' אשר
לא נסמך לזולתו' ואין אפשרות במציאותו' חי העולם וצורתו' משל הכל
בבבורתו' ואין חקר לתבונתו' ולא ישיגהו מקרה ופגע' ולא עמל ולא יגע'
הוא סבת הסבות' רחוקות או קרובות' החכם בעצמו' היכול בתעצומו' החפץ
במהללו' גם בן ואח אין לו נואל מכבודו אצליות נכבדת' בסוד עצמו עומדת'
' והם הצורות הנאהבות' ברום עולם נצבות' לחלפים ולרכבות' משיגות ח
חסדו ונואמו' ואינם משיגים כבודו ועצומו' כי הוא מקומו של עולם ואין
עולמו מקומו' ומשפיע על כל אדם' אשר בעפר יסודס' צורה נכבדת ורומה'
פיה היתרון אשר על יצורי האדמה' ומותר האדם מן הבהמה' היא הנפש
המדברת' אשר באדם נזכרת' והיא תכלית עולם השפלים' כי היא נשאת
והם כלים' לכן היא צריכה להלל' ולשגי מלכה לעמוד ולסלל' כאשר כתב גדול
העצה ורב העלילות' כל הנשמה תהלל יה' והאל ברחמיו יקינו משגיאות' ו
טאהרנו מזדונות' וטבגות וחטאות' ככתב טגיאות מייבין וגומר' ואומר' גם

ומלכות יחזקאל בנשר גדול בעצמה ' מלכה הנוצה אשר לו הרקמה :
 ומלכד אלה משלים וחידות ' בדניאל איש חמדות ' ושאר משלי הנביאים ה
 הקדמונים ' אשר ברוח הקודש לבושים ולנים ' וחידות חכמי הדורות ' חמדות
 טהורות ' אך זה ראיתי ונתן אל לבי ' ורוח חדש נכון בקרבי ' וכתבתי ספר
 משלים ' פרטים וכללים ' איש חיל ורב פעלים ' וחלקתיהו ' להשערים ' וכל
 שער ושער לפני סדרי ' האחד כאלו מקשה והשני לקראתיו בשם מחבר ומתרג
 ' זה גודר וזה פורץ ' השער הראשון במהלל השכל והחכמה ' לתת לפתאים
 ערמה ' השער השני במהלל התשובה ' ודרך החשובה ' השער
 השלישי במהלל העיזה הנכונה ' בדעת ותבונה ' השער הרביעי
 במהלל הענוה ' מקל וחומר וגזרה שוה ' השער החמישי במהלל היראה
 הצור אה ' השארית הנמצאה

אלה

הם השערים ' בכל אדם נוכרים ' כי הם דומיון לה' חושים ' אשר
 למלחמת השכל חשים ' והמה מחשים ' ודמיון לה' כיתות פכמיות ' אשר
 במוח מצוית ' וצריך השכל אל נכון להשיבם ' והוא נלחם בס' ולכן חברתי
 בשני דמיונים כל שער ושער ' למען יבין כל זקן ונער ' כי האחד חסרון והשני
 מעלה ' אילת אהבי' ויעלה' השני דמיוני' איש פי מהללו ישמור' שני אנשי' מרגלי
 וחרש לאמר ' ולמען לא יהיה בחיבורי הלך ' אומר אני מעשי למלך ' וראיתי
 לצייר בו צורות' להבין ולהורות ' לשקוד בו הקטנים ' וינחו בו הפיו המעונים :
 ' ואולי ימשכו לבס אל העיקר ' כמלמד הבקר ' ויסיר מלבם ספרי מרום ' מיני
 ' ואפיקורוס ' והנני מתקנס לפניהם רבותינו ' וזרע הקדושים אבותינו : אחינו
 אנשי גאולתנו : העושים מעטה תהילה ולבוש מלכות : ראוי לדון אותי לכף זכות ' ויהיה
 אור טב חכם בשמים עדי ' והוד חכמתכם במרומי סדרי ' יקדמוני ביום
 אחי ' ושבאותי תישמר ותמירני ' ואבן ניבך מלשוני תסירו : והביטו אל משלי
 בעין צנוה : ונפש רצויה שוה ' כאשר למדתיני להיות כל מבין וסבד :
 כענוים במדבר ' ואל תדינוני בהכמתכם לעצמותי : כי לא בחרון
 י' ידע קצח ' כי בעונותי אס קריתי לא שנית ' ואוון אל חכמה לא הטני ' כי
 הזמן בזדוני הניאני ' ואל בית הגדוד הביאני ' אך עתה הלאני ' והרחיק
 י' מני ' כל חבר וכל ריע ' ולא השיב ידו מבלע ' ויעשוק חלי וסכלי מאוני
 נפשו וסכלי ונתרח' העושק ונשא' העשוק נסתלק החושק ונשא' החושק ' ואני נפרד
 יבקש לתא ' דרך חברה ואהבה' ולא מצאתי איש מעודדי ' וחזיק עמי בגדודי

זה ספר משל הקדמוני

יין רקח ועסים רמוני יושבת בשבת תחמוני וסבת הראותו ביום העלות
 להיות בחדרי קדש יסודתי ולהודיע מעלת קדש הכייה ולשון גדולתה יספיה
 להגיד מהללה וזכי עדיה להראות העמים והערים את יוכיה ומפני אשר ראיתי
 רבים מהמון העם אשר זהב המליצה בפיהם ויעם בהשתדלם בספרי מינים
 ובחכמת יונים ומשלי הגרים והעמונים וכלים טונים ואעץ להם ואומר ולבי
 כדהם ומר אני אמרתי אלהי אתם וממחצב הקדש חוצבתם וממקבת חור
 נוקדתם ולמה מעלתם והשימותם חמדת קהלי הלא כבני כושיים אתם לי
 וכילדי קטורה עיפה ואפר משליכם כאפר ותשליכו אחרי גיכס כל תורה
 ומצו וכל לשון מחמד וגזירה טיה המעונגה והנאווה ויענוויאמרו אלי בנפש
 מרה ודעת חסירה לתורה ולתעודה חתום תורה די לנו בק"ט בעונתה ותפילה
 כתקנתה כי המקרים הזדונו ויורעו אותנו המצרים ויענונו ונמצא תגחומים
 ללכת כדהמים בספר הקמים ודברי הימים כי משל התורה נסתרים ומכל
 שיבנשמים ודיני עמוקים כולם דריקים יונת אלס רחוקים ואך
 יהיו שמועה או אגדה אשר לא יעדה ובמה יזכה אל החדה אשר עדי הכין
 לא עדה ואשר לא צדה וכשמעי דבריהם מחלתם וצידהם כתגלגל עליהם
 מדת רחמי יחד נכמרו כיחומי ואומר להם שמעו שמוע ותמצאו לכפסכם
 מרגוע שמועה טובה תדען כל כדהם ויען כי משנת מחלתי תעיריהו
 ומתדמת תאותו תסירהו ומשכניי הדמיון חפשי תעלח ולבות הזדים בחיכס
 תפלח ונפש דודים בדעתה תשמח הכני בורא חדשה עתה תצמח ותראו
 משל וחדה להיות לי לעדה ועתה סולו סולו המסילה בחרו לכם לשון ומלה
 קחו לכם משל הקדמוני חמדת זהבי וחשק מעמוני ותמצאו משלי הול תלים
 על גבו ורמוז פכמי ותבונה בקרבן ודברי קדש ותורה סגורים בלבן ומלאכי
 אלהים עולים ויורדים בו והתבוננו לכם בכל יום ובכל חדש בחולין שבעשן
 על טהרת קדש והנה הוא מתואר אל החיות ואל העופות המדבריות
 ולשאר בעלי חיים השוכים באיים ולא נשענתי על המאמרים אדום וישמע
 מואב והגרים ולא על משליהם הקדמונים על הראשונים והאחרונים ואף
 אם קדמוני קדימה בזמן לא קדמו תורה ותלמוד נאמן אמנם נשענתי על
 דברי הנביאים ומעשיהם הנוראים ומשליהם הנוראים והנפלאים מעשה
 ידי אומן חלאים כאשר מצונו יותם בן ירובעל מס גברה קנאתי ותעל כ
 בתמשלי כמלצי הלך הלכו העצי וחדת יסציהו וכואמו שירת דודי להרמו

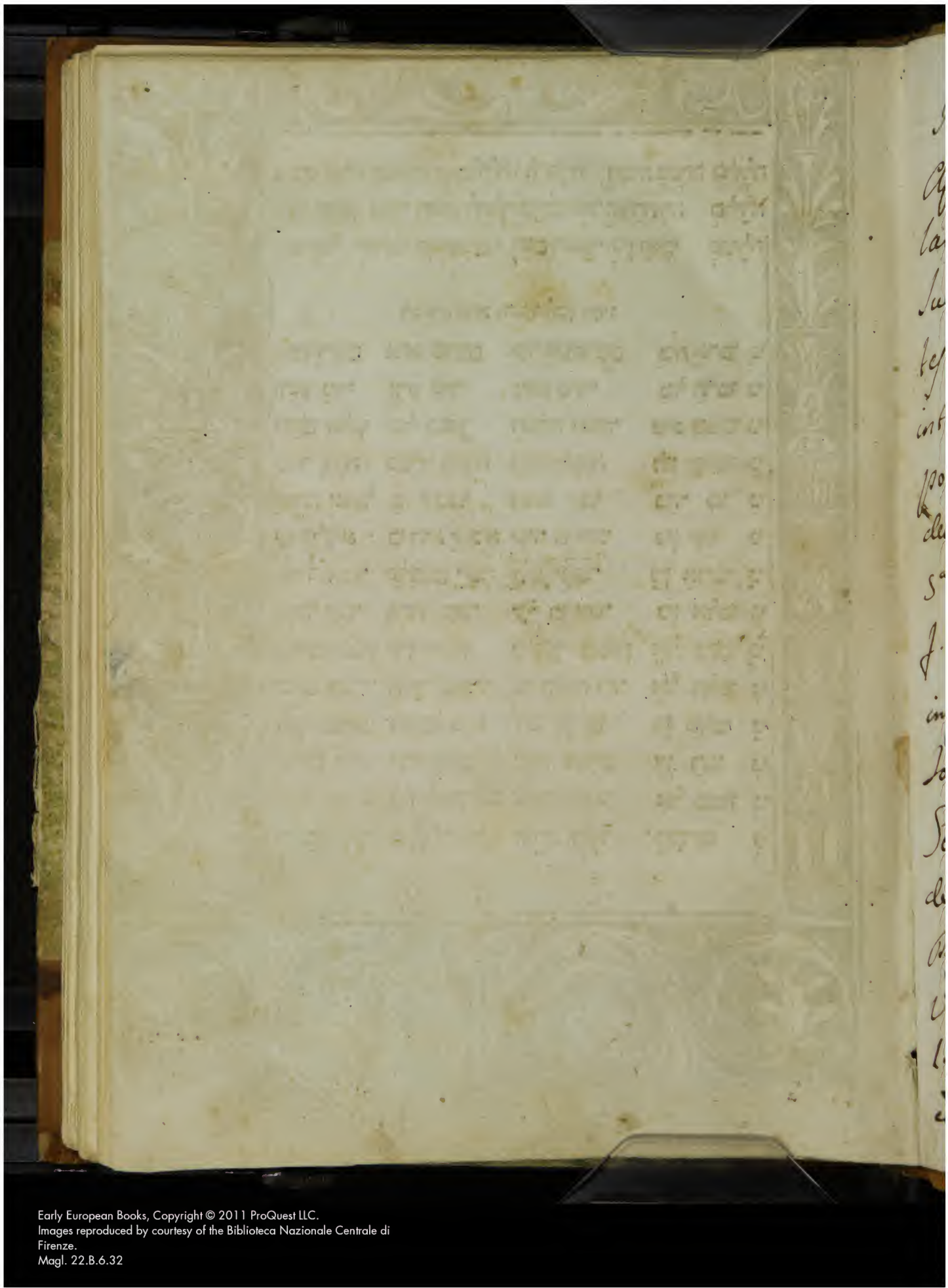

אנוש שלח תשורת חן כלולה: לרבותיו דמות מנחה כלולה
 שמו יצחק אשר חשקו להלך ינתיב ישר ואורח דת סלולה
 והנו אל שלמה בן זקונים: ושם ושאר ונין ואבי סגולה

לב אדם יחשב ורכו והיכן צערו

קבנו רעים	בואו שועים	עיר שעשועים	בית ארמו	ני
וראו נירי	זרע שירי	גשם סתרי	טל חרמו	ני
נועם חלקי	ובלי נשקי	חמדת חשקי	טוב מטמו	ני
סגר יבנה	מגדל מענה	מקל לבנה	לח ערמו	ני
חידה יאצל	כי יתנצל	נפטו יצל	מיר מו	ני
עז כלביא	כי הוא יחביא	שיר מחצבי	בין עמו	ני
שירו יאמר	שירכם ימר	תימן אומר	נין ארמו	ני
ובכל עבר	פתחו קבר	על בן עבר	נין אלמו	ני
משים אנמון	ערך רימון	מערך פעמון	אל פעמו	ני
וביום סגריר	חשך שפיר	כי השוה ריר	אל חלמו	ני
לכן אם עז	לב עם נועז	לבו בן עז	בן שלמו	ני
על בן זדים	הדיו נדים	יטהו דודים	יין רמו	ני
ספר ידרוש	כי הוא הראש	אחד קדוש	אל פמלו	ני
מטגב נכשל	מעון נחשל	חידה משל	הקדמו	ני

Proverbium antiquum. Fabulae et
Apologi, una cum moralibus adfatu-
lationibus et doctrinis aptatis cuicumque
suo loco figuris. Dividitur in 5. par-
tes, in quarum prima agitur de laudibus
intelligentiae et cognitionis: in 2^a. de
poenitentia: in 3^a. de consilio et pro-
dentia; in 4^a. de humilitate: et in
5^a. de timore. Auctor est R. Isaac
f. Salomonis f. Sahola. Hoc opusculum
impressum fuit, ut patet Bignonius et
Joh. Bernardus de Rossi, an. 1506 et
Personam Socraticam. Auctor autem
de loco, incertumque est inter eruditos an
Pisani, vel Avimani aut Jani editum fuerit.
Vide Catal. Bibl. Rh. Mediceo-Lauren. plus.
l. ed. 15. N°. 2. in quo operam hanc
editio Constantinopoli facta creditur.

Handwritten text in a cursive script, likely a historical manuscript. The text is written in a dark ink on aged, slightly discolored paper. The script is dense and fills most of the page, with some lines appearing more prominent than others. The handwriting is characteristic of the early modern period, possibly 16th or 17th century. The text is written in a single column, with some lines starting with capital letters that are larger than the rest of the text. The overall appearance is that of a well-preserved but aged historical document.

Cl XXI

~~17~~ 16

Pal. KK K. 7